Raftul Denisei

Kyung-sook Shin

Voi fi acolo

roman

eBook
HUMANITAS fiction

Raftul Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Voi fi acolo apare cu sprijinul
Literature Translation Institute of Korea (LTI Korea)

Kyung-sook Shin

Voi fi acolo

Traducere din coreeană și note de
DIANA YUKSEL

HUMANITAS
fiction

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Ioana Vîlcu
DTP: Iuliana Constantinescu, Carmen Petrescu

Fotografia de pe copertă: © Sjenner13 | Dreamstime.com –
Young Asian Couple in Love

ISBN 978-606-779-030-6 (pdf)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

„Cine, dacă nu vântul curat în plânset frânge
Extreme diamante-n pustiu? …Dar cine plânge,
Atât de-aproape mie-n momentele de plâns?“[1]

Paul Valéry – *Tânăra Parcă*

1 Traducere de Șt. Aug. Doinaș, în Paul Valéry, *Poezii. Dialoguri. Poetică și estetică*, trad. de Șt. Aug. Doinaș, Alina Ledeanu și Marius Ghica, Univers, București, 1989, p. 82.

Prolog
Vrei să vin?

M-a sunat după opt ani. I-am recunoscut imediat vocea. Nici n-a apucat bine să spună „Alo?“, că l-am și întrebat unde e. A tăcut. Opt ani. Nu-i puțin. Dacă ar fi să-i împart în ore, aș ajunge la un număr greu de imaginat. Ziceam că sunt opt ani, dar și cu opt ani înainte, când lucruri de care acum nu-mi mai amintesc ne prilejuiau întâlnirea în grup, fiecare privea în altă parte și doar la plecare ne strângeam mâna pe fugă. Și asta era tot.

Nu-mi amintesc unde s-a întâmplat, dar era într-o noapte de vară, în fața unei scări abrupte dintr-un cotlon ascuns al orașului. Am mers înspre el și l-am luat de mână. Probabil că în apropiere era un magazin de fructe, căci în aerul umed plutea un miros ca acela pe care îl simțeam când mușcam dintr-o prună. Așa mi-am luat eu la revedere, ținându-l de mână pentru o clipă. Era perioada în care, indiferent ce ar fi crezut el, ceea ce aș fi vrut eu să-i spun rămânea ascuns în sufletul meu ca o perlă. Nu puteam să-i spun „Pa!“ sau „La revedere!“. Simțeam că, dacă aș fi deschis gura și aș fi rostit un cuvânt, toate lucrurile nespuse l-ar fi urmat într-o revărsare de neoprit, ca aceea a unor mărgele înșirate pe o ață care se rupe. Nu îmi era ușor să știu că nu mă puteam controla când îmi aminteam de zilele acelea în care ne ajutaserăm unul pe altul să creștem și să devenim mai profunzi, dar am afișat o mină total detașată. N-aș fi vrut să distrug amintirea acelor zile în care ne căutam și ne bizuiam unul pe altul.

Nici azi, nici acum opt ani, timpul n-a fost îngăduitor cu nimeni. Își urmează netulburat cursul. În clipa în care l-am întrebat cu nepăsare „Unde ești?“, în ciuda faptului că nu ne-am mai auzit de opt ani, mi-am dat seama că nu mă mai cramponam de cuvintele pe care nu i le putusem spune atunci. Și nici nu mai simțeam nevoia să mă prefac că îmi merge bine, doar ca să ascund sentimentele puternice pe care încă le nutream. Așa se face că l-am întrebat unde e cu foarte mult calm. Unde dispăruseră toate cuvintele acelea care cândva mă făcuseră să rătăcesc indecisă, copleșită de îndoială și de tristețe? Gândurile acelea amare... Durerea aceea care, ori de câte ori eram singură, îmi străpungea inima ca sulița unui vânător, unde se ascunsese de puteam acum să rezist așa ușor? Așa o fi viața? Oare de asta găsim trecerea neîntreruptă a timpului frustrantă, dar totodată bine-venită? Atunci, când eram prinsă în torentul acela din care părea că nu e cale de scăpare, cineva, nu-mi mai amintesc cine, mi-a spus că avea să treacă și asta și vor veni alte vremuri. Iată că vorba i s-a adeverit. E o vorbă potrivită și pentru cei care trec prin momente de suferință, și pentru cei a căror viață e lipsită de griji. Unora le dă puterea de a îndura, celorlalți le dă forța de a rămâne umili.

Am lăsat receptorul jos și tăcerea care s-a așternut brusc între noi s-a prelungit. Prea târziu am înțeles că încurcasem ordinea lucrurilor. Nici măcar nu-l salutasem. Ce ciudat. Părea extrem de nefiresc să îi spun „Nu te-am auzit de mult“ sau să-l întreb „Ce mai faci?“. Am omis salutul și l-am întrebat brusc unde era, când nu-l mai auzisem de opt ani, ceea ce probabil că îl luase prin surprindere. Și totuși n-am putut să îl întreb „Ce mai faci?“. Poți să întrebi „Unde ești?“ de cum ai răspuns la telefon doar dacă e vorba de cineva apropiat. Dar noi ne auzeam după opt ani, când eu eram la un capăt al firului, iar el la celălalt. Timpul se scurge neîntrerupt, știu asta, dar acum mă gândesc că, să fi știut în tinerețe că nici o zi din viață nu se mai repetă, probabil că lucrurile ar fi stat altfel. Să fi știut asta, cineva n-ar mai fi

plecat, iar altcineva ar fi fost și acum în viață. De-aș fi știut atunci că ceva începe în clipa în care crezi că totul s-a sfârșit…

Mi-am întors privirea spre fereastră.

În timp ce tăcerea dintre noi se prelungea, fereastra era scăldată în lumina soarelui de iarnă. Ieri-seară, la buletinul meteo, se anunțase ninsoare pentru astăzi, dar nu părea deloc să ningă. Era încă devreme, mai persista lumina dimineții. Era acel moment al zilei în care eziți să suni pe cineva de care nu ești apropiat sau care nu face parte din familie. Un telefon primit la ora asta nu putea fi decât o urgență sau o veste proastă.

— Domnul profesor Yun e în spital.

— …

— M-am gândit să-ți spun.

Mi-am încleștat mâinile pe receptor. Am clipit și mi-am întors privirea dinspre fereastră, fără să pot rosti ceva. „M-AM GÂNDIT SĂ-ȚI SPUN." Cuvintele îmi dansau în fața ochilor ca niște fulgi de nea. Am meditat la ce mi-a zis, agățându-mă de fiecare vorbă, și am închis ochii umezi. Incredibil, umbrele fulgilor de zăpadă se întindeau peste jaluzelele trase.

— Se pare că e în spital de trei luni.

— …

— Cred că de-acum trebuie să ne pregătim.

„De trei luni e în spital?" Am oftat adânc. Am simțit pentru o clipă un soi de ură față de profesorul Yun, dar apoi a dispărut. Ultima dată îl văzusem în urmă cu trei ani. La fel ca mama, pe măsură ce boala avansa, domnul profesor era tot mai hotărât să fie singur. Nu voia să vadă pe nimeni. Devenise de ceva vreme o formă de viață ascunsă în spatele multor uși închise. Era hotărât să înfrunte moartea de unul singur, cu strictețe și onestitate.

În urmă cu trei ani pornisem într-o dimineață la început de an să îi fac o vizită domnului profesor, dar m-am întors din drum și după asta nu m-am mai dus niciodată să-l văd. În dimineața

aceea de iarnă, din prima zi a anului[1], am vrut să îi transmit profesorului urările tradiționale, cum se face la început de an. Știam că respiră greu și asta îl împiedica să stea ridicat timp îndelungat, dar aș fi vrut măcar să îl văd. Când am pornit, era înnorat și începuse să ningă cu fulgi mari. Nu conduceam prea bine și mereu mă învinuiam când apărea vreo problemă la mașină. Ninsoarea s-a întețit și a început să bată și vântul rece din nord. Mașina, care patina periculos pe zăpadă, a alunecat într-un șanț, în spatele dealului unde se afla casa în care locuia singur profesorul Yun. N-am putut s-o urnesc de una singură. Am lăsat-o acolo și am pornit pe jos prin ninsoare. Mă usturau obrajii și pantalonii îmi erau tiviți cu țurțuri de gheață. Privind în urmă am văzut că zăpada se așternuse ca o plapumă peste coama dealului. Troiene întregi de nea erau ridicate în aer cu fiecare pală de vânt și viscolite pe văile dealului. Și atunci totul era învăluit în ceață. Ninsoarea era tot mai deasă și casa profesorului era încă departe. „Mergi înainte." „Încă puțin." Degeaba mă încurajam astfel, fiind singură pe drum a început să îmi fie teamă. Tresăream de câte ori auzeam cum se rupea vreo creangă de brad sub greutatea zăpezii. M-am întors din drum învinsă, când undeva, în pădure, un copac imens, uscat, a cedat sub greutatea zăpezii și s-a prăbușit cu o bufnitură puternică.

De ce nu mă străduisem atunci să ajung până la domnul profesor? Era oricum mai greu să mă întorc de vreme ce mașina era blocată în nămeți. Și-apoi, după ce m-am întors din drum, nici că m-am mai încumetat să merg vreodată. De câte ori mă gândeam la profesor, ideea că nu aveam să ajung la el îmi întuneca sufletul ca o umbră deasă. Se pare că nu mi se întâmpla doar mie. Un coleg mi-a povestit că într-o seară i s-a făcut dor de profesor și că s-a dus din oraș cu mașina până la el acasă, numai că n-a putut să intre. S-a dus în schimb pe dealul de la mar-

1 Anul Nou în Coreea se sărbătorește după calendarul lunar, data variind de la un an la altul. Cel mai adesea se sărbătorește în februarie.

ginea satului și s-a uitat de acolo la casa profesorului, în care luminile erau aprinse, apoi s-a întors acasă. Mi-a mai spus că, după ce a dat de câteva ori ocol casei cu mașina și după ce s-a învârtit de câteva ori prin sat, avea buzele mușcate până la sânge. De ce oare nu mai puteam merge neanunțați la profesor acasă, cum făceam în tinerețe? Cu receptorul încă în mână, m-am ridicat de la birou, m-am apropiat de fereastră și am ridicat jaluzelele.

Afară, fulgi albi, strălucitori, pluteau în văzduh.

Nu era o veste neașteptată. Știam că o să vină și ziua în care să aflu vestea asta, dar nu mă așteptam să fie chiar azi. Fulgii, pe care la început puteam să îi număr unul câte unul, au început să se întețească pe când stăteam la fereastră și să se depună ca o mantie albă pe pinul de Himalaya, veșnic verde, din curtea casei de vizavi. Nu era nici țipenie de om. Se vedea doar autobuzul local, pe care nu l-am luat nici măcar o dată în cei patru ani de când locuiam aici, care înainta cu grijă pe drumul înzăpezit, urmându-și traseul pe străduțele lăturalnice.

Mi se întâmplă adesea să confund întâmplări de ieri cu unele de acum zece ani sau să deschid ușa frigiderului, dar să uit ce voiam să scot de acolo și să o închid jenată după ce inspir de câteva ori aerul rece. Cu toate acestea, îmi amintesc perfect de prima mea întrevedere cu domnul profesor Yun. Aveam douăzeci de ani. Eram la vârsta la care un titlu de carte mă făcea să mă gândesc imediat la altele douăzeci. Domnul profesor a intrat în sala de curs odată cu soarele lunii martie. A trecut pe lângă banca în care eram așezată. Țineam capul plecat. Nu mi-am dezlipit ochii de călcâiele lui. Pantofii îi erau mari și de asta îi târșâia după el. Parcă nu erau pantofii lui. Curioasă să văd cum arată omul acesta care purta pantofi atât de mari, am ridicat capul, dar imediat l-am plecat rușinată. Cum poate cineva să fie atât de sfrijit? Problema nu era că avea pantofii prea mari, dar se părea că nu existau în toată lumea pantofi care să i se potrivească domnului profesor. Imediat i-am lipit eticheta de „schelet ambulant".

Mi-am mutat repede privirea de la corpul uscățiv al profesorului către ochii lui. Străluceau viu în spatele ochelarilor. Și-a îndreptat privirea spre fereastră, să vadă afară. Nu putea să-și țină ora în vacarmul care se înălța din curte. Înainte de curs cineva se străduise din răsputeri să închidă ferestrele, căci odată cu vântul încă rece de martie intra în clasă și gazul lacrimogen. Profesorul a rămas multă vreme la geam, privind atent la protestatari. Pentru că nu se dădea dus de acolo, ne-am ițit și noi la geam, unul câte unul. Câțiva studenți erau urmăriți de forțele de ordine. Deasupra lor norișori albi pluteau în aerul rece de martie. În ziua aceea, profesorul a spus doar atât: „Ce rost mai are arta în zilele noastre?“ Nu știu dacă ne întreba pe noi sau se întreba pe sine, dar am văzut atunci o umbră de durere în ochii lui. În clipa în care l-am privit pentru prima dată în ochi, am simțit o înțepătură dureroasă în suflet. Dar a trecut repede. Cum aș fi putut să îmi imaginez atunci că aveau să ne ajungă zile ca aceasta? Sau că durerea aceea ascuțită avea să-mi rămână în suflet chiar și după atâta timp? Mă urmăresc și acum ochii profesorului Yun, chiar dacă amintirea zilelor petrecute cu el s-a șters de mult.

Și de fiecare dată simt aceeași durere ascuțită, ca atunci. Tăiată în pătrate identice, durerea îmi străpunge inima în mii de puncte după care zvâcnește și mă face să repet mereu aceeași întrebare: „TU CE FACI?“

La douăzeci de ani, când mă chinuia întrebarea asta, ieșeam din școală și, cu ochii în lacrimi din cauza gazului din aer, băteam tot orașul, fără să mă opresc. Oare nu se schimbase nimic de atunci? Chiar și acum, de câte ori îmi amintesc de ochii lui, plec de acasă, o apuc pe un drum oarecare și merg așa până la capătul lui. Cred că nu ne-am revenit, nici eu, nici societatea noastră. Dimpotrivă, ne-am accentuat defectele. „TU CE FACI?“ m-am întrebat și când s-a prăbușit un pod ce lega malurile

râului care taie orașul în două iar un autobuz plin cu eleve a plonjat în apă ca un sinucigaș, și când într-o dimineață am văzut cu ochii mei cum un avion s-a izbit de o clădire înaltă de pe Wall Street, și când în prima zi a Anului Nou am stat cu ochii ațintiți la televizor mai bine de zece ore și nu-mi venea să cred că Poarta Sungnye[1] se prefăcea în scrum. Am ieșit din casă cu cheile mașinii în mână și am dat ocol locului din care Poarta Sungnye dispăruse fără urmă până când am simțit că mă pot întoarce acasă. Și acum, ca și atunci, de câte ori sunt abătută, mă plimb prin oraș. Și în momentele acelea de deprimare și singurătate îmi vine mereu în minte același gând: De-am fi fost împreună…

Care dintre noi renunțase primul?

La un moment dat am acceptat ideea că va trebui să-mi văd de viața mea fără el. Deși îmi provoca neliniște și teamă, părea momentul potrivit pentru a-mi lua inima în dinți și a merge mai departe singură. Cu toate astea umbra lui mi-a rămas în minte mult timp după aceea și nu mă puteam dezlipi de ea. Ca noaptea pe care am petrecut-o într-un sat de la malul mării. Cum am putut să ne plimbăm așa toată noaptea prin ploaia torențială care ne-a udat până la piele? Am luat feribotul din Incheon cu gândul să ajungem undeva, departe, dar nu-mi mai amintesc numele satului de la malul mării. Am ajuns acolo din întâmplare. Nu mai știu de ce am luat metroul din stația Seul, linia unu. Linia unu n-are nici o importanță. Bănuiesc că asta era fiindcă îmi amintesc că am trecut prin stația Bucheon. Cred că era în iulie, dar se prea poate să fi fost în iunie sau august. Îmi amintesc că el purta o cămașă albă cu mânecă scurtă,

1 *Sungnyemun* sau *Namdaemun*, una dintre cele opt porți care permiteau accesul în fortăreața Seul în perioada premodernă, cu o vechime de peste 600 de ani și considerată monument istoric de prim rang în Coreea, a fost incendiată în 2008 și reconstruită în 2013.

deci era cam pe vremea aceea. Metroul era înțesat de lume, aproape că nu aveai loc să stai în picioare. Eram obosită și era una din zilele acelea în care nu aveam chef de vorbă. În fiecare stație urca un nou val de călători și metroul se umplea de miros greu de sudoare. Cum se bălăngănea el încruntat, încercând să rămână în picioare, i-am spus „Hai să fugim undeva, departe". Sau poate că a fost ideea lui. Am coborât la stația Incheon, după care probabil că am luat un autobuz până pe cheiul pentru feribot. Nu ne păsa încotro merge vaporul, tot ce conta pentru noi era să meargă cât mai departe. Și ne-a dus până departe în larg. Cum stăteam în picioare la prora și savuram briza mării, mi se părea că tot ceea ce mă sleise de puteri până atunci nu mai avea nici o însemnătate. Priveam amândoi apa mării. Pentru mine era prima dată când ajungeam atât de departe în larg. Pentru el probabil că nu era la fel, dat fiind că crescuse într-un oraș de la malul mării. N-a fost ușor să ajungem pe insulă. După două ore pe mare, când am ajuns în dreptul insulei, era tocmai vremea fluxului și feribotul nu s-a putut apropia de mal. Cineva a adus din sat o barcă cu motor până lângă feribotul care încă plutea pe mare. Am pornit spre insulă abia după ce toată lumea a urcat în barca cu motor. Din barcă am văzut copiii din sat care pescuiau în larg și m-am îngrijorat la gândul că ar putea fi înghițiți de valuri, dar cineva mi-a spus că stăteau pe un ponton, nu erau în apă. Și mi-a mai zis că puteam să văd pontonul după ce se retrăgeau apele. Și locul în care ne-a lăsat barca era tot un chei inundat. Eu mi-am ridicat fusta, iar el și-a suflecat pantalonii până deasupra genunchilor și am pornit pe chei până am ajuns pe insulă.

În ziua aceea am mărșăluit până în cel mai îndepărtat capăt al insulei. Cred că era sezonul musonic, căci multă lume stătea pe plajă, doar puțini se bălăceau în mare și pe măsură ce ne îndepărtam de chei se tot împuținau. Briza ne făcea să simțim în nări aerul încărcat de sare. Un pâlc de copaci de pe mal a în-

ceput să freamăte. În picioare, unul lângă altul, urmăream soarele roșu care se scufunda în mare și ne țineam de după umeri. Apusul n-a durat decât o clipă și soarele sângeriu s-a făcut nevăzut în mare. După ce a apus soarele, el a devenit brusc melancolic. El, care până atunci turuise întruna ca să mă mai înveselească, acum nu mai spunea nimic. Am tăcut și eu. Ne plimbam tăcuți pe plajă când am dat de un pescăruș mort, adus de valuri la mal.

— E o pasăre, am șoptit când l-am văzut pe nisipul ud.

El a săpat o groapă adâncă în nisip și l-a îngropat.

— Ce rost are? Iar o să-l dezgroape valurile.

— Orișicât.

Când îmi amintesc cum a răspuns el atunci „Orișicât", îmi vine să zâmbesc. Am avut o perioadă în care obișnuiam să îl identific cu acest cuvânt. „Orișicât, e mai bine așa", spunea în orice situație. A scos un caiet din geantă, a rupt o pagină și a scris pe ea „Renaște, pasăre!". Apoi a rulat-o în jurul unui băț pe care l-a înfipt în fața mormântului. Am mâncat oare de seară în ziua aceea? Nu-mi mai amintesc. Nu știu ce am mâncat. Nu-mi amintesc nici măcar să-mi fi fost foame. Ca și cum am fi vrut să aflăm unde e capătul mării, am mers atunci fără să ne oprim, cu picioarele afundându-se în nisip, până când toată insula s-a cufundat în întuneric. Atunci am văzut pentru prima dată cum marea se întunecă odată cu lăsarea nopții. Valurile negre se încălecau unele pe altele până ne atingeau picioarele, apoi se retrăgeau în mare.

— Jeong… Yun! m-a strigat el după o vreme.

Când mă striga așa, cu tot numele, însemna că se gândise mult.

— Da?

— Să ne amintim mereu de ziua asta.

Valurile întunecate înaintau iar, și iar se retrăgeau.

— Să nu uităm ziua asta.

— Doar atât? Să n-o uităm? Păi, dacă vrei să ții minte ceva, îți trebuie măcar o amintire, am zis eu mai mult pentru mine.

Am auzit un foșnet în întuneric, apoi el a scos din geantă caietul și mi l-a dat.

— Ăsta-i *Jurnalul cafeniu*. Așa îi zic eu. Scriu aici tot ce îmi trece prin minte. Te rog să-l păstrezi tu.

M-a prins de încheietura mâinii și m-a tras spre el. În starea aceea de buimăceală, m-am ghemuit la pieptul lui. Mi-a luat mâna și a dus-o la șlițul pantalonilor zicând:

— Și ăsta e tot al tău.

Vorbise cu atâta gravitate, că m-a pufnit râsul. Cu jurnalul într-o mână și cu cealaltă pe șlițul pantalonilor lui, m-a cuprins deodată o tristețe stranie și i-am șoptit la ureche „N-am putea să plecăm undeva și mai departe?", deși știam prea bine că atunci plaja aceea era cel mai îndepărtat loc în care ne puteam afla.

Cine poate să prevadă viitorul pe care încă nu l-am trăit?

Viitorul ne prinde ca valul și tot ce ne rămâne de făcut e să luăm amintirile cu noi și să ne mutăm într-un alt timp. Ceea ce numim memorie păstrează doar ce vrea ea. Nu-i așa că imaginile pe care le evocă amintirile se strecoară în viețile noastre? Nu suntem obligați să credem că ceea ce ne amintim noi sau alții chiar s-a întâmplat. Când cineva îmi spune cu insistență că a văzut cu ochii lui ceva, înclin să cred că ceea ce spune e un amestec de realitate și dorință. Dar, oricât ar fi de incomplete amintirile, tot ne fac să cădem pe tăcute în plasa lor. Cu atât mai mult când îți amintești iar și iar de senzația aceea de a nu te fi adaptat. De ce era atât de greu să te trezești dimineața? De ce îți era atât de frică să ai o relație cu cineva? Și cum am reușit să dărâmăm zidurile acelea și să ne întâlnim?

La douăzeci de ani, în fiecare dimineață rămâneam minute în șir încremenită în fața porții universității, cumpănind dacă să intru sau nu, și în cele din urmă o luam înapoi pe drumul pe care tocmai urcasem. Nici acum nu știu de ce. Înainte să împlinesc douăzeci de ani, în cămăruța din casa verișoarei mele proaspăt căsătorite în care locuiam, am acoperit geamul cu

carton negru timp de trei luni. Lipisem o singură coală, dar în miezul zilei era întuneric ca noaptea. Țineam lumina aprinsă mereu și citeam zi și noapte. Nu era nimic ciudat, pur și simplu nu aveam altceva de făcut și nici nu-mi doream să fac altceva. Am citit de la un capăt la altul, în ordine, cele șaizeci de volume ale unei antologii de literatură, fiecare volum al ei având peste douăzeci de povestiri tipărite cu litere mărunte, ca semințele de susan. Când am încheiat lectura, era deja martie. Acum mi se pare o perioadă extrem de îndepărtată. În casa unor tineri însurăței era atunci o cameră mereu întunecată. Am ieșit din camera mea doar pentru a merge la ceremonia de deschidere a anului universitar. Era pentru prima dată când mă aflam într-un spațiu atât de liber în orașul acesta. Acum profesorul Yun e la spital, duce o viață care n-are nici o legătură cu viața mea și mai e un bărbat pe care nu-l voi mai vedea niciodată. Dar dacă nu-i întâlneam atunci și acolo, cum aș fi putut face față acelor zile?

Mi-am adunat gândurile în timp ce ninsoarea se întețea. M-am convins că singurul motiv pentru care mă sunase după opt ani era ca să-mi spună că domnul profesor era pe moarte. Repetă ce ți-am spus, mi-am zis în gând, ca un fel de indiciu. Primul lucru pe care trebuie să-l faci e să mergi la spital. Destinele a mii de oameni se intersectează la un moment dat, fie că ne dăm seama de asta sau nu. Lucruri uitate începeau să reapară din adâncul memoriei, ca tuberculii de cartof pe care îi smulgi din pământ după ploaie. Amintirile m-au țintuit pe loc. Deși nu mă mai gândisem la el și nu-l mai văzusem de atunci, tot mă întrista gândul că la un moment dat drumurile noastre s-au intersectat, chiar dacă pentru puțin timp.

El a întrerupt tăcerea. Eu țineam receptorul la ureche fără să pot rosti un cuvânt. Mi-a dat vestea despre domnul profesor, apoi m-a întrebat dacă poate să treacă pe la mine.

— La ora asta?

Credeam că totul se încheiase între noi, dar întrebarea lui părea foarte firească: „Pot să trec pe la tine?“ De când nu am mai auzit întrebarea asta? Când eram împreună mă întreba mereu la telefon: „Pot să trec pe la tine?“ Pe atunci mă suna de la câte un telefon public să îmi spună că e pe drum. Zilele ploioase, cele cu vijelii, zilele înnorate și cele senine se amestecau toate în cuvintele lui. Pe atunci ne așteptam unul pe celălalt la orice oră din zi și din noapte. Nu era niciodată o oră nepotrivită să vină la mine, nici chiar atunci când era mai devreme decât era acum, și nici eu nu mergeam la el la o oră fixă. Pe atunci ne invitam unul la altul indiferent de oră. Fiecare viață e trăită individual și o singură dată. Fiecare dintre noi se străduie să meargă mai departe, iubește, suferă și îi pierde pe cei dragi. Nimeni nu face excepție de la regulă, nici eu, nici bărbatul care mă suna după opt ani, nici profesorul Yun, despre care el îmi spunea că se afla chiar atunci pe patul de spital. Avem o singură șansă. Numai una. Dacă am putea să retrăim tinerețea, eu n-aș fi aici azi, răspunzând la telefon și auzind vocea lui pentru prima dată după opt ani.

Am ezitat o clipă, apoi l-am refuzat.

— Nu. Mă descurc singură.

A oftat adânc și a închis.

MĂ DESCURC SINGURĂ.

Cuvintele pe care le aruncasem fără să mă gândesc m-au făcut să rămân singură. Le rostisem cu gura mea, dar tot mi se păreau ciudate. Trebuia să-i fi spus că ne vedem la spital. În schimb, i-am spus că mă descurc singură. Destul de dur. Pe vremuri și el mi-a spus la fel. Depășiserăm de mult momentul în care știam mereu ce face celălalt sau unde este. L-am întrebat ce avea de gând să facă pentru a rezolva o problemă, nu-mi mai amintesc despre ce era vorba, și s-a rățoit la mine că se descurcă singur. Nu conștientizăm asta, dar memoria e purtătoare de pumnal. Nu mă mai gândisem la momentul acela de atunci și trecuse deja destul de mult timp ca să uit de tot, și totuși, într-o

clipă, cuvintele lui au fost scoase din subconștient și au prins viață. Nu-mi stătea în fire să refuz pe cineva așa. Cuvintele lui rătăciseră prin mine ca niște piese pierdute de puzzle înainte să își găsească prin gura mea drumul înapoi spre urechile lui.

M-am întors la birou și am rămas prăbușită în scaun toată dimineața. Amintirile acelea de demult s-au estompat treptat, doar amintirea vântului a mai rămas cu mine.

Să fi fost în august? Sau poate în septembrie? Adunam în coșuri mere pădurețe din grădina domnului profesor Yun și ne-a pufnit râsul când a bătut o pală de vânt. Copăcelul se înălța abia până la muchia gardului, dar era plin ochi cu mere. Domnul profesor ne urmărea de la fereastra camerei de zi cum trăgeam de crengi și adunam fructele în coșuri. Nu-mi mai amintesc de ce ne adunaserăm mai mulți foști colegi să adunăm mere pădurețe, dar pe vremea aceea eram cu toții fericiți și împăcați. Cel puțin judecând după cum râdeam în hohote.

— Vom mai trăi oare o zi ca asta?

Vorba asta aruncată de unul dintre noi în timp ce culegea mere ni s-a întipărit adânc în suflet.

— Niciodată, i-a răspuns altul cu tristețe.

Râsul până atunci molipsitor ne-a înghețat pe buze și am evitat să ne privim în ochi întorcându-ne meditativ privirea către profesorul Yun, care ne urmărea de la fereastră. Atunci habar n-aveam cum are să fie viitorul. După ce am terminat de cules merele, ne-am întors în casă și ne-am așezat în cerc în jurul profesorului. Domnul profesor adormise cu o carte pe genunchi. Cineva i-a luat cartea cu grijă și a așezat-o pe masă. Eu am luat cartea, curioasă să văd ce citea profesorul. Era *Lumea tăcerii*[1]. Părea o carte veche, avea paginile îngălbenite, cu colțurile răsucite. Sprijinindu-mi palmele de carte, mă uitam la domnul profesor căruia șosetele îi atârnau lălâi pe picioarele slabe.

1 *Die Welt des Schweigens* (1948), faimos studiu asupra tăcerii de scriitorul și filozoful elvețian Max Picard (1888-1965).

Deși știam că trebuie să merg la spital, n-am putut să mă ridic din fotoliu toată dimineața. Eram așezată, dar simțeam că plutesc. La un moment dat chiar am ațipit. Abia pe la prânz am reușit să mă ridic și să mă ocup de birou. Peste tot erau aruncate cărți pe care începusem să le citesc. Un caiet de notițe era cu fața în jos sub un teanc de pagini pe care le printasem și le revizuiam. Două creioane din lemn stăteau oblic într-un penar pe care îl cumpărasem, fără să mă gândesc prea mult, de la Muzeul Picasso, în Barri Gotic din Barcelona. M-am uitat îndelung la porumbelul cu lauri în cioc gravat pe o parte a penarului și am început să fac ordine pe birou. Am mototolit hârtiile liniate care erau de aruncat și le-am dus la gunoi, am luat greutățile de pe cărțile groase pe care începusem să le citesc, le-am așezat la marginea biroului și le-am pus înapoi în rafturi. Ori de câte ori fac ordine pe birou mă gândesc subit la moarte. Odată mi-am aranjat lucrurile pe birou și mă pregăteam să ies din cameră când am mai aruncat o privire înapoi, m-am speriat și m-am întors să răscolesc din nou totul. Iubirea față de semeni sau pătrunderea sensului moții nu vine odată cu vârsta. Și se pare că nici nu pricepem mai multe pe măsură ce trece timpul. Acum îmi e mai greu să iubesc pe cineva decât îmi era în tinerețe și sunt mai mișcată de câte ori aflu de moartea subită a unei cunoștințe. Și totuși sper ca într-o bună zi, într-o noapte în care ninge, stând la biroul meu unde citesc sau scriu o carte, să las capul jos și să închid ochii pe vecie. Aș vrea ca asta să fie ultima mea postură în lume. Am alungat senzația morții, pe care o simțeam în vârful degetelor de câte ori așezam cărțile la locul lor, și am terminat de făcut ordine. M-am pregătit de mers la spital spălându-mă de mai multe ori pe mâini, pe față, schimbându-mi hainele și apoi privind în oglindă. Când să ies pe ușă, m-am uitat din reflex înapoi spre birou.

Ca și cum m-ar fi așteptat, telefonul a sunat din nou.

1.
Despărțirea

Când am împlinit douăzeci și unu de ani m-am întors acasă și am făcut cu mine însămi un pact în cinci puncte:

Să încep să citesc din nou.

Să scriu cuvintele noi pe care le întâlnesc când citesc și sensurile lor și să-mi fac un dicționar al meu.

Să învăț câte o poezie pe săptămână.

Să nu merg la mormântul mamei înainte de Chuseok[1].

Să mă plimb prin oraș măcar două ore pe zi.

Mama a plecat dintre noi înainte să închei primului semestru la facultate.

Înainte ca boala să se agraveze, mergeam în fiecare miercuri la cel mai mare spital din oraș, unde fusese internată mama, să-i ridic rețeta de medicamente, apoi așteptam la farmacie să apară pe tabela electronică numărul pe care îl aveam imprimat pe bon. Când numărul apărea însoțit de un semnal sonor, împingeam bonul prin ferestruica ghișeului. După un timp, din spatele ghișeului era împins spre mine un coșuleț cu medicamentele mamei pentru o săptămână. În fiecare miercuri repetam asta: mergeam la spital să ridic medicamentele mamei și apoi i le trimiteam de

1 Sărbătoare națională coreeană care are loc în jurul echinocțiului de toamnă. Un moment important al acestei sărbători este întoarcerea la locul de baștină pentru a aduce ofrande și a comemora strămoșii.

la poștă. Când o sunam să îi spun că am trimis medicamentele, îmi spunea mereu cu același glas: „Fiica mea!“, „Bravo, fata mea!“ sau „Mulțumesc, fetițo!“.

Cu patru zile înainte să moară, mama mi-a trimis la oraș inelul pe care îl purta mereu și niște *kimchi*[1] din frunze de susan.

— Doar îți place *kimchi* din frunze de susan, a răsunat vocea ei voioasă la capătul celălalt al firului. Mereu am vrut să-ți dau ție inelul acela, fata mea.

Nu mi-am închipuit că avea să plece dintre noi așa de repede.

Îmi frecam cu furie ochii, ca și cum aș fi vrut să îi scot din orbite, ori de câte ori mă gândeam că a murit după ce a pregătit *kimchi* de susan și și-a scos inelul de pe deget, le-a împachetat frumos și mi le-a trimis. Deși acum nu mai trebuia să ridic medicamentele, în fiecare miercuri înainte de prânz eram în sala de așteptare a spitalului. O făceam din obișnuință. Nu mai așteptam să-mi apară numărul pe tabelă, dar, de câte ori auzeam semnalul sonor, mă uitam cum se schimbau numerele. Mă ridicam în picioare știind că trebuie să merg la cursuri, dar mă trezeam mergând spre gară și suindu-mă în tren. Uneori se întâmpla să ajung dimineața până la panta care urca spre universitate, doar ca să mă întorc și să mă duc la gară. Acolo îmi cumpăram bilet pentru primul tren.

Pe la prânz erau multe locuri libere în tren. Puteai să te așezi fără grijă oriunde, indiferent ce loc aveai. Uneori eram singură în tot vagonul. Locurile goale păreau cărți groase, din care nimeni nu citise vreodată o pagină măcar. Până să aud anunțul că urma gara din orășelul în care mă născusem, priveam pe fereastră fără țintă sau îmi frângeam degetele. Când vedeam un râu, întorceam capul să îl privesc până dispărea, iar când munții din depărtare îmi apăreau deodată în fața ochilor, mă lăsam pe

1 Specialitate coreeană de murături picante, care se face de obicei din varză chinezească, dar are multe variații pe bază de castraveți, vinete, ridichi sau frunze de susan.

spate în scaun și rămâneam așa o vreme. Urmăream păsările care zburau peste câmp, apărute și ele fără veste, iar dacă trenul intra într-un tunel, închideam ochii strâns chiar dacă oricum nu vedeam nimic. Când trenul ajungea în orașul meu, îmi era deja foame. Mă duceam la magazinul din fața gării și devoram un bol de tăiței și abia atunci realizam unde sunt și șopteam „M-am întors, mamă".

Moartea mamei nu a fost singurul motiv pentru care am decis să îmi întrerup studiile. La facultatea la care mergeam era o atmosferă boemă, specifică școlilor de arte plastice. Unii studenți se integrau imediat, în vreme ce alții se simțeau izolați. Eu făceam parte din a doua categorie. Colegii mei nici nu cred că știau cum îmi sună vocea. Băieților nu le ardea de mers la cursuri, preferau să protesteze sau să tragă la măsea, iar fetele ori se făleau cu frumusețea, ori cădeau în depresie. Școala asta era un loc în care în conversațiile obișnuite se strecurau replici ale Ofeliei sau ale lui Hamlet și nimănui nu i se părea ciudat. Să cânți întruna sau să stai nemișcat holbându-te la cineva fără să clipești era o mare performanță și o marcă a individualității. Oamenii ăștia îți atrăgeau atenția oriunde, chiar dacă tu nu erai atent la ce fac ei. Eu, având o figură comună, stăteam mereu singură. Mi se părea că tot ce spuneau era într-o limbă străină, dintr-un ținut îndepărtat. Dar nu mi-am întrerupt studiile pentru că mă simțeam singură acolo. În perioada aceea eram însingurată indiferent unde aș fi fost, nu doar la școală.

Eram la școala generală când mama, aflând că este bolnavă, m-a trimis de îndată în orașul acesta, la o verișoară. Asta însemna că mă iubește. Mi-a spus că eram prea mică să rămân legată de o mamă bolnavă și că aveam toată viața înainte. Mi-a mai spus și să nu mă agăț de ea, ci să merg să trăiesc într-un loc unde am mai multe posibilități. Mi-a spus că mai devreme sau mai târziu toți trebuie să ne despărțim, așa că mai bine învăț cum e cât mai

devreme. Nu avea dreptate. Dacă tot trebuie să ne despărțim la un moment dat, atunci mai bine să facem tot ce putem pentru a sta cât mai mult împreună. Dar nu e vorba aici de cine avea dreptate. Pur și simplu nu gândeam la fel.

Într-o zi, un coleg de facultate, un tip sociabil căruia i se spunea Biclă pentru că mergea repede, ca și cum ar fi pedalat, n-a mai venit la școală. Stăteam pe o bancă, la școală, când a venit în fugă și mi-a spus că a venit fratele lui mai mic și că trebuia să le trimită neapărat părinților niște bani, așa că i-am dat toți banii. Mai târziu am aflat că în ziua aceea mai împrumutase bani, un stilou, cărți, până și un caiet de la alte zece fete și apoi dispăruse fără urmă. Mai târziu, mult prea târziu, am aflat că nici măcar nu era student la școala noastră. În timp ce colegii mei se isterizau furioși că individul fusese la cursurile lor câteva luni de zile și că lucrurile nu puteau rămâne așa, eu am depus o cerere să-mi întrerup studiile. Biclă îmi luase și volumul cu poezii de Emily Dickinson pe care mi-l dăruise Dan când am plecat în capitală. Într-o seară, înainte să plec, a venit Dan și m-a strigat de la poartă. Ne-am furișat pe ulițele întunecate în care urmele pașilor noștri erau imprimate cu milioanele în țărâna locului unde crescuserăm împreună și am ajuns pe un câmp de la marginea orașului. Ne-am așezat unul lângă altul pe pământ, în fața căii ferate. Un tren de noapte a trecut șuierând prin fața noastră. Din compartimente se revărsa o lumină puternică. Dacă n-ar fi fost pufăitul locomotivei ai fi zis că ferestrele acelea luminoase aleargă singure în noapte. Dan a vorbit de parcă își lua un angajament:

— Trebuie neapărat să mergem la facultate.

— ...

— Eu o să mă fac pictor.

— ...

Simțeam că mă prăbușesc. Vântul bătea dinspre câmp și părea să ia cu el toate speranțele noastre, pe care le ducea într-un timp îndepărtat. În seara aceea, când ne-am despărțit, Dan mi-a dat

un volum de poezii dintr-o serie de colecție. Mi-a spus că citise mult din el în ultimul timp și că acum că îl terminase mi-l dăruia mie. Era întuneric și n-am putut desluși titlul.

— Cică la moartea ei au rămas peste o mie șapte sute de poezii într-un sertar. Primul volum a fost publicat la patru ani după ce a murit.

— Cine?

— Emily Dickinson.

— E-MI-LY DICK-IN-SON.

Nu am recunoscut numele nici după ce l-am silabisit rar. Dan știa de mic ce voia să facă, se gândea mult la asta și se purta altfel decât cei de vârsta lui. Citea alte cărți, avea alte lucruri și vorbea altfel.

— Parcă vedea lucruri dintr-o altă lume, pe care noi nu le vedem.

— Ce lucruri?

— Lucruri nevăzute, ca moartea.

Auzeam pentru prima dată pe cineva de vârsta mea vorbind despre lucruri dintr-o altă lume, despre moarte. Probabil de aceea Dan părea cu câțiva ani mai în vârstă. Acasă am deschis cartea la lumină și după prima pagină am dat de scrisul lui Dan.

„Când oamenii sărmani cugetă, nu trebuie tulburați.“[1] – Rilke, *Însemnările lui Malte Laurids Brigge*

Îmi plăcea scrisul lui Dan. Scrisese de mână, iar scrisul lui era generos, te ducea cu gândul la un cal în galop. M-am uitat o vreme la rândul acela din Rilke scris de Dan în volumul cu poezii de Emily Dickinson și am înțeles că își lua rămas-bun. Am îndesat cartea în cel mai adânc buzunar al genții.

---

1 Rainer Maria Rilke, *Însemnările lui Malte Laurids Brigge*, trad. de Corneliu Papadopol, Corint, București, 2015, p. 23.

Eu nu m-am putut opri pentru Moarte –
Și ea se opri pentru mine –
N-am urcat – numai noi eram în Faeton –
Și Nemurirea.[1]

Când citeam poemul lui Emily Dickinson, îmi venea în minte chipul mamei. Pentru că mi se părea un sacrilegiu să citesc în grabă, doar ca să ajung la sfârșitul cărții, am citit fiecare poezie de câte cinci ori. Apoi am luat metroul pentru prima dată și m-am dus la o librărie mare de pe bulevardul Jongro. În metrou m-am ținut strâns de bară, să nu mă clatin. Prima carte pe care mi-am cumpărat-o singură în orașul acesta a fost *Însemnările lui Malte Laurids Brigge*. Habar nu aveam despre ce era, o alesesem pur și simplu pentru că Dan îi scrisese titlul pe pagina volumului de Emily Dickinson. Când m-am întors de la librărie, în metrou, am deschis cartea la prima pagină.

„Așa, prin urmare, aici vin oamenii să trăiască?“[2]

Cum priveam așa, pierdută, prima frază, mi-a scăpat o lacrimă care nu se întrezărea deloc când am plecat de acasă. Eram oare și eu unul dintre oamenii care veniseră în oraș să trăiască? Fraza aceasta m-a făcut să-mi pun multe întrebări. Orașul nu mă primise cu brațele deschise. Sunt aici clădiri înalte, multe case și mii de oameni, dar nimeni nu mă întâmpinase cu zâmbetul pe buze și nu mă îmbrățișase cu căldură. Mă pierdeam adesea pe străzile lui multe și întortocheate. Și nici eu nu simțeam nevoia să îi cunosc pe cei ce locuiau în oraș. Am început să nu mai salut lumea pe stradă și am devenit o tânără neadaptată. Verișoara mea, la care locuisem și care mă avusese în grijă până am terminat liceul, s-a căsătorit cam în perioada în care

1 Traducere de Veronica Porumbacu, în Emily Dickinson, *Versuri*, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969, p. 229.

2 *Însemnările lui Malte Laurids Brigge*, ed. cit., p. 21.

am început eu cursurile la facultate. Era firesc să plec din casa ei, dar nu aveam unde să merg. Apoi, chiar daca mama mă trimisese de acasă, asta nu însemna că voia să fiu singură. Cât timp a trăit mama, am stat la verișoara mea ca să o liniștesc, căci se chinuia cu boala, dar, după ce a murit, îmi era greu să mai stau la verișoara mea. Soțul ei era pilot și, cu toate că zbura des la Paris sau la Londra, se întorcea mereu acasă, cum era și firesc. Chiar și după ce am intrat la facultate mi-am dorit tare mult să fiu alături de mama, dar ea n-a vrut. Atunci deja nu mai avea nici un fir de păr pe cap.

Fraza următoare din *Însemnările lui Malte Laurids Brigge* era: „Eu aș spune mai curând că aici mor“[1]. Am început cursurile doar ca să le întrerup înainte de sfârșitul primului semestru, cu fraza aceea din Rilke răsunându-mi în minte. Nu aveam nici un prieten acolo, așa că n-am avut de la cine să-mi iau rămas-bun înainte de a mă întoarce la țară. Când am plecat de la verișoara mea, ea m-a întrebat cu regret în voce dacă nu puteam să mai rămân.

— Îmi pare rău.

Nu era cel mai potrivit răspuns pentru întrebarea ei.

— Pentru ce îți pare rău?

— Pentru tot.

Eram sinceră. Îmi părea rău mai ales pentru ea. Pentru că nu zâmbisem mai des, pentru că lipisem coli negre pe fereastră în casa unor oameni proaspăt căsătoriți, pentru că nu fusesem mai drăguță cu ei și pentru că fusese nevoită să-mi poarte de grijă în lipsa mamei. Vedeam că mă privește cu simpatie ori de câte ori se uita la mine. La urma urmei, locuiserăm împreună patru ani de zile. M-a implorat să rămân la ea și să mă mai gândesc. I-am spus că deja mă hotărâsem. M-a întrebat dacă nu era chip să mă răzgândesc. I-am făcut semn că nu. M-a îmbrățișat îndelung, cu tristețe.

---

1 Idem.

— Poți să te întorci oricând dacă ți-e greu.

Trupul ei avea mirosul acela de femeie proaspăt căsătorită. Mirosea a căpșune, a frunze, a piersică... În clipa în care am simțit parfumul trupului ei, am știut că luasem o hotărâre bună. Deși ocupam doar o cămăruță, casa aceea era totuși a unor tineri căsătoriți de curând, iar eu lipisem hârtie neagră pe fereastră și îi stresam așa încât nici nu îndrăzneau să râdă sau să zâmbească măcar în preajma mea. Și verișoara mea nu s-a încruntat nici măcar o dată. Soțul ei, pilotul, a întrebat o dată: „Nu e prea întuneric aici?“, dar eu i-am spus că era bine așa, iar el n-a mai întrebat de atunci.

Anul pe care l-am petrecut acasă a fost lung și plictisitor. Dan era și el la facultate și se mutase în alt oraș, iar tatăl meu avea aceeași rutină zilnică pe care o avusese dintotdeauna, indiferent că eram și eu acolo. Anotimpurile s-au schimbat, au dat mugurii, a bătut taifunul, s-au copt fructele de kaki, a nins zdravăn. În decurs de un an, tatăl meu s-a cocârjat și a devenit un moșneag. Era obișnuit să-și poarte singur de grijă, dat fiind că mama fusese imobilizată la pat timp îndelungat. Nu-i era mai greu acum că ea nu mai era, dar cu toate astea îmbătrânise subit. Moșneagul de tata era și mai tăcut. Uneori mă întrebam dacă nu cumva îl deranjam. Primul lucru pe care îl făcea dimineața era să meargă la mormântul mamei, chiar și în zilele în care eu nu mă puteam trezi devreme pentru că mă culcasem târziu. Semănase iarbă nouă pe mormânt și mutase și arbustul ei preferat de mirt din curtea casei în apropierea mormântului. Am mers cu el la mormânt de câteva ori, dar m-am eschivat de câte ori am putut. Când mergeam în urma tatei spre mormântul mamei, el îmi părea o casă care stă să se năruie. De aceea preferam să merg la prânz sau spre seară, așa încât să nu ne întâlnim.

Mamei nu i-a fost frică de moarte. O privea mai degrabă cu respect.

A plouat câteva zile încontinuu, apoi s-a oprit. Atunci s-au întâmplat două lucruri deodată.

Tata s-a întors din oraș, și-a scos cămașa și a aruncat-o pe prispă, apoi, în maiou, a luat o lopată și s-a dus iar spre poartă, ca și cum avea o treabă. Din cămașa pe care o aruncase a căzut un pachet de țigări. Am luat țigările și o brichetă și m-am dus în spatele casei. Grădina noastră se întindea pe toate laturile casei, ca la casele de la țară, așa că puteai să dai ocol casei cu ușurință. În spatele casei se întinseseră frunzele de dovleac și de colocasia. M-am așezat pe vine și m-am uitat la frunzele verzi de colocasia, care se deschiseseră după ploaie. Am scos o țigară din pachet, am băgat-o în gură, am aprins bricheta și eram pe punctul de a-mi aprinde țigara. Mă uitam în jur crispată, de teamă că mă vede cineva, când, deodată, a apărut tata. N-am avut timp să mă ascund. Ne-am privit direct în ochi în momentul în care tocmai aprindeam țigara care-mi atârna în colțul gurii. S-a oprit și m-a privit pentru o clipă, apoi s-a întors pe o latură a casei, fără să spună nimic. Mă așteptam să mă certe. Mă gândeam că o ceartă ar sparge măcar tăcerea ce se așternuse ca o perdea groasă între noi. Spre surprinderea mea, el nu a scos nici un cuvânt la cină. M-am gândit că i-o fi fost greu să mă vadă cu țigara în gură și că de aceea se prefăcea că nu văzuse nimic. Și-atunci m-a apucat o furie ciudată. Îmi doream să mă certe ca să pot să-mi fumez țigara fără să mă mai simt vinovată. Mă pregăteam să strâng masa când mi-a spus pe nume și m-a întrebat din senin dacă vreau să-mi vopsesc unghiile.

— Să-mi vopsesc unghiile?

— Nu știu dacă îți mai amintești, dar odată, când erai mică, ți-am vopsit unghiile cu petale de sporul-casei.

Făcuse el asta? M-am uitat la mâinile în care țineam tava cu farfurii.

— Când ai dat jos petalele de pe degete, a doua zi dimineața, ai țipat că îți curge sânge din degete și ai alergat la fântână să bagi mâinile în apă rece. Erai așa de mică…

Când era bolnavă mama, în serile de vară, tata strivea petale de flori, le punea pe unghiile ei, le învelea în folie de plastic și le lega cu ață. Mama îi cerea să facă asta. El se întrebase apoi dacă nu cumva din cauza asta nu prinsese bine anestezia când a fost operată. După ce am strâns masa, l-am privit cum îmi întindea pasta din petale pe unghii și l-am întrebat cu timiditate:

— Tată, dacă îți vopsești unghiile cu asta chiar nu își mai face efectul anestezia?

— Nu sunt sigur, mi-a răspuns el cu tristețe.

Atunci am spus în gând, fără să mă audă el: „Iartă-mă, mamă, n-o să mai fumez".

În seara aceea mi-am legat o ață de degete și am plecat cu Dan pe câmpul de la marginea orașului. Dan se întorsese în vizită acasă, din orașul din sudul țării unde mergea la facultate. Am mers pe șinele de cale ferată, pe întuneric. De când plecase la facultate, Dan devenise și el tăcut, ca tata, și părea să fie mereu îngândurat. Era neras și nu zâmbea, de parcă își pusese în cap să nu mai fie drăguț cu nimeni. Nici măcar cu mine.

— Dan!

L-am oprit și l-am întors spre mine apucându-l de umăr. Între noi șinele de cale ferată mergeau înainte la nesfârșit.

— Mergi cu mine la mormântul mamei?

Nu credeam că va accepta cu atâta ușurință. A răspuns imediat că vrea să meargă și apoi a zis că vrea să treacă pe acasă, să-și ia lanterna frontală.

— Lanterna frontală?

— Da, o folosesc când ies la plimbare noaptea.

— E ca aceea pe care o folosesc minerii?

— Aceea e o cască, lanterna mea e mai mică. Nu pot să dorm noaptea și o folosesc la cămin ca să desenez. Colegul meu de cameră nu poate dormi cu lumina aprinsă. Port lanterna cu mine, în geantă, și o folosesc și afară, când e întuneric.

Am auzit bine? Poartă pe cap o lanternă noaptea ca să poată desena?

Deodată, acest Dan, care-mi povestea că desenează noaptea la lumina lanternei frontale pentru că nu poate dormi, îmi părea un străin. Ne-am îndepărtat în tăcere de calea ferată și am pornit spre casa lui. Umbrele noastre se intersectau pe ziduri. Dan s-a strecurat în casă și s-a întors cu lanterna. A încercat să mi-o fixeze pe cap.

— Pune-ți-o tu pe cap și mergi în fața mea.

Dan și-a fixat lanterna pe cap. Când îi lumina fruntea, părea alt om. Am traversat un câmp și ne-am îndreptat spre muntele pe care era mormântul mamei.

— Te-ai descurcat bine.

— Cu ce?

— Cu mama ta.

Am simțit deodată o durere puternică în piept și mi-am agățat un deget, de care încă atârna un fir de bumbac, de degetul lui mic.

După moartea mamei n-am mai citit nici o carte.

Verișoara mea m-a sunat și a încercat să mă convingă să merg la biserică, dar eu nu voiam să ascult de sfatul nimănui. În zilele când ploua torențial sau când mă simțeam ca un cartof smuls din cuibul lui, mergeam în oraș și mă furișam în cinematograf, mă afundam în fotoliu, iar de acolo mă întorceam direct acasă. Purtam mereu în buzunar inelul pe care mi-l trimisese mama, acela cu o perlă ca o lacrimă. Când ațipeam, mă trezeam brusc și îmi vâram de îndată mâna în buzunar să caut inelul. Mă linișteam abia când atingeam perla cu vârful degetelor. Pe de altă parte, îmi părea rău pentru mama ori de câte ori simțeam inelul. Odată, după ce s-a îmbolnăvit, ne-am certat și eu am ridicat tonul. M-am înfuriat atât de tare pe ea, încât mi-am imaginat că murisem și că ea era răpusă de durere. Inelul îmi amintea de momentul acela. Nu puteam să-l șterg și mă întristam și mă uram pentru ce îmi imaginasem. Mama avea degetele subțiri, așa că inelul pe care mi-l lăsase îmi venea bine și mie, dar nu-mi

puteam face curaj să-l port. Mi se părea că purtându-l acceptam faptul ca ea nu mai e și asta mă înspăimânta.

Când am ajuns la poalele muntelui, Dan s-a oprit.

— Ce e?

— Păianjeni.

Trebuia să urcăm pe o potecă pentru a ajunge la mormânt și de-a lungul ei păianjenii își întinseseră pânzele în aer, pândind din ascunzători sau cățărându-se pe pietre.

— Ți-e frică de păianjeni?

Lumina lanternei de pe fruntea lui Dan i s-a mișcat în sus și-n jos.

— Mă tem mai tare de ei decât de polițiștii de la proteste.

Am pufnit în râs fără să vreau. Un bărbat în toată firea care se teme de păianjeni.

— Nu râde. Nu îi iei în serios, dar o să ajungi să regreți. N-ai auzit că păianjenii uriași, care se hrănesc cu păsări, au atacat un sat în Australia?

— Nu.

Nu auzisem așa ceva, dar nu mi-au mai plăcut păianjenii de când am auzit că puii unora dintre ei ronțăie din corpul mamei când cresc. Era deopotrivă ciudat și fascinant să-l aud pe Dan înșirând nume de specii de păianjeni: păianjenul-lup, tarantula, păianjenul-crab, păianjenul-pustnic, păianjenul *Atrax robustus*…

— Atracșii sunt cei mai tari.

Odată ce a început să vorbească de păianjeni, nu s-a mai oprit. Mi-a povestit că păianjenii evoluaseră din trilobiții din perioada cambriană a erei paleozoice și că, la începuturi, trăiau doar în pământ, dar că din mezozoic și neozoic au ieșit la suprafață. Apoi s-au dezvoltat nenumărate specii, de nici nu le mai știm pe toate. Oare iubirea și teama izvorăsc din același loc? Oare lui Dan chiar îi era frică de păianjeni? Știa absolut totul despre ei, ca despre ceva îndrăgit, care îți acaparează interesul.

— De când îți e frică de păianjeni?

— De mult timp.

— Și eu cum de n-am știut?

Crescuserăm împreună, dar habar n-aveam că se teme de păianjeni.

— N-aveai cum să știi.

— E vreun mare secret?

— Nu știi pentru că nu mă iubești.

Am rămas cu privirea ațintită pe spinarea lui Dan, care înainta în întuneric, deși se temea grozav de păianjeni. PENTRU CĂ NU MĂ IUBEȘTI. Cuvintele lui îmi picurau în suflet unul câte unul.

— Ai avut o întâmplare neplăcută cu păianjeni?

— Nu-mi amintesc.

— Atunci ce e? Ce ai cu ei, pentru Dumnezeu?

— De ce trebuie să adaugi și „pentru Dumnezeu"? Dacă îți spuneam că mă tem de bufnițe sau de veverițe era mai bine?

Avea și el dreptate, dar discuția despre păianjeni părea să îl irite.

— Uită-te la ei cu ochii larg deschiși, fără să clipești. Poate asta te ajută.

— Am încercat. Pentru că părea o problemă psihică, mi s-a recomandat să merg la muzeul arahnidelor din Namyangju și să înfrunt păianjenii uriași de acolo. Dar m-au apucat furnicăturile până în vârful degetelor de la picioare doar uitându-mă la păianjenii din insectare. Și parcă sângele îmi curgea în sens invers și îmi simțeam tot corpul umflat ca o bășică.

— Chiar așa de rău e?

— Da.

Mi-am desprins degetul de al lui Dan și l-am privit drept în ochi. El se oprise de parcă aștepta o sentință. Am deschis larg brațele și l-am îmbrățișat.

— Să nu-ți fie frică.

Îmi spuneam asta și mie în același timp.

— N-o să pățim nimic.

Lanterna din fruntea lui Dan, care până atunci căutase păianjeni, mi-a luminat fața.

— Pot să te sărut?

— …

Buzele lui Dan, timide, mi-au atins obrazul și fruntea. Apoi, după ce a ezitat o clipă, și-a lipit buzele de ale mele. Erau calde și proaspete.

— Nu mi-am imaginat că primul meu sărut avea să fie cu tine.

Am izbucnit în râs când a spus asta. Parcă eu am știut? Nici eu nu mi-am imaginat că primul meu sărut cu Dan avea să fie atât de anost. Creasta muntelui se proiecta pe cerul întunecat ca spinarea unui animal de pradă. Deslușeam tot mai bine conturul dealului, ca o imensă fiară neagră, așezată la pândă cu gura deschisă. A început să mi se facă și mie frică, pe măsură ce ne apropiam pe întuneric de munte. I-am propus să ne întoarcem, dar el a insistat să mergem până la mormânt, deși tremura de frică și se uita neîncetat după păianjeni pe care nu i-ar fi putut vedea fără lanternă. Probabil că disputa noastră, eu spunând să ne întoarcem și Dan insistând să mergem mai departe cu toate că ne temeam de păianjeni, era aprinsă, căci păsările nopții zburau neliniștite dintr-un copac în altul. Am pornit iar spre mormântul mamei. Dan era așa de preocupat să plimbe raza lanternei pe potecă și prin aer căutând păianjeni, încât nu ținea deloc pasul. Dar mergea înainte, chiar dacă îmi spunea că i se înmoaie genunchii doar când se gândește la păianjeni și că face herpes la gură doar dacă vede un păianjen ziua, în depărtare. Dacă se temea așa de tare nu era mai bine să nu-i vadă? De ce simțea nevoia să agite lanterna ca să-i descopere? Dacă vedea unul? Așa părea să-și învingă el teama: căutând să vadă cu ochii lui. Deci așa era Dan. Aflasem ceva nou despre el. În final m-a condus până la mormântul mamei, luptând în tot acest timp cu spaima de păianjeni.

— Am ajuns.

Când s-a văzut lângă mormânt, Dan a suspinat adânc. Era suspinul de bucurie al celui care își învinsese spaima.

— Să facem plecăciunile rituale.

— În toiul nopții?!

— Nu de asta am venit?

— Nu.

Deși i-am zis să nu facă nimic, Dan a făcut o plecăciune adâncă spre mormântul mamei, cu lanterna pe cap. După ce a terminat, a îndreptat lanterna către arbustul de mirt pe care îl plantase tata și a spus: „Deci aici l-a mutat". Și, în timp ce el a scos o țigară, a aprins-o și s-a așezat sub arbust, mie mi s-a desfăcut firul de ață legat de deget. Pasta de petale de pe unghie a căzut cu un foșnet pe mormânt. Țigara pe care Dan o strângea între buze a licărit în noapte. Probabil că-și trecuse peste față mâna în care ținea țigara, căci vârful ei aprins zburda ca un licurici. Am luat un pumn de pământ de pe mormântul mamei, l-am strâns în palme ca pe un boț de orez și l-am pus în buzunar. Sigur se lipise de inelul cu perlă de la mama. Simțeam un gol în suflet și trebuia să mă agăț de ceva, așa că aproape că l-am întrebat pe Dan: TU MĂ IUBEȘTI PE MINE? El fuma sub arbustul de mirt cu lanterna pe cap, stând incomod, fără să poată pune liniștit picioarele jos de frica păianjenilor. Probabil că, dacă l-aș fi întrebat asta, ne-am fi îndepărtat ireversibil unul de altul. Mi-am înghițit vorbele și mi-am ațintit privirea spre mormânt. M-am gândit atunci că venise vremea să mă întorc la oraș.

— În ultima vreme, în capitală sunt mereu proteste ale studenților.

Am mai luat puțin pământ de pe mormânt, l-am făcut bulgăre și l-am pus în buzunar.

— M-am bătut cu un prieten.

— Tu?

— Da. Era unul în anul întâi, un mare mâncăcios. Mânca orice cu o poftă de zile mari, chiar și atunci când nu era cine

știe ce, de ți se făcea foame văzându-l. Când a spus că merge în armată, am dat o petrecere pentru el, dar nenorocitul s-a înrolat la jandarmi și a venit la facultate să potolească studenții la o demonstrație. Ce tâmpenie! Să fie trimis chiar la el la facultate… Când treceam pe lângă el, stătea nemișcat, lac de sudoare, în dogoarea soarelui. Într-o zi, trupa lui urmărea niște studenți și el a rămas în urmă. Nu știu din ce cauză. Când a ieșit din formație, m-am dus ață după el. Acum el era cel urmărit. Îl văzusem de mai multe ori așezat pe trotuar, lângă mașina de poliție, hăpăind dintr-un sufertaș mâncare ce părea acrită. Și de fiecare dată îmi aminteam cum mânca el cu poftă orice și simțeam că mă cuprinde un val de furie. În ziua aceea am rămas singuri, față în față.

— …

— Când m-am repezit după el, s-a întors și s-a uitat spre mine. Ne-am recunoscut. Nici unul din noi n-a zâmbit. Nici unul n-a dat înapoi. Ne-am luat la bătaie lovindu-ne orbește în față, piept, picioare… A încercat să ajungă la ai lui, dar nu l-am slăbit deloc, nu l-am lăsat să facă un pas, am continuat să-i car pumni.

— De ce?

— Nu știu. Simțeam că înnebunesc. Nu mai suportam.

— Ce anume?

— Propria-mi persoană… Pe noi… Situația în care mă aflam… Ne aflam.

— …

— Dar să știi că nu eram doar eu cel care dădea, chiar dacă eu îl alergam pe el. Și eu am încasat-o de la malac. În ochi, în cap, peste tot. Și, chiar dacă el tot încerca să scape, eu nu voiam să-i dau drumul. Nici nu mai știam cine pe cine aleargă. Nu mai gândeam. Rămăsese doar dorința de a distruge. L-am urmărit când a încercat să scape și, chiar dacă am luat bătaie, tot nu m-am oprit. Când mi-am venit în simțiri, eram întins pe pat în camera mea de la cămin. Cineva mă cărase până acolo.

— …
— Nu pot să dorm.
— …
— După ziua aceea nu mai sunt în stare de nimic. E posibil să renunț la școală și să mă înrolez.

Nu aveam cum să-l ajut. Tot ce puteam să fac era să legăn încet mâna de care îl țineam.

Când i-am spus că mă întorc la cursuri, tata mi-a dat două carnete de economii rămase de la mama. Unul era polița de asigurare de viață a mamei, celălalt era carnetul ei de cecuri, pe care îl folosise înainte să se îmbolnăvească. Tata mi-a spus să-mi caut o cameră în oraș, dacă tot mă întorceam la școală. Pe ambele carnete de economii era tipărit numele meu, Jeong Yun. Am deschis carnetul folosit de mama în timpul vieții, în care adunase zilnic, puțin câte puțin, înainte de a se îmbolnăvi. Nu sărise nici măcar o zi. Cum de nu folosise tata banii ăștia? Am vrut să-i dau înapoi carnetul de cecuri cu banii pe care îi primise după moartea mamei, din asigurarea ei de viață. Mi-a zis că mama mi-l lăsase mie spunând că de acum sunt și eu adult și trebuie să îmi port singură de grijă. Când mi-am făcut bagajul, am pus carnetele de economii de la mama pe fundul valizei. În tren le-am scos de mai multe ori și am socotit cât adunase mama zi de zi. Parcă îi vedeam mâinile. Uneori depusese zece mii de woni, alteori treizeci de mii sau optzeci de mii. Apoi, într-o zi, se întâmplase ceva deosebit, căci depusese două sute de mii de woni deodată. Am scos o parte din banii lăsați de mama și am închiriat un *oktap bang*[1], pe dealul în apropierea căruia locuia verișoara mea. După ce m-am mutat, primul lucru pe care l-am despachetat a fost boțul de pământ adus de la mormântul mamei. Apoi mi-am pus tenișii în picioare și am plecat la librăria de pe

1 Cameră improvizată pe terasa de la ultimul etaj al unei case, cu scopul de a fi închiriată.

bulevardul Jongro, unde mi-am cumpărat un volum de Emily Dickinson, opere complete, și un atlas cu hărți detaliate ale orașului. La întoarcere m-am oprit pe la florărie și am cumpărat un ghiveci. După ce am pus în el pământul adus de la mormântul mamei, am deschis atlasul să văd ce colț al orașului aveam să explorez mai întâi. M-am hotărât să cunosc mai bine orașul, acum că mă întorsesem aici după un an. Și pentru asta trebuia să bat cu piciorul fiecare colțișor al lui.

* * *

M-am întors la școală după o veșnicie. M-am înscris la cursuri, dar singurul la care aveam chef să merg era cursul domnului profesor Yun. La școală încă mai sunt proteste. Am ajuns cu o jumătate de oră mai devreme, așa că am trecut pe la librăria din fața școlii. Ce mult a trecut de la ultima vizită! Tipul de la librărie s-a bucurat să mă vadă și a zis în gura mare „Tot n-ai iubită!". Ce mă dădea de gol? L-am întrebat cum de și-a dat seama că nu mă vedeam cu nimeni și mi-a zis că mi se citește pe față. Cum?! Cică se vedea clar că nu mai sărutasem pe nimeni de ceva vreme. Mi-a tras complice una peste umăr. Am răscolit munții de manuale, reviste și cărți noi, dar până la urmă am cumpărat doar caietul acesta legat în piele maro, în care scriu acum. Îmi place culoarea și senzația pe care mi-o dă când îl ating. O să-mi notez în el gândurile și tot ce fac. Odată mi-am uitat geanta în metrou. Altă dată mi-am uitat adidașii sub masă, la bar. Probabil că și jurnalul ăsta o să-mi stea aproape până o să dispară și el, ca toate celelalte lucruri pierdute. Îmi amintește de cele câteva jurnale din liceu, pe care le-am umplut cu tot felul de aiureli. Le-am pierdut și pe acelea și odată cu ele am pierdut și toate însemnările îngrămădite și gândurile mâzgălite în grabă. Dar mi-am luat inima în dinți și am decis să încep să scriu din nou. Pentru a marca evenimentul m-am gândit să-i dau și un nume jurnalului. Ce-ar fi să-i spun Jurnalul *Sae*. *Sae* înseamnă „nou" sau *new*, dar poate însemna și „între" sau *between,* și mai

înseamnă și „pasăre“, cea care zboară liberă în văzduh. Dar cum să-i spun? „Jurnal nou“ sau „Jurnalul unei păsări“? „Însemnările lui *Sae*“? Nu e cam ciudat? „Jurnalul vântului“? „Jurnal de primăvară“? „Dovada vieții“? După ce am pierdut câteva ore bune gândindu-mă la diferite nume, am ales să-i spun „Jurnalul cafeniu“. Pentru că are copertă maro. Ce nume insipid! De ce scriu toate astea? Pentru că nu știu ce să scriu. N-am nici o idee. Sper că, spre deosebire de celelalte jurnale de până acum, ceea ce voi nota aici să fie mult mai plin de maturitate și rafinament.

În liceu m-am înscris la cercul de fotografie. Întâmplător, citind o carte de Roland Barthes, am dat peste o frază în care spunea că a scrie este ca și cum ai sădi semințe. Am simțit că deschisesem o fereastră. Mai târziu am aflat că Roland Barthes scrisese și despre fotografie. Citind *Camera lucida*, am început să-mi doresc să fac fotografii. Acasă aveam aparatul de fotografiat al tatei. Nu l-am văzut folosindu-l vreodată. Câteodată îl lua în mâini și spunea că s-ar fi făcut fotograf și ar fi călătorit în toată lumea dacă bunicul nu-i lăsa lui în grijă *mokyoktang*[1]-ul . Eram foarte încântat că puteam să folosesc aparatul de fotografiat al tatei, dar, când în sfârșit am ajuns la cerc, n-am avut ce să învăț acolo. Nimeni nu auzise de *studium* sau de *punctum*, despre care eu aflasem din cartea lui Roland Barthes. N-auziseră nici măcar de Roland Barthes. M-am săturat de club. Într-o zi, când instructorul arăta cum să facem portrete, n-am mai putut sta locului. Am încercat să mă furișez afară din clasă, fără știrea lui, dar m-am trezit că mă strigă pe nume „Yi Myeong-seo!“ și m-am oprit.

— Unde crezi că pleci așa? m-a întrebat.

I-am spus că trebuie să merg la medic. Atunci m-a întrebat ce mă doare. Nu mă durea nimic și nici nu trebuia să merg la medic. Voiam doar să scap de acolo.

— Am întrebat ce te doare! a zis din nou.

---

1 Baie comună, cu bazine cu apă rece și caldă și saună.

N-am știut ce să spun. M-am tot codit și nu știu cum m-am trezit spunând că mă doare sufletul. M-a luat și pe mine prin surprindere răspunsul acela copilăresc. Eram sigur că o să râdă de mine, că o să mă pună să alerg zece sau douăzeci de ture de stadion. Instructorul de la cercul de fotografie era și profesor de fizică. Când elevii erau neascultători, îi punea să meargă târâș, îi bătea cu nuiaua la fund sau îi punea să alerge pe stadion când era canicula mai mare, până leșinau. Mă resemnasem la gândul că aveam să primesc o pedeapsă, dar reacția profesorului m-a luat prin surprindere.

— Te doare sufletul? a zis privindu-mă peste ochelari. Atunci șterge-o! Și data viitoare să nu întârzii.

Am ieșit din curte și m-am dus pe dealul din spatele școlii. Acolo m-am întins pe un mormânt ce părea părăsit și m-am uitat o vreme la norii albi care pluteau pe cer ca niște insulițe. Apoi m-am întors iar la cercul de fotografie. Din ziua aceea n-am mai lipsit niciodată. Ba chiar a început să mă preocupe studiul fizicii, materie la care mereu am avut probleme. Dacă nu mergeam atunci pe dealul din spatele școlii să mă uit la norii albi care pluteau pe cer înainte să mă întorc la școală, probabil că i-aș fi înapoiat aparatul tatei.

Azi are loc un mare protest. De cum m-am trezit am și luat ziarul ca să-l arunc la gunoi, dar mi-a atras atenția o fotografie cu doi câini, așa că l-am deschis din nou. Era un articol despre doi câini abandonați. Unul dintre ei era orb. De câte ori mergeau undeva, câinele care vedea mergea în spatele celui orb, ca să-l apere. Când traversau strada ori când se opreau să bea apă, câinele sănătos stătea de pază și îl proteja pe cel orb. Când oboseau, cei doi câini își sprijineau capetele unul de celălalt, sau unul dintre ei se întindea cu capul pe burta celuilalt. Când se oprea câinele orb, se oprea și câinele care mergea în spatele lui.

Să fi fost oare dresați așa? Sau era instinctiv?

Se spune că un câine nu conduce din proprie inițiativă un animal care nu vede. Dar uite că un astfel de câine există. Ce să însemne asta? Zilele acestea a bătut mereu vântul și a plouat. Mă simt de parcă aș fi fost aruncat în stradă, pe lângă școală, legat la ochi. Am rămas mult timp așa, uitându-mă la fotografia cu cei doi câini care își sprijineau capetele unul de celălalt sau se culcau unul cu capul pe burta celuilalt.

Jurnalul cafeniu 1

2.
Cel care trece apa

Cu două ore înainte să înceapă cursurile, mi-am scos tenișii din dulăpior, i-am încălțat și am ieșit afară. Azi merg pe jos până la facultate, mi-am zis. M-am oprit o clipă să mă uit la pământul adus de la mormântul mamei, pe care îl pusesem într-un ghiveci pe terasă. În timp ce coboram scările, m-am gândit ce plantă să pun în ghiveciul acela. Deși verificasem pe hartă, drumul din camera mea până la facultate mi s-a părut necunoscut și întortocheat. Într-un loc chiar a fost blocat, ceea ce m-a obligat să mă întorc și să traversez strada pe pasarelă. În vârful pasarelei m-am oprit și, ținându-mă strâns de balustradă, m-am uitat de jur-împrejur. De sus, totul părea diferit. Puteam vedea acoperișurile și terasele care nu se vedeau de jos și străduțele care iradiau din bulevard. Ferestre, mașini, pubele, acoperișuri, lampadare, hornuri de băi publice și undeva, departe, creștetele trecătorilor care forfoteau acolo.

Am început să văd totul dintr-un alt unghi. Platanii și arborii ginkgo ce mărgineau strada, rondurile mici de flori, amenajate pe marginea drumului, afișele de teatru pictate manual, toate păreau ciudate și animate, ca și cum le-aș fi văzut pentru prima dată. Cerul, care de pe pasarelă se vedea printr-o încrengătură de cabluri electrice, părea nesfârșit. Până atunci mă uitasem mereu la pasarelă, de jos, dar nu privisem niciodată în jos, de pe pasarelă. Capotele mașinilor se vedeau turtite și nu păreau deloc înspăimântătoare, iar copacii, priviți de sus, erau năpădiți

de frunze și atingeau cu crengile ferestrele clădirilor. Am mers mai departe până am dat peste un tunel. M-am oprit și am aruncat o privire înăuntru. Aș fi vrut să trec pur și simplu prin el, dar nu-mi dădeam seama cât de lung era. Nu era nici un indicator care să arate dacă era deschis pentru pietoni. M-am uitat ce m-am uitat în adâncul tunelului întunecat, apoi m-am întors, am mers în stația de autobuz și am luat autobuzul până la facultate.

La facultate atmosfera era aceeași.

Actorii de la dramaturgie păreau să îl aștepte în continuare pe Godot, studenții la artă fotografică alergau cu gențile cu aparate de fotografiat pe umăr, iar cei din departamentul de muzică tradițională coreeană, cu sprâncenele lor trasate cu creionul și părul strâns în coc, se îngrămădeau cu o figură bățoasă în sala de spectacole, cărându-și *gayageum*[1]-urile. Am intrat în clădire cu pași mari. Mi-am amintit cum urmăream zi de zi prin poarta întredeschisă forfota dinaintea unei reprezentații și mă codeam să intru, iar asta m-a făcut să pășesc acum hotărât, fără pic de ezitare. Am recunoscut doar câteva fețe. Băieții din departamentul nostru se pare că se înrolaseră în armată în perioada în care am lipsit eu. Nici pe fetele din anul meu nu le-am recunoscut. Aveau părul făcut permanent, erau machiate, aveau tone de accesorii pe ele, iar unele își schimbaseră până și forma ochilor. În drum spre amfiteatru căutam cu ochii lucrurile care rămăseseră neschimbate: biblioteca, librăria școlii, oficiul poștal, băncile din lemn de lângă bazinul cu nuferi, pe care mă așezasem adesea cu spatele lipit de spătarul lor. Am răsuflat ușurată când le-am văzut. În aer plutea același miros de gaz lacrimogen.

Primul curs la care am intrat după ce m-am întors la facultate a fost cel al profesorului Yun.

Din întâmplare, cursul domnului profesor Yun se ținea în aceeași sală ca înainte. Am deschis ușa, am intrat și m-am așezat

1 Instrument tradițional coreean cu coarde, asemănător țiterei.

în spate, unde se îngrămădea toată lumea. Venisem hotărâtă să nu stau singură, dar era ciudat să mă uit în ceafa băiatului din fața mea, așa că m-am mutat spre fereastră. Cine-i ăsta? Vreun reînmatriculat? Pe ultimul rând era un tip așezat lângă o fată și păreau să fie un cuplu. El părea mai mare decât noi. Îl vedeam pentru prima dată, dar în mod straniu îmi părea cunoscut. Era foarte înalt, nu încăpea bine în bancă și nu știu ce vorbea cu fata aceea aproape lipindu-și fața de a ei, că la un moment dat s-a întors și s-a uitat spre mine. Mi-am frecat fața cu mâinile și m-am întors la loc. Dar ceva m-a făcut să mă întorc din nou, să-i mai văd o dată. M-am aplecat până aproape că m-am lipit de bancă, încercând să-i văd fața fetei. Avea ceva ce mă fascina. Dar nici după ce m-am lipit cu obrazul de bancă nu am reușit să văd cum arată. Părul lung și negru aproape că îi acoperea în întregime fața. De câte ori îi spunea el ceva, ea își ascundea și mai mult fața.

— Yi Myeong-seo!

— Prezent!

Am aflat că îl cheamă Myeong-seo abia când profesorul a făcut prezența.

Lucrurile care rămăseseră neschimbate m-au făcut să confund momentul acesta cu acela de demult.

Domnul profesor Yun era la fel de uscățiv ca acum un an, neschimbat ca treptele de piatră din fața bibliotecii. Până și ochii, care îi lăcrimau de usturime când se uita de la fereastră la studenții care protestau, erau la fel de plini de profunzime și de pasiune. Cât am fost singură, mi-a fost greu să-mi amintesc cine eram acum un an, dar acum, că mă întorsesem în sala de curs, îmi era foarte limpede, ca și cum eram acolo tot eu, cea de acum un an. Profesorul Yun striga numele unul câte unul și trecea mai departe de cum primea răspuns, dar când a ajuns la Meyong-seo s-a oprit și și-a ridicat privirea din catalog.

— Tu în ce an ești acum?

Profesorul Yun a zâmbit și i-a aruncat o privire peste ochelari.

Myeong-seo s-a scărpinat în cap și a zâmbit. Deși era un zâmbet stingher, i se întinsese totuși pe toată fața. Nu te puteai împiedica să zâmbești dacă te uitai la el. Totuși, în ciuda zâmbetului lui molipsitor, fata de lângă el nu și-a ridicat capul. Voiam să știu cum o cheamă, așa că am ascultat cu urechile ciulite cum striga profesorul prezența. Am ratat momentul? Profesorul a terminat de făcut prezența, dar n-am auzit numele ei. Când profesorul a lăsat catalogul la o parte, m-am uitat din nou la cei doi.

Yi Myeong-seo. Mi-am notat în caiet doar numele tipului care stătea lipit de fată. De mult nu mai scrisesem în caiet vreun nume. În timpul cursului m-am mai uitat de câteva ori la ei și de fiecare dată am mai descoperit câte ceva despre el: că are părul cârlionțat, că are profilul hotărât, că în timpul cursului învârtea un creion pe degete. Despre ea însă n-am reușit să aflu nimic. Ea a rămas în aceeași poziție până la sfârșit și nu și-a ridicat deloc capul. Am reușit să-i văd doar nasul pentru o clipă, printre șuvițele negre de păr. Mă încăpățânam totuși să-i aflu numele sau măcar să-i văd ochii. Avea un aer care te făcea să te întrebi „Oare cine e fata asta?". Probabil din aceeași cauză și profesorul Yun își ațintea din când în când privirea asupra ei în timpul cursului.

Dat fiind că era primul curs din noul semestru, profesorul Yun s-a mărginit la a ne prezenta programa. După ce ne-a indicat bibliografia obligatorie și pe cea suplimentară, ne-a prezentat o serie de reguli pentru cursul său, care aduceau mai degrabă a amenințări, de exemplu: dacă întârziem zece minute, nici măcar să nu ne treacă prin cap să mai intrăm la ora lui, dacă nu prezentăm temele cerute de trei ori la rând, picăm automat examenul și altele. Noi începeam să ne cam pierdem interesul, căci mai auziserăm lucrurile astea și de la alți profesori. Unii studenți chiar începuseră să bage în genți pixurile și caietele de pe bănci, crezând că ne apropiem de finalul cursului.

Profesorul Yun și-a aranjat ochelarii și pentru o clipă s-a uitat pe fereastră afară. În sală au intrat vocile demonstranților care strigau slogane. Totul era exact ca anul trecut. Profesorul a aruncat o privire prin sală și a spus:

— Ați auzit de Cristofor?

Cristofor?

Când profesorul a rostit numele, m-am gândit imediat la romanul *Jean-Christophe*, de Romain Rolland, pe care îl citisem în liceu. Cartea, în zece volume, era viața romanțată a lui Beethoven. Era singura carte pe care o citea din când în când verișoara mea, care nu era deloc avidă de lectură, așa că am citit-o și eu. Personajul principal, care se confruntă cu multe greutăți, dar nu-și pierde speranța, m-a impresionat profund. Și, pentru că personajul acesta se născuse într-un orășel de pe malul Rinului, ajunsesem să-mi doresc mult să văd Rinul într-o bună zi. Eroul cărții se luptă să se perfecționeze și nu renunță la visul lui, într-o strădanie atât de dramatică, încât e aproape incredibilă. Mi-am amintit cum am citit fiecare volum cu pasiune și copleșită de admirație față de erou și am strâns la piept cărțile galbene cu titlul *Jean-Christophe*. M-am gândit că poate profesorul Yun se referea la acest Christophe, din cartea lui Rolland, dar n-am avut curajul să răspund la întrebare. În schimb mi-am îndreptat spatele și mi-am ațintit privirea asupra profesorului. Aveam sentimentul că eram împreună cu profesorul pe un câmp, în bătaia vântului, și nu în sala de curs. N-a răspuns nimeni, așa că profesorul a continuat.

— Cristofor la care mă refer eu este sfântul din legendele medievale europene. Bănuiesc că unii dintre voi merg la biserică. N-a auzit nimeni de el?

Cineva, după ce s-a codit o vreme, a ridicat mâna, dar în ultimul moment și-a pierdut curajul și a început prin a spune: „Nu știu sigur, dar…“

— Atunci spune-ne ce știi sigur.

Noi, ceilalți am râs, de pe margine, la gluma profesorului. Studentul care a ridicat mâna a spus că auzise în copilărie, și de aceea nu-și mai amintea foarte bine, de la profesorul de catehism o poveste despre sfântul care l-a salvat pe Isus trecându-l râul în spinare? Era mai mult o întrebare decât un răspuns. Profesorul Yun a dat din cap. După ce studentul s-a așezat la loc în bancă, profesorul și-a dres glasul și a spus cu gravitate că era, într-adevăr, o legendă, după care ne-a măsurat pe toți cu privirea. Cei care începuseră să-și adune lucrurile crezând că ora s-a încheiat au ridicat și ei capetele și s-au uitat la profesor. Cu mâinile sprijinite de catedră, acesta și-a început prelegerea.

— O să vă spun povestea Sfântului Cristofor.

Potrivit legendei care a ajuns până la noi, Cristofor era din Canaan și se spune că era uriaș. Avea o forță ieșită din comun și nu se temea de nimic. Așa că era hotărât să îl slujească doar pe cel mai puternic și mai impunător om din lume. Dar, oricât a căutat în stânga și în dreapta, nu a găsit pe nimeni și nimic în slujba căruia să merite să intre. Era dezamăgit de toți și de toate. Dacă stau să vă povestesc totul cu detalii, o să vă plictisiți, așa că sar direct la partea cea mai importantă din viața lui Cristofor. Dezamăgit că nu găsea o ființă pe care să o poată sluji, Cristofor, cu inima frântă, și-a construit o casă pe malul râului și a rămas acolo. Își câștiga traiul ajutând călătorii să treacă de pe un mal pe celălalt. Era cât un munte și foarte puternic și nu avea altceva decât o prăjină, de care se folosea ca să treacă apa, oricât de învolburată era, ca să ducă oamenii pe malul celălalt. Pentru el era un fel de distracție. Era barcagiul fără barcă, omul care te trecea râul în spinare.

Parcă totul încremenise în momentul acela. În sala aceea în care erau vreo treizeci-patruzeci de studenți, nimeni nu scotea un sunet.

— Într-o noapte, Cristofor dormea dus când a auzit o voce care îl striga pe nume. A deschis ușa, curios cine putea fi la ora

aceea înaintată. N-a zărit pe nimeni. A închis ușa și s-a întors în pat, dar vocea iar l-a strigat: Cristofor! Iar a ieșit afară și iar n-a văzut pe nimeni. A treia oară, vocea s-a auzit de parcă era lângă el. S-a uitat în jur, dar nu era nimeni. Cu un sentiment ciudat, Cristofor și-a luat prăjina și a ieșit din casă, îndreptându-se spre râu. În întuneric, a văzut pe malul râului un copil. Acesta i-a spus că trebuie să treacă râul înainte de ivirea zorilor și l-a rugat să îl ajute. Copilul îl ruga cu atâta stăruință, încât, deși era foarte târziu, Cristofor s-a lăsat înduplecat, l-a luat pe umeri și a intrat în apă. Dar de cum a pășit în albie, apele râului au început să crească și într-o clipă râul s-a făcut mai adânc decât statura lui Cristofor. Ba mai mult, și copilul, care la început fusese ușor ca fulgul, acum se făcea tot mai greu, pe măsură ce apa creștea. Greutatea lui, greu de crezut că putea fi cea a unui copil, îi apăsa umerii lui Cristofor ca un drug mare de fier. Apa tot creștea și copilul îl apăsa tot mai tare cu greutatea lui imensă. Cristofor, care fusese până atunci atât de sigur pe sine, a început pentru prima dată să tremure de teamă că se putea îneca în râu. Ținându-și cu greu echilibrul, Cristofor înainta greu, despicând apa cu copilul în spinare, și în cele din urmă a ajuns pe malul opus. Acolo a pus copilul jos și a zis: „Era cât pe ce să mor din cauza ta. Ești atât de mic, dar cântărești atât de mult, de parcă aș fi cărat pe umeri întreaga lume. De când sunt aici am trecut râul pe mulți călători, dar nici unul nu a fost atât de greu ca tine". În clipa aceea, copilul a dispărut și Isus i s-a arătat lui Cristofor, înconjurat de o lumină orbitoare și i-a zis: „Cristofor! Ce-ai cărat tu în spinare n-a fost un copil, ci am fost eu, Cristos. De aceea când ai trecut râul, ai purtat într-adevăr pe umeri lumea întreagă".

Profesorul s-a oprit și s-a uitat la noi. Am crezut că vrea să vadă dacă am înțeles povestea. Ba nu, stai. Poate că a descoperit ceva ce uitase și el despre Sfântul Cristofor. A tăcut câteva clipe, apoi a vorbit din nou.

— Am o întrebare pentru voi. Voi, cei ce vă aflați acum aici, sunteți Cristofor, sau copilul pe care-l cară el în spinare?

Povestirea profesorului, care începuse ca o picătură de ploaie în vacarmul și agitația produse de cei care așteptau sfârșitul cursului, ne-a pătruns până la piele, ca o ploaie subită de vară. Prin fereastra închisă de cineva mai devreme a pătruns în sală o rază luminoasă de soare, de sfârșit de vară. Profesorul ne scruta întrebător, dar nici unul dintre noi nu avea răspuns la întrebarea lui. Scandările de afară și-au făcut iar loc printre noi, pătrunzând prin fereastră odată cu raza de soare. Peste rama ochelarilor, profesorul Yun și-a oprit privirea caldă și blândă asupra fiecăruia dintre noi.

— Fiecare dintre voi este deopotrivă Cristofor și copilul pe care îl poartă în spinare. Toți vă croiți anevoie drumul în lumea aceasta primejdioasă, ca să traversați râul. Nu v-am spus povestea asta ca să vorbim despre religie. Toți suntem călători, trecem de pe un mal pe altul, dintr-o lume într-alta. Dar trecerea nu e ușoară, căci apele sunt învolburate. Avem nevoie de ceva de sprijin pentru a putea trece. Acest ceva poate fi literatura sau arta, ceea ce visați voi să faceți. Probabil că acum vă imaginați că ceea ce alegeți vă va servi drept barcă sau plută ca să treceți pe malul celălalt. Dar, dacă vă gândiți mai bine, veți vedea că nu lucrurile acestea vă trec pe voi râul, ci, dimpotrivă, voi le duceți pe ele în spinare. E foarte posibil ca pe malul celălalt să ajungă în siguranță doar acela dintre voi care înțelege parabola aceasta. Literatura și arta nu sunt doar lucrurile care vă vor ajuta să înaintați, dar sunt și cele cărora va trebui să vă dedicați viața și pentru care va trebui să munciți pe brânci.

În clipa aceea nimeni nu se gândea la altceva. Vocea gravă și aspră a profesorului Yun ne pătrunsese în suflet. Nimeni nu se uita pe fereastră. Până și băiatul din ultimul rând încetase să învârtă creionul pe degete. Și fata ridicase capul și ciulea urechile la profesor.

— Fiecare dintre voi e un Sfânt Cristofor. Tot voi sunteți cei care veți trece un copil peste râu. Acesta e destinul vostru, să intrați în apele repezi ale râului. Chiar dacă apele se umflă, nu puteți să vă opriți până nu duceți copilul pe malul celălalt. Care e cea mai bună metodă de a traversa un râu?

Era o întrebare, dar în același timp nu era. Vocea profesorului a devenit mai groasă și mai puternică.

— Cea mai bună cale e să deveniți Cristofor unul pentru altul. Să treceți împreună copilul peste râu. Mai mult decât atât, cel care trece râul și cel care îl ajută să treacă sunt unul și același. Voi nu sunteți doar Sfântul Cristofor, cel care trece râul ajutându-se de o prăjină, fiecare dintre voi este lumea întreagă, dar și făuritorul ei. Uneori sunteți Cristofor, alteori copilul și vă ajutați mereu unii pe alții să treceți râul. De aceea trebuie să vă prețuiți și să vă iubiți unii pe alții.

Încrederea care creștea în fiecare dintre noi a început să umple sala. Chiar dacă s-ar fi spart o fereastră în apropiere, în clipa aceea zgomotul n-ar fi putut să străpungă tăcerea pașnică din clasă.

— Tinerii mei Cristofori, atât pentru azi. Care dintre voi poate să culeagă cursul de azi? Eu nu mă pricep.

— …

— Nimeni?

Sfântul Cristofor, copilul, râul, prăjina, destinul, noi… Am ridicat mâna, deși renunțasem la un moment dat să mai iau notițe, absorbită cu totul de povestirea profesorului. Nu știu ce mi-a venit să ridic mâna. Profesorul s-a uitat spre mine.

— Cum te cheamă?

— Jeong Yun.

— Jeong Yun, a pronunțat profesorul. Mulțumesc. Vino în biroul meu după cursuri.

Am rămas toți așezați în bănci și după ce domnul profesor a ieșit din clasă. Eu m-am ridicat să merg în biroul lui. Când am împins scaunul să mă ridic, scârțâitul lui pe podea a răsunat

în sala de curs. A fost ca un semnal pentru ceilalți să-și adune lucrurile și să plece. Îndreptându-mă spre biroul profesorului, care era în direcția opusă sălii de curs, am mai aruncat o privire în urmă. El și ea veneau în urma mea, pe sub copacul zelkova cu coroana mare și verde, de care tocmai trecusem.

Ea avea un stil aparte de a păși, un mers care nu se putea uita ușor. M-am oprit și, scăldându-mă în lumina soarelui de început de toamnă, am urmărit-o cu privirea pe fata care trecea pe sub copac. Treceau mulți studenți pe acolo. Unii se adunau în grup la umbra copacului înainte de a pleca în direcții diferite, alții rămâneau acolo să aștepte pe cineva. Și totuși ea mi-a atras atenția între atâția oameni care mișunau pe-acolo, pe ea am observat-o prima, nu pe băiatul de lângă ea. Venea spre mine cu geanta pe umăr și cu o carte în mână, dar tot n-am putut să-i văd fața fiindcă ținea capul aplecat în jos. Mergea cu corpul adunat, cu umerii aduși atât de mult în față de parcă ar fi vrut să-și vadă inima. Chiar și așa, arăta grozav cu jacheta albă din bumbac și cu fusta cloș, bleumarin cu floricele albe. Luminozitatea florilor mărunte, ce înfloreau pe fustă, contrasta cu restul ființei ei. Când a trecut pe sub copac, fusta i s-a umflat o clipă de vânt, apoi s-a așezat la loc. Fusta aceea avea ceva ce o făcea pe ea să fie aparte. Fetele de vârsta noastră nu purtau fuste ca a ei. Cele mai multe erau îmbrăcate în pantaloni sau în blugi. Chiar și atunci când purtau fuste, nu erau din acelea care se umflă de vânt.

Și el avea un mers aparte. El nu părea să meargă pe pământ, ci părea că plutește în văzduh. Pășea pe lângă ea ridicând piciorul înainte să-l pună pe celălalt jos. Dacă ea părea că în orice clipă se poate afunda în pământ, el lăsa impresia că putea oricând să dispară luat de vânt. Le-am urmărit o vreme mersul atât de diferit, apoi m-am întors și am plecat.

Am ajuns în fața încăperii profesorului Yun și mă pregăteam să bat la ușă, când am observat că era întredeschisă. Când am

deschis-o larg, profesorul s-a uitat spre mine. Biroul era separat de canapea printr-un un paravan, cel puțin așa am crezut inițial. Apoi mi-am dat seama că era un teanc mare de cărți. Biroul profesorului era în spatele maldărului de cărți.

— Intră!

Când am intrat, profesorul s-a ridicat de la birou. Jumătate din corpul lui s-a ițit de după stiva de cărți. Am văzut că ținea în mână un teanc de hârtii.

— Ia loc o clipă.

Profesorul părea să facă ordine, căci s-a așezat iar la birou și l-am auzit foșnind mai multe hârtii. Nu m-am așezat pe canapea, am rămas în picioare și m-am uitat în jur. Biroul lui era banal. În afară de cărți nu avea nimic, nici măcar o plantă, nici un tablou. Era plin de cărți, îngrămădite pe rafturi practice, gândite să încapă pe ele cât mai multe cărți. Pe pereți nu era atârnată nici măcar o oglindă sau un calendar. Cărțile mai vechi, care păreau să se dezmembreze dacă le atingeai, erau așezate în raft cu cotorul în spate, așa încât n-aveai cum să știi ce cărți sunt. Nu mai văzusem niciodată atât de multe cărți așezate astfel, cu titlul ascuns. Din curiozitate am întins mâna să iau o carte, dar tocmai atunci a bătut cineva la ușă. Și eu, și profesorul ne-am uitat deodată într-acolo. Ușa s-a deschis și cei doi pe care-i văzusem venind pe sub copacul zelkova au intrat în birou. Se pare că și ei tot pe profesor îl căutau. Acesta s-a uitat la amândoi, apoi s-a ridicat, îndreptându-se spre canapea. Ținea în mână teancul de hârtii.

— Încă nu te-ai plictisit? Trebuie să-i punem capăt odată, a spus profesorul, dar l-a privit pe băiat cu un zâmbet cald.

Ca și mai devreme, în sala de curs, el doar a zâmbit și s-a scărpinat în cap.

— Am venit să vă prezint o prietenă.

— Nu era de-ajuns că vii tu, ai mai adus și o prietenă? Luați loc aici. Vino și tu.

Profesorul s-a uitat spre mine. Eram încă în picioare, lângă rafturile cu cărți. Aveam senzația că mai trăisem o dată momentul acesta, chiar dacă nu mai fusesem niciodată acolo. Ne-am așezat, eu și profesorul de o parte, ea și el de cealaltă, în fața noastră. Era ciudat să stau alături de profesor, dar ar fi fost la fel de ciudat să mă așez lângă ei. Oricum parcă unul era umbra celuilalt, nici nu te puteai gândi să te așezi între ei. Era foarte bizar. Cum stăteam acolo, am avut o senzație de déjà-vu, ca și cum nu era prima dată când ne așezam așa. Atunci l-am privit pentru prima dată direct. Avea sprâncenele atât de negre, de parcă erau date cu tăciune. Un negru captivant. De câte ori își schimba expresia feței, sprâncenele se mișcau primele. Probabil că prietenii lui apropiați știau în ce toane este doar uitându-se la sprâncene. Sub sprâncene, ochii visători au părut să zâmbească o clipă, după care privirea i-a alunecat peste mine, spre ea. Nasul îi ieșea proeminent din obraz. Nici ea nu s-a uitat la mine. Își ținea mâinile în buzunare.

— Suntem prieteni din copilărie, dar ea e studentă la Universitatea K. Și-a întrerupt studiile o vreme și ar vrea să audieze cursurile dumneavoastră. Am venit să vă cerem voie.

Când am auzit că sunt prieteni din copilărie, mi-a venit în minte chipul lui Dan.

— Și-a întrerupt studiile la școala ei?

— Da, a răspuns el.

— Cum te cheamă?

— Yun Mi-ru.

Deși vorbise el, profesorul i s-a adresat ei.

— Mir?

— Nu Mir, Mi-ru.

Yun Mi-ru, am șoptit eu pentru mine, atentă să nu mă audă nimeni. *Yun Mi-ru, Yun Mi-ru*.

— De ce răspunzi în locul ei? Ești purtătorul ei de cuvânt?

Myeong-seo a zâmbit jenat.

— Ai un motiv anume pentru care vrei să vii la cursul meu?

Mi-ru a ridicat capul. În sfârșit îi vedeam fața. A clipit din ochi și a lăsat iar capul în jos. Avea ochii atât de negri, încât ziceai că sunt o pupilă imensă. Înainte să aplece iar capul i-am văzut fruntea netedă. Avea puntea nasului îngustă și înaltă. Buzele pline, cărnoase, se încadrau frumos în conturul plăcut al feței. Dacă asta ar fi fost tot, oricine ar fi ținut-o minte pe Mi-ru pentru fața ei albă și frumoasă. Dar i-am văzut mâinile, pe care le-a scos din buzunare, și am tresărit. A fost o reacție de moment. Mâinile ei. În contrast cu fața, mâinile ei erau uscate și zbârcite. Parcă le ținuse mult timp în apă. Mi-ru cea frumoasă, cu ochii ei negri și pielea albă și nepătată, avea mâini de babă. Aici se ascundea motivul pentru care eram mânată de curiozitate în clasă și mă întrebasem cine era când am văzut-o, și cheia pentru înțelegerea neconcordanței care o înconjura și care nu putea fi explicată de rochia cu motiv floral. Probabil că și-a dat seama că mă uitam iscoditor la mâinile ei, că le-a strecurat repede înapoi în buzunare. Și profesorul Yun părea să-i fi văzut mâinile. Și el părea la fel de surprins, cum fusesem și eu când am tresărit. Între noi s-a așternut pentru o clipă o tăcere stânjenitoare.

— Ce e cu mâinile tale? a întrebat-o profesorul.

Nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap că profesorul Yun putea să întrebe pe cineva care avea mâinile atât de chinuite, încât te durea să le privești, ce se întâmplase, așa, direct. Mi-ru și-a scos mâinile din buzunare, le-a ridicat în dreptul pieptului, a desfăcut degetele și s-a uitat la dosul palmelor. Nici la asta nu mă așteptam. Se uita insistent, cu ochii ei negri, la mâinile încrețite ca și cum nu erau ale ei, ci ale altcuiva.

— M-am ars.

Îi auzeam pentru prima dată vocea. Avea o voce clară și articulată.

— Te-ai ars cu apă?

— Nu, cu ulei.

— Trebuie să fi fost foarte fierbinte, a șoptit profesorul, ca pentru sine, fără s-o întrebe cum s-a întâmplat.

Mi-ru și-a întors mâinile și, uitându-se de data aceasta la palme, a spus:

— Da.

— Dar asta nu înseamnă că mâinile te reprezintă în viață, nu?

Eu, care doar ascultam de pe margine, am simțit că mă prăbușesc, dar Mi-ru părea calmă. Nedezlipit de ea, el a ridicat din sprâncene.

S-a ridicat de pe canapea.

Părea că vrea să pună capăt conversației.

— Domnule profesor, deci ne permiteți să audiem cursul?

Profesorul Yun și-a ridicat privirea, dar nu s-a uitat la el, ci la Mi-ru.

— Tu ești o ființă aparte, oriunde ai merge.

Iar tăcere stânjenitoare.

— Mie mi-ai atras atenția înainte să-ți văd mâinile. Te vedeam pentru prima dată, dar aveai o aură specială.

— …

— Trebuie să scapi de rana asta.

— …

— Dacă vrei să scapi de povara mâinilor, atunci vino la curs. Dacă nu, n-are rost să-ți pierzi vremea.

Ochii ei negri păreau să se încrunte la profesor. Am înțeles atunci că energia aceea neobișnuită pe care o emana era, de fapt, un fel de neliniște. Ochii îi străluceau plini de teamă și părea că e gata să-l atace pe profesor. Dar i-a trecut repede. Apoi Mi-ru și-a întors privirea spre mine. Părea să îmi ceară ajutor, cu ochii plini de rugăminți și întrebări. M-am trezit că îmi îndrept spatele și întind o mână spre ea. Mi-ru se uita cu ochii ei negri la mâna întinsă. Myeong-seo s-a ridicat și a luat-o blând de mână. Mâna zbârcită a lui Mi-ru se odihnea acum în mâna lui mare și puternică. Mâna aceea arsă dispăruse în mâna lui, ca și cum mâna lui era cel mai potrivit și mai sigur loc din lume.

— Noi plecăm. La revedere!

Myeong-seo s-a ridicat de pe canapea. Mi-ru s-a ridicat și ea. Au pornit-o înspre ușă, ea în fața lui, dar el s-a întors să mai privească o dată înapoi.

— Jeong Yun.

Mi-a pronunțat tot numele.

— A trecut un an.

Nu mi s-a părut ciudat că îmi spusese tot numele. De vreme ce eu aflasem că îl cheamă Yi Myeong-seo când s-a făcut prezența, probabil că și el îmi aflase numele tot atunci. Totuși, când mi-a rostit numele și apoi a zis că a trecut un an, am avut un presentiment că în curând aveam să străbat străzile orașului alături de ei doi.

— Îți mulțumesc.

Și, ca și cum ar fi așteptat un răspuns din partea mea, stătea în fața ușii, fără să plece. Am dat din cap, fără să știu pentru ce îmi mulțumește. În cele din urmă a făcut o plecăciune spre profesorul Yun. Și Mi-ru părea că se uită la mine, cu mâna încă bine adăpostită în mâna lui.

După ce au ieșit din birou, s-a așternut un moment de tăcere. Se purtase cu multă răceală cu Mi-ru, dar acum profesorul a suspinat adânc și a redevenit același om care ne spusese la curs povestea Sfântului Cristofor.

— Bați repede la mașină?

Am zâmbit în loc să răspund.

— Ești rapidă?

— …

— Nu mai rânji așa, răspunde la întrebare.

Mi-am amintit cum îi sunase vocea la curs, când i-a spus studentului care începuse cu „nu știu exact“ să ne spună doar ce știe exact. Îmi formasem de mult timp obiceiul de a zâmbi atunci când nu știam ce să răspund. Până atunci nu descoperise nimeni asta.

— Scriu destul de repede.

— Cât de repede?

— Destul de repede ca gândurile să nu se împiedice de mâini.

— Bine. Îi invidiez pe cei care pot bate cu toate degetele. Am încercat și eu să învăț, dar pentru mine e dificil. Eu bat, cum spuneți voi, în ritmul melcului turbat. Spre deosebire de tine, mâinile mele nu pot ține pasul cu gândurile. De multe ori, când încerc să tastez, gândurile o iau mult înainte și apoi trebuie să se tot oprească să aștepte mâinile.

Deci se poate spune și așa.

Gândurile o iau mult înainte și apoi trebuie să se tot oprească să aștepte mâinile. Profesorul Yun avea un stil aparte, neobișnuit de a vorbi, dar simțeam că înțeleg bine ce vrea să spună.

Ideea că trebuie să mă rup de lâncezeala de acasă și să mă întorc în oraș mi-a venit după plimbarea aceea de noapte cu Dan. În noaptea aceea, când am mers cu Dan și cu lanterna lui frontală la mormântul mamei, când aproape că l-am întrebat dacă mă iubește după ce el mi-a povestit ce haos e în viața lui după ce s-a bătut cu un coleg care a venit ca jandarm să înăbușe un protest, în noaptea aceea am știut că trebuia să mă întorc în oraș. Decizia aceea m-a împiedicat să-l întreb atunci, când eram copleșită de lâncezeală și pierdută, dacă mă iubește. Mi-am dat seama că nu trebuie să întrebi pe nimeni dacă te iubește, indiferent ce răspuns ar putea să-ți dea, decât dacă și tu îl iubești. M-am întors în oraș ca urmare a deciziei mele din noaptea aceea, când am luat o mână de pământ de pe mormântul mamei, dar sufletul meu nu se întorsese odată cu mine, încă hălăduia aiurea. Probabil că așa se simțea și profesorul Yun când își privea degetele care încercau să prindă pe taste o frază abia apărută, dar care nu țineau pasul cu gândurile lui.

Mi-am amintit că și soțul verișoarei mele spunea uneori lucruri ca cele spuse de domnul profesor. De fiecare dată când se

întorcea dintr-un zbor, la cină aveam masa plină de bunătăți. Orez, supă de alge, pește afumat, sufleu de ouă, alge prăjite, spanac, germeni de soia și ridichi murate, mâncărurile preferate ale soțului verișoarei mele. Uneori, când se întorcea dintr-o cursă, stăteam cu toții la masă și cinam împreună. Într-o seară, s-a întors prea obosit ca să mai mănânce. Verișoara mea a pregătit peștele afumat, l-a pus pe masă și l-a întrebat îngrijorată dacă era cazul să meargă la medic, dar el a liniștit-o. I-a spus că avionul a ajuns atât de repede, încât corpul i-a ajuns mai întâi acasă și sufletul era încă pe drum, căci nu putuse zbura la fel de repede ca avionul și că avea să-și revină când îi ajungea și sufletul.

Profesorul Yun mi-a întins teancul de hârtii.

— Sunt destul de multe. N-o să-ți fie prea greu?

— E în regulă.

— Le multiplicăm, ca să le pot folosi la curs. Îmi pare rău pentru tine, dar sper că asta te poate ajuta și pe tine la studiu.

Degetele uscate ale profesorului mi-au rămas lipite pe retină. Printre foile manuscrisului se găsea și un caiețel. Pe unele pagini erau lipite bilețele, acoperite cu scris mărunt, de mână. Profesorul a luat un plic mare de pe birou și a pus toate hârtiile în el.

— Însemnările din caiet poți să le adaugi în text, după indicațiile pe care le-am făcut în el.

Fata proprietarilor casei în care locuia verișoara mea era de aceeași vârstă cu mine. Mergea la o școală profesională și avea mașină de scris. Probabil că avea o mie de alte lucruri, dar eu mă gândeam doar la mașina ei de scris. Dacă închideam ochii, vedeam limpede marca Clover, imprimată pe mașina de scris, așa de mult mi-o doream. Ori de câte ori aveam motiv să intru în camera fetei, mă duceam drept la mașina de scris, îmi răschiram degetele și băteam la ea tac, tac, tac. La început nu i-a plăcut că puneam mâna pe mașina ei de scris, dar, văzând cât de pasionată eram, m-a învățat să dactilografiez. M-am obișnuit

cu clapele mașinii ei de scris. Îmi plăcea sunetul pe care-l scotea când scriam. Îmi plăcea cum, bătând în clape, tac, tac, tac, acele se puneau cuminți în mișcare și literele negre apăreau pe hârtia albă, ca un fel de răspuns secret. Mai târziu, mi-a adus de câteva ori mașina de scris în apartamentul pe care îl împărțeam cu verișoara mea, ca să o pot folosi. Când se întâmpla asta, eram atât de fericită și nu mă mai dezlipeam de mașina de scris, de zici că eram mama ei. Umpleam foaia cu *a*, *b*, *c*, *d*, *eu*, *tu*, *noi*, *voi*, ca un copil care învață să scrie, repetându-le la nesfârșit. Când am ajuns să dactilografiez mai repede decât fata proprietarilor, scriam la mașină scrisorile lui Van Gogh către fratele lui, Theo. Mă apucasem de treaba asta pentru că îmi plăcea cum sună „Dragă Theo".

Dragă Theo,
[…] *Mi-am putut face o idee mai precisă cu privire la desenarea figurilor studiind cu atenție* Exercițiile în cărbune *ale lui Bargue și făcând și refăcând fără încetare aceste exerciții. Am învățat să evaluez, să descopăr și să caut liniile majore. Astfel încât, slavă Domnului, reușesc, încetul cu încetul, să fac ceea ce altădată mi se părea absolut imposibil.*

Am desenat de cinci ori la rând un țăran cu un hârleț, cu alte cuvinte, un om care sapă, prins în mai multe poziții; în plus, de două ori un om care seamănă și de două ori o fată cu o mătură în mână. Apoi, o femeie cu o scufă albă, care-și curăță cartofii, un cioban sprijinindu-se în bâtă și, în sfârșit, un țăran bătrân și bolnav, stând pe un scaun în fața vetrei, cu capul în mâini și cu coatele pe genunchi. E de la sine înțeles că nu mă voi opri aici; de îndată ce două sau trei oi au trecut podul, turma pornește buluc în urma lor. Trebuie să desenez fără întrerupere săpători, semănători, plugari, bărbați și femei. Să studiez și să desenez tot ceea ce face parte din viața de țară.

Așa cum au făcut atâția alții și cum o mai fac încă. În momentul de față nu mă mai simt atât de dezarmat ca odinioară în fața naturii.[1]

M-am oprit din scris și m-am uitat îndelung la fraza în care Van Gogh spunea că exersa copiind planșele lui Bargue. Probabil că scrisese că „nu se mai simțea atât de dezarmat în fața naturii" pentru că desena întruna. Am împăturit foaia bătută la mașină și i-am trimis-o lui Dan, cu speranța că avea să deseneze și el întruna, cum făcuse Van Gogh, de vreme ce voia să se facă pictor. Se vede treaba că tot timpul acela petrecut la mașina de scris era destinat să-mi facă legătura cu profesorul Yun.

Fără să-mi dau seama, privirea mi s-a oprit iar asupra cărților întoarse în raft.

— Ești curioasă de ce le-am așezat așa?

— Da.

— Sunt cărți ale scriitorilor care au murit înainte să împlinească treizeci și trei de ani. Mai demult le colecționam.

Scriitori care au murit înainte să împlinească treizeci și trei de ani… Am savurat cuvintele în sinea mea și m-am uitat la profesor.

— Probabil te întrebi de ce treizeci și trei. Pentru că e vârsta la care a murit Isus pe cruce și vârsta la care Alexandru cel Mare și-a ridicat imperiul și apoi a murit. După ce treci de treizeci și trei de ani nu se mai poate spune că ești tânăr. Nu spunem noi că a murit prematur despre cineva care moare înainte să aibă treizeci și trei de ani? Uneori o moarte prematură le poate aduce gloria artiștilor. Am multă admirație și simpatie pentru operele acestor scriitori. Dacă te interesează, poți să le împrumuți.

— Mulțumesc.

---

1 Vincent van Gogh, *Dragă Theo*, trad. de Constanța Tănăsescu, Art, București, 2012, p. 105.

Profesorul s-a îndreptat spre biroul lui, de dincolo de peretele de cărți și, ca și cum i-ar fi venit o idee, a întrebat:

— O știi bine pe Yun Mi-ru?

— Azi am văzut-o pentru prima dată.

Profesorul s-a uitat țintă la mine și a zis:

— Îți mulțumesc.

Exact cum spusese și Myeong-seo înainte să iasă din biroul lui împreună cu Mi-ru.

— I-ai întins lui Mi-ru o mână ceva mai devreme… Eu doar m-am gândit că trebuia să o ajut cumva, dar nu mi-a trecut prin cap să-i întind mâna, cum ai făcut tu. Când te-am văzut pe tine făcând gestul ăsta, m-a cuprins rușinea. Nu ți-a dat mâna, dar acum va putea să treacă peste stresul acesta datorită ție.

Profesorul s-a așezat la birou cu spatele la mine. Părea obosit și fragil. L-am privit pentru câteva momente, apoi am luat teancul de hârtii și l-am pus în geantă, am ieșit din birou și am închis ușa încet. M-am uitat la plăcuța de pe ușă cu numele profesorului, am întors semnul cu partea „Pauză“ spre exterior și am ieșit din clădire. Mergând încet înspre giganticul copac zelkova, m-a uitat sub el sperând să-i zăresc pe cei doi, dar nu erau acolo. Un grup de studenți grăbiți a trecut pe lângă mine. M-am așezat pe banca de sub copac și m-am uitat în sus, la cerul îndepărtat. Pe cerul de sfârșit de vară și început de toamnă pluteau nori albi, ca de înghețată. O adiere de vânt a șuierat ușor prin frunzele copacului și a trecut mai departe. Tabloul acesta o fi fost mereu așa? Mirosul de gaz lacrimogen din aer era la fel ca înainte, dar arbuștii de tisa ce formau un zid în jurul campusului nu mai fuseseră nicicând atât de verzi. Ceva mai încolo, studenții de la curs discutau așezați pe iarbă. Puteam să aud bine ce spun de acolo, de pe banca de sub copac. Discutau despre povestea Sfântului Cristofor.

— Tinerii mei Cristofori! l-a imitat cineva pe profesor. Puteți să-mi spuneți care este titlul acestei cărți?

Toți s-au uitat la titlul cărții. Era *Ce e arta?*, manualul pentru cursul introductiv.

— Spărgătorilor de protest! a strigat cineva în zeflemea și atmosfera veselă de până atunci s-a spart.

— La ce ne folosește arta? Nu ne învață cum să facem bani, nici cum să găsim o slujbă. Nu ne ajută în dragoste și cu siguranță nu ne poate spune dacă să mergem la protest sau nu, a zis unul dintre ei ridicând vocea intenționat ca să schimbe atmosfera sumbră care cuprinsese grupul, dar n-a reușit să schimbe nimic.

Altul s-a lăsat pe spate pe iarbă și, privind la cer, a zis:

— Bine a zis Rimbaud: cel mai bun lucru în viață e să bei o poșircă ieftină, să te faci mangă și să adormi pe plajă.

— Și după ce te trezești din beție? Ce poți să faci?

— Iar cauți niște poșircă și o iei la hoinăreală.

— Nerod mai ești! Crezi că poți trăi toata viața pozând într-un personaj boem de pe vremuri? a țipat studentul care îl imitase pe profesorul Yun, cu cartea în mâini.

Apoi s-a ridicat și a plecat în goană.

Studentul care îi făcuse în glumă „spărgători de protest“ și-a proptit bine brațele în pământ, s-a ridicat în genunchi și s-a uitat în direcția din care se auzeau glasurile protestatarilor. M-am ridicat și eu de pe banca de sub copac și am început să mă plimb între clădirile vechi, de piatră, și cele noi, cu lift. Era prima dată când străbăteam cu atâta îndârjire aleile campusului, printre clădiri. Când dădeam de un grup de studenți, mă uitam cu atenție la fața fiecăruia. La început nu mi-am dat seama ce căutam. După ce am înțeles că îi căutam pe el și pe Mi-ru, m-am dus cu pași târșâiți înapoi la copac și am rămas o vreme așezată pe bancă. Cei doi nu erau de găsit în campus.

* * *

Iar am avut visul acela. Mi se pare că mă strigă cineva, deschid ușa și mă uit afară. Nu văd nimic în întunericul de nepătruns. Fac un pas în întunecime și rămân acolo. Când i-am povestit visul lui Mi-ru, m-a ținut strâns de mână și mi-a spus să nu cumva să merg după vocea aceea. Și data viitoare, când visam iar același vis, nici măcar să nu deschid ușa. Spunea asta de parcă aș fi putut să-mi controlez visele. Iar când m-a întrebat cât se poate de serioasă „N-o să ieși afară, da?" am simțit că visasem ceva cu adevărat grozav. I-am spus că îi promit doar dacă îmi promite și ea că nu-l mai caută pe el. De cum am spus asta, Mi-ru a ridicat capul și m-a privit fix. M-am simțit vinovat, ca și cum o dezamăgisem pe sora ei mai mare, pe Mi-rae. I-am cerut scuze lui Mi-ru. Ea mi-a spus că nu o să mă mai roage niciodată să o ajut să îl găsească și că să o las în pace dacă o tratam la fel ca părinții ei. O ascultam fără să scot un cuvânt. Mi-ru și-a dres glasul și a spus că nu poate să trăiască fără să afle ce s-a întâmplat cu bărbatul pe care îl căuta sora ei.

Într-o zi, înainte să înceapă școala, Mi-ru citea una dintre cărțile profesorului Yun. Trecuseră deja șase ani de când fusese publicată. Pe nepusă masă Mi-ru m-a întrebat dacă profesorul era burlac. I-am spus că dacă prin „burlac" înțelege că trăiește singur, atunci da, era burlac. Atunci ea a spus că bănuiește de ce trăiește singur. Mi s-a părut ciudat că vorbea așa despre un

om pe care nu-l cunoaște. În afară de volumul de eseuri pe care îl citea Mi-ru, profesorul mai publicase doar două volume de poezii în tinerețe, dar și acelea erau meditații despre poezie, în nici un caz nu conțineau detalii despre viața lui personală. În cei peste zece ani de când apăruse cartea aceea nu mai publicase nimic. Nici măcar un volum de poezii. Poeziile scrise de el după apariția celui de-al doilea volum puteau fi citite doar în câteva numere mai vechi ale unor reviste literare de la bibliotecă. Până nu a întrebat Mi-ru dacă profesorul era burlac nu m-am gândit niciodată la faptul că nu era căsătorit. Era de la sine înțeles că era burlac. Am întrebat-o pe Mi-ru de ce credea că e necăsătorit. Mi-a spus că părea unul dintre oamenii aceia care văzuseră ceva. N-am înțeles ce voia să spună. Ea a mormăit ca pentru sine: „Sigur a văzut ceva ce nu se poate uita". Am întrebat-o de ce crede asta. Mi-ru a deschis cartea profesorului și mi-a indicat o pagină spunând că era acolo o fotografie fără nici un fel de explicație. Nu era trecut nici numele artistului fotograf, dar mi-am dat seama imediat cine era. „Arnold…" am spus eu ezitând, și Mi-ru mi-a luat vorba din gură: „Arnold Böcklin". Apoi, cu mintea vizibil preocupată de ceva, a spus că vrea să audieze cursul domnului profesor. „Nu te duci la cursurile tale, dar vrei să mergi la ale mele?" am întrebat-o bănuitor, dar mai apoi m-am gândit că nu era o idee tocmai rea. Poate că prelegerile profesorului o puteau ajuta să-și revină. M-aș fi bucurat dacă s-ar fi întors la școală. Dar când i-am spus asta, Mi-ru s-a rățoit la mine: „Tu vorbești?" Semăna tot mai mult cu sora ei. A spus că era hotărâtă să facă orice pentru a-l găsi pe bărbatul pe care Mi-rae nu-l găsise. Dar cum să găsești pe cineva care nu mai e pe lume? Nu știam ce să-i spun lui Mi-ru când vorbea despre asta.

Azi, la cursul profesorului Yun, am revăzut-o pe Jeong Yun. Am crezut că Jeong-yun e prenumele, dar se pare că o cheamă doar Yun. Jeong e numele de familie. S-a întors la școală după

ce a lipsit o vreme. Părea mai slabă decât înainte, dar e la fel de lipsită de emoții și de așteptări cum era și când a început facultatea. Are o apăsare pe suflet. E limpede că nu m-a recunoscut. Odată am mers în urma ei până la școală. Era adâncită în gânduri. Am avut un sentiment ciudat urmărindu-i postura în timpul mersului. S-a oprit în fața școlii. M-am oprit și eu să o urmăresc cum stătea înțepenită acolo, fără să intre. O priveam din spate. O mai privisem din spate și la școală, când citea singură dintr-un volum de Emily Dickinson. A rămas un timp în fața școlii cu capul plecat, a râcâit puțin pământul cu piciorul, apoi s-a întors și a luat-o în direcția opusă școlii. Totul s-a întâmplat într-o clipită.

N-am văzut-o toată ziua la școală. Abia mai târziu am aflat că făcuse cerere să-și întrerupă studiile. Era mereu singură. Mi-am dat seama că nu schimbasem niciodată o vorbă cu ea. Când era în anul întâi, într-o seară, am plecat cu toții la Iryeong, într-o tabără pentru boboci. Dintre toți studenții de acolo, ea mi-a atras atenția. N-am uitat nici acum. Părul negru revărsat pe umeri, vestă neagră peste cămașă albă, teniși albi ca zăpada, buze strânse cu îndărătnicie. Eram așezați în cerc, pe malul apei, în jurul focului de tabără și cântam. Orice am fi cântat refuza să se alăture, cu ochii fix ațintiți la flăcări. A doua zi dimineață, m-am trezit și am ieșit din camera în care, chercheliți, adormiserăm claie peste grămadă mai mulți dintre noi și am coborât la râu. Îmi era rău să mor, nu alta. Și cum eram căzut lat pe malul apei, dând la rațe, prin ceața care se ridica am zărit-o pe Jeong Yun. La început am crezut că se spăla pe față în apa râului. Avea fața udă toată. Credea că e singură, așa că în clipa în care m-a văzut s-a speriat și și-a ascuns fața. Nu se spălase pe față, ci plânsese pe malul râului. Avea ochii umflați, ca un om care plânsese în hohote. Cu privirea în pământ, a încercat să mă evite, dar m-am luat după ea. Uitasem deja că doar cu câteva minute mai înainte eram în patru labe, vomitând. S-a oprit în

fața unei grămezi de lemne rămase de la focul de tabără. Ceața acoperise până și tăciunii negri. S-a ghemuit acolo. M-am așezat și eu, alături de ea. Și-a sprijinit brațele de genunchi și și-a îngropat fața în ele. Am făcut și eu la fel. Și-a ridicat capul și l-a sprijinit pe braț. Și eu la fel. M-a întrebat, învăluită de ceață, de ce o imit. I-am spus că vreau să o fac să râdă, dar a zâmbit doar reținut. „Mă cunoașteți?“ „Încă nu.“ „Dacă nu mă cunoașteți, cum ați putea să mă faceți să râd?“ Îmi vorbea cu o politețe desăvârșită. „Acum o clipă ai râs.“ M-a fixat cu privirea prin ceață. Avea ochii încă umflați. Mă văzuse, probabil, când vomitam la râu, căci a scos o aspirină din buzunar și mi-a dat-o, apoi s-a ridicat și a s-a făcut nevăzută în ceață. Tot cu capul plecat.

Jurnalul cafeniu 2

3.
R-E-S-P-I-R-Ă-M

A fost foarte bine că am pornit pe jos să explorez orașul. Plimbarea asta a răscolit gânduri de mult uitate și mi-a atras atenția asupra lucrurilor din jurul meu. Mersul pe jos, faptul că făceam un pas după altul, mi-a creat aceeași senzație pe care mi-o dă și lectura. Am trecut printr-un crâng, m-am strecurat pe străduțele înguste dintr-o piață, am văzut oameni care nu mă cunoșteau, care vorbeau între ei, își cereau ajutorul unii altora sau se strigau unii pe alții. Străinii și peisajul mi se arătau în același timp.

Când am descoperit o cărare care ocolea tunelul, a început să îmi facă plăcere să merg pe jos și la cursuri. Într-o zi, în drum spre facultate am ajuns iar la intrarea în tunel. Neștiind ce să fac, m-am uitat în jur și am descoperit o scară pe o latură a tunelului. Am urcat-o curioasă. La capătul treptelor era o cărare care ducea până într-un sătuc, pe deasupra tunelului. Am luat-o pe cărarea șerpuitoare și am trecut dealul prin sătucul cu case vechi, cu acoperișuri cu țiglă. Până la școală făceam două-trei minute cu autobuzul, dar acum, că descoperisem drumul peste tunel, puteam ajunge în douăzeci de minute pe jos. Cărarea a urcat și a coborât de mai multe ori, până am ajuns iar la niște trepte.

Când am ajuns în satul de deasupra tunelului, am descoperit o priveliște nemaivăzută până atunci în oraș. Pe un horn înalt, din cărămidă, era scris mare, cu alb, „Baie“. Casele în care

se vindeau vase de lut de toate mărimile aveau mereu porțile deschise, iar într-un loc am văzut și o placă pe care scria „Biblioteca de științe sociale“. Pe un teren viran era un arbust de mirt, ca acela de la mormântul mamei. Probabil că era însă mult mai bătrân, căci avea trunchiul mult mai gros și coroana era mult mai largă decât a celui de la mormântul mamei. De aici drumul părea să se îngusteze și mai tare. Când au venit două fete cu rucsacul în spinare și chicotind pe cărare, aproape că a trebuit să ies de pe drum ca să poată trece. Oamenii trăiau într-un ritm mai lent acolo și n-aveau nici o legătură cu cei de dincolo de tunel. M-am uitat peste un gard care-mi ajungea până la umăr la feliile de ridiche lăsate să se usuce la soare într-un coș de nuiele. În sticle de plastic albastre, frumos aliniate, creșteau firele de ardei iuți, cu ardeii roșii, copți, atârnând ca niște ciorchini. Unele case mai aveau în față și câte un ghiveci cu crizanteme timpurii. Pe o uliță am văzut o punte de lemn care lega două case între ele și pe care mai multe bunicuțe frământau aluat și feliau un dovleac. Când am trecut pe lângă ele, s-au oprit din lucru și s-au uitat nemișcate la mine de parcă eram din altă specie. Prima dată când am ajuns în satul acela necunoscut de deasupra tunelului, m-am plimbat încet prin el, să pot să văd cât mai mult. Dar apoi m-am obișnuit atât de tare, încât îl traversam în nici zece minute. Mai târziu, drumul acela mă însoțea mereu, chiar și atunci când nu eram pe el. Oare când plouă duc coșul cu felii de ridiche în casă? A început să-mi placă să le salut pe fetele cu care mă întâlneam pe drum. Când l-am văzut pe bărbatul care amesteca ciment, am lăsat capul în jos. Își dăduse jos cămașa și era plin de sudoare, iar pe corp îi rămăseseră imprimate dungile maioului, semn că muncise din greu. Am descoperit că, făcând un ocol de cinci minute pe drumul de la școală spre casă, puteam să trec pe o stradă cu multe librării lipite unele de altele. Ca să ajung acolo trebuia să trec printr-un pasaj subteran și să ocolesc un teren de baseball, dar

mergeam oricum. Mă uitam la stivele înalte de cărți, apoi mergeam mai departe, mă opream iar și mă așezam pe vine ca să pot citi titlurile cărților de la baza stivelor. Când am descoperit drumul acela, am început să simt că se mai estompau și emoțiile pe care le simțeam când am început să rătăcesc prin oraș.

În cele aproape trei săptămâni de când exploram diverse drumuri pe care puteam ajunge la școală, nu am văzut-o deloc pe Mi-ru. Nici pe el nu l-am mai văzut decât la cursul profesorului Yun. Îmi făcusem obiceiul să verific de cum intram în sala de curs dacă el era acolo. Stătea mereu singur, în banca în care stătuse alături de Mi-ru la primul curs. Mereu pe același loc. La sfârșitul cursului mă mai uitam o dată în spate, dar el dispărea înainte. Mă gândeam atât de intens la el și la Mi-ru, încât uneori, când mergeam, uitam unde mă aflam.

Nu înțelegeam de ce eram atât de obsedată de Mi-ru. Îmi bântuia sufletul. Fiindcă în timpul cursurilor profesorului Yun mă întrebam adesea unde o fi Myeong-seo și ce face, am început să-l caut prin școală. Nu aveam nimic să-i spun, pur și simplu îl căutam. Mai apoi nu mi-am mai dat seama dacă mă intriga el sau Mi-ru.

Apoi a venit ziua în care profesorul a distribuit copii ale manuscrisului dumnealui, acela bătut de mine la mașina de scris. În ziua aceea el nu venise la curs. Profesorul a așezat un teanc de materiale imprimate pe catedră și le-a spus studenților să își ia câte unul. M-am uitat un timp la literele negre ale materialului dactilografiat de mine, apoi am luat încă două copii și le-am pus în geantă. Mă gândeam la el și la Mi-ru. Când profesorul a anunțat că eu dactilografiasem textul, m-am uitat instinctiv înspre locul unde stătea el de obicei. Nu-l văzusem când am intrat în clasă, dar poate că apăruse între timp. Nu era acolo. Păcat că nu auzise când a spus profesorul că eu bătusem materialul la mașină. Mă simțeam mândră când mă uitam la copiile legate cu copertă, deși nu făcusem altceva decât să dactilografiez.

Pe coperta manuscrisului era scris de mână *Respirăm*. Era scrisul domnului profesor. Am înțeles că acesta se voia a fi titlul manuscrisului.

„Să nu scriem nici o propoziție care să nască violență."

Era prima frază a manuscrisului *Respirăm*.

Din prima zi în care am scos manuscrisul din plic și am citit prima frază, am simțit cum mi se schimbă postura. Am bătut fraza asta la nesfârșit, schimbând coală după coală de hârtie. Eram atât de absorbită de dactilografiat, încât mi se părea că eu, cea care băteam la mașină, nu eram aceeași persoană cu cea care venise acasă cu manuscrisul. Paginile se umpleau de comentariile unor poezii și povestiri alese de profesorul Yun. Am început să înțeleg de ce mi-a spus că nu știa dacă treaba asta mă putea ajuta cumva la studii. Părțile indicate în notițele dintre pagini erau un fel de anexe. Notițele scrise pe margine și comentariile adăugate la poezii aveau post-it-uri cu săgeți care indicau unde trebuiau inserate în manuscris. Erau și poezii scrise de profesor de mână, pe care trebuia să le caut eu.

A doua zi m-am dus la un magazin de unde se puteau închiria mașini de scris. Îl văzusem în drum spre librăria de pe bulevardul Jongro. Perioada minimă de închiriere era de o lună. Duceam mașina de scris închiriată în mâna dreaptă, și, după ce am mers un timp pe jos, am luat autobuzul. Și după aceea au mai fost zile când luam autobuzul în drum spre casă pentru a ajunge mai repede, fiindcă îmi doream să lucrez la manuscrisul domnului profesor și să-l termin. Când mă prindea dorința asta, nu-mi mai permiteam să pierd zece minute în plus ca să trec prin satul de deasupra tunelului sau cinci minute ca să trec pe strada cu librării. Fără să mă gândesc mă trezeam că iau autobuzul.

Când am început să dactilografiez, eram atât de atentă, încât, dacă scriam greșit o singură literă, rescriam toată pagina, pe o coală nouă, dar după o vreme am început să corectez

greșelile cu pastă albă. Pe măsură ce scriam la mașină mă obișnuiam tot mai mult cu scrisul profesorului. La început mă dădeam de ceasul morții să descifrez câte o literă și însemnam pagina să mă întorc mai târziu la ea, apoi mă duceam la bibliotecă și căutam textul în original. Aș fi putut să-l întreb direct pe profesor, dar n-am făcut-o. Am vrut să îi dau întregul manuscris dactilografiat, fără să îl întreb nimic.

Noaptea, când mă dureau umerii de la dactilografiat, mă sprijineam cu brațele de pervaz și mă uitam afară. Priveam lumina care se revărsa din blocurile de apartamente îngrămădite unele în altele de la poalele muntelui Nak. Mie îmi găsise verișoara mea cămăruța asta pentru că era aproape de blocul în care locuia ea. Mă uitam când la sutele de ferestre luminate, întrebându-mă care o fi fereastra verișoarei mele, când la cer. Pe cer străluceau mii de stele. Am încercat să le unesc în minte ca să scriu pe cer, din stele, SĂ NU SCRIEM NICI O PROPOZIȚIE CARE SĂ NASCĂ VIOLENȚĂ. Am privit și în depărtare, unde se vedea turnul Namsan. În lumina zilei nu părea cine știe ce, dar noaptea se profila clar pe cer și era inundat de lumină. Faptul că ceva stătea în același loc, că lumina la fel, indiferent ce era, chiar și un turn, îmi dădea un sentiment de siguranță. Ziua uitam de el, dar noaptea îl căutam cu privirea fără să-mi dau seama. În serile înnorate, când turnul era ascuns după nori, scoteam și mai des capul pe fereastră, așteptând să treacă norii. M-am gândit chiar că ar trebui să merg și eu o dată până acolo. Și uneori eram surprinsă să descopăr că îmi imaginam că merg la turn cu Mi-ru sau cu Myeong-seo. Pe ultima pagină erau îngrămădite titlurile a douăzeci de cărți pe care profesorul ne recomanda să le citim înainte să terminăm facultatea. Aceea a fost ultima pagină pe care am scris-o la mașină.

În ziua în care am primit manuscrisul *Respirăm*, înainte să plec de la școală m-am uitat îndelung pe hartă. Nu mă grăbeam să mă întorc acasă. Am căutat drumul cel mai lung, apoi mi-am

legat șireturile la tenișI. Nu mă așteptam să fiu atât de abătută după ce am terminat de scris la mașină. Acum nu mai aveam nici un motiv să iau primul autobuz pentru a ajunge cât mai devreme acasă. Pentru că nu expirase încă perioada pentru care o închiriasem, mașina de scris era tot pe birou, dar îmi dădea o senzație de părăsire, ca și cum iar rămăsesem singură. Ce ciudat! Tot atunci, când simțeam că pierdusem ceva, au început să devină mai difuze și sentimentele mele pentru Mi-ru și Myeongseo. Simțeam că sufletul meu se deschisese să-i primească în timp ce dactilografiam manuscrisul profesorului, dar că se închisese imediat ce terminasem de scris. Cel mai lung drum spre casă era prin centru. M-am gândit că fiind o zonă plină de forfotă o să am mai multe de văzut și va fi mai aglomerat, așa încât o să merg mai încet și o să ajung mai târziu acasă.

Intenționam să traversez prin pasajul subteran de la primărie spre hotelul Plaza, să ocolesc Poarta Gwanghwa ca să ajung în cartierul Anguk, apoi după ce trec de Grădina Secretă Piwon, să o cotesc spre cartierul Myongryun, ca să ajung în cartierul Hyehwa. Era prima dată când mergeam pe drumul acesta, așa că după ce l-am identificat pe hartă l-am repetat în minte de mai multe ori, dar când am ajuns la primărie n-am putut să merg mai departe. M-am trezit în mijlocul unei mulțimi care protesta și am rămas blocată în fața ușilor de sticlă ale hotelului Koreana. Toate magazinele din apropiere aveau grilajul tras. Și ușile de sticlă care duceau în hotel erau încuiate. Angajații hotelului urmăreau din interior agitația de pe străzi. La câțiva pași de intrarea în hotel era pasajul subteran. Mă gândeam că, dacă aș fi ajuns la pasaj, aș fi putut să traversez strada, așa că am făcut un pas în direcția aceea. Tocmai atunci a explodat o grenadă cu gaz lacrimogen și o mulțime de protestatari s-a năpustit să se adăpostească în pasaj. Am fost dusă și eu de valul de oameni, dar grilajul de la intrarea în pasaj era închis. Nu puteam să mergem mai departe, iar din stradă veneau peste noi

valuri de oameni. Nu aveam unde să ne adăpostim. Cei din fața grilajului au început să cadă unii peste alții. Nici măcar nu aveam timp să ne gândim cum să scăpăm. Am căzut și eu cu ceilalți și am simțit cum alții cad peste noi, fără să am timp să mă gândesc la ceva.

Când mi-am venit în fire, eram întinsă pe jos, în spatele teatrului Cecil, de lângă Palatul Deoksu. Nu știu cum am scăpat de pe treptele din pasaj. Nu știam nici cât timp trecuse. Am stat așa o vreme, până am reușit să mă ridic. Respiram cu greutate și nu vedeam bine. Aveam pantalonii plini de sânge în genunchi. Îmi amintesc doar că am mijit ochii și m-am târât cu greu până în lumina de la capătul pasajului. Nu puteam să respir și îmi țâșneau lacrimile de câte ori deschideam ochii. Mergeam unde mă purtau pașii încercând să-mi țin respirația și să nu deschid ochii. Apoi îmi amintesc că m-am prăbușit undeva. A trecut iar ceva timp. M-am ridicat în capul oaselor, pe asfalt, m-am uitat în jur și am văzut că stăteam lângă un spațiu verde pe care era o bancă de lemn. Am încercat să merg spre bancă, dar am simțit o durere puternică în genunchi. M-am uitat la pantalonii pătați de sângele închegat. M-am așezat pe bancă și am încercat să ridic cracul pantalonului, dar se lipise de piele. Am renunțat să mai verific în ce hal îmi erau genunchii și am stat pur și simplu pe bancă. Nu știu cât timp am rămas acolo. Abia mai târziu, când am simțit milioanele de pietricele prinse de tălpi, mi-am dat seama că eram desculță și că nu mai aveam nici geanta. Primul gând a fost la lucrurile pe care le aveam în geantă. Cele trei copii ale manuscrisului! Am strâns din dinți, căci genunchiul mă durea cumplit, și am luat-o pe aleea lungă spre bulevard. Totul era distrus în urma demonstrației. Marea aceea de oameni dispăruse undeva, căci nu se mai vedea nici unul, iar din loc în loc se vedeau pe stradă pantofi pierduți și genți aruncate. M-am uitat la toate lucrurile pe care le-am găsit, în speranța că îmi voi recupera geanta. M-am întors la pasajul din fața hotelu-

lui, unde căzusem, gândindu-mă că geanta și pantofii mei ar putea fi acolo. Din când în când se mai auzeau scandări. Protestul nu se încheiase, dar manifestanții fuseseră împinși din mijlocul bulevardului spre capătul străzii. Ușile de sticlă ale hotelului, care fuseseră închise în timpul protestului de teamă să nu pătrundă mulțimea furioasă, stăteau acum deschise. La intrare erau mai mulți angajați cu fețe îngrijorate. Unul dintre ei mi-a dat o sticlă cu apă. Am luat sticla și am dus-o la gură fără să mă uit la el. Pasajul era curat de parcă făcuse cineva curățenie în el. Deși era limpede că nu mai era nimic pe scări, m-am apropiat totuși să mă uit. Grilajul de siguranță era în continuare încuiat. Oare de ce nu ne lasă să trecem dincolo? Cum n-am găsit nimic, m-am întors, dar am urcat treptele cu mare dificultate din cauza durerii de la genunchi. Aș fi vrut să mă așez acolo, dar un jandarm s-a proțăpit în fața mea. Probabil că își imagina că vreau să ajung la Poarta Gwanghwa, căci îmi bloca drumul.

— Pantofii… Geanta…

Se uita fix la mine. Și el avea ochii roșii.

— Ia-o încolo. E posibil să le găsești. Toate lucrurile pierdute au fost adunate în grămezi acolo.

Mă îndruma spre un petic de pământ între bulevard și hotel. Genunchiul mă durea în continuare. Mă pregăteam să merg șontâc spre locul acela când cineva m-a strigat: Jeong Yun! Când m-am întors, în spatele meu era chiar el, Myeong-seo, cu aparatul foto agățat de gât. În mijlocul orașului peste care protestul trecuse ca un uragan. În momentul acela m-am blocat. Cum aș putea să explic șocul pe care l-am simțit? Am avut același sentiment ca atunci când tata mi-a spus că mută arbustul de mirt la mormântul mamei. Pentru mine era ceva de neimaginat. Nici când l-am văzut pe tata săpând pământul să scoată arbustul și să-l mute nu am avut sentimentul că e real. Nici când arbustul ținea deja umbră mormântului mamei, ca o umbrelă de soare, nici când florile lui sângerii cădeau plutind pe iarba verde ca

niște fluturi, nici atunci nu-mi venea să cred că asta e realitatea. De câte ori vedeam arbustul lângă mormântul mamei, mă uitam la el de parcă l-aș fi văzut pentru prima dată.

— Jeong Yun!

M-a mai strigat o dată pe nume, căci mă uitam la el ca și cum aș fi văzut o stafie. Când am înțeles că era într-adevăr acolo, mi s-a părut că e o rază de lumină care răzbătea din întuneric. În lumina aceea, m-a lovit deodată realitatea despre moartea mamei, care până atunci plutise în aer. M-a luat pe neașteptate. Până atunci, deși purtasem inelul mamei în buzunar oriunde mergeam, nu îmi dădusem seama că nu aveam să o mai văd niciodată. De ce mă lovise realitatea aceasta cruntă tocmai atunci? A MURIT MAMA. Parcă auzeam pe cineva anunțând asta public, cu bătăi de tobe și cu trâmbițe. N-aveam s-o mai țin niciodată pe mama de mână. Nu mă mai puteam cuibări lângă trupul ei în suferință. N-aveam să-i mai aud vocea caldă cum mă strigă Yun dragă! Stând acolo, în mijlocul orașului, mi-am acoperit fața cu mâinile. Căldura mi s-a scurs din corp și m-am făcut rece, ca un sloi de gheață. Și, fără să-mi dau seama, lacrimile au început să-mi șiroiască pe obraji. El a făcut repede un pas spre mine și fără să ezite m-a luat în brațe.

— Ce s-a întâmplat?

Angajatul hotelului, care ne privea de dincolo de ușa de sticlă, a mai adus o sticlă cu apă și i-a dat-o lui. Până și jandarmul care îmi spusese unde să merg s-a oprit să se uite la noi.

— Hai să mergem să te așezi undeva.

S-a desprins de mine și m-a luat cu o mână de după umeri. Locul pe care mi-l indicase jandarmul era singurul prin care puteam ieși de pe bulevard. Odată pornite, lacrimile nu mai încetau să se rostogolească pe obraji. Nu puteam să mă opresc din plâns oricât aș fi vrut. Mi-era rușine și am încercat să-mi trag umărul din îmbrățișarea lui, dar el mă ținea strâns. Mi se părea că și clădirile de pe bulevard, și plăcuțele cu numele străzilor, și pereții, și asfaltul, toate mă priveau.

— N-am nimic.

Și când am încercat să mă desprind de el tot mai plângeam.

— Să-ți zic o poveste. E posibil să o fi auzit la radio.

Cu toate astea a început să mi-o spună, fără să-și îndepărteze mâna de pe umărul meu.

— Era odată un student naiv, care era îndrăgostit lulea de o studentă. El era poreclit Cascadă. Și Cascadă ăsta mergea în fiecare zi la școală cu scopul unic de a o vedea pe ea. Dar nu îndrăznea niciodată să-i vorbească pentru că ea era într-o relație cu altcineva. Deși era o situație fără speranță, Cascadă era profund amorezat de ea și o privea mereu de la distanță. Într-o zi a văzut-o împreună cu prietenul ei. Stăteau pe iarbă în fața bibliotecii și, nu se știe ce discuție au purtat, căci el s-a ridicat la un moment dat și a plecat. Rămasă singură, ea plângea de i se scuturau umerii. Pe Cascadă l-a durut sufletul. Cum să nu te doară sufletul când o vezi pe fata pe care o iubești că plânge așa, scuturând din umeri? Cascadă și-a făcut curaj și s-a hotărât să o consoleze. Deși nu mai vorbise niciodată cu ea, avea să-i spună: „Mă doare în piept când văd cum îți tremură umerii". A repetat de o mie de ori în gând. Când a simțit că e pregătit, s-a dus la fată. Ea s-a uitat urât și s-a rățoit la el: „Ce vrei?" Cascadă a intrat în panică și a zis: „Când văd cum îți tremură pieptul, mă dor umerii".

Am izbucnit în râs, cu ochii încă în lacrimi.

— Ai râs!

Bărbatul din el avea ceva de copil. Avea un aer victorios, de parcă ar fi câștigat o cursă de o sută de metri cu mulți participanți. M-am uitat la aparatul care îi atârna la gât. El avea o mină veselă, cu sprâncenele ridicate a râs. Am înghițit în sec, alungând gândul despre moartea mamei, care îmi stătea ca un nod în gât. Am uitat că tocmai plânsesem fără să mă pot opri și am mai pufnit o dată în râs.

— Iar ai râs!

De câte ori râdeam, observa asta cu voce tare. Ziceai că vrea să-mi numere râsul pe degete, dacă râsul s-ar fi putut număra. Era atât de amuzant, încât nu mă puteam abține să nu râd, deși lacrimile continuau să-mi șiroiască pe obraji. Trecătorii se uitau intrigați la noi, întrebându-se ce se întâmplă de el țipa de bucurie de câte ori râdeam, în mijlocul orașului zguduit de proteste.

— A râs Jeong Yun!

Pietrele de caldarâm, smulse în timpul demonstrației, ferestrele de sticlă ale clădirilor, treptele, stâlpii, balustradele, toate ne priveau.

— Am făcut-o pe Jeong Yun să râdă!

Eu mi-am dorit vreodată atât de mult să fac pe cineva să râdă? Mi-a venit în minte chipul tatei. M-am gândit că nu am profitat de timpul petrecut la țară. După ce am pierdut-o pe mama și tata și-a pierdut zâmbetul, nu m-am străduit niciodată să-l înveselesc. Peste chipul tatei s-a suprapus fața tristă a lui Dan. Nu-mi puteam stăpâni lacrimile. Le-am șters cu dosul palmei și m-am uitat în sfârșit la Myeong-seo. Nici el nu arăta prea bine. Avea blugii uzi până la genunchi și cămașa ruptă în spate. Oare râsul izvorăște din suferință? Râdeam și în inima mea se amestecau în același timp sentimente de bucurie și de tristețe. Și nu era doar unul, ci multe sentimente contrare în același timp. M-am oprit imediat din râs, dar deja eram mult mai apropiați. O glumă fără pretenții transformase o situație complicată, gravă și fără ieșire într-o problemă simplă de găsire a pantofilor și a genții pierdute.

— Unde-ți sunt pantofii?

S-a uitat la picioarele mele goale. M-am uitat și eu la ele, cum stăteau goale pe asfalt. Îmi pierdusem și șosetele, dar nu reușeam să-mi amintesc momentele acelea. Tot ce îmi aminteam era că mulțimea mă împinsese în pasajul subteran, că mi-am pierdut echilibrul și că am căzut. Durerea de la genunchi, de care uitasem, s-a făcut iar simțită și mi-am strâns instinctiv

degetele de la picioare. El s-a uitat la genunchii mei, unde pantalonii erau pătați de sânge.

— Te doare?

— Da.

— Când ieși la protest trebuie să te înarmezi ca lumea, să-ți legi bine șireturile și să porți mască.

— N-am ieșit la protest.

El s-a uitat intrigat la mine.

— Hai acolo, să-ți găsim pantofii.

— Întâi geanta.

M-am gândit la cele trei exemplare din *Respirăm*, pe care le aveam în geantă. Dacă ar fi știut că mi-am pierdut geanta, probabil că mi-ar fi spus să-mi leg bine șireturile, să port mască și să nu îmi iau geanta la mine.

— Ai ajuns o cerșetoare.

În momentul acela chiar asta eram. Nu aveam nici o mie de woni la mine. Îl aveam doar pe el. Și-a schimbat imediat expresia feței, din jucăușă în foarte serioasă. Nu eram singura în situația asta. Când am intrat pe alee și am ajuns la spațiul acela gol, am găsit acolo un morman mare de pantofi, genți, pălării și jachete fără stăpân. Toate erau ude și miroseau urât, căci fuseseră udate de tunurile cu apă și afumate cu gaz lacrimogen. Abia atunci și-a desprins brațul de după umărul meu, s-a uitat o dată la mine, apoi și-a mutat privirea spre picioare. Orașul acesta e plin de neprevăzut. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că într-o bună zi cineva avea să se holbeze la picioarele mele goale, în mijlocul orașului. Și nu la picioare curate, ci la unele lovite, zdrelite și pline de noroi.

— De-asta plângeai.

— Nu am plâns pentru pantofi.

Începusem să-l contrazic fără să-mi dau seama.

— Atunci ce căutai în oraș tocmai azi?

— Mă plimbam.

— Te plimbai?!

Nu părea să înțeleagă ce i-am spus, căci a rămas așa, privindu-mă fix pentru o clipă.

— Trebuie să-mi găsesc geanta.

Unul câte unul au început să apară și alții ca mine, care se adăpostiseră pe unde au putut. La început eram doar noi doi, dar în curând s-au adunat și alții, cu fețe chinuite, care își căutau lucrurile. Mulți dintre ei erau desculți, unii erau doar în maiou, iar un bărbat își ținea brațul ca și cum era rupt. Toți arătau de parcă fuseseră loviți cu ciomagul în cap. Am intrat și eu în mulțime și am început să-mi caut lucrurile.

— Purtai tenişi, nu?

— Da.

— Albi?

— Exact.

— Și o geantă maro cu o curea lungă.

— De unde știi?

— Știu ce porți.

ȘTIU CE PORȚI. Cuvintele acestea, abia rostite de el, mi-au rămas în urechi ca o ploaie de vară. Era foarte preocupat să-mi găsească geanta și tenișii. Aparatul de fotografiat, pe care-l avea la gât, se legăna dintr-o parte în alta. Cred că i-a venit o idee, căci a luat aparatul în mână și a făcut o fotografie cu mormanul acela de obiecte pierdute. A dat să-și pună din nou aparatul la gât, dar s-a răzgândit și mi l-a dat mie, iar el s-a întors să îmi caute încălțările. Am văzut creioane și pixuri căzute din genți, căciuli, batiste, farduri, chiar și o unghieră. Un braț de ochelari se rostogolea în grămadă. Am văzut chiar și o curea. Din loc în loc erau aruncate tocuri, căzute de la pantofi.

— Am găsit-o!

Reușise să-mi găsească geanta printre miile de genți și o ridicase în aer. Brelocul pe care îl purtam agățat de ea se rupsese și atârna bălăngănindu-se. El a șters geanta udă cu mâneca și

mi-a întins-o. Încercase să o curețe, deși era clar că nu avea cum să înlăture toată mizeria. Am luat geanta și am strâns-o la piept. El a continuat să îmi caute pantofii. Nu se vedea nimic care să aducă a tenişi albi. Fuseseră albi la început, dar probabil că între timp se făcuseră maro. Încălțările astea ale mele nu aveau nimic special, erau pur și simplu o pereche de tenişi foarte confortabili. Eram convinsă că, și dacă îi găsea, nu mai puteau fi purtați. Toți pantofii adunați acolo erau leoarcă de apă. M-am uitat cu atenție la el, cum îmi căuta pantofii. Chiar că orașul ăsta e plin de neprevăzut. Îl căutasem într-una la școală, fără să-l găsesc, și l-am întâlnit dintr-odată în locul ăsta. I-am spus să renunțe, dar el continua să verifice toți pantofii, unul câte unul, uitându-se descumpănit la picioarele mele goale. Între timp se înserase și lumina becului de pe stâlpul de iluminare îi cădea direct pe față. Mi-a luat aparatul de fotografiat, și l-a atârnat iar de gât și s-a întors cu spatele la mine.

— Hai, în spinare!

— …

— Te doare genunchiul.

Nu-i spusesem că m-am lovit la genunchi, dar mă durea încontinuu și strângeam din dinți.

— Mai întâi pune-ți geanta pe umăr.

— …

— Nu vii în spinare?

Stătea pitit cu spatele la mine și a întors doar capul în direcția mea.

— Pot să merg pe jos.

— Cu piciorul ăla?

— Pot să merg.

— A, ești încăpățânată!

A făcut un pas spre mine cu genunchiul îndoit, să mă ia în spinare, dar și eu am făcut un pas înapoi.

— Ți-am zis că pot să merg! Uite!

Am luat-o înapoi pe aleea pe care intraserăm ca să-mi caut lucrurile pierdute. Tăieturile din tălpi au început să mă usture toate deodată, iar genunchii mi s-au înmuiat de durere. Pantalonii s-au desprins de pe rana de la genunchi și sângele a început să se prelingă pe picior. Bineînțeles că o nouă pată de sânge a apărut în genunchi. Văzându-mă în starea aceea jalnică, a venit iar în fața mea și s-a oferit să mă care în spinare.

— Hai, sus, Jeong Yun!

Când s-a aplecat, cămașa sfâșiată în spate i s-a rupt de tot. I-am văzut în toată splendoarea șira spinării robustă. Conturul coloanei lui puternice semăna cu o ravenă. Am simțit dorința de a-mi trece mâna peste coloana lui. Stătea în fața mea cu spinarea lui puternică, dându-mi de înțeles că mă putea lua ușor în spate, ca pe un fulg, și putea alerga cu mine prin tot orașul.

— Bine, dar numai până la un magazin de pantofi.

— În regulă, doar până la magazin.

M-am urcat în cârcă, cu geanta pe umăr, cum îmi indicase el. Coloana lui, peste care aș fi vrut să-mi trec mâna, mă ținea bine, în siguranță. Cu mine în spinare, a pășit pe caldarâm, îndreptându-se spre bulevard. Eu eram neliniștită la gândul că îmi lipisem pieptul și burta de spatele lui, dar el nu părea să observe. A pășit mai departe, fără să se clatine. Am întins brațele și le-am încolăcit în jurul gâtului lui. Poziția incomodă și stranie a devenit mult mai confortabilă. Îmi vedeam picioarele goale cum atârnă pe lângă coapsele lui. Mi-am amintit cum mă căra mama în cârcă în copilărie. Mi-am dat seama că mirosul acela pe care îl asociam mereu cu mama nu era decât miros de transpirație. Îmi îngropam fața în spinarea ei puternică și primitoare și adormeam mulțumită. Cămașa lui ruptă îmi atingea burta. Aș fi vrut să-mi lipesc obrazul de spatele lui, dar m-am abținut și am întors capul înspre terenul dintre clădiri. Pantofii, gențile, cămășile și alte lucruri erau împrăștiate peste tot în lumina becului de pe stâlpul de iluminat. Am simțit că eram singura care scăpase din haos. Simțeam nevoia să-mi cer

scuze față de cineva nevăzut, aveam un sentiment apăsător din pricina acelui cineva nevăzut. Am zis să mă ducă doar până la primul magazin de pantofi, dar nici el, nici eu nu știam în ce direcție să o luăm ca să găsim unul. În timp ce mergeam, el a adăugat: „Dacă găsim unul".

— Și dacă nu găsim?

— Nici o grijă, te duc până acasă.

Din cauza protestelor autobuzele nu circulau, așa că nu aveam de ales, trebuia să mergem pe jos. Când am ajuns în locul în care mă găsise, m-a întrebat unde locuiesc.

— În cartierul Dongsung.

— Locuiești în Dongsung?

— Da.

— Cum de nu ne-am întâlnit?

— Și tu locuiești acolo?

— Nu, Mi-ru a stat acolo mai demult.

Y-U-N M-I-R-U.

Când i-am auzit numele, am simțit cum inima mi se întunecă, așa cum se întunecă cerul deodată într-o zi senină când începe să plouă vara.

— Yun Mi-ru unde e acum?

— ...

— Unde e?

Îl întrebam iar și iar unde era ea, pe el, care mă căra în spinare, ca și cum aș fi fost sora ei mai mare. El a părut să-și tragă sufletul pentru un moment, apoi în loc să răspundă și-a aranjat brațele, ca să mă țină mai bine.

— Trebuie să trecem prin pasaj, nu?

Se părea că nu vrea să vorbească despre ea.

— Nu putem, e tras grilajul.

A așteptat la semafor cu mine în spinare. Deși nu trecea nici o mașină, semaforul funcționa.

— Unde e Yun Mi-ru?

— Abia s-a întors de pe insulă.

— Ce insulă?

Tocmai când a început să vorbească despre ea, un grup de manifestanți a năvălit în bulevard de pe o străduță întunecată. Pentru un moment am fost prinși în mijlocul lor. Unii chiar ne-au îmbrâncit, alții se uitau ciudat la noi. Aș fi vrut să mă lase jos, dar el mă ținea și mai strâns. Totul s-a petrecut atât de repede, încât nici nu ne dădeam seama dacă mulțimea s-a izbit de noi și apoi s-a împrăștiat, sau dacă noi am intrat în mijlocul ei și am așteptat să treacă.

El a pornit mai departe. Și-a strâns mai tare brațul în jurul meu. Ar fi fost un miracol să găsim un magazin de pantofi deschis. Majoritatea magazinelor de la parter aveau storurile trase, ușile încuiate și luminile stinse, să nu se vadă înăuntru. Un suport pe care era prezentat meniul fusese răsturnat în fața unui restaurant. Ne-am bucurat când am văzut o dâră de lumină care se prelingea dintr-un salon auto. De câte ori mergeam în oraș în miezul zilei și vedeam marea aceea de oameni care umplea străzile, mă întrebam de ce nu sunt la muncă și ce caută în oraș, dar tot eu îmi spuneam că mulțimea e sufletul orașului. Fără oameni pe străzi orașul ar fi mort. Agitația care ne-a cuprins când am fost prinși în mijlocul mulțimii a dispărut și între noi s-a așternut o tăcere tristă. Pe măsură ce înaintam simțeam tot mai puternic mirosul de gaz lacrimogen. În același timp auzeam și strigătele răzlețe ale manifestanților, și răcnetele jandarmilor. Bubuitul unui tun de apă, undeva, în depărtare, m-a făcut să mă înfior.

Am trecut pe lângă un chioșc de ziare închis.

— Ce am putea să facem noi în vremurile astea? a mormăit el, de parcă ar fi vorbit profesorul Yun. Tu ce vrei să faci, Jeong Yun?

Mi-am amintit de cele trei exemplare ale cursului pe care le aveam în geantă.

— Uneori mă gândesc că tinerețea ar trebui să fie la sfârșitul vieții.

Eu nu mă gândisem la asta.

— Și atunci cum ar fi?

— Acum am arăta ca doi bătrâni.

Nu-mi puteam imagina cum ar arăta el bătrân, sau eu.

— Ce bine ar fi dacă cineva ne-ar putea face o promisiune. Dacă ne-ar putea spune că nimic nu e lipsit de noimă. Că, după ce ești hăituit, însingurat, nesigur și după o viață trăită cu spaimă, mai urmează ceva. La cum trăim noi acum, nu ar fi mai ușor să ne îndeplinim visurile la sfârșitul vieții dacă tinerețea ar veni ultima?

Am trecut pe lângă o stație de autobuz în care nu era nici un autobuz.

— Nu-i așa?

Aștepta o aprobare inutilă din partea mea.

— Adică să avem fețele cele mai tinere la moarte și să arătăm ca niște bătrâni în această perioadă a vieții? Asta vrei?

S-a oprit în fața unui magazin de bijuterii închis. Nu puteam să-i văd fața, dar bănuiesc că sprâncenele lui stufoase se mișcau a nedumerire.

— La asta nu m-am gândit.

Nici eu nu mă gândisem până atunci cum ar fi să fim tineri la sfârșitul vieții.

— Mă întreb cum rezistă oamenii, am șoptit eu, nu pentru el – pentru nimeni, de fapt.

Și de cum am spus asta mi-a și venit în minte chipul lui Dan. Apoi mi-am amintit de Mi-ru.

— Nu rezistă. De aceea ridică baricade, smulg pietre din caldarâm și le aruncă, fug, sunt prinși și arestați. Ce nu pot ei suporta e faptul că nu se poate ieși din situația asta. Anul trecut e la fel ca anul acesta.

— …

-—Totul e la fel, de parcă timpul s-ar fi oprit.

— Tu ce vrei să se întâmple?

— Vreau să se schimbe ceva. Dacă nu se schimbă nimic oricât de mult te-ai strădui, intri în letargie. Uneori îmi doresc ca cineva să fure toate cărțile, să nu mai rămână nici una, nici măcar în biblioteci. Aș vrea să se închidă școlile, să nu poată să meargă nimeni la școală, chiar dacă ar vrea. Ar fi același lucru. Timpul se scurge la fel, doar personajele sunt altele. Eu și prietenii mei o luăm care încotro, suntem hăituiți, ne revoltăm, iar suntem hăituiți... Ne uităm la perete, ne zvârcolim de singurătate. Ar fi de ajuns să ne întoarcem, dar noi ne încăpățânăm să rămânem cu fața la perete. Mă deprimă gândul că e mereu așa. Și primăvara trecută a fost la fel.

— ...

— Dacă nu te întâlneam, probabil că n-aș fi făcut nici o diferență între ziua de azi și cea de anul trecut de pe vremea asta.

Apoi a zis ca pentru sine „Să nu uităm ziua asta, Jeong Yun". Voiam să îi văd fața. Aș fi vrut să-l văd când spune „Să nu uităm ziua asta". N-am putut să-i răspund. Nici el n-a putut să mai spună altceva, iar sentimentul lui de neputință m-a cuprins și pe mine. E foarte posibil să fi încercat să scăpăm de senzația aceea de neputință atribuind întâlnirii noastre o importanță exagerată. Mi-am desprins brațul din jurul gâtului lui și l-am mângâiat pe obraz. Apoi i-am atins pe rând fruntea, nasul, scobitura de sub nas, buzele, bărbia, urechile. Apoi sprâncenele negre. M-a lăsat să fac ce vreau. Când i-am mângâiat ochii, i-a fost greu să meargă mai departe și s-a oprit pentru o clipă.

— Yun...

Era prima dată când îmi spunea așa, fără să adauge și numele de familie.

— ...

— Nu mi-am imaginat că o să ieși în stradă. Azi și ai noștri, și polițiștii au jucat murdar. Mă pierdusem de grup și m-am speriat, când ce să vezi? Te-am găsit. Erai chiar în fața mea.

Nu-mi venea să cred că ești tu. Eram atât de surprins, că mă frecam la ochi fără încetare. Nu-mi venea să cred că ești tu. De ce ai ieșit tocmai azi în oraș?

Părea abătut.

— N-am vrut să ajung devreme acasă. Am încercat să merg pe drumul cel mai lung și uite ce s-a întâmplat.

Cocoțată în spatele lui cum eram, mi-am amintit de mașina de scris din camera mea. Tac, tac, tac… sunetul ei îmi mângâia urechile ca o melodie. Uneori sunt foarte recunoscătoare dacă cineva nu mă întreabă: De ce? El nu m-a întrebat de ce nu voiam să ajung devreme acasă. Dacă m-ar fi întrebat, n-aș fi știut ce să-i răspund. A inspirat adânc și apoi a expirat. Cum stăteam în cârca lui simțeam cum respiră. În clipa în care respirația lui s-a transmis către mine, am devenit conștientă de faptul că eram lipită de el. Mi-am retras mâna cu care-i mângâiasem sprâncenele. Mi-am șters ochii, care mă usturau cumplit, cu dosul palmei și mi-am încolăcit iar brațul în jurul gâtului lui. De câte ori respira, simțeam o încordare în piept și în abdomen. Era același tip de încordare care mă umplea de fericire, ca atunci când am văzut pentru prima dată marea, când iarna găseam curtea plină de zăpadă dimineața, când mă trezeam, când primăvara, convinsă că vița-de-vie s-a uscat, râcâiam scoarța cu unghia și descopeream că e încă verde, când mă uitam la unghiile rozulii ale unui copil. Era ca atunci când vedeam vara nori albi, ca de bumbac, când curățam coaja unei piersici zemoase și îmi înfigeam dinții în ea, când, plimbându-mă prin pădure, ridicam într-o doară un con de brad și descopeream că e plin de semințe albe.

Mi-am încolăcit și mai strâns brațele în jurul lui. Îi simțeam acum mirosul corpului și mai clar. Era amestecat cu mirosul de gaz lacrimogen.

— Tu ieși în fiecare zi la protest?

— …

— De-asta n-ai mai venit la școală?

— Când mă trezesc dimineața, îmi pun o întrebare: Să merg la școală, sau la protest? Nu am stare când sunt la școală, dar și pe stradă mă simt la fel. Ceva mă mână să ies în stradă, dar adesea mă trezesc singur, ca azi. În unele dimineți, după ce îmi suflu nasul, arunc șervețelul la coș. Dacă intră în coș, mă duc la școală. Dacă nu, mă duc să demonstrez. Alteori stau acasă și aștept să mă caute cineva.

— …

— De multe ori m-am dus la școală doar pentru că erai tu acolo.

Eu? Am slăbit puțin strânsoarea brațelor din jurul gâtului lui.

— Deși azi nu m-am dus tocmai pentru că erai acolo.

— …

— Eram convins că, dacă te văd, o să stăm de vorbă ore în șir.

— …

— În schimb te-am găsit aici, pe stradă. Am rămas uluit.

— Nu păreai deloc uluit.

— Cum erai în mijlocul străzii în picioarele goale, primul lucru pe care l-ai făcut a fost să izbucnești în plâns. De unde știi dacă eram sau nu uluit?

Îmi plăcea mirosul lui. Mirosul lui mă făcea să nu vreau să aflu unde e Mi-ru. Dacă aflam ceva despre ea însemna că aflam și despre el? Mă neliniștea faptul că nu voia să vorbească despre ea. Presimțeam că, dacă mi-ar fi vorbit despre ea, ar fi trebuit să mă dau jos din spatele lui și să merg singură până acasă, desculță, prin orașul acesta cufundat în haos. Dintr-odată mi s-a făcut teamă de curiozitatea mea față de Mi-ru. Oare ceea ce puteam să aflu m-ar fi apropiat de el, sau m-ar fi îndepărtat? Eram

convinsă că, aflând diverse lucruri despre alții sau împărtășind secrete cu ei, ajungeam la o legătură mai strânsă între oameni. Am împărtășit secrete pe care n-aș fi vrut să le spun doar ca să mă apropii de cineva. De câte ori nu mi s-a întâmplat ca a doua zi să aud lumea discutând în gura mare, ca și cum nu era cine știe ce, secretul acela la care țineam ca la ochii din cap și pe care l-am spus cu greu! Ce dezamăgire! Cred că atunci mi-am dat seama că, deschizându-ți inima în fața cuiva, nu te apropii de omul acela, ci doar sărăcești. Cine știe? Poate că te poți apropia mult mai bine de un om dacă simpatizezi în tăcere cu el.

Văzut din spinarea lui, orașul părea întortocheat, ca o pânză de păianjen. Clădiri cu nenumărate ferestre, stâlpi de iluminat înșirați unul după altul, străduțe înguste și firme grămadă unele peste altele de nu mai știai ale căror magazine sunt. Deși traficul era oprit, semafoarele funcționau perfect. Chiar dacă nu avea cine să se uite la ele, panourile cu reclame colorate se lăfăiau pe străzile goale. Am aruncat o privire pe o străduță, dar era atât de întunecată, încât nu i se vedea capătul. Cu mine în spate, el a traversat o străduță, a șters cu umărul o cabină telefonică, a trecut pe sub o pasarelă și a traversat iar strada, pe la semafor. Tăcerea stranie care ne-a învăluit a rămas cu noi multă vreme. Mergeam înspre casa în care locuiam eu, dar cu toate astea părea că nu știm încotro ne îndreptăm.

Am mers așa vreo douăzeci de minute.

— Oprește-te puțin aici.

Am arătat cu degetul spre o florărie. Între magazinele cu storurile trase sau cu ușile abia întredeschise, în semn că nu desfășurau nici o activitate, florăria ieșea în evidență cu ușa ei larg deschisă. Aveam acasă, într-un ghiveci, pumnul de pământ adus de la mormântul mamei. Mă uitam la el de câte ori plecam de acasă. Cumpărasem ghiveciul cu gândul să pun o plantă în el, dar nu știam ce să plantez, așa că nu am mai făcut nimic cu el și pământul uscat s-a făcut tare ca piatra.

— De ce?

— Am un ghiveci acasă. Vreau să pun o plantă în el.

I-am arătat ceva verde, lângă ușa florăriei. Era o plantă cu frunze frumoase, dar nu știam cum se numește. Căutam, de fapt, o scuză să mă dau jos din spinarea lui, și asta era tot ce găsisem.

— Seamănă cu frunzele de palmier.

Era o plantă mică, dar arăta ca un palmier, așa cum spusese el.

— Lasă-mă jos.

M-a lăsat jos în fața florăriei. Nu aveam decât un pumn de pământ în ghiveciul de acasă. Trebuia să mai adaug niște pământ, orice aș fi vrut să plantez. Florăria era minusculă. Dacă nu erai atent, puteai să treci fără să o vezi. În spațiul acela îngrămădit între clădirile din centrul orașului, o femeie cu ochelari, care stătea așezată pe un scaun și privea afară, s-a ridicat când ne-a văzut. De undeva venea până la noi miros de scrumbie prăjită. Probabil că prin apropiere era o străduță cu restaurante specializate în pește prăjit. Mi-au chiorăit mațele de la mirosul îmbietor.

Când am aruncat o privire înăuntru, femeia a ieșit afară. Am întrebat-o cum se numea planta aceea care arăta ca un palmier și mi-a spus că era un palmier miniatural. În florărie majoritatea plantelor erau ofilite. Peste tot în magazin erau zambile de apă și sporul-casei care aveau până și frunzele uscate, nu doar florile.

— Vă întoarceți de la protest, copii?

Neștiind ce răspuns să-i dăm, ne-am uitat pur și simplu la femeia care a oftat adânc, încruntându-se.

— Nu știu când se vor opri protestele în țara asta.

— …

— Nici măcar nu pot să deschid florăria. O țin mai mult închisă. Aerul e atât de poluat, încât toate plantele și-au pierdut prospețimea. Vedeți colivia asta? Aveam două păsări în ea, dar au murit ieri. Uitați-vă la fața mea. La vârsta asta mi-au ieșit coșuri și nu mai pot scăpa de ele. Asta pentru că inhalez zilnic gaz lacrimogen.

— …

— Dacă vă place vreo plantă, o puteți lua. Toate sunt atât de veștejite, încât mi-ar fi rușine să iau bani pe ele.

Posomorâtă, femeia a pus palmierul miniatural de care o întrebasem într-o pungă de plastic, cu tot cu ghiveci.

— Când ajungi acasă, pune planta într-un alt ghiveci și ud-o bine… Îmi pare rău că nu v-am putut oferi o lume fără proteste… Îmi pare extrem de rău.

Când a auzit cum își cere iertare florăreasa, Myeong-seo, care până atunci privise absent la picioarele mele, a traversat în fugă strada până la cabina telefonică de vizavi. Femeia care pândea dintre clădiri, urmărind ce se petrece în stradă, era și ea un străin pe care-l întâlneam în orașul acesta.

— Probabil că ce vă spun acum o să vi se pară absurd, ca și cum v-aș spune că pisica a făcut un ou, dar… Aveți dreptate voi, tinerii, dar… Dacă o țineți tot într-un protest, va trebui să facem și noi ceva. O să trebuiască să protestăm față de proteste.

Florăreasa a zâmbit cu amărăciune.

— Voi nu greșiți cu nimic, dar nici noi nu mai putem trăi așa.

— …

Trebuie să își câștige și ei existența… Florăreasa începuse să-mi facă morală, de parcă era verișoara mea sau altcineva din familie. N-am știut ce să răspund la atacul subit al florăresei. Eu chiar nu făcusem nimic, dar, cu toate astea, am înclinat din cap a scuză. Aș fi vrut ca el să se grăbească. Pe măsură ce ea se lansa mai abitir în discuție, eu mă uitam cu nerăbdare spre cabina telefonică de pe trotuarul de vizavi.

— Noi n-am reușit, dar voi, tinerii, trebuie să faceți lumea mai bună.

Și, cu tristețea întipărită pe chip, a închis ușa florăriei. Am rămas întrebându-mă dacă într-adevăr vorbisem cu cineva, căci au dispărut deodată și florile, și florăreasa. A rămas doar grilajul

rece în întuneric. M-am așezat pe trotuar sprijinindu-mă de grilajul metalic ca să îmi odihnesc puțin genunchii și am văzut că el terminase de vorbit și se întorcea în fugă.

S-a trântit și el lângă mine.

— Vine Mi-ru.

Mi-ru.

— Am rugat-o să-ți aducă niște încălțări.

— …

— Ce mărime porți?

— 38.

— Exact ca ea.

Știa absolut totul despre Mi-ru.

— De unde vine?

— Din Myeongnyun-dong.

Noi eram dincolo de Anguk-dong. Mi-ru era nevoită să vină pe jos până aici, căci autobuzele nu mergeau. Când m-am uitat mai devreme pe hartă ca să-mi aleg un drum pe care să ajung cât mai târziu acasă, m-am gândit să trec pe la Palatul Deoksu, primărie, Poarta Gwanghwa și apoi să mă îndrept spre cartierul Hyehwa prin Anguk-dong, pe lângă Grădina Secretă Piwon și Myeongnyun-dong. Am estimat că fac două ore pe drumul ales și mă gândeam chiar să caut o rută care să dureze trei ore. Dar au trecut câteva ore bune de când am plecat de la școală, din care o bună parte am mers în spatele lui, și nu am ajuns decât până în Anguk-dong.

— Mi-ru s-a mutat în Myeongnyun-dong după ce a stat în Dongsung-dong?

— În Dongsung-dong am stat și eu cu ea.

— Cum?

— Am locuit într-o casă pe care părinții au luat-o pentru Mi-ru și Mi-rae.

— Mi-rae?

— Sora mai mare a lui Mi-ru.

— Mi-ru are o soră?

A dat din cap afirmativ și mi-a spus dintr-odată pe nume:

— Jeong Yun…

Apoi a început să se joace cu punga în care era palmierul miniatural. Deodată mi-a luat mâna și a așezat-o pe genunchiul lui. Simțeam noroiul de pe blugii lui.

— La drept vorbind eu nu țin să fiți prietene, dar de câte ori o văd pe una dintre voi mă întrebați de cealaltă.

Mi-ru l-a întrebat de mine?

— Și sunteți foarte insistente. Vă căutați una pe cealaltă. Mi-ru n-a mai fost de mult atât de interesată de cineva. Ar trebui să mă bucur, dar sunt cam îngrijorat.

— De ce?

A râs forțat.

— Se pare că întâlnim oamenii pe care suntem sortiți să-i întâlnim. Uită-te la noi. Ne-am găsit în situația asta imposibilă.

— Ce e cu solemnitatea asta?

— Eu, solemn? a zis el și a izbucnit iar în râs.

Cât am așteptat-o pe Mi-ru, am stat de vorbă, așezați cu spinările sprijinite de grilaj, ca niște soldați care s-au pierdut de plutonul lor.

— Eu, Mi-ru și Mi-rae am locuit împreună într-o casă de pe un deal din cartierul Dongsung. Am crescut împreună. Mi-rae e cu un an mai mare, dar eram mereu împreună, toți trei. Ea a plecat prima la facultate și s-a mutat în cămin. Când am venit și noi, Mi-ru și cu mine, în oraș, părinții lor ne-au făcut rost de o casă. Am stat toți trei împreună. Pricepi?

— Da.

— Lumea, în general, găsește că e o situație ciudată.

— De ce?

— Pentru că sunt băiat și nici măcar nu suntem rude.

— N-ai spus tu că ați crescut împreună?

S-a uitat la mine cu ochii mari. Eu mă gândeam la Dan, care mi-a reproșat că nu îl iubeam, însă mie îmi plăcea să mă aflu în compania lui. Puteam să stăm împreună fără să rostim un cuvânt. Nici atunci când nu mai aveam ce să ne spunem și rămâneam tăcuți amândoi nu era straniu. Puteam să stăm cu orele față în față, fără să ne spunem nimic. Eu citeam, iar Dan desena în caietul lui de desen. Ni se părea cât se poate de firesc să stăm fără să spunem nimic sau să ne plimbăm în tăcere. Dacă spuneam totuși ceva, celălalt înțelegea o mie de lucruri. Dar asta nu s-a întâmplat peste noapte. Erau lucruri care s-au adunat în timp ce creșteam și simțeam și vedeam aceleași lucruri, în același loc.

— Tu ești altfel.

— Cum?

— Eram pregătit să-ți explic totul pe larg, dar, când ai spus că pricepi, mi-ai luat piuitul.

— Să-ți fi spus mai bine că nu înțeleg?

A zâmbit ușor.

— Acum de ce nu mai locuiți împreună?

— Nu vreau să vorbesc despre asta.

Și el era altfel. Spunea cuvinte dure, dar le rostea cu blândețe.

— Pe cine caută Mi-ru?

— Pe cineva care a dispărut.

— Cine?

— Te superi dacă nu-ți spun?

— Nu. Nu ești obligat să-mi spui.

— Obligat? a întrebat aproape șoptit. Dacă petreci mai mult timp cu noi, până la urmă tot o să afli, chiar dacă nu îți spun eu acum.

— …

— De-acum o să te vezi cu Mi-ru. Asta ziceam.

Peste drum flutura ceva în întuneric. Am ridicat privirea. Era fusta cloș a lui Mi-ru. Mi-a reapărut în fața ochilor imaginea din ziua în care mă îndreptam spre biroul profesorului Yun.

Fusta aceea cu flori, pe care a înfoiat-o vântul când îi priveam pe Mi-ru și Myeong-seo, care treceau pe sub copacul zelkova. Era chiar fusta care îmi atrăsese atenția atunci, în contrast cu tot ce era în jur, și care îmi provocase neliniște. Mi-ru a ieșit de pe trotuar și a pășit pe carosabil, dând impresia că vrea să traverseze pe acolo. Ne-am uitat la ea amândoi deodată. Mergea încet. Făcea pas după pas cu umerii aduși și capul aplecat de parcă și-ar fi privit inima. Era foarte ciudat. Deși el era lângă mine și tot el o sunase la telefon să o cheme acolo, aveam senzația că Mi-ru venea doar spre mine. Fără să-mi dau seama m-am îndepărtat puțin de el. Când mai avea puțin până la noi, din brațele lui Mi-ru a sărit o pisică albă și a venit spre Myeong-seo.

— Hei, a zis el.

Și-a deschis larg brațele și pisica i-a sărit în brațe și i s-a cuibărit la piept. E limpede că se cunoșteau. Fusta înflorată a lui Mi-ru s-a oprit în fața mea. Cum stăteam sprijiniți cu spatele de ușa florăriei, s-a așezat între noi, înainte să apuc să-i văd fața. A tras fermoarul genții pe care o purta pe umăr și a scos din ea o pereche de tenişi înveliți într-un ziar, pe care i-a așezat lângă picioarele mele goale. Erau albaștri, cu șireturi albe. Chiar și pe întuneric mi-am dat seama că fuseseră spălați și uscați de curând. Probabil că aflase la telefon, de la Myeong-seo, ce s-a întâmplat, căci nu m-a întrebat nici de ce sunt în picioarele goale, nici de ce stau așezată acolo. Nici măcar nu m-a salutat. Am încălțat tenișii albaștri și mă pregăteam să leg șireturile albe când Mi-ru a întins deodată mâinile spre picioarele mele. I-am văzut iar mâinile pline de cicatrici. Mi-a legat șireturile, dar stătea într-o poziție incomodă, așa că s-a ridicat, s-a așezat în fața mea, a desfăcut șireturile care nu erau bine legate, le-a legat din nou, pe rând, și apoi a tras de ele să verifice dacă erau bine legate. Totul a fost atât de firesc, încât nici nu am avut timp să-i spun că îmi leg singură șireturile. M-a surprins faptul că nu mi-am tras picioarele. Am privit pe întuneric cum mâinile ei rănite se

mișcau printre șireturile albe. Și Myeong-seo privea în tăcere, cu pisica în brațe, cum Mi-ru îmi lega șireturile. Mâinile ei, pe care când o întâlnisem la școală și apoi în biroul profesorului le ținuse în bancă sau în buzunare, se mișcau acum libere în fața mea.

— Sunt ai surorii mele.

Mi-ru a terminat de legat șireturile și s-a așezat iar între noi fără să zâmbească. Vorbea lent, cu glasul limpede și grav. S-a alăturat cu ușurință micului nostru grup, de parcă ar fi fost cu noi toată ziua. Dar ce spun eu toată ziua? Parcă am fi călătorit împreună de câteva zile și acum ne-am așezat să ne tragem sufletul. Nu m-aș fi gândit niciodată că aveam să ne familiarizăm atât de ușor și de firesc. Tensiunea care se crea de fiecare dată când el aducea vorba despre Mi-ru sau când îl întrebam eu despre ea s-a risipit de parcă n-ar fi fost. Acum mi se părea penibil că m-am retras de lângă el când am văzut-o. Tenișii surorii lui Mi-ru mi s-au potrivit de parcă ar fi fost ai mei de la bun început. Parcă nu mai eram aceeași, care cu puțin timp înainte simțise un fel de spaimă când a spus el: „Eu, solemn?“ Când a aflat că era bolnavă, primul lucru pe care l-a făcut mama a fost să mă trimită în capitală, ca și cum s-ar fi descotorosit de mine, căci eu nu voiam să mă despart de ea. În orașul acesta nu m-am atașat de nimeni și de nimic. Mama a murit fără să știe asta. Când mă întreba dacă mi-am făcut prieteni, îi răspundeam invariabil: „Încă nu“. Eram atât de supărată că mă obligase să plec, încât o vreme am fost convinsă că voia să scape de mine. Nu voiam să mă leg de nimeni în orașul acesta. Îmi era cu neputință să-mi imaginez că mi-aș fi petrecut timpul cu cineva sau i-aș fi vorbit despre mine. Am ales să rămân singură tocmai pentru a evita situațiile încurcate sau complicațiile sentimentale. Verișoara mea îmi spunea uneori cu îngrijorare: „Cum îți imaginezi că o să poți trăi singură pe lume? Nimeni nu răzbește de unul singur“. Mi-am dat seama acolo, în stradă,

că Mi-ru și Myeong-seo reușiseră să pătrundă dincolo de zidul meu de protecție.

— Cum ți-a mers pe insulă? a întrebat-o pe Mi-ru.

— Nu era nimic acolo, a răspuns ea.

— Nu te mai duce.

Dintr-odată s-a lăsat o tăcere apăsătoare. Ca să schimb atmosfera stânjenitoare, i-am întrebat dacă nu le e foame. El a spus că îi e foame, dar Mi-ru nu a dat nici un răspuns.

— Vreți să veniți la mine?

S-au uitat amândoi la mine, deodată.

— Am doar *kimchi* din frunze de susan, ca garnitură, dar o să fierb orez. Orez am mult. Haideți!

Am luat sacoșa cu palmierul miniatural și m-am ridicat. S-au ridicat și ei în picioare. Pisica a trecut din brațele lui în brațele lui Mi-ru. Era o pisică albă. Blănița ei albă ca zăpada se unduia ușor în întuneric. Mi-ru și-a strecurat mâinile arse în blana pisicii și a mângâiat-o pe gât. Din brațele ei, pisica se uita fix la mine. Avea ochii albaștri, strălucitori, cum e cerul când se crapă de ziuă. Când am ajuns în bulevard, Myeong-seo a spus că lui îi este foarte foame, a sugerat să luăm taxiul și a ridicat mâna să oprească unul. Autobuzele tot nu mergeau, dar din când în când se vedea câte un taxi. Să se fi încheiat protestul? Nu erau prea mulți oameni și străzile păreau pustii. Myeong-seo s-a așezat pe locul din față, eu și Mi-ru pe bancheta din spate. Pentru că mă uitam la pisică, Mi-ru m-a întrebat dacă nu voiam să o iau în brațe. Era prima dată, de când adusese tenișii, când îi vedeam fața. M-am uitat în ochii ei negri. Am pus jos sacoșa cu planta și am luat pisica. Și-a încordat coada pentru un moment, apoi s-a relaxat. Blănița ei moale îmi atingea obrazul. S-a cuibărit în brațele mele și se uita indiferentă pe geam, în întunericul de afară, la frunzele care foșneau pe crengile copacilor de pe marginea drumului. Avea coada ușoară și moale ca vântul și dacă nu mi-ar fi atins brațul cu ea n-aș fi crezut că așa ceva există cu adevărat.

— Te place.

— Da?

— Da, pentru că stă cuminte.

Nu-mi plăceau pisicile. Mi-am amintit că odată, demult, când am fost să o văd pe mama, m-am întins lângă ea și ațipisem când a venit o pisică și s-a așezat lângă noi. Eu m-am trezit prima și, pentru că m-am speriat, am țipat și am aruncat cu cartea pe care o citeam după pisică, dar ea a plecat tacticoasă de acolo. A doua zi a apărut iar. S-a frecat de picioarele mele, a urinat și a plecat. Am alunecat călcând în bălțuța ei. Mama a zis că, iată, făcuse pipi în casă pentru că am aruncat cu cartea după ea. Amintirea aceea m-a ținut departe de pisici. Și în casa în care am locuit cu verișoara mea când m-am mutat în oraș era o pisică. Nu știu ce s-a întâmplat, dar proprietarii s-au mutat de acolo și în casă au rămas doar chiriașii. În casa goală a rămas o pisică gri pe care verișoara mea o hrănea. Am întrebat-o odată pe verișoara mea de ce lăsaseră pisica acolo și mi-a spus că pisicile nu se atașează de oameni, ci de locuri, de aceea erau atât de multe pisici în casele abandonate.

* * *

Mi-a rămas întipărită în minte povestea Sfântului Cristofor, pe care ne-a spus-o domnul profesor Yun la primul curs. Pentru că am vrut să aflu mai multe despre Sfântul Cristofor, am răsfoit câteva cărți la bibliotecă.

În primul rând, pentru că îl trecuse râul în spinare pe Isus-copil, în cultura creștină Sfântul Cristofor e considerat patronul șoferilor și al navigatorilor. E imposibil să nu vezi șoferi de taxi sau de camioane care au atârnate iconițe cu Sfântul Cristofor la oglinda retrovizoare, în chip de talisman. A fost deopotrivă un ascet, care a trudit pentru a înfăptui cuvântul Domnului, și un mesager, care a transportat și a transmis acest lucru important.

În al doilea rând, din parabolă reiese că Isus Cristos este și Sfântul Cristofor. Numele Cristofor e derivat din Cristos, iar sufixul -for, vine de la cuvântul grecesc –*phoros*, „care poartă". Pentru a salva lumea, Cristos a luat asupra Sa toate păcatele și zbuciumul umanității, deci a purtat întreaga lume pe umerii Săi, în același timp fiind și mesagerul trimis pe pământ să facă voia lui Dumnezeu. Din această perspectivă putem spune că Sfântul Cristofor al creștinilor are rolul combinat al eroilor mitologiei grecești Atlas și Hermes.

În al treilea rând, Isus Cristos a purtat crucea pe umeri, iar Sfântul Cristofor l-a purtat pe umeri pe Cristos. Dacă întoarcem fraza, atunci putem spune că pe Cristos l-a purtat crucea, iar pe Sfântul Cristofor l-a condus Cristos pe drumul spre

izbăvire. Ei au avut o chemare și i-au dedicat întreaga viață, iar pentru a-și împlini chemarea au fost sortiți să se întâlnească. În cazul acesta, am și eu o chemare? O misiune căreia să îmi dedic restul vieții? Oare când o să am ocazia să-mi duc la îndeplinire chemarea? Am doar douăzeci de ani, dar încă orbecăi în întuneric încercând să-mi croiesc drum mai departe.

Am furat o carte de la librărie. Nu e o carte de care am nevoie, nici una pe care țin neapărat să o citesc. În clipa în care am luat-o din raft, un impuls mi-a traversat tot corpul, din cap până în picioare. Am ieșit de acolo cu cartea în mână și nimeni nu m-a oprit. Ce anost! Pe prima pagină a cărții furate am scris data și următoarele cuvinte: „Yi Myeong-seo a furat prima carte din viața lui". Părea că lipsea ceva, așa că am adăugat: „Până nu furi o carte nu ești adult". Apoi mi s-a părut că era o scuză imatură, așa că am șters tot, în afară de dată.

Jurnalul cafeniu 3

4.
Drumul către lacul sărat

I-am rugat pe Mi-ru și pe Myeong-seo să aștepte puțin pe terasă, am intrat prima în camera mea și am smuls de pe birou hârtia pe care scrisesem promisiunile pe care mi le-am făcut când m-am întors în oraș. Nu știu de ce am simțit că trebuia să fac asta. Pisica a intrat în încăpere și a început să exploreze spațiul acesta necunoscut, în care căuta un loc al ei, apoi a sărit pe pervaz și s-a cuibărit acolo. Myeong-seo a scos palmierul miniatural din punga de plastic, l-a plantat în ghiveci și l-a pus pe birou, apoi s-a așezat pe scaun și a început să bată la mașina de scris pe care încă nu o returnasem. Mi-ru a rămas în picioare lângă bucătărie. Îi spun bucătărie, dar, de fapt, am doar o chiuvetă și un aragaz în fața frigiderului. Am spălat orezul și l-am pus la fiert, apoi am tras o măsuță ascunsă, pliată într-o parte a măștii de chiuvetă, ca să pot să scot mâncarea din frigider. Măsuța pliantă era scurtă și îngustă. Când n-o foloseam, o țineam pliată. Ca să putem mânca toți trei, probabil că vom sta îngrămădiți ca sardelele. Am scos din frigider sufertașele cu *banchan*[1] și am deschis capacele. În sufertașele pe care mi le adusese verișoara mea aveam hamsii prăjite, *jangjorim*[2] și frunze de susan murate. De fiecare dată când deschideam un capac, Mi-ru articula numele *banchan*-ului,

1 Feluri de mâncare secundare, sărate, un soi de minigarnituri, care însoțesc felul principal, de obicei pe bază de orez.

2 Fâșii de carne de vită marinate în sos de soia.

ca și cum ar fi citit titlul unei cărți: *kimchi* de ridichi, rizom de lotus marinat, rădăcină de brusture marinată… Apoi se mira că am atât de multă mâncare și se întreba dacă am făcut-o eu.

— Am o verișoară care locuiește în apropiere. Ea a pregătit totul.

— Ai spus că ai doar *kimchi* din frunze de susan.

— Nu mi-am dat seama că aveam atât de multe. Pe astea acum le deschid pentru prima dată.

Am arătat spre rădăcinile de brusture și de lotus.

— De ce?

— Când mănânc singură, nu le mai scot pe toate din frigider.

Așa era. Mâncam de foame, nu pentru că erau gustoase. Verișoara mea făcea tot felul de *banchan*-uri și mi le lăsa în frigider, dar eu scoteam la masă doar trei feluri, din primele vase la care ajungeam. Myeong-seo s-a oprit din bătut la mașină, a venit la masă și a început să-și pună în farfurie din toate.

— Să fac o supă de nalbe?

— Nu e nevoie. E deja destulă mâncare.

Avea dreptate. Felurile de mâncare umpleau deja măsuța mea.

— Dar e prima dată când mâncăm împreună. Trebuie să avem și supă.

Am luat o oală, am umplut-o cu apă, am pus-o pe foc și am deschis frigiderul să scot nalbele. Și acestea erau aduse tot de verișoara mea.

— Nu pot să cred că ai nalbe. Mă ocup eu de ele.

Mi-ru mi-a luat din mână tulpinile de nalbă și le-a curățat cât ai clipi. Mâinile ei arse se mișcau cu dexteritate printre tulpinile verzi. N-o mai văzusem așa. Se vedea că mai gătise supă de nalbe după cum a curățat pielița subțire de la suprafață și a înlăturat părțile mai tari fără să ezite. A adăugat sare în apa care fierbea pentru a opări frunzele, apoi le-a clătit bine la robinet.

— Trebuie opărite?

— Da, ca să nu fie amare.

— Văd că-ți place supa de nalbe.

— Îi plăcea surorii mele. În copilărie aveam nalbe în grădină. Dimineața, primul lucru pe care îl făceam cu sora mea era să ne luăm coșulețele și să mergem să culegem nalbe. Era grozav. Tăiam plantele acelea verzi de tot, dar creșteau iar, în același loc. Eu mergeam după sora mea nu neapărat ca să culeg nalbele, ci mai degrabă ca să le scutur frunzele de rouă. Pe când ne întorceam în casă aveam tivul pantalonilor ud.

Deși când am întrebat mi-a spus să nu fac supă, acum Mi-ru făcea supa chiar ea.

— Am și creveți uscați.

Mi-ru a scos o pungă de plastic din frigider, s-a uitat în ea și s-a bucurat: „Avem până și creveți!" A spălat creveții uscați și i-a adăugat în oală. Mi-am amintit cum mama spăla nalbele până se făcea apa verde, abia apoi le clătea și le punea la fiert. Eu n-am făcut niciodată supă de nalbe. Era ciudat să o văd pe Mi-ru atât de pricepută la asta. Spre deosebire de mama, care îmi trimitea *kimchi* din frunze de susan, verișoara mea marina frunzele de susan în sos de soia și le gătea pe aburi. De foame, Myeong-seo a luat cu degetele o frunză de susan și a băgat-o în gură. Mi-ru s-a uitat dojenitor la el și i-a întins o pereche de bețișoare. El le-a luat și a mai mâncat o frunză de susan. Se purtau atât de firesc împreună, încât pentru o clipă am rămas așa, privindu-i.

Când a început să fiarbă supa, pisica, până atunci nemișcată din locul de la fereastră, și-a întins spinarea. A pus lăbuțele una lângă cealaltă și s-a întins ca să-și arcuiască spatele. Burtica ei flexibilă a atins pervazul. Apoi a sărit cu ușurință jos și, pășind agale, s-a dus la Mi-ru și și-a încolăcit codița în fusta ei. Și în tot acest timp se uita în direcția opusă, ca și cum n-ar fi făcut nimic.

— Ăsta e limbajul lor. Așa își exprimă afecțiunea.

— …

— Dacă vă împrieteniți mai bine, o să-ți facă și ție așa.

Pisica s-a așezat cuminte la picioarele lui Mi-ru și mă privea. Ochii ei albaștri parcă mă întrebau „Tu cine ești?“. Am împărțit orezul în trei boluri. Era prima dată când mâncam în camera mea împreună cu cineva. Ca să am trei boluri și trei farfurii pentru supă, am scos toate vasele pe care le aveam în dulăpior. De cum am pus mâncarea pe masă, Mi-ru a luat o coală de hârtie și un creion de pe birou, a scris data și a început să scrie ce vedea pe masă: supă de nalbe, orez, *kimchi* din frunze de susan…

— Ce faci?

— Scriu ca să pot transfera în jurnal.

— Poftim?

— Mi-ru notează tot ce mănâncă, a răspuns el în locul ei.

Notează tot ce mănâncă?! În ciuda faptului că mă uitam insistent la ea, Mi-ru a notat toate felurile de mâncare, unul câte unul, fără să sară ceva.

— De ce îți notezi?

— Doar așa e real.

— Ce anume?

— Faptul că trăim acum.

— Ți-ai notat tot ce ai mâncat de când te-ai născut?

— Cum să fac așa ceva? a râs Mi-ru.

— Atunci de ce? Ce motiv ai acum?

Nu m-am putut abține să nu râd și eu. Punându-i atâtea întrebări, păream că o interoghez pe Mi-ru.

Am luat tacâmurile în mâini și am început prima noastră cină împreună.

Pisica s-a făcut ghem la picioarele lui Mi-ru. Myeong-seo era tare înfometat, căci a băgat în gură o lingură plină de orez și a sorbit supa cu zgomot. Mi-ru nu s-a atins de orez, dar a mâncat supa cu înghițituri mici. Eu am amestecat jumătate din orez cu supa. Mi-ru o potrivise bine la gust. Frunzele verzi de

nalbă erau moi și se mestecau ușor. Rozul crevețiilor se întrepătrundea cu verdele frunzelor. Mâncam împreună, umăr la umăr! Am luat o frunză de susan și am pus-o pe orezul lui Mi-ru. Așa obișnuia mama să-mi dea mie. Ea când și-o fi mâncat mâncarea? Nu mi-o aminteam pe mama mâncând, ci îmi aminteam cum punea mâncare în farfuria mea și a tatei. Mama era foarte mândră de faptul că tata mânca întotdeauna cu poftă și îmi spunea și mie să mănânc ca el. Adevărul e că tata avea un apetit extraordinar înainte să se îmbolnăvească mama. Când îl vedeam cum mănâncă, mă așezam și eu repede la masă. Deși mâncam toți la aceeași masă, tata mânca atât de hotărât, încât aveai senzația că mânca altceva. După ce s-a prăpădit mama eram doar noi doi la masă și, deși nu am vorbit niciodată despre asta, amândoi simțeam prezența ei între noi. Cred că acelea au fost cele mai triste momente din anul cât am stat acasă, la țară. Mi-am amintit că mamei îi plăcea mult să-l vadă pe tata mâncând. Mereu împingea *banchan*-urile mai aproape de noi sau ne punea câte ceva în bolul cu orez spunând „Mâncați cât e cald“ sau „Mâncați cât e gustos“, „Mâncați până nu-și pierde aroma“. Oare eu îi pusesem vreodată ceva în farfurie? Gândindu-mă la asta m-am aplecat și am împins o farfurie cu *banchan* mai aproape de tata. Fără să se gândească, tata a pus o foiță de alge peste orezul pe care îl aveam deja în lingură. În felul aceasta simțeam noi prezența mamei la masă. După moartea ei tata n-a mai mâncat cu poftă mâncarea de dovleac, n-a mai curățat peștele de carne până la ultimul oscior, n-a mai sorbit supa cu zgomot și nu și-a mai turnat ulei de susan peste orez. În casa de la țară bolul de orez al tatei rămânea mereu pe jumătate plin.

Mi-ru a înfășurat un boț de orez în frunza de nalbă, a băgat-o în gură și a zâmbit cu gura plină. Am zâmbit și eu. Nu mi-aș fi imaginat că o să stăm la masă toți trei, în camera mea, să mâncăm și să râdem. Mamei i-ar fi plăcut să o vadă pe Mi-ru mâncând. Spre surprinderea mea, Mi-ru mânca și ea cu poftă,

ca tata. Dacă ar fi văzut-o mama, ar fi spus imediat că cine mănâncă așa are noroc și ar fi bătut-o cu încântare pe spate. Mama obișnuia să explice orice situație în termeni legați de mâncare. Dacă se întâmpla ceva rău, spunea că e din cauză că n-am mâncat tot. Dacă se întâmpla ceva bun, spunea că se datorează faptului că am mâncat cu poftă.

— Mănânci cu poftă.

— Eu?

— Da.

Mi-ru a făcut ochii mari ca și cum auzea asta pentru prima dată.

— Mamei mele i-ar fi plăcut să te vadă mâncând. Ea spunea că e o știință să mănânci cu poftă și că ăsta e secretul să ai mereu parte de ce e mai bun, oriunde ai fi. Cei care știu să mănânce cu poftă știu să aprecieze mâncarea.

Cât de vii îmi rămăseseră în minte cuvintele mamei! Dan îi era foarte simpatic pentru că știa să aprecieze mâncarea. De câte ori venea pe la noi, mama punea imediat încă un rând de tacâmuri la masă și insista ca Dan să mănânce înainte să plece. Așa cum făcea și pentru noi, mama împingea farfuriile cu *banchan* mai aproape de Dan și îi punea și lui mâncare în bolul cu orez.

— Hai să mergem împreună la mama ta, într-o zi.

Numai de-am fi putut. Ce n-aș fi dat s-o mai văd o dată.

— A murit.

Era prima dată când spuneam cuiva că mama murise. S-au uitat amândoi la mine. Am simțit și acum, în fața lui Mi-ru, crunta realitate a morții mamei, ca atunci când Myeong-seo a apărut ca o rază de lumină în orașul căzut în haosul protestelor. MAMA A MURIT. Mi-au răsunat în urechi cuvintele pe care le rosteam acum pentru prima dată. M-a trecut un fior, ca atunci când simți cum te pătrunde briza dimineții, dar a trecut repede. E posibil să mă fi împăcat cu gândul că nu mai e în timp ce

băteam la mașină poeziile din volumul *Respirăm*. Mi-ru a pus o frunză de susan în bolul meu. Am înfășurat-o în jurul unui boț de orez, am băgat-o în gură și am mestecat-o. Parcă auzeam vocea mamei: „Yun a noastră mănâncă tare bine". Nici n-am înghițit bine, că de data asta mi-a pus el o frunză în bol cu bețișoarele. Frunzele de susan deveniseră un instrument de comunicare foarte bun. Am pus și eu o frunză în bolul lui de orez. El i-a dat o frunză lui Mi-ru. Am înfășurat frunzele peste o lingură de orez și le-am băgat deodată în gură să le mâncăm, izbucnind în râs în același timp.

Eu am luat o bucățică de carne de vită să i-o dau pisicii, dar Mi-ru m-a oprit.

— Nu are voie să mănânce nimic cu sare sau cu ceapă.

— Zău?

Am mâncat eu bucățica de carne pe care o pregătisem pentru pisică.

— Nu poate digera sarea.

— Atunci ce să-i dăm? Pare flămândă.

— N-o să mănânce, indiferent ce-i dai. E foarte atentă la siluetă. Nu mănâncă niciodată între mese.

— Serios?

— Da.

Mi-ru s-a uitat la pisică parcă întrebând-o „Nu-i așa?". Probabil că avea dreptate de vreme ce pisica nu schițase nici un gest când i-am pus sub nas bucățica de carne de vită, deși sunt convinsă că a mirosit-o. Mi-am dat seama că nu știam mare lucru despre pisici.

— Oare de ce nu pot pisicile digera sarea? Tot gustul vine de la sare.

Asta era vorba mamei.

— Pur și simplu. Pe de altă parte, am auzit să sunt pisici care trăiesc pe malul unui lac sărat.

— Lac sărat?

— Da. Unde era oare? În Turcia sau în Grecia. Drumul până la lac e presărat cu sare. Noaptea, sub razele lunii, strălucește alb. Descrierea drumului către lacul sărat e atât de frumoasă, încât mi-a rămas în minte imaginea. Dacă mergi pe drumul alb, de sare, la capătul lui dai de lac. Pisicile îi conduc până la lac pe cei care se duc acolo fie că sunt bolnavi, fie că nu mai au mult de trăit. Cică se scufundă în apa sărată și le povestesc pisicilor toată viața lor. Pisicile sunt fascinate de poveștile oamenilor și așteaptă vizitatorii la intrarea spre lac. Când apare câte un bolnav cu fața trasă, pisicile îl însoțesc de-a lungul drumului alb de sare și îl conduc până la lac.

— Unde ai auzit asta?

— Am citit într-o carte.

— Cum se numește?

— Cum se numea oare? Mai știi cum se numea cartea surorii mele? l-a întrebat pe Myeong-seo.

El și-a aplecat capul într-o parte, încercând să-și amintească.

— Mie mi se părea atât de frumos drumul spre lacul sărat, încât mă străduiam să-mi imaginez lacul, dar sora mea spunea că majoritatea bolilor de care sufereau pisicile erau cauzate de sare, așa că ea se îngrijora prostește pentru pisicile de la lacul sărat.

— Știa totul despre pisici sora ta.

— N-a știut totul de la bun început. Îmi amintesc când a adus pisica acasă. Pisica prietenei ei fătase cinci pisoi și pisica asta era cea mai pipernicită. Sora mea a luat-o acasă când a văzut că frații ei mai puternici o împingeau la o parte când mâncau și nu reușea niciodată să mănânce suficient, ba mai avea și coada mușcată mereu. Era atât de mică! Nu știam niciodată unde e. Dacă se ascundea într-un plic poștal galben, din acela mai mare, nu o mai găseai. Era ca un ghemotoc alb care se rostogolea pe podea. Dar așa mică cum era avea gheare foarte ascuțite. Mama și sora mea se certau adesea din cauza ei, fiindcă zgâria toată mobila.

Myeong-seo a mai pus o frunză de susan în bolul lui Mi-ru. Ea s-a uitat la frunză și a rostit numele meu: Jeong Yun. Eu pescuisem un crevete din supa de nalbe și tocmai îl mestecam de zor. Am ridicat privirea spre ochii ei negri și ne-am privit.

— Hai să mai mâncăm niște orez.

— Mai vrei orez? Serios?

Myeong-seo s-a uitat surprins la ea.

Am mai mâncat câte un bol de orez și unul de supă fiecare. Când am terminat toate *banchan*-urile, Myeong-seo a scos sufertașele din frigider și a umplut iar farfuriile cu vârf. Din când în când se uita pe furiș la ea cum mănâncă.

Cu burțile pline ne-am prăbușit pe podea, lăsând totul pe masă în dezordine. Pisica s-a strecurat tacticoasă printre noi și, de data aceasta, a sărit pe birou, unde și-a strâns lăbuțele sub ea, și-a curbat spatele și s-a uitat la noi de acolo de sus. Părea un petic alb de zăpadă, pe care nu călcase încă nimeni, și care se așternuse doar acolo. Verișoara mea îmi spusese că pisicile sunt independente și de aceea nu se așază niciodată aproape de oameni. Dar pisica albă a lui Mi-ru era liniștită și în brațele lui Myeong-seo, și când era mutată la mine în brațe. Eu știam că pisicile răspund la cea mai mică atingere și torc, dar pisica lui Mi-ru stătea singură, în tăcere. Pășea cu eleganță și își arcuia foarte frumos spatele. Fără să ne dăm seama, toți trei ne uitam la pisica de pe birou.

— E surdă.

— Cum?

— Nu aude.

— …

— De-asta stă așa tăcută.

În sfârșit am înțeles de ce pisica nu se mișca decât arareori și de ce stătea învăluită în tăcere.

— Se spune că nouăzeci la sută dintre pisicile din rasa asta sunt surde.

— Ce rasă e?

— Angora turcească.

Cum era posibil ca urechiușele acelea frumoase și moi să nu audă nimic? M-am gândit că nu ne potriveam deloc, eu, fără încălțări, mergând desculță pe stradă, și pisica asta nobilă. Am început să mă apropii de ea abia când mi-a spus Mi-ru că e surdă. Dacă aș fi stat chiar lângă ea, mai că aș fi întins mâna să o mângâi pe urechi.

— Cum ți-ai dat seama că e surdă?

— O tot strigam pe nume, cu sora mea, dar nu părea să priceapă. La început am crezut că toate pisicile sunt așa. Așa că am continuat să o strigăm. Imposibil. Cât putea să doarmă pisica asta? Dimineața, când plecam, o vedeam dormind sub un scaun, iar seara, când ne întorceam acasă, era tot acolo, dormind. Dormea pe unde apuca. Când era mică, dormea pe sub perne, în pungi de plastic, iar când a mai crescut se culca pe rafturile cu cărți sau după draperii… sau în câte o cutie… Dormea întruna. Era ca un ghemotoc de somn, nu de blană.

Mi-ru a spus-o de parcă ar fi existat de-adevăratelea animalul „ghemotoc de somn".

— Când n-a mai dormit atât de mult, a început să se uite fix la lucrurile în mișcare.

— La lucruri în mișcare?

— La lucruri care se clătinau.

— …

— Frunze care fremătau în vânt, clopoței care atârnau în aer, picături de ploaie care se prelingeau pe fereastră, un ghem de ață care se rostogolea pe podea, șireturi rupte, mărgele de sticlă, lucruri de genul ăsta. Se uita fix la ele și, dacă se mișcau încoace, întorcea capul încoace după ele, dacă se mișcau încolo, întorcea capul încolo…

— …

— Odată, era la fereastră cu spatele la noi și, când ne-am dus să vedem ce e, am văzut că ningea pentru prima dată în an. Pisica

urmărea dansul fulgilor de zăpadă agitați de vânt. Toată ziua a stat și a urmărit fulgii de nea care se învârteau în văzduh. Am strigat-o pe rând, dar nu s-a întors. Atunci sora mea a zis că ceva nu e în regulă și că pisica pare surdă. Nici nu m-aș fi gândit la așa ceva, dar după ce m-am uitat mai atent la ea am observat că nu reacționa la sunete, ci la mișcarea aerului. Cum ar fi vibrația produsă de o ușă care se deschide sau ecoul pașilor. Într-o zi, când pisica era așezată la fereastră, cufundată în gânduri, m-am furișat în spatele ei și i-am bătut din palme la urechi. Ea a continuat să privească pe fereastră nestingherită. Am dus-o la clinica de câini să o consulte și am aflat că era surdă fără îndoială.

— De ce ați dus-o la clinica de câini?

— N-am găsit nici un cabinet veterinar pentru pisici.

— Cum o cheamă?

În sfârșit reușisem s-o întreb care era numele pisicii.

— Emily Dickinson, a răspuns Myeong-seo în locul ei.

— Cum?!

Eram surprinsă, nu-mi venea să cred.

— Sora mea i-a ales numele. Emily Dickinson.

Am rămas mută de uimire. Mi-a venit în minte chipul lui Dan. Pe pisică o chema Emily Dickinson? M-am ridicat, m-am dus la birou și am luat de acolo prima carte pe care mi-am cumpărat-o când m-am întors în oraș – volumul de poezii de Emily Dickinson –, am arătat înspre fotografia ei de pe copertă și am întrebat-o din privire pe Mi-ru dacă era vorba de acea Emily. Ea a aprobat din cap. Se pare că Emily Dickinson plutise în spațiul dintre noi chiar înainte de a ne cunoaște. Ea făcuse legătura între noi, chiar dacă noi nu ne-am cunoscut în copilărie. Dan îi citise poeziile și apoi mi-a dat mie cartea ei, în vreme ce altundeva, sora lui Mi-ru îi punea pisicii ei numele Emily Dickinson.

— Probabil că doamna Dickinson n-ar fi fost prea încântată dacă ar fi știut.

— Adică?

— Că am dat numele ei unei pisici surde.

La asta nu mă gândisem. Am strigat la pisica de pe birou:

— Emily Dickinson!

— Poți să-i spui doar Emily. Sora mea așa îi spunea.

Eram doar noi trei acolo, dar Mi-ru amintea mereu de sora ei – sora mea în sus și-n jos –, așa încât aveam senzația că eram patru oameni. Myeong-seo a deschis cartea de poezii și a citit cu voce tare:

Călcam de pe-o bârnă pe altă bârnă
Încet, cu atenție mare
Și stele în jurul Frunții simțeam
În jurul Picioarelor – Marea.

Nu știam dacă pasul imediat următor
Nu va fi cel din urmă – în esență
Aceasta-mi dădea acel Aer precar
Pe care unii îl cred Experiență.[1]

Când a ajuns la versul „În jurul Picioarelor – Marea“, i s-a alăturat și Mi-ru. Se pare că mai citiseră împreună poezii cu voce tare. Vocile lor se armonizau perfect. Ascultându-i cum citesc mi-am adus aminte de ceva și am deschis geanta. Am scos copiile manuscrisului *Respirăm* și i-am dat câte una fiecăruia. Mi se părea că scopul peregrinării mele îndelungi și neașteptate prin oraș a fost să le dau aceste exemplare. Am suspinat ca și cum aș fi îndeplinit o sarcină grea. Cât timp Myeong-seo și Mi-ru au deschis copiile manuscrisului, eu m-am uitat la pisica de pe birou, care nu auzea absolut nimic și am strigat-o:

— Emily!

1 *Versuri*, ed. cit., p. 251.

* * *

La sfârșitul cursului m-am strecurat tiptil afară din clasă, înainte să se întoarcă Yun, care era așezată în prima bancă, și să mă vadă. Deși mi-am petrecut majoritatea timpului de la cursuri fascinat de ceafa ei, de nici nu mai auzeam vocea profesorului, corpul meu se comporta exact pe dos. Dar i-am revăzut ceafa în mijlocul unei străduțe devastate de tumultul unui protest. Am crezut că e o iluzie când am văzut-o între două clădiri, cu părul în dezordine, fără nimic în mâini și cu picioarele goale. Surprins, am strigat-o: Jeong Yun! Și ea s-a întors. Era chiar ea. Mi-a revenit în minte momentul în care am văzut-o chircită în ceața de pe malul apei, cu mult timp în urmă. Nu-mi venea să cred că acel chip pe care se prelingeau lacrimile ca și cum s-ar fi spălat pe față la râu, pe care l-am văzut atunci, și chipul acesta, din care rămăseseră doar ochii după ce valul protestatarilor a trecut prin oraș, erau ale aceleiași persoane. Faptul că lucrurile acelea s-au petrecut de parcă era firesc să se întâmple reprezintă realitatea locului în care trăim.

În cartea pe care am furat-o am citit despre cazul Genovese, din 13 martie 1964. S-a întâmplat înainte de a mă naște eu. În New York, o femeie pe nume Catherine Genovese se întorcea acasă din schimbul de noapte la ora 3:15 când a fost înjunghiată de un agresor neidentificat. Treizeci și opt dintre vecinii ei au auzit sau au văzut ce se întâmpla, dar nici unul nu a sărit să o ajute. Când femeia înjunghiată a strigat după ajutor, se spune

că s-au aprins luminile în toate apartamentele, dar nimeni nu a deschis ușa, nimeni nu a coborât scările. Cineva i-a strigat agresorului de la fereastră, fără să iasă afară, să lase fata în pace, și acesta a fugit. Genovese, sângerând puternic, s-a prăbușit pe trotuar. Dar nimeni n-a ieșit să o ajute. Luminile s-au stins din nou și în stradă s-a așternut iar liniștea. Agresorul, care se repezise în direcția în care își lăsase mașina, profitând de faptul că era iar liniște, s-a întors și a înjunghiat-o din nou pe Genovese, așa rănită și căzută pe trotuar cum era. Ea a mai țipat o dată și din nou s-au aprins luminile în toate apartamentele. Atacatorul iar a fugit. Rănită grav, Genovese a încercat să se târască spre locuința ei, în vreme ce luminile s-au stins din nou. Agresorul, care stătuse ascuns, a revenit și și-a dus planul până la capăt. Genovese a murit după ce a fost înjunghiată de trei ori consecutiv în decursul a treizeci și cinci de minute. Când luminile s-au aprins după țipetele ei disperate, atacul s-a oprit, dar când s-au stins luminile, crima a continuat. A fost consemnat faptul că treizeci și opt de persoane doar au privit de la fereastră, fără să intervină, cum Genovese era înjunghiată și cum s-a prăbușit. Ăștia sunt oamenii? Am vrut să duc înapoi cartea furată.

Mi-ru râde mai des acum. Asta i se datorează lui Jeong Yun. Zici că sunt surori. De când a primit de la Yun copia manuscrisului *Respirăm*, Mi-ru o poartă mereu în geantă. Acum stăm mereu împreună la cursul domnului profesor Yun. Uneori, după curs, mergem împreună să-l vedem pe profesor la birou. E pentru prima dată când o văd pe Mi-ru atentă la ore. După ce face prezența, profesorul strigă și numele lui Mi-ru. „Yun Mi-ru!“ spune el pe un ton scăzut, iar ea răspunde timid „Prezent!“. Ori de câte ori profesorul o strigă pe Mi-ru, câțiva studenți se întorc să se uite la ea. Și Yun se întoarce spre ea și îi zâmbește. Uneori, în timpul cursului, profesorul se apropie de

noi, pas cu pas, și o bate pe Mi-ru pe spate. Oare profesorul Yun și Yun știu că ei doi și cu mine suntem singurele persoane cărora Mi-ru le-a arătat cu atâta dezinvoltură mâinile ei rănite?

Azi m-am întâlnit cu Yun și ne-am plimbat împreună de-a lungul zidului orașului din cartierul Myeongnyun. Yun merge pe jos peste tot. Vine la școală pe jos și pleacă acasă pe jos. Nici nu mi-o pot imagina făcând altfel. Am urmat-o și astfel am făcut și eu un nou pelerinaj prin oraș. Când mergeam de-a lungul zidului, i-am povestit despre cazul Genovese. A ascultat povestea și a spus: „Dacă un singur om auzea țipetele ei, în loc de treizeci și opt, poate că ar fi supraviețuit". „Asta crezi?" am întrebat-o și ea a răspuns: „E vorba de psihologie!" A spus că așa funcționează mintea umană. Când cineva se găsește de unul singur într-o situație periculoasă, știe imediat cum să acționeze, dar dacă se află mai mulți în aceeași situație, atunci, în mod involuntar, amână momentul în care să treacă la acțiune. Am întrebat-o dacă fiecare îi pasa celuilalt răspunderea. Yun a spus că era vorba, mai degrabă, de o divizare a răspunderii decât de un transfer al ei. În psihologie se spune că simțul răspunderii scade cu cât numărul de martori la un eveniment este mai mare. Am întrebat-o dacă a studiat psihologia și a spus că urmează un curs facultativ. Apoi, cu o față tristă, m-a întrebat: „Dar oare putem noi, sau oricine altcineva, să înțelegem cu adevărat psihologia sau psihanaliza?" Am privit-o intens. Nu cred că aștepta un răspuns de la mine, căci m-a luat de mână și a spus ca pentru sine: „Cât de speriată și de îngrozită o fi fost Genovese de câte ori se stingeau luminile? Probabil că groaza aceea era mai mare decât spaima că va muri înjunghiată".

Jurnalul cafeniu 4

5.
Am bătut drumul împreună

Eu cu Mi-ru și cu Myeong-seo ne plimbam des prin oraș, pe unde înainte mergeam singură.

Mergeam unul lângă altul, dar când drumul se îngusta, în mod firesc, Myeong-seo trecea în față, Mi-ru îl urma, la mijloc, iar eu rămâneam la coadă. Când bucata de drum îngust se termina, iar mergeam umăr la umăr, în mod absolut firesc. Când mergeam cu ei era altfel decât când mergeam de una singură. Mă gândeam că fiind trei o să fie mai complicat să văd orașul în detaliu decât atunci când mă plimbam doar eu, dar tocmai pentru că eram trei parcă erau mai multe de văzut. Dacă unul dintre noi arăta înspre ceva și spunea „Uitați-vă acolo!", priveam toți deodată în direcția indicată și eram toți ca unul. Astfel îmi apăreau în fața ochilor lucruri pe care le-aș fi ignorat dacă aș fi fost singură. De obicei, Mi-ru ne atrăgea atenția asupra cerului. Norii negri, norii albi, asfințitul sângeriu, semiluna arătându-se sfioasă pe cer noaptea, haloul lunii la miezul nopții, păsările care străpungeau întunericul. Datorită lui Mi-ru am ajuns să văd norii care se plimbau pe cer noaptea. Am început chiar să mă uit după constelații, precum Cassiopeia și Andromeda, orientându-mă după poziția Carului Mare, cum făceam în copilărie. În general, Myeong-seo ne arăta oameni. Când ne spunea „Îi vedeți pe oamenii ăia?", ne uitam la oamenii cu fețele înroșite de efort, care se zbăteau să-și câștige traiul. La intrarea în piață, în fața unui restaurant, am văzut o femeie care întorcea pe

mangal un pește-spadă pus la rumenit. Am văzut și o bunicuță adusă de spate și încovoiată ca un cârlig, care părea că are nevoie de un minut întreg să facă un pas. Am mai văzut și legumele pe care le aducea bunicuța să le vândă în oraș, copii îmbujorați care alergau după o minge și care păreau să crească exact atunci când ne uitam la ei, un bețiv așezat periculos pe marginea pasarelei, cu țigara în colțul gurii.

În timp ce mergeam prin oraș, aveam un joc al nostru: să punem la loc lucrurile căzute sau să le îndreptăm pe cele strâmbe. Plăcuțe strâmbe sau căzute, pantofi aruncați în fața ușii – cum vedeam ceva, alergam toți trei și îndreptam totul. Pe Mi-ru o prindeau imediat jocurile. Și după aceea, de câte ori vedea ceva în neregulă pe stradă, era preocupată să pună totul la loc. Așeza la locul lor pubelele care erau scoase în stradă, ba chiar replanta florile din ronduri. S-a întâmplat odată să se oprească la un chioșc cu fructe să aranjeze merele în linii drepte, iar proprietarul că creadă că voia să le fure pentru că și-a ascuns foarte repede mâinile arse în buzunare când l-a văzut. Când vedea o pereche de îndrăgostiți mergând pe stradă unul lângă altul, Myeongseo făcea ce făcea și se strecura între ei, așa încât nu se mai puteau ține de mână. La început eu și Mi-ru am încercat să-l oprim, apoi ne-am alăturat jocului lui și încercam să ghicim câte cupluri putem face să se despartă pe o distanță dată. Uneori ne dedam la astfel de lucruri prostești ca să ne alungăm singurătatea și anxietatea. Mai târziu, în timp ce ne plimbam, de câte ori vedeam un cuplu pe stradă, abia așteptam ca Myeongseo să îi separe, iar, dacă reușea, el ne făcea semnul V, cu degetele, și zâmbeam toți trei cu subînțeles. Și râzând el spunea „Ia uitați-vă acolo!“ și arăta înspre perechea pe care tocmai o făcuse să se despartă. Când ne întorceam, oamenii pe care el îi despărțise cu puțin timp înainte erau și mai aproape unul de celălalt și se țineau și mai strâns de mână.

Ceea ce făceam când ne plimbam împreună pe străzi mă influența și când nu mai eram cu ei. Când eram singură în camera

mea de pe acoperiș și mă uitam la cer să văd stelele strălucitoare care mă priveau de sus pe fondul albastru închis al nopții, mă surprindeam spunând „Uite acolo!“ și îmi imaginam că ei sunt cu mine, chiar dacă eram singură. „Aceea o fi Calea Lactee?“, mă întrebam de una singură, apoi rosteam cu voce tare numele lui Mi-ru. De câte ori vedeam în fața casei chipul rumen al vânzătorului de pâinici fierte pe abur, care dădea la o parte capacul mare din fontă al ceaunului ca să scoată o pâinică, îmi aminteam de Myeong-seo. El sigur mi l-ar fi arătat pe vânzătorul de pâinici.

Pe străzile orașului râdeam adesea și de lucruri care nu aveau nimic deosebit. Mai întâi râdeam, apoi atmosfera devenea ciudată și încărcată și într-un final încetam să mai râdem. N-am mai râs niciodată atât de mult în orașul acesta. O fi bine să râd așa de mult? mă încolțea câte un gând. Mi-ru a purtat fusta cloș toată vara și la începutul toamnei. N-am văzut-o niciodată îmbrăcată cu altceva. Și pe stradă, ca și la școală, fusta ei cu flori ieșea în evidență. Chiar și atunci când râdeam de mă dureau fălcile, dacă se întâmpla să dau cu ochii de fusta ei, mă cuprindea un fel de neliniște și hohotele de râs se potoleau imediat.

Nu întotdeauna ieșeam doar noi trei la plimbare. Uneori ne însoțea și Cascadă, protagonistul poveștii pe care mi-o spusese Myeong-seo ca să mă facă să râd în ziua în care ne-am întâlnit în haosul orașului, după protest. Cascadă era un om în carne și oase, un coleg de școală care prefera porecla asta în locul numelui lui real, Chae-su, și care visa să devină arhitect. Mai târziu am aflat că Fallingwater (Cascadă) era numele casei construite de arhitectul american Frank Lloyd Wright deasupra unui șir de cascade. De cum l-am întâlnit pe Chae-su am și aflat de ce își zicea Cascadă. Chae-su le povestea tuturor celor pe care îi întâlnea pentru prima dată despre casa aceea de pe râul Bear Run, în pădurile din munții din Pennsylvania. Spunea că nu e o casă, ci o operă de artă arhitecturală. Și ori de câte ori povestea cât de uimită a fost lumea la inaugurarea casei, construită pe

post de casă de vacanță pentru directorul unui magazin universal, pe fața lui Chae-su se așternea nostalgia. Casa fusese construită fără să se fi tăiat nici un copac. Din casă se aude cascada, chiar dacă nu se zărește. Râul Bear Run curge chiar pe sub casă, iar camera de zi și patru dintre dormitoare sunt suspendate deasupra cascadelor, fără să se vadă vreun stâlp de susținere. Chae-su ne-a spus că terasa, care era chiar mai mare decât casa, fusese construită pentru a facilita accesul în casă de pe podul de peste cascadele înlănțuite și că, iată, aveam dovada că și operele arhitecturale au suflet. Prefera să îi spunem Cascadă în loc de Chae-su. Cascadă se născuse în oraș și nici nu plecase niciodată de aici, deci era de-al locului. I-am povestit și lui Mi-ru aventurile lui Cascadă – „Când văd cum îți tremură pieptul, mă dor umerii" –, dar ea n-a râs, dimpotrivă, s-a întristat. S-a sprijinit de un stâlp de telegraf și a oftat adânc.

— Povestea asta e de râs.

— Mie mi se pare tristă.

A rămas așa, întristată. Plictisită, m-am sprijinit și eu de stâlp. „Ar trebui să vă fac o poză", a spus Myeong-seo, și a încercat să ne înveselească pretinzând că ne fotografiază cu un aparat imaginar. Apoi a venit și el să se sprijine de stâlp. Am rămas așa, toți trei, privind o vreme la trecători.

Cascadă, care se făcuse de râs în fața fetei pe care o iubea, știa absolut totul despre străzile orașului. El ne-a dus în Bukchon, unde am văzut casele tradiționale, ale căror acoperișuri aproape că se atingeau, și tot el ne-a dus și în Tongeui-dong să vedem un pin asiatic cu scoarța dantelată, bătrân de șase sute de ani.

— Are aproape aceeași vârstă cu orașul acesta, care te interesează atât de mult.

Aceeași vârstă cu orașul? Am dat din nou ocol copacului.

— Se spune că s-a oprit din creștere în timpul ocupației japoneze.

Hai, mai lasă-ne… Când l-am luat toți trei peste picior, Cascadă a spus că nici el nu credea asta, dar că ar vrea să poată crede.

Într-o zi ne plimbam pe malul pârâului Cheongye, înspre Piața Dongdaemun[1]. Era un drum pe care îl băteam adesea când eram singură pentru că era ticsit de anticariate. Drumul pe care ne-a dus Cascadă avea mult mai multe de oferit. Se întunecase deja când ne-a condus într-o piață. Acolo oamenii forfoteau de zor, ca și cum ziua și noaptea își schimbaseră cursul. Clădiri întregi erau împărțite în magazine, îngrămădite unele în altele, de n-aș fi putut să fac diferența între ele. Și erau atât de multe, încât n-aș fi reușit niciodată să rețin toate numele. La nord, Prăvălia Gwangjang, Magazinul Dongdaemun, un angro în care se vindeau numai pantofi, Magazinul Dongdaemun Central… Spațiile comerciale, toate având Dongdaemun în nume, mi se păreau un labirint, dar Cascadă ne conducea prin ele cu ușurință, ca un explorator. Am trecut pe la Magazinul Pyeonghwa, Noul Magazin Pyeonghwa, Magazinul Pyeonghwa de la Apus, Magazinul Pyeonghwa Verde, am mers pe lângă pârâul Cheongye, am ieșit iar pe o stradă, deși nu știu în ce direcție, și am văzut pasajul Dongil, pasajul Tongil, Prăvălia Donghwa, complexul comercial Heungin, Magazinul Pyeonghwa de la Apus, piața de pește… Cascadă era ca o hartă animată a orașului. Am înțeles de ce îl chema mereu Meyong-seo cu noi la plimbare. Cascadă ne-a spus că strada Baeogae primise numele după Piața Baeogae[2], din perioada Regatului Joeseon și că Piața Gwangjang fusese prima piață construită în perioada modernă.

---

1 Piața Marii Porți de la Răsărit (Piața Dongdaemun) este o zonă comercială din Seul, aflată în apropierea uneia dintre cele opt porți care străjuiau odinioară vechea cetate.

2 La începutul secolului XX, Piața Dongdaemun se numea Piața Baeogye. În perioada ocupației japoneze (1910-1945) era controlată de Corporația Gwangjang, de aceea mai era cunoscută și sub numele de Piața Gwangjang.

Când ne-a spus că piața a fost construită cu capital japonez la cererea coreenilor ca urmare a tratatului pentru protectoratul japonez, Cascadă părea profesor de istorie modernă, nu alta. Când îl vedeam cum vorbește despre oraș, îmi era greu să cred că era aceeași persoană cu tolomacul care încurcase cuvintele „piept" și „umăr" și nu mă puteam împiedica să nu mă uit insistent la el. Ca și cum ar fi știut ce îmi trecea prin minte, Cascadă îmi arunca un zâmbet sfidător și adăuga „Asta se întâmpla în 1905".

Când ne plimbam împreună cu Cascadă, nu era nevoie să car după mine hărțile orașului, pe care le cumpărasem ca să mă pot orienta. Mai târziu, peregrinările noastre conduse de Cascadă s-au transformat în adevărate întruniri de cerc. Nu a venit nimeni cu o propunere oficială de a înființa un cerc, așa cum ceruseră oamenii în 1905 înființarea Pieței Gwangjang, dar după cursuri, unul după altul s-au adunat tot mai mulți colegi care îl urmau tiptil pe Cascadă, până când într-o zi, pe când ne plimbam în Dongsung-dong, în apropierea casei în care locuiam, am observat că veniseră încă nouă colegi. Parcul Marronnier a fost pe vremuri campus universitar, erau tramvaie și săli de spectacol, încă mai exista o cafenea unde mergeau studenții pe vremuri să bea ceai și să asculte muzică… Cascadă ne spunea toate lucrurile acestea și ne indica unde erau. Urmărindu-l, am văzut o plăcuță pe care scria Cafeneaua Hangnim. Am trecut de multe ori pe lângă cafeneaua aceasta fără să îmi dau seama cât de veche era. Pentru mine, parcul Marronnier era același dintotdeauna.

Cineva i-a propus lui Cascadă să-l invite pe profesorul Yun într-o plimbare pe lângă vechiul zid al cetății.

— Nu putem vedea tot zidul într-o singură zi. Va trebui să alegem o zonă.

— Nici dacă luăm mâncare la noi și stăm toată ziua? Atunci ce-ar fi să facem o excursie de trei zile?

Trei zile? Ți-ai găsit! Am izbucnit cu toții în râs.

— Nu e deloc ușor. Zidul de împrejmuire a cetății e foarte frumos. Nu pare foarte lung, când îl vezi de aproape, dar are mai multe secțiuni și fiecare e lungă și întortocheată, așa încât trebuie să tot urci și să cobori… Trei zile nici nu sunt de ajuns să-l vezi pe tot. Și apoi mai vrem să ne și distrăm.

— Cascadă! De unde izvorăște cunoașterea aceasta a domniei tale? a întrebat cineva în stilul cărturarilor de demult.

— Să fiu arhitect e pohta ce-am pohtit, i-a răspuns Cascadă în același stil.

— Păi ce legătură are asta cu arhitectura?

— Un arhitect trebuie să știe tot ce se poate despre un loc. Trebuie să-i știe trecutul și prezentul. În felul acesta poți crea acolo viitorul.

— Ar trebui să dai la Arhitectură, măi Cascadă.

— Ți-am spus că am picat la examenul de admitere. Dar n-avea grijă. Într-o bună zi tot o să mă fac arhitect. M-am născut aici. Acesta e locul în care vreau să-mi trasez viitorul, pe care vreau să-l proiectez și să-l înfrumusețez. Dacă vreți să vedeți zidul, putem să urcăm pe aici. Mergem? Trebuie doar să urcăm muntele Nak mai întâi.

Ne-am luat după Cascadă și am ieșit din parcul Marronnier ca să mergem spre muntele Nak, pe care îl vedeam mereu de la fereastra camerei mele. Eram dezorientată și nu mai știam în ce direcție locuia verișoara mea. Cineva a spus cu surprindere că nu se aștepta să vadă un cartier ca acesta în mijlocul orașului. Cum mergeam noi pe străduțele strâmte, altcineva și-a exprimat îndoiala că drumul acela duce la zidul orașului. Cascadă ne-a spus că muntele e alcătuit din granit. Ascultam cum Cascadă ne spunea că muntele e în forma unei cocoașe de dromader și mă uitam la camera mea, în care stăteam adesea la fereastră să privesc muntele. Îmi imaginam cum mă plimbam prin cameră, ca și cum ar fi fost altcineva. Udam palmierul miniatural sau îmi legam șireturile să merg la școală ori ieșeam noaptea

târziu pe terasa acoperișului și desenam un șotron, aruncam piatra și apoi săream într-un picior să o recuperez, așa cum făceam în copilărie în curtea casei.

De pe versantul muntelui mă uitam la camera mea și rămăsesem în urma grupului când Myeong-seo s-a apropiat de mine și mi-a șoptit la ureche:

— Mi-ești dragă, Jeong Yun.

Luată prin surprindere de confesiunea lui neașteptată, nu-mi puteam desprinde privirea de camera mea. Fără să vreau m-am repezit să spun:

— Mă iubești la fel de mult ca pe Mi-ru?

S-a întors să se uite și el spre camera mea și a zis:

— Te iubesc atât de mult, încât fac planuri pe zece ani.

— Dar la fel de mult ca pe Mi-ru?

M-am uitat la Mi-ru, care mergea alături de Hyun-tae. Lui i se spunea Terra, căci se așeza în prima bancă la cursul profesorului Yun și mereu întorcea capul să urmărească privirea profesorului. Fusta ei cloș a acoperit pentru o clipă profilul stâncos al muntelui, apoi a trecut mai departe.

— În copilărie am mers cu frații mei la bunicii noștri din partea mamei. Noaptea, frații mei s-au furișat afară din casă, iar eu m-am luat după ei. Ieșiseră la vânătoare de vrăbii, împreună cu un văr mai mare. Atunci am aflat că vrăbiile trăiesc în acoperișurile de paie ale caselor. Și acum îmi mai amintesc cum tremurau păsărelele când unul din frații mei îndrepta lanterna spre ele. Erau acolo cu sutele. Frații mei prindeau cu amândouă mâinile vrăbiuțele care tremurau în lumina lanternei. Unul dintre ei ținea în mâini cinci păsări odată. Iar ele stăteau nemișcate în strânsoare. Nouă nu ne mai ajungeau mâinile. Frate-meu a scos din paiele acoperișului un pui de vrabie și mi l-a dat mie, spunându-mi să-l țin bine. În întuneric, puiul era așa de speriat, încât nici măcar n-a încercat să dea din aripi, ci s-a ghemuit în pumnul meu. Era cald și pufos. Îmi era teamă să nu-l

scap, așa că l-am băgat în buzunar. Mi-am băgat mâna în buzunar și mângâiam puiul ghemuit acolo. Îmi plăcea nespus să-i ating penele și să-i simt căldura corpului. Cred că era pentru prima dată când mângâiam o ființă atât de mică. Aveam senzația că în micul meu buzunar palpita toată viața. Că aveam toată lumea în el. Nu mai știu ce vârstă aveam, dar îmi amintesc foarte clar cât de fericit eram. Dragostea mea pentru tine e la fel de profundă ca fericirea de atunci.

CA FERICIREA DE ATUNCI. Cuvintele lui mi-au alunecat în suflet ca niște stropi de ploaie. Mi-am plimbat mâna pe zid și m-am uitat din nou la fusta cloș a lui Mi-ru, undeva în fața noastră.

— Mă iubești la fel de mult ca pe Mi-ru?

— Frații mei încă erau ocupați cu prinsul vrăbiilor, când vărul nostru mi-a cerut puiul. Nu voiam să i-l dau, dar am scos totuși din buzunar puiul care se zbătea, căci voiam să-l mai văd o dată. Era atât e mic! Nu cred că știa să zboare. Văru-meu mi l-a smuls din mână și a plecat cu el. N-ar fi trebuit să-l scot din buzunar. Când s-a întors verișorul meu după câtva timp, toate păsările erau scrum. Li se vedeau oasele ieșind prin piele. N-aveam cum să-mi dau seama care era pasărea care fusese caldă în buzunarul meu cu doar câteva minute mai înainte. M-am uitat la păsările cu penele arse și pielea carbonizată și am izbucnit în plâns. I-am cerut verișorului să-mi dea pasărea înapoi, dar era prea târziu. Am insistat să-mi dea pasărea înapoi și cred că l-am enervat, căci a luat-o pe cea mai mică dintre păsări și mi-a aruncat-o în față zicând „Ia-ți-o!". Când am luat în palmă trupșorul carbonizat al puiului de vrabie, am simțit că lumea se năruie. Pasărea aceea caldă și pufoasă era acum rece. Atunci am ținut pentru prima dată în mâini un trup mort. Dragostea mea pentru tine e la fel de profundă ca tristețea de atunci.

CA TRISTEȚEA DE ATUNCI. Cuvintele lui mi-au picurat din nou în suflet ca ploaia. I-am ocolit privirea și l-am întrebat iar:

— Mă iubești la fel de mult ca pe Mi-ru?

Ceea ce începuse ca o glumă devenise acum o treabă serioasă și am început să mă simt ciudat. Nici eu nu înțelegeam ce anume voiam să aflu.

— Odată, mi-am revăzut foștii colegi din liceu pentru prima dată după ce am venit la Seul. Era în martie, dar ningea foarte tare. Ne-am întâlnit vreo șapte sau opt inși în fața școlii unuia dintre noi și am început să batem tot orașul, mutându-ne dintr-un loc în altul fără să ne putem lua la revedere până în zori. Era deja noaptea târziu când am ajuns la Piața Namdaemun. Un vânzător ambulant avea înșirate pe tarabă vrăbiuțe prăjite. Tremurând de frig am pus laolaltă toți banii pe care îi aveam ca să mai luăm un rând de băut și o gustare, când cineva a sugerat să luăm vrăbii prăjite. Toți s-au entuziasmat. Eu eram singurul din grup care nu mai mâncase niciodată așa ceva. Mă uitam tulburat la păsările prăjite în timp ce ei începuseră să își dea cu părerea ba că trebuie date cu ulei de susan, ba că trebuie doar sărate, ba că trebuie neapărat fripte pe jar. Cât privește metoda de prindere, unul spunea că cel mai bine e să fie prinse cu plasa, altul să fie împușcate, ba unul chiar spunea că dacă înmoi orez în alcool e suficient să aștepți până se îmbată păsările și adorm, și apoi le aduni cu ușurință. Parcă toată lumea se împărțea doar în oameni care au mâncat vrăbii și oameni care n-au mâncat. Între timp au fost aduse vrăbiile date cu ulei de susan și prăjite pe grătar. Erau curățate de pene, eviscerate și turtite, dar capetele erau lăsate întregi. Mi se părea extrem de ciudat. Toți au înșfăcat câte o vrabie și au început să mănânce. Vrabia mea avea capul crăpat. Mă uitam la ea fără să schițez vreun gest, așa că băieții au început să mă zorească: „Hai, mănâncă și tu. Unu, doi, trei și!“ Când au văzut că nu mâncam, au început reproșurile – „Ce-i asta? Faci pe filozoful?“ – și atmosfera a devenit bizară. Toți ochii băieților care mestecau vrăbiuțe s-au întors spre mine și parcă îmi spuneau „Hai să vedem

cât reziști“. În noaptea aceea cu ninsoare, în vacarmul pieței, am luat în mâini vrăbiuța cu capul crăpat. Nu știu ce m-a împins să o fac. Doar puteam să mă eschivez. Am mușcat o dată și i-am spart capul cu măselele. Sunetul craniului de pasăre care mi se spărgea în gură mi-a răsunat ca un ecou în urechi. Dragostea mea pentru tine e la fel de profundă ca disperarea de atunci.

CA DISPERAREA DE ATUNCI. Când a spus asta, vocea lui mi-a pătruns în suflet ca apa și mi-a tulburat inima cu valurile ei. De ce oare dragostea nu e doar fericire? De ce e și tristețe, și disperare? Am luat mâna de pe zid și m-am grăbit să îi ajung pe ceilalți din urmă. Când m-a strigat, știam deja ce avea să-mi spună. M-am întors cu fața spre el.

— Să nu uităm ziua asta. Asta vrei să-mi spui, nu?

Sprâncenele lui groase s-au ridicat și colțurile gurii au alunecat într-un zâmbet larg. A venit lângă mine și m-a luat de mână. Mi-am tras mâna, dar numai pentru a-l prinde și mai strâns. Când a spus „Să nu uităm ziua asta“, avea vocea plină de melancolie. Era înecată în singurătatea celui care știe că va pierde. Zece ani mai târziu, douăzeci… Ce-o să se aleagă de noi? Copleșită de emoție i-am strâns mâna și mai tare. Și-a tras mâna, doar ca să o să strângă mai strâns pe a mea.

— Și Mi-ru e îndrăgostită.

— De cine?

El s-a schimbat la față.

— De tipul care a dispărut?

— De profesorul Yun.

— De cine?!

Am crezut că nu am auzit bine.

— De profesorul Yun.

Mi-ru era îndrăgostită de profesorul Yun? Deodată mi s-a făcut milă de ea. Am simțit o durere în suflet ca atunci când vezi un măr verde vara căzut pe pământ, doborât din copac de ploaie și vânt înainte de a se rumeni. Mi-am retras mâna din

mâna lui, am ridicat capul și am privit-o pe Mi-ru din spate. Fusta ei cloș îmi umplea privirea. Deși cărarea era destul de abruptă, Mi-ru mergea cu mâinile în buzunare și cu capul plecat. Dacă ar fi fost lângă mine, aș fi scuturat-o de umeri și i-aș fi zis să nu facă asta. L-am lăsat pe Myeong-seo în urmă și am alergat spre ea. Cartierul de la poalele muntelui Nak a început treptat să dispară din raza vizuală. Lumina soarelui la asfințit îmi bătea în ochi. Toți și-au întors privirea după mine, cum alergam gâfâind. Își imaginau, probabil, că am să-i spun ceva important lui Mi-ru, căci mă priveau toți cu interes. Când am ajuns lângă ea, am expirat zgomotos. Mi-ru s-a uitat la mine cu ochii mari. Încă mai ținea amândouă mâinile în buzunare. M-am apropiat de ea, mi-am strecurat în buzunarul hainei ei mâna pe care cu puțin înainte o strânsese Myeong-seo și am prins-o de mâna ei neliniștită. Mâna ei s-a zbătut în buzunar, dar am strâns-o mai tare chiar decât îi strânsesem lui mâna. Făcând asta am simțit că valul acela de milă care mă cuprinsese și care îmi provocase atâta durere se mai domolise puțin. Mâna lui Mi-ru s-a liniștit. Am rămas așa până ne-a ajuns din urmă Myeong-seo, pe care îl lăsasem singur când am alergat către ea. În tot timpul acesta m-am uitat la razele de soare care străluceau pe fusta ei. Când ceilalți au văzut că doar stăteam așa, cu mâna în buzunarul lui Mi-ru, când ei crezuseră că am ceva să-i spun de vreme ce alergam așa de să-mi dau sufletul, au găsit că nu era nimic interesant și au pornit mai departe. Myeong-seo l-a urmat și el pe Cascadă ca să ajungă la zid.

— De ce? m-a întrebat Mi-ru privindu-mă în ochi după ce am rămas singure.

Mi-ru aproape că învățase pe dinafară volumul *Respirăm*. Îl avea mereu aproape și nu-l pierdea din ochi. Uneori, când eram toți trei la bibliotecă sau în vreo cafenea, își deschidea caietul în care nota absolut tot ce mânca într-o zi și începeam un joc în care scriam pe rând câte o frază în caietul ei. Dacă mânca supă

cu tăiței, nu scria doar „tăiței“ în caiet, ci descria totul cu lux de amănunte, ca și cum ar fi fotografiat mâncarea. Tăiței albi în supă de anșoa, garnisiți cu ceapă verde și ciuperci Shiitake, cinci rondele de ridiche murată în oțet. Nota până și mărimea cubulețelor de *kimchi* de ridichi. Când mâncam împreună, mai întâi trebuia să ne uităm la ea cum își notează în caiet tot ce mănâncă. Ori de câte ori o vedeam făcându-și însemnările în caiet, mă cuprindea un sentiment de stranietate, ca atunci când am aflat că lui Dan îi era frică de păianjeni, și mă trezeam privind fix la mâinile ei pline de cicatrice. Mi-ru își făcuse un adevărat ritual din a nota tot ce înghite. Pe o pagină nouă din caiet, unul dintre noi scria o frază, apoi continua altcineva. Începeam cu o frază oarecare, fără să ne gândim prea mult, dar ne prindea repede jocul de a scrie fraze legate între ele. Odată, Mi-ru a scris prima frază: *Cel mai mult la oameni îmi plac mâinile*. Eu am continuat: *Mâini neobosite, jalnice sau recunoscătoare.* În continuarea frazei mele, Myeong-seo a scris: *Poți afla toată viața unui om privindu-i mâinile*. Văzând cum se adună propoziție după propoziție despre mâini, am avut senzația unui lucru limpede, ca atunci când uzi o boabă de fasole și aștepți să vezi cum încolțește. Mi-am amintit cum Mi-ru se sprijină cu mâna stângă de copia manuscrisului *Respirăm* când scrie în urma mea sau a lui Myeong-seo.

— Ce s-a întâmplat?

De data asta Mi-ru se uita cu îngrijorare la mine. Ochii îi străluceau. Deschizătura pleoapei stângi părea mai mare decât a celei drepte. Privirea mi-a fost mereu atrasă de mâinile ei, așa că nu i-am privit niciodată ochii de atât de aproape. Părul ei negru, mătăsos, flutura în vânt și îi acoperea fruntea înaltă. Oare să fi fost adevărat ce scrisese ea despre mâini în ziua în care am ales mâinile drept subiect pentru jocul nostru? După ce Myeong-seo a scris *Mă plec în fața mâinilor bătătorite de muncă*, Mi-ru a adăugat un fragment lung:

Ca să poți să ții pe cineva de mână trebuie să știi când să-i dai drumul. Dacă pierzi momentul potrivit pentru a da drumul mâinii pe care ai prins-o într-un gest necugetat, situația devine bizară și jenantă. Am coborât din autobuz și tocmai ieșeam din pasajul subteran din fața facultății când m-am întâlnit cu el. L-am luat de mână, ca să-l salut. Mâna lui scheletică s-a odihnit în mâna mea. I-am simțit oasele puternice. Mâna lui era subțire, dar aspră. Mi-a zâmbit din ochi și mi-a strâns mâna. Atunci ar fi trebuit să îi dau drumul, dar ne-am continuat drumul ținându-ne de mână. Bucuria revederii s-a risipit treptat și între noi a rămas doar o tăcere adâncă. Am început să devin tot mai conștientă de mâna mea după ce am ratat momentul în care puteam să ne desprindem mâinile în mod firesc. Acum ar fi fost ciudat să-i dau drumul din senin, dar nici nu puteam să-l mai țin de mână, așa încât au început să îmi transpire palmele. Probabil și el gândea la fel. Mergeam tăcuți. Ne îndreptam spre facultate ținându-ne de mână în mod echivoc. Eram atât de stresată să găsesc un moment să-i dau drumul, încât în palmă mi-au apărut broboane de sudoare. Am pășit o vreme așa, ca pe ace, apoi m-am liniștit. Strada era foarte zgomotoasă, dar eu n-auzeam nimic. Nici nu vedeam nimic în jur. Până și grija că ne putea recunoaște cineva s-a topit ca zăpada la soare. Aș fi vrut să mergem așa, ținându-ne de mână, la nesfârșit. Am trecut de un hotel, apoi de o librărie și de un magazin de îmbrăcăminte. Am trecut pe lângă un restaurant din care se răspândea pe stradă miros de supă de tăiței, am urcat niște trepte mărginite de arbori ginkgo și până la semaforul de pe bulevard, de unde se vedea poarta universității, am mers în tăcere, ținându-ne de mână. Am traversat strada și am ajuns până vizavi de teatru. În școală era zarvă mare. Erau studenți așezați pe toate băncile sau postați în fața cabinelor telefonice sau a panourilor cu anunțuri. El m-a privit și m-a rugat să îi dau drumul. Parcă îmi cerea voie. În cele din urmă i-am dat drumul. M-a bătut ușor pe umăr și a intrat în curte, înaintea mea.

Oare mâna „lui", despre care scrisese Mi-ru în caietul ei, să fi fost mâna profesorului Yun?

— Jeong Yun, dă-mi drumul! Mă doare!

Am slăbit strânsoarea mâinii pe care o strecurasem în buzunarul ei.

— Așa îl ții și pe Myeong-seo de mână?

— Cum?

— Strângi prea tare.

Ne-am uitat una la alta și am izbucnit în râs. Mâna lui Mi-ru s-a zbătut să se elibereze. Nu i-am dat drumul. Mi-ru m-a întrebat deodată dacă vreau să mă întâlnesc cu ea sâmbătă, la ora trei, în fața Băilor Dongsung. M-am gândit puțin și am întrebat: „Dongsung? Nu e o baie comună?" Știam coșul de fum al clădirii, dar n-am intrat niciodată. De la fereastra camerei mele vedeam coșul de cărămidă ridicându-se dintre casele vechi și înscrisul cu litere albe de pe el: Băile Dongsung.

— Vrei să merg cu tine la baia comună?

— Da.

Era prima dată când mă chema undeva doar cu ea. Și nu la cinema sau la cafenea, ci tocmai la baia publică! Am privit spre Cascadă, care era cocoțat pe zid și arăta cu mâna spre est, ca și cum era o busolă umană, care le spunea celorlalți încotro era cartierul Samseon și încotro Changshin-dong. Cascadă spunea că am urcat pe versantul apusean al muntelui Nak și că în direcția aceea se afla cartierul Dongsung, în direcția cealaltă era cartierul Ihwa, iar dincolo era cartierul Chungshin. Soarele tocmai asfințea și acoperea zonele dinspre apus, indicate de Cascadă, cu o poleială aurie. Scăldat și el în razele soarelui la asfințit, Myeong-seo s-a întors spre noi. Era pentru prima dată când vedeam asfințitul soarelui deasupra orașului dintr-un punct atât de înalt.

* * *

Natsume Sōseki e un scriitor japonez din perioada modernă care a călătorit în Anglia cu o bursă de studii. Șocul pe care l-a simțit acolo a fost atât de mare, încât a avut o cădere nervoasă. Mai târziu, când a început să scrie, a renunțat la respectabilul post de profesor la Universitatea Imperială din Tokyo pentru a se dedica romanelor lui. E foarte posibil ca pentru el scrisul să fi fost singura modalitate prin care putea să scape de șocul modernității și să accepte ceea ce-l marcase atât de profund. Se spune că în ultimii ani ai vieții dimineața citea literatură britanică și scria romane moderne în care devenise specialist, iar după-amiaza scria poezii în stil clasic chinezesc. Se poate spune că își împărțise ziua în așa fel încât să poată pendula între Extremul Orient și Occident. Unii văd în asta o dovadă a erudiției lui, eu sunt de părere că e vorba de un efort psihic de a nu cădea pradă nici uneia din cele două lumi.

Azi eram pe terasa podită de pe acoperișul casei în care locuiește Yun când ea mi-a pus în față caietul lui Mi-ru și mi-a zis să mă uit în el. Trecuse destul de mult timp de când scriseserăm împreună în el. Ne pregăteam de un nou joc și înainte să începem Mi-ru a intrat în casă să se spele pe mâini.

În caietul lui Mi-ru era o listă cu nume de persoane care dispăruseră în condiții suspecte și detalii despre cazurile lor. Dacă reușea să afle ce s-a întâmplat cu prietenul surorii ei, probabil că

nota și cazul lui în caiet. Cu cât Mi-ru și Mi-rae îl căutau mai abitir, cu atât descopereau tot mai multe dispariții și condițiile groaznice în care fuseseră descoperite persoanele dispărute. Dar nici urmă de cel pe care îl căutau ele. Când Yun s-a aplecat peste caietul lui Mi-ru, i-am dat la o parte părul negru, ca să-i văd fața. M-am uitat în ochii ei negri care parcă mă întrebau curioși „Ce e?“. „Pentru orice eventualitate îți spun să nu cumva să pleci cu Mi-ru“, am spus cu voce tare, ca unul care pierduse controlul. Ea m-a privit nedumerită. „Promite-mi că nu o să pleci cu Mi-ru să-l cauți pe tipul ăla.“ Nu părea să priceapă ce-i spuneam. M-a întrebat ce s-a întâmplat și s-a aplecat iar asupra caietului. „Jeong Yun, te rog să n-o lași pe Mi-ru să plece.“ Yun se uita când la mine, când la caiet, părând că nu înțelege nimic, și deodată m-a sărutat pe buze.

Jurnalul cafeniu 5

6.
Casa pustie

Sâmbătă m-a sunat tocmai când ieșeam din casă, ca să merg la întâlnirea cu Mi-ru.

— Ce faci?

— Mă duc să mă văd cu Mi-ru.

— Cu Mi-ru?

Puteam să-i răspund simplu, dar am ezitat. Până atunci de câte ori mă întâlnisem cu Mi-ru era și el de față.

— Unde?

— Mergem la baia publică.

— La Băile Dongsung?

— De unde știi?

În loc să răspundă a suspinat adânc în receptor. Mi-a părut rău când l-am auzit suspinând așa. Aveam sentimentul că l-am abandonat, dar nici nu aveam cum să-l luăm cu noi la baia publică. Am auzit că-mi spune numele, „Jeong Yun". Apoi iar tăcere. M-am uitat la coșulețul cu lucruri pentru baie și n-am mai zis nici eu nimic.

— Ce noroc!

Nu știam ce vrea să spună cu asta, așa că am continuat să ascult.

— Ce noroc că Mi-ru te are aproape.

A închis fără să-și ia la revedere. Ultimele cuvinte au fost rostite atât de monoton, încât m-a cuprins un fel de regret neașteptat. Parcă trecuse o veșnicie de când o priveam împreună pe

Mi-ru cum îndreaptă plăcuțele strâmbe de pe stradă sau cum pune la loc ghivecele căzute, când mergeam împreună la cafenea sau când am vizitat expoziția „Doisprezece tineri scriitori“, când ne continuam reciproc frazele ori când mergeam împreună în biroul domnului profesor Yun. Am rămas în picioare, cu receptorul în mână, și după ce a închis el. Când tata a venit cu verișoara mea să-mi vadă cămăruța, ținea și el un telefon în mână. Tata făcuse cerere pentru un număr de telefon și a venit să vadă unde să așeze aparatul. Apoi s-a întors acasă. În timpul acesta s-a plâns că stau cocoțată în vârf de deal. Mă suna dimineața devreme și seara târziu. Ghiceam de fiecare dată că era el. Mi-am amintit cum ziceam „E tata“ când suna telefonul. Nu m-am înșelat niciodată. După tata și după verișoara mea, următoarea persoană care m-a sunat la telefon a fost el. Le-am scris și lui, și lui Mi-ru numărul de telefon în palmă. Mi-ru m-a sunat o singură dată, a zis doar „Jeong Yun, deci e chiar numărul tău“ și a închis. Am ieșit din casă cu coșulețul de baie în care aveam un prosop, un pieptene, șampon și alte alea pentru baie și l-am văzut pe poștașul care tocmai lăsase o scrisoare în cutia mea poștală și se îndepărta. Nu mai primisem nici o scrisoare la adresa de acolo, așa că mă gândeam să o las în cutie, dar scrisul de pe plic mi s-a părut cunoscut. M-am aplecat, m-am uitat în cutia poștală și a descoperit că era scrisul lui Dan. Dan?! Am deschis-o chiar acolo, în fața cutiei poștale.

Yun,

Am treabă în capitală. Te sun peste câteva zile, înainte să iau trenul. Am luat adresa și numărul de telefon de la tatăl tău.

9 octombrie *Dan*

Scrisoarea lui Dan, cu scrisul lui expansiv, era atât de scurtă, încât nu depășea dimensiunile unei telegrame. Nu mă întreba ce fac și nici nu îmi povestea ce face el. Mă întorsesem în oraș

fără să-i spun lui Dan. Nu îi comunicasem nici adresa nouă și nici numărul de telefon. Probabil că se supărase, dar n-a spus absolut nimic. Am pus scrisoarea lui în buzunarul în care purtam inelul mamei și am plecat. Am simțit pe ceafă o pală de vânt rece. În timp ce mergeam tăcută, cu capul în jos, la întâlnirea cu Mi-ru, am atins de mai multe ori scrisoarea de la Dan. Mi-am dat seama că până acum niciodată n-a mai trecut atât de mult timp fără să vorbim. Pe Mi-ru și pe Myeong-seo i-am văzut zi de zi, dar lui nici măcar nu i-am dat numărul de telefon sau adresa mea. Nu pentru că n-aș fi vrut, ci pentru că nu puteam. De câte ori mă gândeam la el, îmi aminteam cum mi-a spus „Pentru că nu mă iubești".

De cum mi-am întors privirea înspre baia publică, am și dat de fusta ei cloș. Mi-ru ieșea în evidență oriunde mergea din pricina fustei. Cu atât mai mult când se schimbau anotimpurile. Vara, pentru că făcea notă discordantă, în restul anului, pentru că era o fustă de vară. Mi-ru ținea în mână biletele de intrare. Când am ajuns lângă ea, mi-a dat cheia pentru un dulăpior din vestiar. Am intrat deodată în vestiar și ne-am oprit în fața dulăpioarelor cu numerele 61 și 62. După ce m-am dezbrăcat, am aruncat o privire spre Mi-ru, care își desfăcea nasturii fustei.

— De ce porți mereu fusta asta?

Mi-ru a avut un moment de ezitare după întrebarea mea, apoi și-a împăturit fusta și a pus-o în dulap fără să răspundă. Și-a dat jos și bluza, a împăturit-o și a pus-o în dulap. Chiar și când eram împreună Mi-ru era atât de absorbită de gânduri, încât mereu îmi venea să o întreb la ce se gândește. Și-a dat jos chiloții, i-a împăturit cu grijă și i-a pus deasupra hainelor. Sutienul, chiloții și bluza pe care o purta cu fusta cloș erau toate albe.

Deși era într-o sâmbătă, nu era multă lume la baie. Într-un colț, o mamă tânără își spăla pe cap fetița de vreo patru ani, iar în bazin erau două femei, una în vârstă și una de vârstă mijlocie care părea să-i fie noră. Mai întâi ne-am înmuiat la duș.

— Era o baie ca asta în zona în care am crescut. Mergeam tot timpul acolo cu sora mea când eram mici. Ne plăcea atât de mult, încât mama ne-a făcut abonamente pe o lună. Dimineața, după ce ne trezeam, mergeam direct acolo să ne spălăm pe față, pe păr, să ne jucăm în apă…

Ca și cum și-ar fi amintit brusc de ceva Mi-ru a zâmbit de sub duș, cu fața udă. Avea obrajii îmbujorați de la căldura din încăpere.

— Proprietarul băii avea patru băieți. Când se îmbăta, îi scotea afară, îi punea să se așeze în fața băii și le declama preceptele de familie[1]. În orașul nostru, expresia „băieții de la baie" se referea la cei care învățau bine la școală, arătau bine, erau buni la sport și bine-crescuți. Toți băieții erau comparați cu ei. „De ce nu poți să iei și tu note bune, ca băieții de la baie?" Sau: „Sunt atât de înalți, de ce nu poți fi și tu ca ei?" Poate că proprietarul își scotea băieții în fața băii când era cherchelit pentru că se mândrea cu ei, pentru că de fiecare dată i se întindea un zâmbet larg pe toată fața. Uneori mergeam cu sora mea acolo, să-l auzim ce spune. Mai târziu, lumea din cartier a învățat pe de rost preceptele lui.

Am întrebat-o ce erau preceptele astea și ea a început să le recite cu solemnitate, unul câte unul.

— Toată lumea are timpul ei.[2] Tot ce avem de făcut este să așteptăm momentul. Dacă suntem harnici, timpul ne va aduce câștig.

Am izbucnit amândouă deodată în râs. Probabil că și mama care o spăla pe fetița ei pe cap a auzit povestea lui Mi-ru, căci și ea a pufnit în râs în aburul băii. Până și bunicuța din bazin zâmbea.

---

1 Set de reguli ale casei care pot să se refere la ierarhia dintr-o familie, la relațiile dintre părinți și copii, la îndatoririle membrilor familiei.

2 Joc de cuvinte: *dde* înseamnă și timp, moment, dar și piele moartă, mizerie.

— Unul dintre băieții de la baie era Myeong-seo.
— Cum?

M-am prăbușit pe podea de râs și am continuat să râd în hohote. Era unul dintre „băieții de la baie"? Cu cât încercam să mă abțin, cu atât râdeam mai tare, și-am râs până mi-au dat lacrimile. Distingeam conturul corpului lui Mi-ru chiar și prin perdeaua de abur. Avea picioarele lungi, deși mereu acoperite de fusta cloș, spatele drept, iar părul negru era prins în coc cu o agrafă aurie, lăsând să se vadă linia gâtului care se curba ușor între umeri. Cât timp am stat noi la duș, bazinul s-a eliberat. Eu am intrat prima, apoi a intrat și Mi-ru. Ne-am așezat împreună cu spinările sprijinite de marginea de faianță a bazinului și ne-am întins picioarele în apă. Pe verișoara mea am refuzat-o, ori de câte ori m-a chemat la baia publică, spunându-i că nu înțeleg cum se îmbăiază oamenii împreună. Când ea îmi spunea „Ce bine e când ai pe cineva care să te spele pe spate!", intram repede în camera mea. Oare ce-ar fi spus dacă m-ar fi văzut cu Mi-ru la baie? În afară de mama nu mersesem cu nimeni altcineva la baia publică. Mi-a revenit în minte imaginea mamei care mă spăla într-o cadă în bucătărie, amestecând apă caldă și rece și verificând temperatura cu cotul. Era o imagine din vremea în care mama era foarte tânără. Mi-am imaginat și cum eram eu atunci, foarte mică, verificând și eu apa cu cotul, ca mama. Când erau înfloriți piersicii, mama lua petale de flori și le presăra în cadă. „Ca să aibă Yun a mea pielea albă ca laptele", zicea ea. Mai tăia și stânjenei, din aceia care creșteau din fața porții până la drum, îi fierbea într-o oală mare și îi adăuga în cadă. În aroma delicată a florilor din apă, ațipeam adesea când mama mă spăla pe față și mă freca pe spinare.

M-a copleșit deodată tristețea, așa că am împins ușor piciorul lui Mi-ru cu vârfurile degetelor de la picioare. Mi-a împins și ea piciorul. Am împins-o din nou, mai tare. A făcut și ea la fel. Picioarele noastre se duelau. De câte ori ne atingeam, ieșeau

bâldâbâc bule de aer la suprafață. Am început să ne jucăm în liniște, dar acum deja stropeam în toate direcțiile. Femeia de vârstă mijlocie, care arăta ca o noră și care tocmai o spăla pe cap pe bunicuță, s-a uitat spre noi. Rușinată, m-am întors pe burtă și mi-am sprijinit brațele de marginea bazinului. Mi-ru a făcut la fel.

Mâinile cu arsuri ale lui Mi-ru păreau că tremură în apă. Și mâinile mele păreau umflate și se încrețiseră în apă.

— Când eram la baia publică, se întreba mereu cum o fi vremea afară.

— Cine?

— Sora mea.

— …

— Și tu vrei să știi cum e vremea afară?

— Uneori. Când sunt aici, lumea de afară pare foarte îndepărtată. Mă întreb dacă plouă sau dacă ninge.

— Așa spunea și sora mea.

— Cum e sora ta?

Mi-ru s-a băgat cu capul sub apă. Apa îi picura de pe gene.

— Sora mea a purtat aceleași haine timp de patru ani, în fiecare vară. Apoi, într-un an, le-a scos să le îmbrace iar, dar erau uzate în așa hal, încât erau de nepurtat. Mânecile erau de-a dreptul deșirate. Le-a dus la o croitoreasă și a rugat-o să-i facă unele la fel, din material identic. Croitoreasa i-a spus că îi poate face haine după același model, dar că material ca acela nu se mai găsea, însă putea să-i facă haine din material mai bun. Atunci sora mea a plecat. I-am spus că putea să-și facă haine mai frumoase, dar mi-a răspuns că dacă nu erau din același material nu avea nici un rost. Așa era sora mea.

— …

— Sora mea era genul de copil care a purtat un pulover tricotat de mama de când era în școala generală și până la gimnaziu. Ea a tot crescut, dar a continuat să poarte puloverul deși

îi rămăsese mic și nu-i mai acoperea șalele. A crescut 14 centimetri în anul în care a intrat la gimnaziu. Puloverul n-o mai încăpea deloc. A rugat-o pe mama să-i facă altul la fel de ziua ei. Mama nu mai tricota atunci, dar sora mea a tot bătut-o la cap până s-a reapucat de tricotat și a început să-i facă un pulover din material nou, în aceeași culoare. Din dragoste, i-a adăugat și un buzunar. Puloverul vechi nu avea așa ceva. În plus, a mai și învățat un model nou de împletitură. Când i l-a dat surorii mele, aceasta a observat că era diferit de cel vechi fiindcă avea un buzunar și a refuzat să-l poarte. Așa era ea.

— …

— La drept vorbind nu prea știu cum era sora mea. Între noi era diferență de un an. Ea se născuse la doisprezece ani după ce s-au căsătorit părinții noștri. Se pare că erau convinși că nu pot avea copii și renunțaseră la idee când a apărut sora mea. Iar pe mine m-au conceput la doar două luni după ce s-a născut ea. Probabil că de asta am senzația că o știu pe sora mea de când eram în burta mamei. Îmi plăcea atât de mult de sora mea, încât imitam absolut orice făcea. Când s-a tuns în stil bob, m-am tuns și eu la fel, iar când a început să ia lecții de pian, am început și eu. Când ne jucam de-a v-ați ascunselea cu alți copii, era suficient să o caute pe sora mea, că mă găseau și pe mine în același loc. Eram lipită ca scaiul de ea. Nu atât faptul că era sora mea, cât faptul că era acolo, lângă mine, mă făcea să știu cine sunt. Înțelegi?

Eu eram singură la părinți, îmi era deci foarte greu să înțeleg.

— Când avea nouă ani, am auzit-o pentru prima dată pe sora mea spunând că vrea să devină balerină. Îmi amintesc și acum ce expresie avea când a spus asta. A intrat la școală la șapte ani. Eu aveam șase ani atunci, dar am mers și eu la școală cu ea. Când a început clasa a doua, eu am rămas tot în clasa întâi. Când începeam eu clasa a doua, sora mea, care trecea într-a treia, ne-a anunțat că ea vrea să se facă balerină. Îmi amintesc și acum

expresia feței și sunetul vocii ei de atunci. Eram convinsă că sora mea nu are secrete față de mine, dar când ne-a spus asta eu nici măcar nu știam ce e ăla balet. Pentru prima dată mă simțeam despărțită de sora mea de către baletul ăsta. Ce bine ar fi fost dacă ne-am fi despărțit atunci!

Câteva picături i-au ajuns pe umăr.

— Eram convinsă că trebuie să mă străduiesc și eu să devin balerină, ca sora mea. Am început să mergem la balet în fiecare zi după ore. Când a aflat că o fetiță de acolo făcea balet de la vârsta de șase ani, sora mea a izbucnit în plâns. Atunci a explodat: „Cum să concurez cu ea? Face balet de la șase ani, eu am nouă!" Și plângea cu suspine de sărea cămașa de pe ea. Nu-mi amintesc ce făcea ea la șase ani, dar probabil că se juca cu mine, căci eu aveam atunci cinci ani. Părinții mei țineau mult la sora mea, care se născuse la doisprezece ani de la nunta lor. Ca să o liniștească, nu numai că i-au plătit orele de balet, dar au montat o bară și acasă, ca să poată exersa. Ba chiar au chemat-o acasă pe profesoara de balet să îi dea lecții în particular. Eu doar o urmam și făceam tot ce făcea ea. Am auzit-o chiar pe profesoara de balet când îi spunea cu mare grijă că are constituția unei balerine, în timp ce se uita cu milă la mine. Dar nu-mi păsa. Avea dreptate. Nu eram la fel de flexibilă ca sora mea și nici nu-mi plăcea atât de mult cum îi plăcea ei. Eu făceam balet doar pentru că făcea ea.

Probabil că o gâdila apa care picura din tavan, căci a șters picăturile cu palma și a pufnit în râs.

— Flexibilitate! Aveam flexibilitatea unui băț. La capitolul ăsta n-ai fi zis că suntem surori.

— ...

— Eu nu puteam să fac nici măcar lucruri de bază în balet, ca sfoara. Orele erau, evident, pentru sora mea. Ea ajunsese să facă deja arabesc, cu corpul la 90 de grade, iar eu eram încă la poziția întâi, încercând să înțeleg cum să-mi țin picioarele.

Dar nu conta. Eram fericită să văd cum evoluează sora mea și cum devine tot mai frumoasă pe zi ce trece. Nu mă plângeam, de vreme ce nu mă comparam cu ea și nu încercam să o întrec în vreun fel. Pentru noi era cea mai fericită perioadă. Și părinții noștri, care aveau mari așteptări de la sora mea, păreau fericiți.

Celelalte femei care se îmbăiau au plecat pe rând, una după alta, până când am rămas doar noi.

— Ca să faci balet trebuie să-ți placă muzica. Mie îmi plăcea mai mult să mă uit la sora mea, cum se mișca pe zi ce trece tot mai delicat, tot mai subtil și mai expresiv, decât să exersez eu. Dar cel mai mult îmi plăcea să ascult muzica împreună cu ea. Mi-rae înțelegea baletul intuitiv, cu tot corpul. Deprindea repede mișcări complicate și era fascinată de ele. Parcă ar fi știut dintotdeauna ce trebuie să facă pentru a deveni balerină. Când nu se antrena, citea cărți despre balet. Ziceai că e profesoară când vorbea despre istoria baletului sau despre costume. Când afla câte o poveste nouă despre balerini și balerine, mi-o spunea și mie cu obrajii îmbujorați de însuflețire. De la ea am auzit de numele unor adevărate legende ale baletului – Ulanova, Pavlova, Nijinski și Nureev. Își făcuse un obicei din a dansa în picioarele goale în nopțile cu lună plină, când îmi spunea povești despre balet. Visa ca într-o bună zi să aibă rolul principal în *Moartea lebedei*. Chiar asta era sora mea, o lebădă, când dansa sub clar de lună.

— Eu n-am mai văzut pe nimeni care să vorbească așa despre o soră.

— Ce spun alții despre surorile lor?

— Păi surorile nu prea vorbesc unele despre altele, decât dacă se ceartă.

— Dacă se ceartă?

— De obicei se ceartă și se provoacă una pe alta. Care să stea în camera cea mai mare, care să poarte prima o haină în oraș, care să citească o anumită carte prima, care să folosească prima uscătorul de păr… Tu o privești cu admirație pe sora ta.

— Pentru că era mai bună ca mine.

Am simțit durere în vocea ei.

— Suntem două surori aparte?

Nu i-am răspuns.

— Suntem aparte?

— Știi foarte bine care e răspunsul.

Mi-ru a suspinat adânc. Apa din bazin se răcise. Am întins mâna spre robinet, să dau drumul la apă caldă. Mai întâi s-a auzit gâlgâind, apoi a pornit să curgă. Mi-ru și-a băgat capul sub apă. Părea să-și țină respirația. A stat atât de mult sub apă, încât mă pregăteam să o strig când a ieșit la suprafață și a expirat zgomotos.

— Yun, vrei să mergi cu mine la casa în care am locuit?

— Când?

— După baie.

Părea foarte tristă, așa că am acceptat. După ce i-am răspuns, s-a scufundat din nou în apă.

Casa era pe un deal înalt și abrupt. Mi-ru a ridicat o piatră de lângă poartă ca să ia cheia ascunsă acolo, apoi a deschis poarta. Curtea mică de la poartă până la casă era invadată de buruieni. O floarea-soarelui plantată lângă zid atârna cu capul în jos, plină de semințe. Era limpede că nu mai trecuse nimeni pe acolo de mult timp. În mijlocul curții era o platformă mică, din plăci de lemn, care părea aruncată acolo, iar lângă ea era un suport pentru uscat rufele ruginit. Buruienile dese îți dădeau senzația că o să năvălească în casă din clipă în clipă.

— E goală? am întrebat eu, iar Mi-ru a răspuns că era goală pentru moment.

Printre buruieni am văzut și niște frunze verzi care păreau a fi de ceapă. Printre ele erau niște flori mici, albe. Mi-ru mi-a spus că erau brândușe albe. M-am așezat pe vine și m-am uitat la florile albe. În contrast cu tot ce era în jur, negru, posomorât,

petalele florilor păreau foarte palide. Mi-ru, care urcase deja două-trei trepte și stătea nehotărâtă în fața ușii cu cheia în mână, s-a întors spre mine.

— Nu pot.

— …

— Hai să plecăm.

— …

— Am crezut că o să pot să intru dacă ești și tu cu mine, dar nu pot.

Auzeam cum îi tremura vocea. Era deja la poartă, așa că mi-am luat coșulețul și am urmat-o. A încuiat poarta și a pus cheia la loc, sub piatră. Am coborât iar dealul cu coșulețele în mâini. Când am plecat de la baia publică spre casă, soarele încă mai era pe cer, dar acum deja se întuneca. La coborâre, pe la jumătatea drumului, m-am întors și am privit în urmă. Casa aceea goală părea că ne urmărește dintre casele celelalte în care se aprinseseră luminile. Oare chiar locuiseră acolo Myeong-seo cu Mi-ru și cu sora ei? Mi-ru mergea iar cu capul plecat, ca și cum și-ar fi privit inima.

— Chiar așa e.

— Ce anume?

— Ai ghicit. Chiar am locuit acolo, cu Myeong-seo și cu sora mea.

— De ce nu mai stați acolo?

— Pentru că sora mea nu mai e.

— …

— Fără ea, ar fi ciudat să stau numai eu cu Myeong-seo. Cât era și ea acolo nu ne-am gândit la asta, dar apoi lucrurile s-au așezat de la sine. Așa că ne-am despărțit. Myeong-seo s-a mutat la niște rude în zona Jongam, iar eu m-am dus în zona Myeongnyung. Casa stă goală de prea multă vreme. Pare abandonată. La început părinții noștri au închiriat-o pentru noi, dar apoi au cumpărat-o pe numele lui Mi-rae.

— …
— Știu ce crezi.
— Eu?
— Da.
— Ce cred?
— Că părinții meu sunt bogați. Nu la asta te gândeai?

Acum că-mi spusese ea, mi se părea și mie că la asta mă gândeam. Întunericul se lăsase și peste chipul lui Mi-ru. M-a condus prin zona Dongsung, apoi Hyehwa și s-a îndreptat spre Myeongnyun-dong. N-am schimbat nici o vorbă în tot acest timp. Lumea de pe stradă ne privea curioasă cum mergeam cu coșulețele de baie. Briza nopții ridica marginile fustei cloș pe care o purta Mi-ru.

* * *

În fața catedralei Myeongdong a fost organizată o demonstrație în sprijinul muncitorilor concediați care au intrat în greva foamei. Yun a aflat cumva că eram cu Cascadă la catedrală și a venit după noi. Mi-a sărit în ochi chiar și în marea aceea de oameni. Probabil că și eu eram ușor de recunoscut pentru că a venit drept spre mine – strigam lozinci de protest printre alte sute de oameni – și s-a așezat lângă mine. Am încercat să mergem spre Myeongdong, dar am fost fugăriți de polițiști și ne-am refugiat într-o librărie mică. Librăria era plină de participanți la protest. Toate celelalte magazine erau închise, dar librăria părea deschisă intenționat. Abia când am intrat în librărie mi-am dat seama că l-am pierdut pe Cascadă. Eu și Yun ne-am sprijinit cu spatele de un perete, cu ochii injectați. Am întrebat-o ce caută acolo și mi-a zis că nu mă căutase intenționat, dar că venise pentru că m-a văzut acolo. A luat apoi o carte de poezie dintr-un raft și a deschis-o. Cartea rămăsese pe raft cu fața în jos, ca și cum cineva o lăsase acolo când s-a întrerupt din lectură. Yun a citit liniștită pagina tehnică: Prima ediție – 20 august 1975. Primul lucru pe care îl făcea când lua o carte era să verifice data publicării. Eu m-am uitat la preț. Costa 350 de woni. Yun a deschis cartea la prima pagină și a citit cu voce joasă cuvântul înainte. „Mărșăluiesc ca un măgar ce poartă în spate o povară mare, cu capul atârnând mai jos decât batjocura și

răutățile lumii." A citit ultima parte aproape șoptit, doar pentru mine. „Voi merge oriunde vei vrea, oricând vei vrea." Cu ochii înroșiți, Yun a citit și numele poetului: Francis Jammes.

Lu Xun e un scriitor reprezentativ al modernității chineze. În tinerețe a studiat în Japonia, în perioada imperială. Era respectat deopotrivă de naționaliști și de comuniști, ceea ce era ironic, dat fiind că studiase în Japonia. L-am întrebat pe profesorul Yun despre războiul ruso-japonez, despre victoria Japoniei și dacă alte popoare din Asia resimțiseră un sentiment al victoriei când o țară asiatică a reușit să învingă o țară din Europa și nu s-au mărginit doar la a critica Japonia pentru agresiunea colonialistă. După ce a cugetat o clipă, profesorul a spus că Lu Xun a fost extrem de critic la adresa Japoniei când aceasta a atacat China, dar că s-a dus să studieze în Japonia pentru că, după războiul ruso–japonez, se crease o stare de frenezie printre țările asiatice dornice să învețe de la Japonia și deci era cumva firesc să meargă să studieze acolo medicina apuseană. Profesorul Yun mi-a mai spus că, în timpul studenției, Lu Xun a avut un profesor japonez care le-a povestit studenților lui despre un loc de cult și i-a luat cu el acolo. Locul acesta era un altar confucianist din Ochanomizu. Pentru Lu Xun, care plecase din China tocmai pentru a se distanța de învățămintele confucianiste și de tot ce era premodern, probabil că aceasta fusese o surpriză imensă. Oare ce-o fi fost în sufletul lui când profesorul acesta dintr-un ținut îndepărtat, unde ajunsese ca să învețe lucruri noi, l-a dus în fața unor lucruri de care fugea el și l-a pus să se plece în fața lor?

M-am gândit mult la asta.

Ieri m-am întors la librărie să cumpăr cartea de poezii pentru Yun. Proprietarul a spus că nu e de vânzare, că e un volum personal, pe care îl primise în urmă cu treizeci de ani, de la prima

lui iubită. Am plecat dezamăgit de acolo, dar proprietarul librăriei a ieșit după mine, m-a strigat și mi-a dat cartea. Am vrut să i-o plătesc, dar el m-a bătut doar pe umăr și mi-a zis: „Cât să-mi dai pe ea? 350 de woni? Sau cât? E mai înțelept să ți-o ofer. Mai târziu, dacă întâlnești un om care să vrea o carte pe care o ai numai tu, dă-i-o". L-am privit cum se întoarce și intră înapoi în librărie. M-am gândit la ce-mi spusese profesorul Yun. Fiecare își stabilește propriile valori.

Mă gândesc ce aș putea să fac. Numai că îmi vine mai degrabă în minte ce nu pot să fac decât ce aș putea face. Care să fie criteriile pentru adevăr și bunătate? Unde se ascund dreptatea și integritatea? Societatea aceasta coruptă și plină de violență ne împiedică să comunicăm unii cu alții. O societate care se teme de comunicare nu are cum să-și rezolve problemele. Caută doar să arunce răspunderea în altă parte și devine și mai violentă.

Mi-aș dori să devenim puternici și independenți, începând cu mine. Aș vrea ca relațiile dintre oameni să fie lipsite de ascunzișuri și secrete, de critici și atacuri la persoană.

Jurnalul cafeniu 6

7.
Camera de la capătul scărilor

Când am ajuns în fața unei case, Mi-ru a împins o portiță de lemn nu mai înaltă de un metru și a deschis-o cu ușurință. Intrarea părea să fie folosită de mai mulți locatari. Dincolo de gard era o curte neașteptat de mare. Mi-ru nu s-a dus spre curte, ci s-a îndreptat către un șir de trepte care coborau din apropierea portiței.

— Ai grijă cum calci.

Treptele o luau în jos. Când am crezut că am ajuns la capătul lor, am cotit și am dat de încă un rând de trepte. Aveam senzația că mergând așa o să ajungem iar la baza dealului pe care tocmai îl urcaserăm. Camera lui Mi-ru era la capătul treptelor. A scos o cheie din buzunar și a vârât-o în broască. De cum a deschis ușa, și-a întins o mână în încăpere, a aprins lumina și a strigat „Emily!“, apoi s-a uitat iar pe scară în sus, de unde am venit. Mi se părea să eram total rupte de exterior. Camera lui Mi-ru de la capătul scărilor era mult mai întunecată decât casa pustie pe care mi-o arătase când am plecat de la baia publică. Probabil că era nevoită să țină lumina aprinsă și ziua.

— Intră!

Și-a dat jos pantofii și a intrat prima. În fața dulăpiorului pentru pantofi n-am văzut alte încălțări în afară de perechea de teniși pe care mi-i împrumutase și mie odată. Mi-am amintit cum mi-a legat șireturile în ziua aceea. Mai târziu, m-am aplecat în fața robinetului de pe terasa casei și i-am spălat. Erau aceiași

pantofi pe care îi așezasem pe zidul înalt de un metru ce mărginea terasa, în partea cea mai însorită, ca să se usuce, dar i-am scăpat din greșeală și a trebuit să cobor, să-i iau și să-i spăl iar. Erau tenișii pe care îi purtasem în ziua când ne-am întors de pe străzile unde trecuse valul de protestatari ca să mâncăm împreună la mine acasă. În ziua aceea am luat-o pe Mi-ru de mână. Dacă nu se ardea, ar fi avut degetele lungi, subțiri și albe. Am simțit cum îi tremurau degetele în mâna mea. Mi-am amintit cum i-am strâns mâna când stătea întinsă pe burtă în camera mea și se uita în exemplarul ei din volumul *Respirăm*. De câte ori mă uitam pierdută la propriile mâini, verișoara mea mă prindea de ele și îmi spunea „Te simți singură". Credea că oamenii își privesc mâinile când se simt singuri. Nu mă gândisem niciodată la asta, dar mai târziu mi-am amintit ce mi-a spus de fiecare dată când îmi priveam mâinile. Se pare că e adevărat și că oamenii care trăiesc împreună preiau unii de la alții ticuri și obiceiuri. Am făcut pentru Mi-ru ce făcea verișoara mea pentru mine. După ziua aceea, mâinile lui Mi-ru, mereu ascunse în buzunare, au început să se miște libere în fața mea.

— Emily!

Mi-ru a intrat în cameră și a strigat cu voce joasă pisica de câteva ori.

— Jeong Yun, vino să vezi!

Mi-am dat jos pantofii și i-am așezat lângă ai ei, apoi am lăsat și coșulețul de baie lângă al ei și m-am dus spre ea.

— Uite cum doarme!

Mi-ru mi-a arătat-o pe Emily, care dormea într-o cutie mică, sub fereastră. Era culcată pe spate, cu gura deschisă, cu burta în sus și toate lăbuțele în aer. Nu m-am putut abține să nu râd. Dormea lipsită de griji, fără să își dea seama că am intrat în casă. Avea nasul și urechile roz. Până și pernițele de sub gheruțe erau roz. Nu mai văzusem până atunci atât de aproape o pisică dormind.

— Așa dorm de obicei pisicile?

— Nu… Uneori doarme ghemuită, alteori se lățește ca o piftie. Uneori doarme în picioare cu ochii închiși, sau cu botul sprijinit de lăbuțele din față. E atât de flexibilă, încât poate dormi și îndoită-n două, cu lăbuțele din spate întinse înapoi și cu capul întins în față. Cel mai mult îmi place când doarme așa. Arată atât de calmă!

Eram convinsă că așa era, văzând-o cât de liniștită dormea, cu blănița ei albă întinsă ca un covoraș, de parcă ar fi zis „Poate să intre oricine, nu-mi pasă". Arăta diferit față de momentele în care se plimba elegant, cu coada în sus. Avea o pată verde pe boticul ei alb.

— Ce e cu pata asta?

Mi-ru a arătat cu mâna spre fereastră. La nivelul geamului era gazonul pe lângă care trecuserăm când am intrat în curte. Tulpinile plantelor erau atât de aproape de fereastră, încât intrau înăuntru. Probabil că Emily se murdărise când a stat tolănită acolo.

— Ți-e foame?

— Puțin.

— Trebuia să fi cumpărat ceva în drum spre casă. N-am nimic de mâncare aici. Cum să facem?

— Nu-i nimic. Nu mi-e chiar așa de foame. Mănânc când ajung acasă.

M-am uitat la Emily cum dormea în cutie, apoi m-am dus la fereastră. Am crezut că încăperea era la subsol, dat fiind că am coborât multe trepte, așa că eram surprinsă să văd plante. Toate plantele de afară păreau gata să năvălească în cameră dacă se deschidea fereastra. Mi-ru nu-și închidea fereastra nici când pleca de-acasă. Era de-ajuns să o împingi puțin și se deschidea. Exact cum mă așteptam, plantele și-a întins tulpinile verzi și au năvălit pe fereastră în casă.

— Sunt crini.

— Crini?

— Suntem la subsol, dar pentru că suntem pe deal într-o parte e subsol, iar în alta parter. De acolo poți să vezi afară. Când i-am spus că mă mut aici, Myeong-seo a venit să vadă casa și s-a înfuriat. A spus că nu e pic de lumină. Îmi pare rău pentru Emily, căci ei îi place la soare. Mie îmi plac scările pe care se ajunge aici, dar Myeong-seo a insistat că nu se poate locui într-o cameră în care nu e lumină. M-a întrebat de ce vreau să mă mut într-o peșteră. Eu am ținut-o pe-a mea, așa că, în ziua în care m-am mutat, Myeong-seo a plantat toți bulbii aceia care seamănă cu niște cepe. A spus că pentru crini nu e nevoie de multă lumină. A plantat atât de mulți, încât a trebuit să mut din ei când le-au dat frunzele. Primăvara trecută au făcut câte două flori pe o tulpină și mirosea tot locul a crini. Au florile plecate în jos, parcă ar privi atent pământul. Emily a dispărut într-o zi și, când am ieșit să o caut, am găsit-o dormind ghemuită pe sub crini.

Mi-am trecut mâna peste o tulpină de crin sădit de el. Erau plante puternice, care înfloreau deodată din primăvară până vara, iar în restul anului stăteau în așteptare. Bulbii erau îngropați în pământ ca tuberculii de cartof. După ce se uscau frunzele, bulbii supraviețuiau în pământ până primăvara, când dădeau iar lăstari verzi care făceau flori albe ce umpleau aerul cu parfumul lor. Am împins crinii în afară și am închis fereastra. Pisica dormea nestingherită, în aceeași poziție. M-am uitat prin cameră pentru prima dată. Lângă cutia în care dormea Emily era o scară din aceeași culoare cu podeaua. Scara ducea la un pat suspendat.

— Acolo dormi?

— Da.

— Dacă vrei să mergi la baie cum faci?

— Cobor. Deși am căzut de câteva ori.

Sub patul suspendat era biroul lui Mi-ru. Pe el tronau cele douăzeci de cărți recomandate pe ultima pagină a manuscrisului

Respirăm. Le citise sau urma să le citească. M-am uitat cu atenție la un desen lipit pe perete în spațiul dintre birou și pat. Chiparoși? În tablou era doar o barcă ce se apropia de o insulă, în mijlocul unei mări negre. Textul ilustrației era: Arnold Böcklin – *Insula morților*. În barcă, un bărbat în straie albe stătea în picioare, cu spatele la privitor, lângă un sicriu acoperit cu un giulgiu alb. În față se zărea un vâslaș. Pe insulă părea să fie liniște, niște stânci golașe și apăsătoare încercuiau insula ca niște aripi. În mijlocul pereților stâncoși, un pâlc de chiparoși negri ca marea din jurul insulei se ridica drept ca și cum ar fi vrut să împingă cerul încărcat de nori. Barca părea că străbătuse marea și se apropia de insula de malul căreia se spărgeau valurile negre, iar pâlcul de chiparoși părea a fi poarta de acces pe insulă. Barca părea tocmai pe punctul de a se strecura pe sub copaci. Priveam desenul atât de concentrată, încât nu am observat că Mi-ru stătea în spatele meu.

— Se spune că inițial titlul era *Un loc liniștit*.

Arăta, într-adevăr, ca un loc liniștit. Poate din cauza pereților stâncoși sau poate a chiparoșilor negri ori a apei întunecate mi se părea că barca nu avea cum să meargă mai departe.

— Se pare că artistul a pictat scena asta după un vis recurent.

— După un vis?

— A făcut cinci versiuni ale aceluiași tablou.

Era prima dată când vedeam tabloul acesta.

— Hai să mergem la Basel cândva.

— În Elveția?

— Da. Tabloul e într-un muzeu acolo.

— Insula asta nu pare să fie din lumea asta.

— Se spune că, dacă mergi în Veneția, poți să vezi o insulă-cimitir ca aceasta. Hai să mergem și acolo.

Nu știu de ce, dar am avut senzația că Mi-ru nu mi se adresa mie când spunea să mergem la Basel sau în Veneția. Am simțit că apa neagră din tablou se revarsă și ne udă picioarele, așa că

am luat-o pe Mi-ru de mână. Emily s-a foit în cutie, apoi a scos capul de acolo și s-a uitat spre noi. Avea încă pata aceea verde pe bot. A sărit afară din cutie și și-a arcuit spatele, împingând bine din șolduri ca să-și întindă spinarea. Era atât de elastică, încât aproape că atingea cu burta pe jos. S-a îndreptat încet spre mine și m-a lovit ușor cu coada în trecere. Deși spusese că nu are nimic de mâncare, Mi-ru a găsit pe undeva un măr, l-a decojit cu un cuțit și l-a așezat pe o farfurie. De foame, mărul mi s-a părut foarte dulce. Mi-ru și-a scos caietul și a notat: „Patru felii de măr".

— Ce bine-ar fi să ai un aparat foto.

— De ce?

— În loc să notezi totul, ai putea să fotografiezi și să vezi dintr-o privire tot ce ai mâncat.

— Mie îmi place să scriu.

M-am uitat pe furiș la caietul ei. Pentru ziua în care am mers să mâncăm tăiței împreună, notase, evident, „tăiței".

A umplut o cană cu apă și a turnat-o în bolul de metal al lui Emily. Lângă el mai era un bol cu hrană pentru pisici. Când am privit mai atent, am descoperit un ghiveci lângă bolurile lui Emily, din care ieșeau niște lăstari. Mi-ru m-a văzut uitându-mă la ghiveci și mi-a spus că erau germeni de secară. Era prima dată când vedeam germeni de secară crescuți într-un ghiveci, într-o cameră.

— De câte ori își curăță blana, pisicile înghit blană. Acesta se adună în intestine și le blochează. Germenii de secară le ajută să elimine ghemotoacele de blăniță.

— ...

— Aici e locul pentru ascuțit ghearele.

Emily trăgea de zor cu ghearele de un cilindru învelit cu sfoară. Bănuiesc că la el se referea Mi-ru, care a luat o undiță mică și a ținut-o ridicată în aer. Emily s-a desprins de bara de ascuțit ghearele și a sărit la undiță. Mi-ru se însenina când o

vedea pe Emily sărind. Când Emily sărea până aproape de undiță, Mi-ru o ridica și mai sus și o scutura.

— În felul acesta se joacă și face și mișcare.

Mi-ru a așezat undița jos și s-a întors la masă. Emily s-a uitat cu dezamăgire la undiță, apoi a urmat-o pe Mi-ru, din când în când lingându-și pata verde de pe bot. S-a scărpinat pe gât cu lăbuța din spate, apoi a început să-și facă toaleta, acum că tot se trezise. Tolănită fără grijă și-a lins lăbuța și și-a curățat cu ea urechiușele surde. Am întins mâna să o scarpin după urechi. Urechile ei cu blăniță albă erau pufoase. Și-a schimbat iar poziția, ascunzându-și fața, strângându-și lăbuțele sub ea și lăsându-se pe ele. Parcă era un bulgăre de zăpadă care se topea.

— Rămâi să dormi la mine?

Ochii negri ai lui Mi-ru parcă așteptau o confirmare. Ochii aceia străluceau într-un fel aparte, așa încât mi-a fost greu să spun nu. Am înghițit în sec, încă simțind în gură gustul de măr, și am acceptat. Abia după miezul nopții ne-am cocoțat în patul ei suspendat. Eu adormisem citind o carte, întinsă pe burtă pe podea, în spațiul de sub pat. Ea m-a trezit zgâlțâindu-mă. „Jeong Yun…" Părea îngrijorată. Când am deschis ochii, mă privea cu neliniște, dar când privirile ni s-au întâlnit a răsuflat ușurată.

— Hai în pat, la somn.

Și, ca și cum ar fi vrut să-mi arate cum se face, a urcat ea prima pe scară până în pat și s-a uitat de acolo la mine. Mă întreba din ochi dacă pot să urc. M-am ridicat și am urcat și eu, cum făcuse ea. Pe patul suspendat erau o mulțime de cărți aruncate în toate părțile. Probabil că citea înainte să adoarmă. A împins cărțile într-o parte ca să-mi facă loc să mă întind. Am văzut o carte deschisă, cu fața în jos, ca și cum citise din ea în noaptea dinainte.

— Vrei să dormi la perete?

Pe marginea patului era o bară de protecție care se unea cu scara. M-am mutat spre perete și am văzut fereastra de sub scară.

Mi-am dat seama că patul era deasupra biroului și pe loc am avut senzația că dormeam mai degrabă pe birou decât în pat. Mi-ru a aprins veioza și a stins neonul din tavan. Crinii din fața ferestrei își întindeau umbrele pe geam în întuneric. Am întins o mână și am atins tavanul.

— E incomod?

— Nu…

Nu era incomod, era mai degrabă nefamiliar. Era prima dată când mă suiam în pat cu scara. Mi-am imaginat cum trebuie să urce Mi-ru pe scară în fiecare seară și am compătimit-o. Dacă nu era atentă, putea să se lovească cu capul de tavan când se trezea. Mi-ru s-a întins lângă mine și a închis ochii.

— Când eram mică, mi se părea foarte ciudat să văd pe cineva dormind. Era chiar puțin înspăimântător. Mă neliniștеam când vedeam că cineva închide ochii și doarme. Mi se părea că nu se mai trezește. Mă uitam așa la sora mea sau la părinții noștri și așteptam cu sufletul la gură să se trezească. Chiar și acum, înainte să adorm, mă gândesc cu spaimă că s-ar putea să nu mă mai trezesc. Cum pot oamenii să adoarmă atât de curajoși, fără nici o spaimă?

— De-asta m-ai zgâlțâit mai devreme?

— M-am uitat la tine și mi s-a părut că nu te mai trezești.

— Yun Mi-ru…

I-am întors fața spre mine.

— Mama mi-a spus că, dacă mă supăra cineva, să mă uit la persoana aceea când doarme. Spunea că în somn se vede adevărata noastră față și că nu poți să te superi pe oameni dacă îi vezi dormind. Așa că eu trag un pui de somn ori de câte ori sunt nervoasă sau stresată. Nu ți se pare că ești mai liniștită când te trezești? Gândește-te la somn ca la o renaștere.

Probabil că nu era de aceeași părere, căci n-a zis nimic. Între timp, Emily a urcat scara și s-a așezat în pat pe partea lui Mi-ru. S-a făcut ghem lângă ea și, cu lăbuțele strânse sub corp și

odihnindu-și bărbia pe pat, se uita fix la Mi-ru. Mi-ru a întins o mână să o mângâie pe gât.

— Mi-am amintit titlul cărții.

— Care carte?

— Cartea despre pisicile care merg la lacul sărat.

— Cum se numește?

— *La sfârșit de drum, povestește-i unui necunoscut*.

— *La sfârșit de drum, povestește-i unui necunoscut*?

— Da.

Pentru cei care își înmuiau trupurile în apa sărată a lacului și își spuneau povestea vieții unei pisici, pisica asta era un necunoscut? Aș fi vrut să citesc cartea aceea.

— Ai cartea?

— Tocmai mi-am amintit că a luat-o sora mea cu ea când a plecat, ca să i-o dea iubitului ei.

În lumina veiozei, mâinile arse ale lui Mi-ru mângâiau urechile surde ale lui Emily. Am întors capul și le-am privit. Din când în când, Emily se lăsa moale ca o plăcintă când Mi-ru își trecea mâna peste urechile ei. Mi-ru s-a ridicat, a aprins o lumânare la capul patului și a stins veioza. De câte ori tremura lumânarea, umbrele noastre se contopeau pe tavan și pe perete.

— Lumea e mult prea tăcută, nu-i așa?

Când a spus asta, mi-am dat seama că uitasem complet de lumea de dincolo de ușa apartamentului ei. Unde era Myeong-seo și ce făcea? La un moment dat începuse să mă sune sâmbăta dimineața, să se invite la mine. Ne întâlneam dimineața și petreceam toată ziua împreună, până seara târziu. De când începusem să merg cu Mi-ru la baia publică sâmbăta după-amiaza, nu-mi mai petrecusem sâmbetele cu el. Mi-ru s-a ridicat, s-a întins peste mine și a apăsat butonul unui mic aparat de radio. A început să cânte muzica.

— Opt minute și o secundă.

— Cum?

— Partea a doua a *Imperialului* durează opt minute și o secundă.

— Beethoven?

— Da.

Muzica de pian ne gâdila urechile și ne înconjura capetele în timp ce părea să ne poarte spre niște tărâmuri îndepărtate. Bineînțeles că Emily nu auzea nimic.

— Când nu pot să dorm, dau drumul la muzică și îmi spun că trebuie să adorm în opt minute și o secundă… Îmi impun să adorm.

— Și? Reușești?

— Uneori reușesc. Alteori îmi spun că nu știe nimeni că dorm. Dacă nu mă mai trezesc, nu va ști nimeni. Mă simt mai bine când ascult muzică. Alteori adorm fără probleme.

M-a tulburat ce mi-a spus. Uneori și eu gândeam la fel când mergeam la culcare în cămăruța mea. În nopțile acelea deschideam fereastra și mă uitam la orașul întunecat. Cel mai îndelung mă uitam la turnul de pe muntele Nam. În nopțile ploioase, îmi plăcea să văd cum luminile turnului, care erau ascunse de ceața deasă, reapar de dincolo de ea. Uneori ieșeam pe terasa acoperișului, aruncam cu piatra și jucam șotron la nesfârșit. Probabil că în nopțile în care nu puteam dormi și ieșeam pe terasă Mi-ru asculta muzică în subsolul ei. E foarte posibil ca momentele acestea să se fi suprapus. Să dormi cu cineva în aceeași încăpere e un prilej bun să îți poți imagina ce face persoana respectivă când e singură. După noaptea asta aveam să pot să-mi imaginez cum își petrece Mi-ru nopțile.

— Mi-ru.

I-am rostit numele, dar Mi-ru era nemișcată, cu ochii închiși. I-am spus Mi-ru. Nu i-am mai spus tot numele, Yun Mi-ru.

— Hai să ne sunăm la telefon când nu putem dormi.

— De ce?

— Locuim aproape. Am putea să ne întâlnim la mijlocul distanței. Sau ai putea să vii la mine, ori să vin eu la tine. Ce zici?

— Yun, a spus Mi-ru încet, ce-ar fi să ne mutăm împreună în casa mea?

Emily s-a cățărat pe burta ei. Lumina lumânării făcea ca umbra ei să tremure. Emily s-a lungit pe burta lui Mi-ru și a început să o maseze ușor. Eram surprinsă de propunerea neașteptată a lui Mi-ru. M-am întins și am mângâiat-o pe Emily pe blăniță. Ea își făcea toaleta. Îi auzeam lui Mi-ru respirația nerăbdătoare în timp ce aștepta răspunsul meu. Umbrele crinilor de la fereastră, care păreau că dau buzna în casă, erau acum drepte ca niște santinele aflate în repaus. Ce-o fi fost în capul lui Myeong-seo să îi planteze în fața ferestrei? Probabil că parfumul lor pătrunsese de multe ori în încăpere și fusese simțit noaptea de Mi-ru. La primul îngheț, tulpinile, pe care mai adăstau ultimele flori, aveau să se veștejească. Doar bulbii îngropați în pământ aveau să treacă iarna în tăcere. Așa trece timpul. Mi-am spus că trebuia să îi dau un răspuns, dar mereu mă furau alte gânduri. Mi-am amintit de brândușele de la casa pustie, dar și de buruienile care invadaseră curtea prin care nu mai trecea nimeni. Cum și-or fi petrecut ei trei timpul în casa aceea care acum era abandonată? Asta nu mai puteam să-mi imaginez.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, poate să vină și Myeong-seo să stea cu noi.

A spus asta ca și cum nici nu mai trebuia să-l întrebăm și pe el. Mă întreb dacă era genul de om care să facă ceva doar pentru că îi sugerase Mi-ru. Am rămas mută de uimire pentru un moment. Oare Mi-ru voia să recreeze viața în casa aceea, ca atunci când locuia cu sora ei? Simțeam cum se scurg minutele. Simțeam că dacă nu răspund în clipa următoare prietenia noastră avea de suferit. Simțeam că sora lui Mi-ru, pe care n-o văzusem niciodată, a apărut deodată în fața mea.

— Am nevoie de timp.

— Timp?

— Da.

— Nu te gândi prea mult. Casa e goală. Noi stăm în chirie, fiecare în altă parte, departe una de alta. Iar Myeong-seo stă în gazdă la rude. Am putea să locuim toți trei în același loc.

Dacă ar fi fost atât de simplu să locuiesc cu altcineva, n-aș fi plecat niciodată de la verișoara mea. Emily și-a terminat toaleta și s-a mutat pe burta mea. Mi-ru a chemat-o la ea, dar pisica a ignorat-o și a început frământatul.

— Uite, și Emily te roagă să te muți cu noi.

— Cum?

— Frământatul este cel mai de preț dar pe care ți-l poate face o pisică. Înseamnă că te iubește. Myeong-seo s-a purtat mereu frumos cu ea, dar lui nu i-a făcut niciodată masaj. Uneori suferea din cauza asta. Pe tine sigur te place.

Am întins mâna și am mângâiat-o pe ceafă. Emily a tors ușor.

— Așa face când e extrem de mulțumită. Sunt convinsă că dacă am sta împreună tu ai fi preferata ei.

În lumina lumânării umbrele noastre dansau deasupra patului. Concertul de pian se repetase deja de trei ori. Melodia era frumoasă, obsedantă și mătăsoasă ca blănița lui Emily.

— Jeong Yun, mi-a rostit ea iar numele întreg, te-am luat prin surprindere, nu-i așa?

— Sinceră să fiu, da.

— E firesc. Una e să fim prietene bune și alta să locuim împreună. Tu nu știi încă mare lucru despre mine, iar eu abia acum încep să te cunosc. Nu e drept să-ți cer asta acum. Înțeleg. Gândește-te cât vrei. Dar poți să îmi promiți că n-o să te gândești la nesfârșit?

— …

— Când m-am mutat aici, eram convinsă că o să rămân aici până mor. Nu mi-am imaginat că o să vreau să mă mut… Vreau să mă reapuc de școală.

Emily a încetat să mă mai maseze cu lăbuțele și a coborât scara. Am văzut-o sărind pe pervaz. Ședea acolo și privea crinii

care se unduiau în vânt, din când în când încercând să le prindă umbra cu lăbuța. Mișcările ei neauzite păreau pașnice. Camera era încremenită, cu excepția muzicii de pian și a lumânării care pâlpâia. Auzeam respirația liniștită a lui Mi-ru. Mă simțeam prost că nu-i dădusem răspunsul pe care-l aștepta.

După ce am privit-o pe Emily pentru a șaptea oară încercând să prindă umbra unui crin și ratând, n-am mai putut îndura tăcerea.

— Mi-ru… Și eu m-am tot gândit la tine.

— …

— Nu știu dacă o să mă înțelegi, dar, de când am plecat din casa părinților am preferat să stau singură, n-am căutat compania altora. M-am obișnuit așa. O să mă gândesc la propunerea ta. Dar nu e vina ta. Așa sunt eu.

— Probabil că ne-am gândit la același lucru.

— Da?

— Și eu prefer să fiu singură. N-am vrut să mă apropii de tine de teamă să nu te fac să suferi. Apropo, dacă vreodată o să te rănesc, te rog să nu mă urăști.

— …

— Dacă vei suferi vreodată din cauza mea, te rog să uiți de mine, să mă ștergi definitiv din memorie.

— De ce spui asta?

— Nu contează… Yun, să-ți amintești de mine. Să nu mă uiți.

Vocea îi tremura. M-am întors spre ea. Am întins un braț și am luat-o de mână. Avea mâna caldă. Ce păcat! Dacă sufletele noastre s-ar fi întâlnit mai demult, înainte să ne întâlnim noi… Vieți triste, fragile. Cred că știu la ce se gândea Myeong-seo când a plantat crinii în fața ferestrei ei. I-am strâns mâna și mai tare.

— Să nu uităm ziua asta.

Mi-am dat seama că repetasem vorbele pe care mi le spunea Myeong-seo mie ori de câte ori se întâmpla ceva. Oare când

îmi spunea fraza asta simțea și el același lucru pe care l-am simțit eu când i-am spus-o lui Mi-ru? Oare în clipa aceea și el simțea față de mine tot un fel de compasiune, cum simțeam eu față de Mi-ru, care era atât de enigmatică? Ce-am fi putut oare spune când ne copleșea o milă pentru care nu existau cuvinte de consolare și când eram blocați într-o situație din care nu puteam ieși?

— Sora mea obișnuia să spună asta.

— Da?

— Ne spunea mereu vorba asta mie și lui Myeong-seo, când locuiam împreună. „Să nu uităm ziua asta."

Printre notele părții a doua a *Imperialului* am auzit cum suna înăbușit un telefon. Sunetul venea de pe biroul de sub pat. A sunat încontinuu, apoi s-a oprit. Mi-ru n-a schițat nici un gest să răspundă. Părea că știe cine o caută. A început să sune din nou. S-a prefăcut că nu-l aude.

— Vara aceea…

— Da?

— Dacă nu exista vara aceea, sora mea ar fi fost acum prim-balerină la operă, așa cum își dorea.

— Ce s-a întâmplat?

— Am mers împreună la bunici. Părinții noștri se certau des atunci. Mama i-a spus lui Mi-rae să mă ducă la bunica pentru câteva zile. A fost o decizie de moment. Mama a sunat-o pe bunica, mama ei, dar nu a găsit-o. A spus că o mai sună după ce plecăm noi. Bunica locuia în sud, în Sancheong. Când a izbucnit războiul, a cărat-o pe mama în spinare, de una singură, și s-au refugiat în sud. S-a mutat într-o zonă retrasă din Sancheong și și-a construit acolo o casă ca aceea în care locuise în copilărie. Eu și sora mea adoram casa aceea. Bunica avea tot felul de lucruri. Mama instruise șoferul să ne ducă până acasă la bunica, dar Mi-rae l-a concediat. A spus că mai bine luăm singure autobuzul. Ne-am gândit că era mai interesant așa. Am luat un autobuz până în Sancheong și am mers pe jos de la

autogară la casa bunicii. Îmi amintesc cât de mult mi-a plăcut, parcă mergeam la picnic. În autobuz, părul ei zbura în vânt când era deschis geamul și îmi gâdila fața. Îmi amintesc cum îmi șoptea fără încetare „Uite-acolo!“ și îmi arăta copaci și flori și cerul când mergeam pe străzile lăturalnice spre casa bunicii.

Telefonul, care se oprise din sunat cât timp Mi-ru și-a depănat povestea cu voce scăzută, a început iar să sune.

— Era deja după-amiază când am ajuns la bunica. Am strigat-o când am intrat pe poartă, dar casa era pustie. Copacii, care locuiau în curtea casei ca și cum făceau parte din familie, se ridicau lângă pereții casei și îmbrățișau drăgăstos curtea cu umbra lor, florile multicolore de vară, de lângă intrare, erau toate înflorite. Ușa de la intrare era singurul loc prin care se putea intra în casă, dar era încuiată și avea lacătul pus. N-aveam cum să intrăm. Ne-am așezat pe prispa de lemn și am așteptat-o pe bunica. Presupuneam că se întoarce, de vreme ce mama a spus că o sună s-o anunțe. Mai fuseserăm la bunica fără să o sunăm înainte și o găsiserăm mereu acasă. Deretica prin curte sau lucra în grădina de lângă curtea casei, îmbrăcată în pantaloni largi și cu pălărie de soare, cu o sapă în mână, dar, când ne vedea intrând pe poartă și strigând-o, se oprea din lucru și venea repede spre noi spunând „Puișorii bunicii!“. Alergam și eu spre ea și o îmbrățișam strâns. Îmi plăcea cum miroase a sudoare. Era straniu și puțin înfricoșător să găsim casa goală, fără bunica. Mă rugam să apară. Nu știu cât timp a trecut. Mă gândeam că o să ajungă imediat acasă, floarea-soarelui începuse deja să arunce umbre lunguiețe și ea tot nu se arăta. A început să ni se facă foame. Uneia din noi i-au chiorăit mațele. I-am spus lui Mi-rae că mi-e foame și mi-a răspuns că și ea e flămândă. Deși n-avea cum să mă ajute, am continuat să mă plâng de foame, doar pentru că eram mai mică. Sora mea a încercat să mă liniștească spunându-mi că bunica avea să ajungă imediat acasă, dar și stomacul ei chiorăia. Probabil că ea își dorea și mai tare

s-o vadă pe bunica. A renunțat să mai stea cu ochii ațintiți pe poartă, s-a ridicat și s-a îndreptat spre ușa închisă. Deși știa că nu e nimeni acasă, a strigat „Bunico!“ și a bătut cu pumnii în ușă. M-am dus și eu lângă ea. Când am obosit, ne-am sprijinit cu spatele de ușă și am început să enumerăm ce aveam să-i cerem să ne facă de mâncare după ce vine acasă. Bunica avea multe vase scumpe, de alamă. Ne povestise că în satul din nord, unde a trăit înainte, când venea un oaspete de vază, era un semn de mare respect să fie servit în vase de alamă, cu linguri și bețișoare de alamă. Bunica obișnuia să ne servească și nouă în vase de alamă cartofi și porumb fiert, fasole, *sujebi*[1] sau turtițe din cereale. Și făcea cei mai buni *pyeonsu*, din aluat de colțunași cu umplutură.

— Ce sunt *pyeonsu*?

— Așa se numesc colțunașii în locurile unde a copilărit ea. Se fierb în supă de vită. Stăteam acolo cu Mi-rae și făceam lista cu mâncărurile pe care aveam să-i cerem să le gătească. Pe lângă *pyeonsu* mai voiam și friptură de porc în frunze de salată și supă cu găluști de orez și fiertură cu pastă de soia și colțunași, cam ce făcea ea de obicei când o vizitam în vacanța de iarnă. Am enumerat vreo cincizeci de feluri de mâncare și tot n-a apărut. Eu continuam să scâncesc „Mi-e foame! Mi-e foame! Mi-e foame!“. Cu cât mă plângeam mai mult, cu atât îmi era mai foame. Sora mea nu avea ce să facă decât să mă încurajeze: „O să ajungă imediat“. „Și dacă nu mai vine?“ am întrebat-o. Ea a încercat să mă liniștească: „De ce să nu mai vină? Doar întârzie puțin“. Eu eram tot mai greu de convins. „Dacă a plecat într-o călătorie?“ am spus și am început să înșir motivele pentru care bunica putea să nu se întoarcă acasă în ziua aceea. Sora mea continua să bată la ușă. Eu mă gândeam că, dacă am fi putut să intrăm, am fi găsit înăuntru multă mâncare și asta m-a făcut

1 Supă cu găluști.

să-mi doresc și mai mult să intru. Cu cât trecea mai mult timp și ușa rămânea închisă, cu atât eram mai convinsă că bunica nu se mai întorcea. Nu mai văzusem niciodată ușa cu lacătul pus ca atunci. „Dacă a plecat undeva departe și nu se mai întoarce câteva zile?“ Când am întrebat asta, Mi-rae s-a ridicat. A căutat peste tot un bețigaș suficient de lung, de subțire și de puternic ca să-l poată vârî în lacăt. Dar n-a funcționat. Soarele apunea și eram lihnite de foame, așa că am început să intrăm în panică. Am uitat de bunica, ne agitam doar să deschidem lacătul. Ne dădeam de ceasul morții să găsim ceva ascuțit și tare care să intre în broască. Prunul, cireșul și curmalul japonez din curte ne priveau cum alergăm bezmetice. Probabil că în agitația noastră de a găsi ceva ascuțit am călcat în picioare toată creasta-cocoșului din curte. Mi-rae a găsit într-un șopron cutia din lemn cu unelte a bunicii și a adus-o lângă ușă, icnind sub greutatea ei. Soarele tocmai apunea. Ne-am lăsat pe vine și am încercat fiecare obiect ascuțit pe care l-am găsit în cutie. Nimic nu se potrivea.

Telefonul a încetat să mai sune. Până și concertul pentru pian se terminase. Era tăcere deplină. Am ridicat puțin capul și m-am uitat spre fereastră. Crinii încă își mai întindeau umbrele întunecate pe geam. Emily, care stătuse pe pervaz de unde mișca din cap în față și în spate în ritmul în care se mișcau umbrele crinilor aplecați de vânt, nu mai era acolo. Era prea multă liniște, așa că m-am uitat în jur după pisică. Probabil că Mi-ru petrecuse multe nopți în camera asta căutând pisica din priviri, ca și mine.

— Orice am încercat, lacătul nu se deschidea, ca și cum ar fi așteptat mai întâi un sacrificiu. Ne uitam dezamăgite la cutia cu unelte. Uneltele frumos rânduite ale bunicii erau acum aruncate alandala peste tot. Mi-rae a spus că o trece pipi și s-a dus către prunul din curte. Deși îi plăcea nespus casa bunicii, detesta să meargă la toaleta din fundul curții. De fiecare dată când

avea nevoie să meargă la baie, ne punea pe una dintre noi să stăm afară, lângă toaletă. Uneori ne striga „Bunico!“ sau „Mi-ru!“ ca să fie sigură că n-am plecat. Îi răspundeam: „Aici sunt!“ și ea spunea: „Să nu te miști de acolo!“ Mi s-a părut amuzant că sora mea mai mare prefera să facă pipi la copac în loc să meargă la toaletă, mai ales că nu era nimeni acasă și am zis în gândul meu că era o fricoasă. Am văzut-o că se așază pe vine sub copac și își ridică fusta, apoi am luat o pilă cu mâner din cutie și am vârât-o în broască. Îmi imaginam ce minunat ar fi dacă aș reuși să deschid ușa până se întorcea ea și am început să spun în gând „Deschide-te, deschide-te, deschide-te“. Dar dacă ea nu reușise s-o deschidă, cum aș putea s-o fac eu? M-am chinuit să deschid ușa, dar n-am reușit, m-am înfuriat și am trântit pila cât am putut de tare. Sora mea m-a strigat de sub copac. Terminase de urinat și își ținea fusta cu mâna în timp ce ridicase și un picior în aer. Cu o mână se ținea de o creangă, ca și cum s-ar fi ținut de bară la balet. A făcut o săritură înaltă în aer și a aterizat ușor. Părea să se miște pe muzică.

— …

— „Mi-ru, ce i-a zis Fokin Annei Pavlova?“ Fokin a creat coregrafia pentru *Moartea lebedei* special pentru Pavlova. Mereu îmi spunea ce aflase de prin cărțile ei de balet. Îmi spunea câte o poveste și apoi verifica dacă o mai țineam minte. Îmi punea tot felul de întrebări. „Cine a zis că orice melodie poate fi transformată în balet?“ Parcă eram la examen. Aproape niciodată nu nimeream răspunsul, dar din când în când făceam ochii mari și răspundeam „George Balanchine!“ și atunci mă mângâia pe cap. Așa discutam noi despre balet. Știi cum e câteodată la balet când vine solistul pe scenă înaintea spectacolului și face o mică demonstrație ca să incite publicul? Așa făcea Mi-rae piruete sub prunul din curte. Nu avea poante, dar a făcut câteva piruete și m-a strigat din nou. „Mi-ru, te-am întrebat ce i-a spus Fokin Annei Pavlova!“ „Ești o lebădă!“ Erau cuvintele

preferate ale surorii mele: ești o lebădă. Când a auzit răspunsul meu, Mi-rae s-a aplecat în față, ușor și delicat, sub prun. Imita mișcările cu care o lebădă își întinde pentru ultima dată aripile. Nu-mi puteam desprinde privirea de la sora mea, care se ghemuise sub copac. Arăta întocmai ca o lebădă care e pe moarte. Am văzut-o împreună pe Pavlova, interpretând *Moartea lebedei*, într-un film făcut cu mult înainte de a ne fi născut noi. Filmul era de o calitate foarte proastă și m-au durut ochii de la liniile de pe peliculă, ca niște șuvoaie de apă. În schimb, sora mea nu-și putea opri lacrimile. Îmi amintesc că am ațipit la un moment dat și, când m-am trezit, ea era pe podea, lângă pat, în poziția lebedei care-și acoperea capul cu aripile. Când am văzut-o căzută în poziția aceea sub prun, am izbucnit în lacrimi. Am crezut că nu se mai ridică. Era atât de impresionant! Plânsul meu a luat-o prin surprindere, așa că și-a adunat aripile și a plutit spre mine. Mă tot întreba „Ce-ai pățit? Ce s-a întâmplat?". Între timp se întunecase. Mă întreba iar și iar de ce plâng, dar nu-i puteam răspunde, nici nu mă puteam opri din plâns. Parcă aș fi presimțit că era ultima dată când sora mea făcea balet. Eram neliniștită, mâhnită și totodată speriată, fără să pot spune de ce. Pentru că nu mă liniștеam, sora mea a încercat iar să deschidă ușa. S-a agățat de lacăt și a s-a lăsat în genunchi. Deodată țipetele ei ascuțite mi-au spart timpanele. Mi se părea că am căzut într-o prăpastie. „Mi-rae!" Șocul acela m-a făcut să mă opresc din plâns. M-am repezit spre sora mea, care se ținea de genunchi. Pila pe care o aruncasem de furie se înțepenise între scândurile prispei, cu partea metalică în sus, și acum se înfipsese bine în genunchiul ei. Mi-rae s-a îndoit de la mijloc în fața ușii și s-a prăbușit.

Simțeam că nu mai am aer.

Emily, care dispăruse o vreme, a urcat din nou pe scară în pat. Cum stăteam așa în tăcere, a sunat din nou telefonul. Lumânarea se stinsese la un moment dat. Emily s-a ghemuit pe perna

lui Mi-ru. Telefonul a încetat să sune și tăcerea s-a reinstalat în încăpere.

— Din ziua aceea sora mea n-a mai dansat niciodată.

Oare câte momente ca acesta vor mai urma? Momente în care cuvintele sunt de prisos. Probabil că asta înseamnă să evoluezi ca om, să treci cu bine de momentele acestea în care cuvintele nu-și au locul. M-am ridicat în fund și am privit-o pe Mi-ru pe întuneric. Cu o mână o mângâia pe Emily pe gât. Cealaltă mână i se odihnea pe frunte. I-am luat mâna de pe frunte. Mâna ei cu cicatrici și pielea încrețită era caldă.

— Nu-i ușor să asculți povestea, nu-i așa, Jeong Yun?

N-am fost în stare să-i spun că nu era așa de rău.

— Yun Mi-ru…

— …

— Spune povestea până la capăt. N-o ține în tine.

— Ești sigură că poți s-o asculți?

— O să o înfruntăm împreună.

— De ce?

— Pentru că acum suntem împreună.

M-am uitat la cealaltă mână a ei, cea cu care o mângâia pe Emily. Faptul că-mi povestește mie asta o va ajuta oare să uite de suferință? Nu putea să uite trecutul, dar speram măcar că-l va putea lăsa în urmă. Aș fi vrut s-o văd că uită de cicatricile ei și se îndreaptă spre ceva nou.

Emily, care stătea tăcută pe perna lui Mi-ru, s-a întins și mai mult.

— Asta e povestea copilăriei mele. Ziua aceea, la bunica, mi-a rămas întipărită adânc în memorie și când am crescut. Aș fi putut să trec mai ușor peste ea dacă sora mea m-ar fi urât. Dar n-am vorbit niciodată despre ce s-a întâmplat. Nici măcar o dată. Singură acasă, am văzut cum s-a demontat bara de balet din încăpere când Mi-rae era la spital. Parcă toată lumea uitase. Nimeni n-a mai scos un cuvânt despre asta – nici bunica, nici

părinții noștri, nici sora mea, nici eu. Nu-mi mai amintesc de ce nu era acasă bunica în ziua aceea și nici când s-a întors. Îmi amintesc doar că, după ce a văzut-o pe Mi-rae la pământ, a fugit în cel mai apropiat sat, tocmai peste deal. Apoi s-a dus la spital, împreună cu tânărul din sat care a dus-o pe Mi-rae cu tractorul, așa cum era cu pila înfiptă în genunchi. Când a murit, bunica mi-a lăsat mie casa. Mi-a spus să am grijă de ea. Se simte mâna ei peste tot în casa aceea. Când eram mică, bunica a plantat în curtea casei exact același tip de pomi de care avusese și în curtea casei din satul ei natal din nord. Dacă nu se întâmpla nenorocirea aceea, aș fi iubit casa. Bunica și-a făcut singură, la mașina de cusut, toate păturile și toate cuverturile din casă, iar în curte plantase florile în așa fel încât erau mereu unele înflorite. A plantat și flori de câmp, din acelea de care văzuse în satul ei din nord când era tânără, așa că în grădina ei găseai mereu flori neobișnuite, care înfloreau, se uscau și apoi iar înfloreau. Acum nu mai are cine să se îngrijească de casă. Probabil că e în paragină.

— Hai să mergem până acolo într-o bună zi, am zis pe același ton pe care Mi-ru îmi propusese să mergem la Basel când ne-am uitat la tabloul de Böcklin.

Am simțit cum cuvintele „într-o bună zi" își croiau iar drum spre mine. Am încetat să le mai rostesc după moartea mamei, dar înainte de asta mi le spuneam mereu, ca pe o promisiune. Uneori erau singurele cuvinte care-mi aduceau alinare. Când a înțeles că e grav bolnavă, prima ei decizie a fost să mă trimită la verișoara mea în oraș. Eu voiam să rămân cu ea. Pe cât de mult se străduia ea să mă protejeze, să n-o văd în suferință, luptându-se cu boala, pe atât de mult voiam eu să rămân alături de ea. Dar a trebuit s-o ascult. Deja pierduse prea mult timp încercând să mă convingă să plec și își neglijase tratamentul. A trebuit ca eu să plec pentru ca ea să se poată trata cum trebuie. În ziua în care am plecat de lângă mama, care era suferindă,

i-am spus „Într-o bună zi, mamă…“. Cuvintele acestea aveau să se învârtă în mintea mea de mii de ori. Erau singurele cuvinte pe care eram în stare să le rostesc, chiar și atunci când mamei nu-i mai rămăsese nici un fir de păr pe cap. „Într-o bună zi, mamă…“ Visul meu cel mai arzător, acela de-a o vedea pe mama refăcută și cu puterile recăpătate, nu s-a îndeplinit niciodată. Când am pierdut-o pe mama, am aruncat în uitare cuvintele acestea. Nu mai aveau nici o noimă și nici nu-mi mai erau de ajutor. Erau niște cuvinte fantomatice, care nu mai aveau puterea să schimbe nimic. După ce am încetat să le mai folosesc, am început iar să mă consolez mușcându-mi buzele, înghițindu-mi zâmbetul amar, frecându-mi obsesiv fruntea sau plimbându-mă de una singură.

— Vorbești serios?

— Despre ce?

— Despre vizita la casa bunicii mele într-o bună zi.

— Da… într-o bună zi.

Am simțit deodată o dorință arzătoare de a mă ține de cuvânt.

— O să vină, oare, vreodată și ziua aceea?

Mi-ru părea că-mi citise gândurile.

— Cu condiția să nu uităm.

— Să nu uităm?

Mă cuprinsese tristețea, așa că m-am ridicat în capul oaselor și i-am zis:

— Hai s-o luăm și pe Emily!

— Și pe Myeong-seo, a adăugat Mi-ru.

Apoi, cu ochii închiși, a spus fără să ezite „Și pe domnul profesor Yun“. Am tăcut amândouă pentru o clipă. Erau chiar atât de apropiați încât l-ar fi luat cu ea? Mi-ru a adăugat „Și pe Cascadă“, ca și cum ar fi vrut să spargă tăcerea care se lăsase între noi. Am râs. Apoi am început să-i adăugăm pe listă pe toți cei pe care-i cunoșteam. Eu l-am propus pe Dan, deși Mi-ru nu-l cunoștea.

— Cine e Dan?

— Un prieten. Am crescut împreună.

— Vreau să-l cunosc și eu.

— O să-l cunoști într-o bună zi.

— Yun… Într-o bună zi vreau să mă mut în casa aceea. Vreau să muncesc pământul, așa cum a făcut bunica mea. Vreau să semăn primăvara și să culeg roadele toamna. Să cultiv legume și să trăiesc din ce-mi oferă pământul și să scriu. Probabil că bunica mi-a lăsat casa mie, și nu lui Mi-rae, pentru că știa că-mi doresc asta. Știa, deși nu m-am mai dus niciodată acolo după vara aceea. Acum casa e pustie, dar vreau să mă întorc acolo și să o pun la punct. Nu ne-a interzis nimeni să mergem acolo, dar după accident n-am mai vorbit niciodată despre locul acela. Sora mea n-a zis nimic nici măcar atunci când bunica mi-a lăsat mie casa. Nu existau animozități între noi. Ne înțelegeam în continuare ca surorile. Dar n-am vorbit niciodată despre accident sau despre casa aceea. Sigurul moment în care sora mea a adus vorba despre casă a fost când a vrut să-l ascundă pe el acolo.

— Pe cine?

— Pe cel pe care-l iubea la fel de mult cum iubea baletul.

A iubit pe cineva la fel de mult cum a iubit baletul? Nu mi-am putut reține un oftat adânc.

— Când a intrat Mi-rae la facultate, a luat-o pe Emily și s-a mutat în oraș. În anul următor, când am venit și eu cu Myeong-seo, era complet schimbată. Norul acela întunecat care o învăluise după ce a fost nevoită să renunțe la balet dispăruse fără urmă. Îmi spunea pe nume, așa cum făcea în copilărie. Când vedea ceva care-i plăcea sau ceva neobișnuit, ori când voia să se laude cu ceva, îmi spunea: „Mi-ru! Ia uite!“ În primul an de facultate n-a prea stat acasă, așa că am văzut-o destul de rar. Era mereu preocupată de ceva, iar eu eram în plină pregătire pentru examenul de admitere. Când m-am mutat cu

ea, după primul ei an de facultate, părul îi strălucea, fața îi era luminoasă, până și fruntea părea să-i radieze. Avea și pasul mai ușor, ca al lui Emily. Redevenise cea de dinainte de accident. Și totul i se datora bărbatului din viața ei. Viața ei părea să graviteze în jurul lui, nu al școlii. Rostea cu naturalețe cuvinte ca „socialism“, „teoria proletară a valorii“ sau „drepturile omului“. Și asta nu era sigura schimbare. Avea pe birou cărți pe care nu le mai văzusem până atunci, cu titluri precum *Istoria economiei occidentale* și *Capitalul*. Avea cărți de Frantz Fanon, dar și *Țipătul unei pietre*, *Așa s-a călit oțelul*, *Manifestul Partidului Comunist*, *Pedagogia, Istorie și conștiință de clasă*. Mă trezeam dimineața și o găseam la birou, citind cărți precum *Trandafirul alb*, cu același entuziasm cu care pe vremuri citea cărți despre balet. Emily dormea în fața ei. Era atât de prinsă de lectură, încât puteam să mă proțăpesc în fața ei și nu-și dădea seama că eram acolo. Eram curioasă cine era bărbatul acesta. Mă intriga tot mai mult cel care o făcuse pe sora mea să citească *Teologia eliberării*. Dar nu știam despre el decât ceea ce-mi spusese ea. Încă nu-l văzusem în carne și oase. Apoi, într-o zi, sora mea m-a chemat să-mi spună că-l invitase la cină. La noi acasă. „Nu te superi, nu?“ Mă gândeam doar că aveam în sfârșit să-l cunosc. N-o să uit niciodată ziua aceea în care trebuia să cinăm împreună. Nu el m-a făcut să nu uit, ci ea. S-a trezit dimineața devreme și l-a luat pe Myeong-seo cu ea la piața de pește din Noryangjin, să cumpere niște crabi albaștri. Spunea că sunt preferații lui. Crabi albaștri? Am amuțit. Crabii albaștri nu păreau să se potrivească deloc cu cineva care o determinase pe sora mea să citească *Che Guevara: O biografie critică*. Dar a cumpărat crabii împreună cu Myeong-seo și i-a pus în chiuveta din bucătărie.

Mi-ru s-a oprit să-și tragă sufletul, ca și cum ar fi retrăit momentul.

— Crabii s-au târât peste tot prin casă, pocnindu-și cleștii. Erau atât de însuflețiți, încât a trebuit să alergăm toți trei prin

casă după ei ca să-i putem prinde. Și nu a cumpărat doar crabi. Ai fi zis că a mutat toată piața la noi acasă. Nu era vietate marină care să-i fi scăpat. Haliotis, scoici Saint Jacques, castraveți-de-mare… Sigur cheltuise jumătate din banii pe care ni i-au trimis părinții pentru toată luna. Era mare balamuc în bucătăria noastră, în primul rând din cauza crabilor care opuneau rezistență. Îmi amintesc că se uita neajutorată la ei și l-a întrebat pe Myoeng-seo ce să facă. El a spus că e posibil să moară dacă le înlătură carapacele, așa că Mi-rae a prins să smulgă carapacea unui crab cu mâinile goale. A fost cât pe ce să fie ciupită. Nu-mi venea să cred. Când locuiam la Busan, sora mea detesta mirosul de mare și nu mergea niciodată în port. Când era pe la asfințit, după atâta agitație, crabii păreau finalmente morți, căci nu mai mișcau. Mi-rae a fiert crabii în oală în mai multe ture și i-a așezat grămadă pe un platou. Am vrut să o ajutăm și noi, dar a făcut totul de una singură. Cum era omul ăsta de o schimbase atât de mult pe sora mea? Curiozitatea mea deja nu mai avea margini. Myoeng-seo părea să vadă pentru prima dată cum se gătesc crabii. A zis că el credea că sunt roșii de la bun început. Era atât de fascinat de faptul că crabii albaștri deveneau roșii în oala de gătit, încât nu se putea abține să nu ridice din când în când capacul oalei și să se uite mirat la ei. Eu mă plângeam că nu pricepeam de ce a ales crabii albaștri. Era jenant să stai față în față cu un necunoscut și să mănânci crabi. Trebuia să le spargi carapacea și apoi să scobești carnea… Nici nu voiam să-mi imaginez cum era să scobesc carnea de crab în fața unui necunoscut. Și îmi venea să o întreb și de ce cumpărase atât de mulți, chiar dacă îi plăceau lui. Era neobișnuit să o văd pe Mi-rae gătind, dar eram fascinată și fericită. Era prima dată când o vedeam gătind în bucătărie. În primul an când s-a mutat în oraș a stat în cămin, iar când a venit să stea cu noi mai mereu găteam eu și Myeong-seo. Și, oricum, de vreme ce nu așteptam nimic de la ea, nici nu speram că va găti. Iată însă că tocmai ea făcea acum supă din frunze de pelin, pe care le spălase și le curățase singură.

— A fost bună?

— Habar n-am. N-am ajuns să mâncăm nimic din toate astea. Până și în caietul meu spațiul pentru ziua aceea e gol.

— Ce s-a întâmplat?

— El n-a mai venit.

„El n-a mai venit.“ Mi-ru parcă își înghițea cuvintele, iar vocea ei părea să vină din străfundurile unui abis.

— A fost foarte ciudat. El a sunat în timp ce gătea ea crabii. Am auzit când i-a spus că nu era nevoie să aducă nimic, așa că mi-am imaginat că a întrebat-o dacă să cumpere ceva. Probabil că el a insistat căci am auzit-o spunându-i: „Îi plac crinii. Ia unul singur“. Am făcut ochii mari ca și cum aș fi întrebat, „Pentru mine?“ și sora mea mi-a făcut cu ochiul. Părea că știe cum să ajungă până la noi. N-a cerut lămuriri. Au trecut două ore, crabii s-au răcit și el tot n-a ajuns. După o vreme s-a întunecat. Mi-rae părea alarmată, așa că i-am spus că probabil apăruse ceva neprevăzut și că puteam să mâncăm împreună altă dată. Ea a mormăit ca pentru sine „Altă dată?“, apoi a spus: „Bineînțeles că putem să mâncăm împreună altă dată. Nu asta e problema, sper doar că nu i s-a întâmplat nimic rău“. În clipa aceea încă tot nu înțelegeam ce vrea să spună. Ne-a întrebat dacă nu vrem să ne așezăm la masă fără el, dar ne pierise pofta de mâncare. Ea era mult prea preocupată ca să mai mănânce. S-a ridicat, a luat receptorul și a dat câteva telefoane. „Da, da… Nu, nu…“ După câteva convorbiri scurte, s-a încălțat și s-a repezit afară. Emily a condus-o până la ușă, dar ea a plecat fără să se uite în urmă. Myeong-seo, căruia i se citea îngrijorarea pe față, s-a ridicat să o urmeze. Am ieșit și eu după ei. Mi-rae parcă înnebunise. Când am ajuns la poalele dealului, am văzut-o în curbă, la șosea. Era întuneric și drumul era mărginit de copaci pe ambele laturi. A pus piciorul pe carosabil și se pregătea să traverseze. Un autobuz a trecut în viteză prin fața ei, iar un taxi a frânat brusc. Taximetristul a scos capul pe geam să o înjure.

Myeong-seo s-a dus la ea și a adus-o înapoi pe trotuar, dar ea tot încerca să iasă în drum. Am rămas în urma ei s-o supraveghem. Nu asculta ce îi spuneam, dar era atât de agitată, încât nici nu puteam să o lăsăm singură. A trecut destul de mult timp. I-am spus lui Myeong-seo să o ducem cu forța înapoi acasă, dar chiar atunci a sărit într-un taxi care tocmai venise de după curbă, și dusă a fost. Am rămas acolo, uitându-ne perplecși la strada goală de unde dispăruse ea, apoi am urcat deznădăjduiți dealul spre casă. Era deja noapte. Myeong-seo a acoperit crabii fierți cu un capac și a pus bine și celelalte preparate. Acum, că Mi-rae dispăruse, nu ne mai ardea de mâncare.

Telefonul a sunat din nou, acoperind muzica de concert care începuse iar, de la capăt. S-a oprit o clipă, apoi a început să sune din nou. Mi-a distras atenția și n-am auzit o parte din povestea lui Mi-ru. Ea părea că nu-l aude. Era atât de lipsită de orice reacție, încât nu îndrăzeam să o întreb de ce nu răspunde. Soneria telefonului s-a contopit cu muzica de concert, apoi a dispărut și iar s-a contopit cu muzica.

— Sora mea nu s-a întors acasă în noaptea aceea, nici a doua zi. Am mers la ea la școală și am căutat-o în toate sălile de curs, dar n-am găsit-o. A apărut abia a treia zi. Nu știu unde fusese și ce făcuse, dar părea pierdută. Părea nedormită, avea ochii injectați. Am întrebat-o ce s-a întâmplat, dar m-a privit cu ochii goi și s-a prăbușit pe pat. Am aruncat împreună cu Myeong-seo toate fructele de mare pe care le cumpărase în dimineața aceea, ca să-i gătească prietenului ei. Crabii se stricaseră și miroseau groaznic. Am curățat bine bucătăria ca să scăpăm de miros. De câte ori deschideam ușa camerei ei să văd ce face, ea dormea. Emily se postase lângă perna ei și n-o pierdea din ochii ei mari și albaștri. Din când în când își îngropa fețișoara în părul lui Mi-rae. Myoeng-seo a înmuiat o bucată de pânză în apă și a spălat-o pe față. Am făcut și eu la fel și i-am spălat mâinile și picioarele. Era atât de obosită, încât a dormit în tot acest timp,

fără să se trezească. După ce a dormit buștean vreo douăsprezece ore, s-a trezit brusc, ca și cum ceva ar fi speriat-o, și a început iar să dea telefoane. Cu fiecare apel devenea tot mai lividă. Într-un final a închis telefonul și a rămas multă vreme cu fața îngropată în mâini. Apoi și-a luat geanta. Am întrebat-o unde pleacă, dar nu mi-a răspuns. Nu puteam s-o las să plece așa. Am țipat la ea: „Și cum noi cum rămâne? Ce ne facem fără tine? Nu poți pleca așa, fără să ne spui un cuvânt!“ Era pentru prima dată, după accidentul de la casa bunicii, când strigam la ea. S-a lăsat moale la pământ, evident copleșită. M-a privit cu ochii ei injectați de nesomn și mi-a zis: „Mi-ru, a dispărut!“ La început n-am înțeles ce voia să spună. Cum aș fi putut să înțeleg? Cât îmi doresc să fi priceput ce se întâmpla, să-mi fi dat seama ce urmează! Dacă mi-aș fi dat seama, n-aș fi lăsat-o să plece. „Trebuie să-l găsesc.“ Părea calmă când a spus asta, total diferită de cum era când vorbea la telefon sau când s-a prăbușit pe podea în fața mea.

— …

— M-a întrebat dacă sunt de acord să îl trimită la casa bunicii, în cazul în care îl găsea. Era prima dată când vorbeam de casa bunicii. I-am pus în palmă cheia de la casă. Yun… În clipa aceea habar nu aveam de ce dispăruse bărbatul acela pe care nu-l cunoșteam, dar îmi doream sincer să-și poată găsi liniștea în casa bunicii mele. Dacă trebuia să se ascundă, atunci îmi doream să se ascundă acolo. Nu știam dacă era un om bun sau rău, nici ce făcuse. Dar sora mea părea extenuată din cauza lui și speram din toată inima că se afla undeva unde să-l poată găsi. Nu mi-am imaginat că aș putea avea asemenea sentimente față de un om pe care nu l-am văzut niciodată. Am condus-o pe Mi-rae până la ușă și am rugat-o să mă sune la telefon o dată pe zi, la o anumită oră. A spus că avea să mă sune la miezul nopții. La început s-a ținut de promisiune. O întrebam dacă e bine, dacă e totul în regulă și-mi răspundea prompt că era OK.

Însă, după ce începeam să îi pun și alte întrebări, vocea ei își pierdea convingerea. Apoi a început să nu mai sune cu regularitate. Suna o dată la trei zile, apoi la cinci zile și într-un final a încetat să mai sune. Din când în când apărea acasă, arătând groaznic, și dormea neîntoarsă până își recăpăta energia. Apoi lua la ea niște bani și pleca iar. Uneori mângâia pisica, cu o privire pierdută, de parcă venise acasă de dorul pisicii. Se pare că zilele în care venea acasă să doarmă erau cele în care afla cele mai proaste vești despre iubitul ei. După ce venea împleticindu-se până acasă și dormea, când se trezea începea brusc și din senin să vorbească despre el. Ne-a spus că în ziua în care trebuia să vină la noi la cină au venit niște oameni după el. Se pare că se întâmplase chiar în clipa în care se pregătea să plece de acasă. „Cine erau și de ce s-a dus cu ei în loc să vină aici?" Îmi tot punea întrebări la care nu puteam să răspund. De fiecare dată când venea acasă arăta tot mai rău. „Cineva l-a văzut suindu-se în taxi cu oamenii ăia, dar apoi a sărit din mașină și a fugit. Ce s-a întâmplat în taxi de a fugit așa?" spunea ea mai mult pentru sine. Într-o zi mi-a spus că în copilărie părinții îi spuneau Min-ho. Probabil că îi întâlnise familia. Cred că îl căuta împreună cu fratele lui mai mare. Părea să-și fi recăpătat speranța și spunea că sunt șanse ca fratele lui să-l găsească. Se pare că fratele lui arăta întocmai ca el. „Mi-ru, fratele lui îi spune Min-ho." Apoi îi repeta numele cu voce scăzută: „Min-ho, Min-ho, Min-ho". Într-o zi a venit acasă și ne-a spus că cineva îl văzuse fugind în pădure din fața unui punct de control, dar era dezamăgită, căci nu era el. Apoi tot ea a zis: „Ba nu, mai bine așa. Ce treabă ar avea el în pădure?" Îmi puteam da seama pe unde a fost doar din ceea ce spunea când se întorcea. Cineva îi spusese că l-a văzut sub un pod lângă barajul din Cheongna, dar, când s-a dus acolo, n-a găsit pe nimeni să poată întreba. Într-o altă zi m-a întrebat, ca și cum s-ar fi întrebat pe sine, ce treabă avea el să se urce în trenul acela. Venea acasă, spunea

lucruri din care nu înțelegeam mai nimic, dormea buștean și apoi pleca iar. De fiecare dată când apărea acasă doar pentru a porni iar la drum, rămâneam cu promisiunea că o să sune în fiecare zi, dar nu se ținea de ea. Eram cumplit de neputincioasă. Deși se strâmba când auzea, singurul lucru pe care îl puteam face era să-i spun că nu o mai las să plece dacă nu promite să mă sune. Am aflat totuși din căutările ei că mulți oameni dispăruseră, întocmai ca iubitul ei. După ce au început căutările ei am realizat cât de multă lume era pe străzi căutând membri ai familiei, prieteni, colegi de serviciu sau fii care dispăruseră brusc. Cum e posibil așa ceva?

Mi-ru s-a oprit din povestit pentru o clipă. Părea că ezită, prinsă între dorința de a spune mai mult și convingerea că trebuia să se oprească. Părea chinuită de cuvintele acelea pe care nu și le putea înghiți, care-i stăteau înfipte-n gât ca un ghimpe imens. Am pus o mână peste mâna ei.

— Dacă e prea apăsător, nu trebuie să continui. Putem termina povestea altă dată.

— Nu. Vreau să vorbesc despre asta, dar numai dacă e în regulă și pentru tine.

Cât timp s-a întrerupt din povestit, telefonul a prins din nou să sune.

— Într-o dimineață m-a sunat. A spus că e în oraș și că vrea să facă o baie. M-a rugat să merg să mă întâlnesc cu ea la *mokyoktang*. Am crezut că asta înseamnă că se întoarce definitiv acasă. Am luat câteva haine de schimb pentru ea. Lenjerie de corp, periuța de dinți, un prosop și… fusta asta.

Mi-a dat mâna la o parte și a arătat spre fusta cu flori pe care încă n-o dăduse jos.

— E a surorii tale?

— Da. O purta mereu prin casă. I-am pregătit și ei coșulețul pentru baie și m-am dus la baia aceea unde am fost împreună. Ea intrase deja. Ne-am îmbăiat cum făceam în copilărie. Ne-am

frecat spinările una alteia și ne-am clătit. În ziua aceea, fața ei, mereu îngrijorată de când dispăruse el, era senină. Am crezut că l-a găsit. M-a chemat să-mi spele părul. Uneori mă spăla pe cap când eram mici. Îmi plăcea nespus de mult când mă spăla pe cap. A turnat puțin șampon în palmă și mi-a frecat ușor pielea capului cu degetele. A spălat clăbucii și m-a clătit de mai multe ori, până când n-a mai rămas nici urmă de șampon. Apoi m-a pieptănat, a prins părul în coadă, a răsucit-o și mi-a prins-o pe cap cu agrafe. M-a bătut ușor pe ceafă și m-a întrebat cum merge treaba la școală. Am simțit că-mi dau lacrimile. Am crezut că dacă mă întreba de școală însemna că-și revenise. Am stat destul de mult la baie. Când ne-am dus la vestiar, aveam degetele de la picioare încrețite de atâta stat în apă. Sora mea m-a șters cu prosopul. Mi-a uscat părul pe îndelete. Apoi m-a dat cu cremă pe spate. A îmbrăcat hainele pe care i le-am dus, dar când a văzut fusta a spus că prefera să o poarte acasă. Avea blugii prea murdari ca să-i mai poarte, dar nu am dat prea mare importanță acestui lucru. La ieșire, și-a luat bagajul de la recepție. Avea un rucsac mare, pe care nu-l mai văzusem, cum sunt acelea pentru mers pe munte. Părea foarte greu. I-am zis să-l dea jos, ca să-l cărăm împreună. Ea a insistat că nu e atât de greu pe cât pare. Apoi a zis să mergem să mâncăm ceva, deși nu era ora mesei. Am bănuit că-i era foame, așa că am urmat-o fără să comentez. M-a dus la un restaurant japonez de pe bulevard. „Parcă mi-ai zis mai demult că vrei să vii aici.“ Ei nu-i plăcea *sushi*. Îi spusesem odată că restaurantul arăta frumos, dar nu fuseserăm niciodată acolo. Ne-am așezat față în față și am comandat mai multe tipuri de *sushi* și tăiței *udon*. Spre mirarea mea, a mâncat cu poftă, chiar dacă repeta întruna că nu mai mâncase niciodată așa ceva. Avea broboane de sudoare pe frunte și n-a lăsat nimic în farfurie. După ce am terminat, a scos un plic galben, mototolit, din rucsac și mi-a spus să-l păstrez. Am întrebat-o dacă vine acasă și mi-a spus că trebuie

să dea rucsacul înapoi, să merg eu acasă și ea avea să vină mai târziu. Părea sinceră. La ieșirea din restaurant mi-a mai spus o dată să merg liniștită acasă. Eu am rugat-o să-mi promită că vine și ea. A încuviințat din cap. Am mai întrebat o dată: „Vii, da?“ A spus da fără să stea pe gânduri. Apoi m-a zorit să mă întorc acasă. Am spus că aștept până urcă în taxi, dar ea mi-a zis să plec și mi-a dat un mic brânci. Nu mă mai puteam împotrivi, așa că m-am întors să plec. Dar m-a strigat și m-a luat în brațe. Mi-a spus de două ori: „Îmi pare rău!“ Eu i-am răspuns să nu-și facă griji, doar să vină acasă. Apoi s-a desprins de mine și mi-a zis din nou să plec acasă. I-am spus „Pe curând!“ și am pornit spre casă. Când m-am întors să mă uit în urmă, era tot acolo, mă privea îndepărtându-mă. Apoi a făcut stânga împrejur și a plecat. Nu știu ce m-a făcut să mă opresc. Aveam un sentiment ciudat. Simțeam că nu e bine să o las să plece. Am alergat după ea. Am văzut-o pe partea opusă a străzii, cu rucsacul ei greu în spate, cum a oprit un taxi. Am traversat și eu repede și am sărit într-un taxi. I-am arătat șoferului taxiul în care era ea și l-am rugat să îl urmeze.

Telefonul de pe biroul de sub pat a început să sune din nou. De data aceasta Mi-ru s-a oprit și a ascultat o vreme cum sună. Oare cine o suna atât de insistent la ora asta?

— Mai reziști să-ți povestesc, Yun?

— Continuă, te rog.

— Sper să nu regreți. Vreau să zic, dacă afli povestea mea.

— Nu cred. Spune mai departe.

Mi-ru mi-a luat mâna în mâinile ei arse.

— Dacă îți e greu să asculți, spune-mi și mă opresc. E de ajuns să-mi spui. Bine?

— Da.

— Taxiul în care era sora mea se îndrepta către universitatea la care era student prietenul ei. Când am ajuns în apropiere, traficul era blocat. Semaforul arăta verde, dar nici o mașină nu se

mișca. Mi-rae a coborât din taxi. Am coborât și eu. Strada care ducea către universitate era plină de lume. Cred că se organizase un protest pentru dispariția lui. Am văzut un afiș cu numele și poza lui fluturând în vânt. Ea s-a oprit și s-a uitat la poza lui. Am crezut că se duce și ea la protest, așa că mă pregăteam să mă întorc acasă. Încă aveam la mine coșulețele de baie. Dar, în loc să se alăture protestatarilor, ea a traversat strada. S-a oprit în fața unei clădiri cu zece etaje și s-a uitat pentru câteva momente în sus. M-am uitat și eu, crezând că a văzut ceva acolo, dar nu mi-am dat seama la ce se uită. „Ce tot face acolo?“ m-am întrebat și m-am ținut în continuare după ea. A dat un ocol clădirii cu rucsacul acela imens în spate și deodată a dispărut. Am alergat cu coșulețele de baie în mâini până în fața clădirii, unde dispăruse ea, și am căutat-o acolo. Era foarte straniu. În clădire nu erau nici restaurante, nici cafenele. Era clădirea unei companii de telefonie. Am văzut o scară, acolo unde dispăruse ea. Am început să urc. Primul etaj, al doilea, al treilea… până la ultimul etaj. Mai sus era terasa clădirii. Nu reușeam să înțeleg ce ar putea căuta sora mea pe terasa clădirii unei companii de telefonie. M-am întors să cobor, când am zărit-o prin crăpătura unei uși care ducea pe terasa de pe acoperiș. Era pe marginea terasei și se uita în jos la mulțimea de protestatari și la polițiști, cele două tabere fiind într-o încordare crescândă. Părea cuprinsă de disperare. Nici măcar în clipa aceea nu mi-am dat seama ce avea de gând. Cum aș fi putut să îmi imaginez că pusese la cale un gest extrem, atât de cumplit? S-a mai uitat o dată la mulțimea de jos, apoi și-a dat jos rucsacul. L-a deschis și s-a uitat înăuntru ca și cum ar fi vrut să-și facă curaj. Chiar și când am văzut-o scoțând din rucsac o canistră albă din plastic am continuat să mă uit la ea, tot fără să pricep ce are de gând să facă. A scos dopul canistrei și s-a opintit să o ridice deasupra capului, apoi și-a turnat tot conținutul pe cap, udându-se toată. Ce face? Am deschis ușa, izbind-o de perete. Atunci am simțit mirosul acela groaznic. „Doamne ferește!“ Mirosul m-a făcut să înțeleg pe loc

ce avea de gând să facă. Mirosea a benzină. Am alergat spre ea încercând să țip. Dar nu reușeam să scot nici un sunet. Limba mi se plimba inertă prin gură, de parcă nu mai știam să vorbesc. Când am reușit să țip „Surioară!“ s-a întors și m-a privit. Avea fața lividă de spaimă. Deasupra capetelor noastre soarele ardea cu putere. Mi s-a părut că toată gălăgia din stradă încetase brusc și s-a lăsat o tăcere grea. Parcă eram într-un vid, doar nou două. „Mi-ru! Nu te apropia! Pleacă de aici! Du-te acasă! Te rog!“ Mi-am dus mâinile la urechi și am început să țip: „Ai înnebunit? Vino-ți în fire! Nu poți face asta. Ce ți-a spus de te-a adus în halul ăsta?“ Secundele treceau… Stăteam pe clădire și țipam una la alta. „Te rog!“ „Nu face asta!“ Și acum mi se pare că secundele acelea au durat o eternitate. Apoi, ca și cum și-ar fi pierdut răbdarea, s-a aplecat și început să caute în rucsac, cu benzina picurând de pe ea, până a scos ceva de acolo. M-am repezit spre ea și am apucat rucsacul, dar m-a împins într-o parte. Mi-am pierdut toată puterea și am căzut în fund. Mai întâi a încercat să aprindă bricheta, dar îi alunecau degetele. Apoi a scos o cutie cu chibrituri și a aprins unul. Am urlat și m-am aruncat spre ea. În clipa în care flacăra aceea mică i-a atins pielea, am apucat-o de mâini. Flăcările mi-au ars palmele. Am simțit cum sute de mii de ace incandescente îmi perforează mâinile. Am văzut cum flacăra aprinde manșeta cămășii surorii mele și cum îi cuprinde rapid fața și părul. Eram în stare de șoc și m-a cuprins panica. Îmi amintesc doar fumul negru, neliniștea mulțimii din stradă, care ne descoperise în sfârșit, țipetele de groază… În cele din urmă, sora mea s-a smuls din mâinile mele… Trupul i s-a prăbușit peste balustrada de pe margine și am văzut-o cum a plutit pentru o clipă. Avea brațele întinse spre cer, ca și cum i-ar fi cerut îndurare. M-am prăbușit acolo, pe loc. Pur și simplu mi s-au înmuiat genunchii și nu m-am mai putut mișca. Mi s-a părut că tună și fulgeră, dar era doar o iluzie. Cerul era perfect senin în ziua aceea. Niște oameni au venit în fugă pe terasa clădirii și m-au dus la spital.

* * *

Yun, care a devenit mult mai tăcută de când a petrecut noaptea acasă la Mi-ru, m-a întrebat azi unde eram când Mi-rae și-a dat foc. Am gătit supă cu tăiței la ea în bucătărie și după ce am terminat de mâncat am stat sprijiniți cu coatele de zidul de beton care înconjoară terasa de pe casă, uitându-ne la Turnul Namsan, care se înălța strălucitor în depărtare. Când ne-am întors de la școală, Yun mă întrebase dacă aveam chef să gătesc supă cu tăiței. „Vrei supă?" am întrebat-o și ea a dat din cap. Din când în când îi făceam supă cu tăiței. Palmierul miniatural de pe biroul ei a crescut destul de mult. Yun s-a așezat la masa ei pliantă și, cu bărbia în palme, m-a urmărit cum am umplut oala cu apă și am pus-o pe foc. Gătitul supei mi-a amintit de vremurile în care locuiam cu Mi-ru și cu sora ei mai mare. Când am pus supa în farfurii, Yun abia s-a atins de ea. Îmi tot dădea tăiței din bolul ei. „N-ai spus tu că vrei tăiței?" Mi-a răspuns cu glas pierit că-i trecuse pofta. Am mâncat aproape toată porția ei, pe lângă a mea. După ce am mâncat, am ieșit pe terasă să privim luminile orașului și atunci din senin m-a întrebat unde eram când s-a incendiat Mi-rae. M-am cutremurat. Am întrebat-o consternat: „Știai?" Mi-a spus că nu și-a dat seama că Mi-ru era sora mai mică a acelei Yun Mi-rae. O auzeam pentru prima dată spunându-i lui Mi-ru pe nume, fără să adauge și numele de familie. N-am îndrăznit să o întreb dacă știa că Mi-ru are mâinile arse pentru că a prins-o pe sora ei când și-a dat foc.

Ca și cum mi-ar fi ghicit gândul, Yun mi-a mai spus și că știa și ce pățise Mi-ru. Am tăcut amândoi. Simțeam că mi se taie respirația. Am vrut s-o iau pe Yun de mână, dar și-a tras-o. Acela a fost momentul în care am înțeles că speram în sinea mea ca ele să nu se împrietenească. Pe fața ei jucau luminile nopții. „Cum a fost posibil așa ceva?" m-a întrebat, și fața i s-a înăsprit. Parcă preluase durerea lui Mi-ru. Cum a fost posibil? M-am întrebat și eu de nenumărate ori. Uneori, când eram singur, strigam deodată: „Cum e posibil?" Chiar așa, cum era oare posibil? Prietenul lui Mi-rae, care trebuia să vină la noi la cină în seara în care a dispărut, probabil nu mai era de mult printre noi. În plicul pe care Mi-rae i l-a lăsat lui Mi-ru era descris cu lux de amănunte tot ce aflase în căutările ei. Probabil că înțelesese și Mi-rae că el nu avea să se mai întoarcă. Probabil că alegerea ei a fost determinată de revelația aceasta. Mi-rae scrisese că, în seara în care trebuia să vină la noi la cină, el s-a suit prostește în tren cu niște necunoscuți care l-au abordat la facultate. După moartea ei, am ajutat-o pe Mi-ru să reia căutările. Așa am ajuns să aflu cât de mulți erau cei care dispăruseră atunci fără urmă. Dintre cei dispăruți unii au murit în accidente în trafic, alții și-au spart capetele în căderi accidentale și au murit, alții au fost găsiți înecați în lacuri de acumulare, unde n-aveau ce să caute, cu trupurile umflate de apă. „Nu știu ce-aș putea să fac pentru Mi-ru. E atât de dureros și să asculți, darămite… Dar Mi-ru… Mi-ru…" Yun a repetat numele ei apoi s-a oprit. Și n-a mai scos un cuvânt până am plecat. După miezul nopții coboram singur dealul de la ea pe aleea îngustă, când m-a strigat din urmă și a venit alergând după mine. De cum m-am întors, s-a aruncat la pieptul meu și mi-a zis: „Nu pleca!" Respirația ei parcă trecuse în pieptul meu. Mi-am dat seama că plânge când mi-am simțit cămașa udă. Am rămas nemișcați pe aleea aceea întunecată.

Azi am auzit-o pentru prima dată pe Mi-ru spunându-i lui Yun pe nume când m-a întrebat: „Putem să locuim ca înainte, nu-i așa? Cu Yun“. După ce au petrecut împreună noaptea aceea nu-și mai spuneau Yun Mi-ru și Jeong Yun, ci doar Mi-ru și Yun. O altă diferență era aceea că Mi-ru arăta mai plină de viață, iar Yun devenise mai tristă. Am întrebat-o pe Mi-ru dacă era sigură că vrea asta. Mi-a răspuns că nu-și dorește nimic altceva. „E și Yun de acord?“ Mi-a spus că așteaptă un răspuns de la ea. Am întrebat-o iar „În casa aceea?“. A dat din cap că da. I-am spus că mă mut cu ele dacă îmi promite că nu mai merge să-l caute pe el. Când i-am spus asta, Mi-ru a zis „Yun… “ și apoi a mormăit ceva neinteligibil. Mă temeam de ce avea să-mi spună. „Yun o să meargă cu mine să-l căutăm împreună“, mi-a spus, evitându-mi privirea, ținând capul în jos și mușcându-și buzele. Parcă ar fi vrut să mă întrebe: „Ai uitat deja de Mi-rae?“ Cum aș putea să uit? Am știut că era mort exact așa cum știau și Mi-ru, și sora ei. Refuz să cred că Mi-ru nu simțea la fel ca mine. Când sora ei și-a turnat benzină în cap și și-a dat foc, a făcut-o ca și cum ar fi cerut socoteală pentru dispariția lui inexplicabilă și pentru moartea lui misterioasă. A devenit ea însăși o torță. De câte ori mă gândesc la ea mă cuprinde un val de căldură. Simt că ard și eu. Dacă eu, fără să fi fost de față, simt astfel, cum s-o fi simțit Mi-ru, care și-a văzut sora arzând? Probabil că Mi-rae a rămas în mintea ei mereu așa, în flăcări. Chiar nu mai avea nici o altă soluție? Eram plin de furie și de reproș față de Mi-rae. Sufeream pentru ea, disperarea ei îmi umplea și mie sufletul, dar n-ar fi trebuit să facă gestul acela. „Mi-ru, vrei să sufere și Yun, la fel ca noi?“ am întrebat-o. Ea mi-a răspuns: „Cum ca noi?“ Atunci am ridicat vocea: „Ia, gândește-te! Ți se pare normal? Uită-te la tine! Nu faci nimic pentru tine!“ Cuvintele nu-i erau adresate numai ei, mi le spuneam și mie. După moartea lui Mi-rae, eu și Mi-ru n-am mai făcut

nimic pentru noi înșine. Ce s-ar fi ales de noi dacă n-am fi întâlnit-o pe Yun? Gândul acesta m-a făcut să mă simt ca și cum aș fi fost închis într-o peșteră întunecată.

Durerea care o chinuia pe Mi-rae în căutările ei zadarnice după iubitul ei dispărut, zi după zi, ca și cum ceva o mâna să facă asta, devine acum a mea. În timp ce-l căuta cred că a aflat despre mulți alții care dispăruseră, așa cum am aflat și eu cu Mi-ru mai târziu. Iubitul lui Mi-rae trebuia să vină la noi la cină în seara aceea și de a doua zi pleca pentru o săptămână în tabără, împreună cu alți lideri ai organizației din care făcea parte. Ce l-a făcut să urce în tren cu niște necunoscuți? Cineva a spus că l-a văzut pe o insulă. Până și Mi-ru știa că cel găsit pe insulă nu era el. Probabil că Mi-rae fusese pe insulă. Probabil că știa că nu era el, dar că nu putea să-și scotă din minte imaginea celui găsit acolo, plutind în mare cu capul crăpat, ca și cum ar fi căzut de pe stânci. Alții dintre cei dispăruți fuseseră găsiți într-o zonă lacustră cu plămânii, rinichii, splina sau chiar inima și ficatul pline de plancton marin.

În ultimul timp ne conduce Cascadă, și nu Yun, în peregrinările noastre. În ziua în care am început turul nocturn al zidului vechii cetăți împreună cu Cascadă și profesorul nostru, Yun a venit însoțită de un prieten. Mi-a spus că e un prieten din provincie și că a venit cu un tren de noapte fără să o anunțe, așa că n-a avut încotro și l-a luat cu ea. Mi-a spus și că îl cheamă Dan. El a ascultat în liniște când ea l-a prezentat grupului, apoi ne-a salutat pe toți. Ne-a spus foarte politicos că urma să se înroleze în armată peste o săptămână și că venise în oraș să o vadă pe Yun. Cred că Yun nu avea habar că el se înrola, căci a făcut ochii mari, în vreme ce restul am decis să-l luăm la bășcălie. „Ai armă?“ „Armă?“ „Da, un M16.“ „Vrei să mergi în armată și nu ți-ai făcut rost de armă?“ „Trebuie să am arma mea?“ Era atât de serios, încât până și profesorul Yun și Mi-ru au izbucnit

în râs. Doar Yun n-a râs. „Arma e obligatorie." „Nu mai pierde vremea pe-aici. Du-re repede în oraș să-ți cumperi armă." „Știu eu un loc de unde o poți cumpăra. Vrei să-ți explic?" Toată lumea a început să adauge câte ceva și gluma a continuat. I-au spus ce fel de armă să-și ia ca să facă impresie bună în armată, la ce magazin se găsesc „arme ieftine"… Până și profesorul Yun a intrat în joc și i-a spus: „Neapărat să iei și niște muniție la tine. O pui în sufertaș". Părea să creadă ce-i spuneam. Era tot mai uimit și întreba mereu: „Serios?" Când și-a dat seama, într-un târziu, că glumeam, fața i s-a destins și a zis râzând că-și rezolvă el singur treaba cu arma.

Pe drum m-am tot uitat în urmă după Yun și Dan. Mi-ru, care se ținea după profesorul Yun, s-a întors și ea de câteva ori să se uite la ei. Yun vorbea într-una, el părea doar să asculte. Am auzit cum îi spunea „Cum o să reziști la instrucție?" și „Dacă dai de păianjeni?". Părea realmente îngrijorată. Păianjeni? Eram foarte curios, dar nu se mai auzea clar ce spuneau. M-am mirat că Yun avea un prieten cu care să poată discuta atât de relaxată.

M-am și neliniștit puțin în sinea mea.

Jurnalul cafeniu 7

8.
O luntre solitară

Yun.

Mă gândeam că nu voi scrie nimănui de afară până nu termin armata. Dar acum, că scriu scrisoarea asta, îmi dau seama că era o decizie inutilă. Am scris pe o coală mai întâi Jeong Yun, apoi Yun, apoi iar Jeong Yun, tot așa de vreo zece ori. Uite, chiar acum am scris Yun, am pus punct după numele tău, și am rămas uitându-mă la el minute în șir. Apoi m-am întrebat de ce nu voiam să scriu. Parcă nu eram în armată, ci eram într-o luptă continuă cu propria-mi dorință de a-ți scrie. Sora mea mi-a scris că i-ai cerut adresa mea. De atunci tot aștept o scrisoare de la tine. Nu un răspuns la scrisoarea mea, ci o scrisoare pe care să mi-o trimiți tu prima.

Noi aici le spunem celor de afară „civili". Cum ar veni, tu ești civil, eu sunt soldat. Probabil că ai râde de decizia mea de a nu scrie nimănui de afară pentru că vreau să trăiesc ca un soldat adevărat. Dar să știi că e adevărat că, atât timp cât sunt aici, vreau să am o viață de militar. Eu am evadat aici. Am vrut să uit de mine, cel slab, din sânul societății, și să petrec o vreme înarmat și întărit prin disciplină și instrucție. Am venit să te văd înainte de a pleca în armată pentru că eram hotărât să nu-ți scriu și să nu te văd o vreme, dar n-am rezistat.

A durat aproape un an până mi-am dat seama că ceea ce simt pentru tine nu ține de voință. Mă tem că în scrisoarea asta îți voi cere să vii să mă vizitezi. Dacă se întâmplă să scriu asta, te rog să

nu vii. Le-am interzis și celor din familie să vină să mă vadă. Nu vreau să văd nici un civil aici. Vorbesc foarte serios. Când m-am înrolat și când am plecat în prima permisie, le-am amenințat pe mama și pe sora mea că dezertez dacă apar aici. Le-am promis că o să excelez la instrucție și o să fiu recompensat cu o permisie, ca să pot să le vizitez eu pe ele. Nu m-am ținut de promisiune. Am mâncat prăjiturele de orez aduse de acasă de cel care a primit permisia. „Te trimit acasă dacă tragi bine cu pușca?" Îmi imaginez cum râzi și îmi spui să nu mă mai prostesc. Mi-am găsit vocația aici. Sunt un țintaș desăvârșit.

Yun.

Ți-am scris din nou numele și l-am privit îndelung. Mă gândesc adesea la prietenii tăi pe care i-am întâlnit când am venit să te văd. M-am bucurat să văd că ai astfel de prieteni aproape. Nu mi-am imaginat niciodată că aveam să-l întâlnesc pe domnul profesor Yun, de care știam doar din cărți. Toți erați frumoși în jurul lui. El părea sever, dar prietenos. Vă invidiez că aveți un asemenea dascăl. Mă gândesc că unul dintre motivele pentru care m-am refugiat aici este că n-am avut prieteni ca ai tăi unde eram eu. Mă simțeam de parcă intrasem în grupul tău și devenisem și eu parte din el. Orele acelea petrecute cu prietenii tăi în drumeție pe lângă vechiul zid al cetății au fost ca un vis. Nu aștept nimic, Yun, dar mi-aș dori să retrăiesc noaptea aceea pe care am petrecut-o fără teamă în cort cu voi, lângă zidul fortăreței, deși știați foarte bine că e ilegal. Noaptea aceea minunată, de neuitat, mă va ajuta până termin armata. Și ziua următoare, când am mâncat de cină la voi acasă, cu Mi-ru și Myeong-seo, îmi va rămâne în minte pentru tot restul vieții. A cui era chitara? Am cântat atunci împreună. Parcă nu-mi vine să cred că am petrecut câteva zile într-o casă cu oameni pe care îi vedeam pentru prima dată. Nu-mi vine să cred că am putut să fac asta. De ce fusese pustie casa aceea? Îmi amintesc și acum ce fețe au făcut Myeong-seo și Mi-ru când

au văzut a doua zi dimineața că am smuls buruienile din curte. Uneori mă întreb dacă toate astea chiar s-au întâmplat. Deși atunci am fost pentru prima dată la casa aceea, sunt convins că m-aș putea întoarce fără să mă rătăcesc. Am fost foarte fericit că am putut să petrec zilele acelea cu tine. Mi-e greu să cred că-ți spun asta abia acum.

Oare Mi-ru continuă să noteze tot ce mănâncă? Am necăjit-o spunându-i că dacă mai merge așa cu umerii aduși o să fie cocoșată la bătrânețe. Tot așa merge? Într-o noapte, când eram acolo, m-am trezit să beau niște apă și am aruncat o privire în jurnalul lui Mi-ru, care era lăsat pe masă. N-am mai văzut un jurnal ca acela. E și firesc. N-am mai întâlnit pe nimeni care să noteze cu atâta grijă tot ce mănâncă. În noaptea aceea, când am frunzărit jurnalul ei în care era notat absolut tot ce mâncase la fiecare masă, în fiecare zi, m-am simțit ciudat. După o vreme, însemnările ei simple mi s-au părut adevărate poeme. Păreau strădania cuiva de a dovedi că există. Era ca și cum ar fi spus: „Sunt ceea ce am mâncat și ceea ce mănânc…" Din când în când era și câte o notă referitoare la locurile în care ciugulea câte ceva. Când dădeam de așa ceva, mă întristam. Am citit și părțile dintre însemnările ei, cele în care scriați câte o poveste toți trei. Parcă m-aș fi uitat pe furiș în viața voastră, în grupul vostru de trei prieteni de care eu n-am știut nimic. Mi-ru a intrat în bucătărie și m-a surprins când îi citeam jurnalul. Eu am fost cel surprins, în timp ce ea n-a părut să dea prea multă importanță incidentului. Ba mai mult, m-a întrebat indiferentă care dintre voi era cel mai talentat la scris. Dar eu nu m-am gândit la calitatea scriiturii când i-am citit jurnalul. M-am minunat doar că trei tipuri de scris diferite se puteau armoniza atât de frumos să scrie o poveste. Nu cred că exagerez dacă spun că, în vreme ce fiecare dintre voi părea să scrie despre altceva, era ceva liniștitor în poveștile acelea amestecate. Am vrut să desenez ceva pentru ea, pe marginea paginii, dar mi-a spus s-o las pe altă dată, când aveam să ne revedem. Uneori îmi

amintesc de promisiunea pe care am făcut-o în bucătăria casei, noaptea târziu. Într-o bună zi ne vom revedea și o să adaug ilustrații pentru poveștile scornite de voi trei.

Yun.

Cum mi-aș fi putut imagina vreodată că ai să apari în sala de așteptare de la centrul de instrucție cu o carte de poezii de Emily Dickinson? Când m-ai strigat de la distanță, am crezut că am vedenii. Și nici n-ai venit singură, ci cu Myoeng-seo și Mi-ru, până și cu pisica Emily! Ai apărut în carne și oase după ce eu m-am străduit din răsputeri, până la deprimare, să le țin pe mama și pe sora mea departe de locul acesta. N-aș fi vrut să mă vadă nimeni plecând. N-am vrut să scot mâna pe fereastra mașinii și să o flutur a despărțire. Nici măcar nu m-am ras pe cap până nu am plecat spre unitate. Voi ați fost primii care m-ați văzut cu capul ras, dintre cei care mă știau de afară. Ce jenant! Îmi amintesc ce față a făcut Myeong-seo când am întrebat de ce ați venit și el a zis că a fost ideea lui. A făcut o față de frate mai mare. Îți mulțumesc că ai adus-o pe Emily și că am putut să o țin în brațe, căci mi-am mai luat o dată la revedere de la ea fără s-o iau în brațe, când am stat cu voi în casa aceea. M-am simțit prost că am evitat-o de fiecare dată când s-a apropiat de mine. N-am mai luat niciodată o pisică în brațe. Era caldă. Atât de caldă, încât îi mai simt și acum căldura. Dacă știam că pisicile sunt atât de calde și de pufoase, aș fi ținut-o în brațe tot timpul cât am stat acolo. Îmi pare rău că n-am făcut-o. Și tu, care insistai să primesc cartea de poezii, deși ți-am spus că nu am voie cu cărți în unitate. Tu insistai să o iau la mine pe furiș. Să nu te miri. Am cartea în mâini, chiar acum. O folosesc ca suport pentru scrisoarea asta. După ce plec din armată, o să-ți povestesc cum am reușit să o iau la mine. E cadoul meu pentru tine când o să termin serviciul militar.

Yun.

Parcă a trecut o veșnicie de când ți-am dat cartea asta. Mi-ai spus că unul din clasa ta, căruia îi spuneați Biclă, ți-a luat cartea și a dispărut, dar ai găsit un alt exemplar. Poeziile lui Emily Dickinson, care și-au găsit iar drumul spre mine, mă protejează aici. Ori de câte ori mi-e poftă de kimchi *sau mi se face frică de un păianjen, deschid ochii larg și recit poemul acesta ca și cum aș face o vrajă.*

Tot ce știm despre Iubire este că
Iubirea e totul;
Și e de ajuns, povara
e pe măsura puterilor.

Îmi repet de două-trei ori „Și e de ajuns". Când ajung la versul acesta, simt că scap de frica de păianjeni. De mâine, timp de trei săptămâni, avem instrucție de noapte. Sper să fac față.

Pe curând.

De la soldatul Dan către persoana civilă Yun

Dan mi-a trimis prima scrisoare la un an după ce s-a înrolat, când a fost recrutat la trupele speciale. Avea mai mult de cinci pagini. Nu mi-a scris că făcea partea din trupele speciale. Am despăturit scrisoarea și am pus-o pe birou. *De la soldatul Dan către persoana civilă Yun*… M-am uitat îndelung la cuvintele acelea. Apoi am umplut stiloul cu cerneală, am luat un caiet nou, și am scris „Dan" în capul paginii.

Dan.

Dan bebeluș. Dan copil. Dan la șaptesprezece ani, optsprezece, nouăsprezece, student, apoi militar. Când am sunat-o pe sora lui să o rog să-mi dea adresa lui, mi-a spus că fusese recrutat în trupele speciale. „Trupele speciale?" am întrebat. „Exact,

trupele speciale…“ Mi-a spus că făcea instrucție în fiecare zi, că uneori era nevoit să reziste pentru câteva zile în munți, doar cu o baionetă și un bidon de apă. Știi formațiile de parașutiști care fac demonstrație de Ziua Armatei? Unitatea lui e una dintre ele. De ce l-au ales tocmai pe el? Sora lui mi-a spus că avea corpul perfect pentru forțele speciale. „Dar nu fac și teste de aptitudini?“ Am continuat să o chestionez, dar fără nici un rezultat. Am încercat să scriu din nou „Dan“ în caietul meu. După ce am aflat noutățile de la sora lui și am auzit de forțele speciale, nu reușeam nicicum să fac legătura între ce făceau ei, cum ar fi salturile cu parașuta, cu Dan. Cum a rezistat singur în munți zile în șir? Între cuvintele „civil“ și „soldat“ era un gol care mă împiedica să-l văd mărșăluind zile în șir sau antrenându-se pe mare. Probabil că era într-o unitate în care soldații făceau atât de multă instrucție în munți, încât după ce se retrăgeau din serviciul activ nu mai voiau să vadă munți în viața lor. Nu-mi venea să cred că era acolo. Dan, arahnofobul, intrase în trupele speciale și trebuia să supraviețuiască în sălbăticie? Dacă se târa prin pădure și atingea cu fruntea o pânză de păianjen? Nici după ce am primit adresa lui nu mi-am putut imagina ce făcea și am tot început câte o scrisoare pe care n-am mai terminat-o. Apoi am primit scrisoarea de la el.

Dan.

Am primit scrisoarea ta. Sper ca ai trecut cu bine de cele trei săptămâni de instrucție nocturnă.

N-am știut ce să îi scriu mai departe, așa că am închis caietul. De câte ori recitase oare din Emily Dickinson în cele trei săptămâni ca să-și învingă teama de păianjeni? Am dat să pun scrisoarea de la Dan în sertar, dar m-am oprit o clipă să mă uit la celelalte scrisori îngrămădite acolo. Le-am scos și le-am așezat pe birou. Între ele erau și felicitări, dar și simple cărți poștale.

El îmi trimisese toate aceste scrisori, iar eu nu îi scrisesem nici măcar o dată. Mi-a atras atenția o bucată de hârtie prinsă între scrisori. Am scos-o de acolo.

Să încep să citesc din nou.
Să scriu cuvintele noi pe care le întâlnesc când citesc și sensurile lor și să-mi fac un dicționar al meu.
Să învăț câte o poezie pe săptămână.
Să nu merg la mormântul mamei înainte de Chuseok.
Să mă plimb prin oraș măcar două ore pe zi.

Când au venit Mi-ru și Myeong-seo la mine prima dată, am desprins bucățica aceasta de hârtie de pe perete. Probabil că se rătăcise printre scrisorile de la Dan. Am întins-o bine și am așezat scrisorile peste ea.

Mi-a revenit în fața ochilor imaginea lui Dan din sala de așteptare. Am ajuns la unitatea militară cu două ore mai devreme și îl așteptam. Nu aveam programare și ne gândeam că, dacă e foarte multă lume, e posibil să nu-l putem vedea. La început erau doar două-trei persoane, apoi s-a adunat o mulțime destul de mare. Cei mai mulți erau prieteni ai recruților. Dacă n-am fi stat în fața unei unități militare, ai fi zis că ne-am adunat acolo la vreun festival. Nu l-am zărit eu prima pe Dan, ci Myeong-seo. Eu mă uitam undeva, departe, când Myeong-seo m-a bătut pe umăr și mi-a arătat de unde venea Dan. Tot el l-a și strigat. Dan mi se părea de nerecunoscut cu capul ras, așa încât n-am fost în stare să fac nimic altceva decât să mă uit fix la el până când a ajuns în fața noastră. Dan a fost extrem de mirat să ne vadă. Avea capul ras atât de riguros, încât pielea capului părea albastră. La fel și bărbia. S-a uitat o clipă la mine, apoi a luat pisica de la Mi-ru. O ținea pe Emily strâns în brațe și se uita pe rând la noi. Despărțirile se pare că ne fac să ne apropiem de

cei cu care n-avem nici o legătură. Poate ne fac chiar să fim mai atenți cu cei care nu sunt capabili să ne împărtășească sentimentele. Dan s-a ținut departe de Emily când a stat cu noi în casa părăsită, dar acum ai fi zis că pisica a fost dintotdeauna a lui.

Dan o scărpina pe Emily după urechi, fără să spună nimic. Chiar și la cantină, pe care am găsit-o cu greu, chiar și când i-am dat volumul de poezii și i-am zis să-l strecoare cumva în unitate. După ce i-a dat-o pe Emily înapoi lui Mi-ru, s-a întors la bază fără să privească măcar o dată în urmă. Întoarce-te, măcar o dată! L-am urmărit cu privirea și m-am surprins recitând cuvintele acestea ca pe o mantră. „Se poartă cu răceală. Nu s-a întors nici măcar o dată", a spus Myeong-seo. Eu am luat-o la fugă. Dan se îndrepta către mulțimea de țeste albăstrui când l-am ajuns din urmă.

— O să-ți scriu!

— ...

— Și o să vin în vizită!

Dan a spus că e bine, să nu-mi fac griji, și a zâmbit. Mai târziu, în toaleta din autogara în care a făcut autobuzul popas pe drumul de întoarcere, mi-a reapărut în fața ochilor imaginea lui Dan care dispărea în mulțime fără să se uite înapoi. Și am închis ochii. În autobuz mi-am amintit cum, mai demult, a trecut prin fața noastră un tren de noapte. Și am închis ochii și mai strâns.

Am citit scrisorile de la el cum nimeream, una după alta.

Yun.

Mi-am schimbat adresa. Scrisoarea aceasta n-o să vină cu poșta militară. L-am rugat pe un prieten de la Forțele de Apărare Civilă să o trimită de la oficiul poștal din oraș. În felul acesta pot să-ți scriu fără să fiu cenzurat.

S-au întâmplat multe. E foarte greu la forțele speciale. Și instrucția e dificilă, dar cel mai greu de suportat e viața de cazarmă.

Deși există un sistem ierarhic foarte strict, câțiva dintre băieții de aici au făcut parte din diverse bande înainte să se înroleze în armată și sar la bătaie din orice. Lopețile de infanterie zboară prin cazarmă, unul îl lovește pe altul cu piciorul ca să-l dărâme în timpul apelului de seară. O dată sau de două ori pe săptămână suntem încolonați și ni se spune că nu avem voie să ne abatem de la regulament. Suntem treziți la miezul nopții și, în chiloți, suntem obligați să stăm aplecați, cu mâinile la spate, sprijiniți doar pe cap și pe degetele de la picioare. Sergenții iau la bătaie caporalii, care bat fruntașii, aceștia îi iau la pumni pe soldați, iar soldații îi bat pe toți ceilalți. Oficial, bătăile sunt interzise, cu excepția pedepselor pentru rezistență fizică, dar se întâmplă tot timpul și sunt justificate prin necesitatea de a menține disciplina. Pe cei mai blânzi dintre gradați nu-i lasă inima să ne bată, așa că mai întâi se îmbată și apoi ne ciomăgesc.

Odată ne-au adunat la apel la miezul nopții, dar bâta cu care au venit s-a rupt, așa că au adus o coadă de cazma. Când mă băteau, mi-au scăpat o bâtă pe șale în loc să-mi dea la fund. M-a durut așa de tare, de-am crezut că mor. Am țipat și m-am prăbușit. Superiorii m-au înjurat, m-au făcut smiorcăit și mi-au tras câteva șuturi. În momentul acela efectiv am crezut că mor. Când mi-am venit în simțiri, eram la infirmerie. Când mi-a examinat coloana, l-am auzit pe medic plesnind din limbă dezaprobator și zicând: „Nenorociții!“ Dacă aflau superiorii lor, toți, inclusiv comandantul, ar fi fost trași la răspundere și câțiva ar fi fost închiși pentru asta. Sergentul-major a avut grijă ca eu să fiu scutit de instrucție și m-a trimis la o clinică în afara unității militare, să fac acupunctură. Un soldat care avea același grad ca al meu m-a cărat în spinare în fiecare zi. După mai bine de o lună de tratament, când am putut să mă mișc cât de cât fără ajutor, sergentul-major mi-a zis că nu sunt făcut pentru forțele speciale și m-a detașat temporar la unitatea asta. Nici aici nu e ușor, dar prin comparație cu celălalt loc aici parcă aș fi în vacanță.

Postul meu e pe coasta de vest, lângă linia de demarcație. Acum mă ocup cu paza de coastă. Ziua dorm în cazarmă, mă trezesc după-amiaza și la asfințit mă duc să fac de pază în unul dintre punctele de observație înșirate de-a lungul plajei. Toată noaptea stau de veghe cu marea în față și gardul de sârmă ghimpată în spate. Nu e chiar așa de greu, căci nu mai fac instrucție cum făceam la forțele speciale. Dezavantajul e că nu ai voie să pleci în permisie din serviciul de pază de coastă. Nici nu ai voie să rămâi în afara bazei militare peste noapte. În exilul acesta îndepărtat, îmi îndrept pușca înspre un inamic nevăzut care poate să ne invadeze în orice moment.

Cred că mi-am făcut prea multe iluzii și am înțeles total greșit viața de soldat înainte să mă înrolez. Mă așteptam ca, dincolo de efortul fizic, faptul că făceam parte dintr-o organizație să mă ajute să ies din inerția în care mă aflam în momentul acela. Dar am înțeles cât de mult mă înșelasem încă din prima zi de instrucție. Am fost șmotruit și luat la șuturi de sergenți și de alți ofițeri și am realizat cât de departe eram de ceea ce îmi imaginasem. (Și acum îmi mai țiuie în urechi urletele ofițerilor care ne tratau ca pe niște animale, zicându-ne: „Pe lume sunt soldați și oameni. Voi NU sunteți oameni!" Antrenament individual de luptă în unitate. Uneori alergam, alteori de târam din zona de adăpost până în zona de luptă. La început eram uimit, apoi am început să mă înfurii. Dar în curând resemnarea, depresia și deziluzia au luat locul furiei. După ce am suferit de frig, de lipsa somnului, de foame ca militar proaspăt înrolat și apoi la forțele speciale, am reușit să trec cu bine de perioada în care a fost recrut și să simt într-adevăr că nu mai eram om. Nu mi-am imaginat că aveam să mă simt la fel de pierdut psihic aici, cum eram și în facultate, unde am încercat din răsputeri să mă integrez. Pot să suport abuzurile celorlalți soldați și epuizarea fizică. Dar faptul că eu nu mai sunt eu și că s-a ales praful de convingerea mea că valorez

ceva mă aruncă într-o cruntă agonie care pare să mă macine din interior. Aici, în armată, îmi dau seama iar și iar că oamenii nu sunt nimic altceva decât niște șoareci prinși într-un labirint fără ieșire, care aleargă în cerc la nesfârșit. Probabil de asta simt ce simt. De fiecare dată când stau de pază în creierii nopții cu fața spre limba aceea de pământ pustie, luminată când și când de luminile pazei de coastă, sau când mă uit la marea care se întinde după ea, simt că îmi înfrunt propriul abis.

Îmi vin în minte fețe care mă salvează. Fețe zâmbitoare, strălucind ca stelele de pe cer, voci calde, surâsuri blânde, uneori chiar și câte o privire posacă… De câte ori mă pișcă briza aceea înghețată a mării, spun cu voce tare numele celor dragi de departe, unul câte unul, ca și cum aș spune Tatăl Nostru.

Yun.

După ce ajung la postul de pază, în jurul orei șase seara, și poziționez armele în buncăr, de obicei nu prea îmi rămâne mult timp până la asfințit. Folosesc acest răgaz să-mi notez gândurile, să-ți scriu ție sau să desenez schițe în creion cu marea sau cu munții. Un soldat din același pluton ca și mine stă ceva mai departe și fumează. Momentul acela, în care nu este nici un superior prin preajmă, e numai al meu. Cred că momentul acela, în care sunt înconjurat de valuri și de vânt și scriu, este cel mai fericit moment de aici.

Acum câteva zile, în zori, chiar înainte de a ne încheia rondul și de a ne retrage, am adunat paiele pe care le-am pus pe jos în buncăr pe timpul iernii și le-am dat foc. Dincolo de dunele de nisip, în porțiunea de unde se retrăsese marea, i-am văzut pe pescari și pe soțiile lor cum se pregăteau să iasă la lucru. Paiele decolorate n-au luat foc de la bun început, dar flacăra s-a întețit

în scurt timp și a început să emane căldură și un fum înecăcios. Am rămas acolo, uitându-mă fix la flacără, alături de cinci sau șase alți soldați. Într-o clipă însă flacăra s-a stins și în urma ei a rămas doar cenușa neagră. Am simțit că zidurile fortăreței care se clădise în mine încep să se surpe și ele.

Am dormit până târziu azi-dimineață și când m-am trezit afară era ceață și burnița. Am stat o vreme afară, bucurându-mă de plăcerea pe care mi-o dădea atingerea picăturilor minuscule de apă. Chiar și după-amiază ceața era atât de deasă, încât malul mării era doar o linie ștearsă care se zărea printre brazi. Cerul și marea erau învăluite într-un cenușiu deprimant. Cum n-aveam nimic de făcut și nici o carte de citit, mi-am petrecut ziua gândindu-mă la tine. Oare devin sentimental în zilele ploiase pentru că, psihologic vorbind, încă n-am ieșit din pubertate? În facultate, când ploua, mă plimbam prin tot orașul. Mergeam adesea la o cafenea unde DJ-ul punea muzică la cerere. Intram și, așa ud de ploaie cum eram, ceream un cântec lent și liniștit, cum ar fi Seems So Long Ago, Nancy *de Leonard Cohen sau* Old Records Never Die *de Ian Hunter ori* Private Investigation *de Dire Straits. Acum totul mi se pare atât de îndepărtat. Mai era un cântec pe care îl ascultam adesea; nu-mi mai amintesc numele interpretului, dar titlul cântecului e* Time in A Bottle. *Yun, cât de mult mi-aș dori să pot păstra timpul într-o sticlă și să-l scot de acolo doar când am nevoie de el.*

Noaptea trecută eram de pază pe graniță când comandantul batalionului a apărut într-un jeep. Noroc că nu ațipisem și am putut să îl salut regulamentar. A inspectat plutonul, ne-a spus câteva vorbe de încurajare și se pregătea să urce iar în jeep când s-a întors brusc și m-a întrebat dacă am iubită. În armată e o regulă nescrisă care zice că dacă un superior sau cineva care a servit în armată mai mult decât tine te întreabă dacă ai o iubită trebuie

să spui da, indiferent dacă e adevărat sau nu. M-am gândit la tine și am spus: „Da, să trăiți!“ Atunci m-a întrebat: „Și ai încredere în ea cât sunteți despărțiți, așa?“ Am ezitat puțin, apoi am răspuns răspicat: „Mă așteaptă, să trăiți!“ S-a uitat la mine o clipă, ca și cum ar fi vrut să-mi spună ceva, apoi mi-a spus că sunt un tâmpit și s-a suit în jeep. Am rămas privind în urma lui până când luminile de poziție ale mașinii au dispărut în întuneric și m-am gândit la ce mi-a spus. De ce mi-a pus o întrebare atât de copilărească și de siropoasă ca apoi să mă facă tâmpit? Oare a spus-o fără să vrea în timp ce, de fapt, se gândea să-mi spună ceva frumos? Un lucru e cert, și anume că scurta noastră conversație din întuneric mi-a arătat cine sunt cu adevărat. Un tâmpit.

Ieri, unul dintre băieții de la popotă a prins patru șerpi lângă unitate. Erau din specia mamushi *și aveau venin galben pe coadă. Băieții spun că vara șerpii se târăsc până în cazarmă. Îți dai seama? Ridici pătura și vezi un șarpe în pat. Când m-am întors de la post azi-dimineață, am auzit că șeful de pluton și încă vreo câțiva dintre cei mai în vârstă gătiseră șerpii și i-au mâncat la un pahar de* soju[1]*. Nu m-am scârbit. Eu făcusem lucruri și mai cumplite când eram la forțele speciale. Probabil că n-ai mai vrea să mă vezi niciodată dacă ai ști la ce am fost nevoit să recurg pentru a supraviețui în munți. Că unii mănâncă șerpi încă vii, care se zbat și după ce pielea a fost trasă de pe ei ca o șosetă și după ce li s-au scos intestinele… Am văzut și am făcut atâtea de când m-am înrolat…*

De fiecare dată când mă uit la mare noaptea, prin ochelarii cu raze infraroșii, mă simt ca un animal de pradă. Pușca e alunecoasă. Apa din valurile care se sparg în apropiere se împrăștie

1 Băutură alcoolică din orez, grâu sau orz, extrem de populară în Coreea.

peste tot. Chiar și acum, în vis, mai mărșăluiesc în jurul terenului de antrenament până când cineva strigă comanda: „Atenție, stai!“ Atunci mă trezesc.

Față de plaja pustie pe care o păzesc noaptea, plaja la care mă uit în timpul zilei e frumoasă. Ieri întreg plutonul s-a dezbrăcat și a rămas doar în chiloții de la stat și am alergat cu toții spre plajă și ne-am aruncat în mare. La început apa a fost atât de rece, că-ți provoca durere, dar după ce am țipat și ne-am îmbrâncit unii pe alții ni s-a părut de-a dreptul călduță. Mi-am dat seama că, dacă lucrurile continuau în stilul acesta, mai aveam puțin și deveneam și eu un tip simplu, unul care se înscrie în categoria soldaților și că puteam să mă reîntorc în societate. Nu mă mai deranjează neliniștea aceea necunoscută pe care o simțeam la început. Îmi place să recit versul acesta arhicunoscut: „Dacă viața te dezamăgește uneori, nu fi trist și nu te supăra pe ea“. Și să mă gândesc că poate că nu mă dezamăgește viața pe mine, ci eu o dezamăgesc pe ea.

Yun.

Astăzi e înnorat. Mi-am luat la mine o pelerină, în caz că plouă, și caietul, și am început să patrulez pe linia de demarcație, gâfâind la deal spre vârful stâncilor. Când am ajuns acolo, eram roșu ca racul. M-am așezat pe marginea stâncii și am privit în jos, spre marea tulbure. Am desenat o luntre solitară, în depărtare, care pare să traseze o linie pe apă în înaintarea ei. Îmi place schița, așa că ți-o trimit ție.

După ce a fost transferat de la forțele speciale la paza de coastă, Dan părea să-și petreacă timpul acolo scriindu-mi scrisori. Am primit o scrisoare în care îmi cerea să merg să-l văd. Se schimbase enorm. M-am uitat îndelung la scrisoarea în care

îmi cerea să merg să-l văd, el, care refuzase mai demult să scrie scrisori și să primească vizite. Îmi părea însingurat și chinuit, dar, mai ales, obosit. Asta era senzația pe care mi-o lăsa.

Yun.

În ultimul timp armata a fost mereu în alertă, așa că toată lumea e stresată. Primim zilnic, cel puțin o dată, ordine să mărim vigilența. Toți cei subordonați comandantului de garnizoană sunt foarte stresați cu pregătirile pentru inspecția de luna viitoare. Inițial, garnizoana noastră ar fi trebuit să se retragă de pe coastră și să se alăture unității de bază, în timp ce o altă garnizoană ar fi trebuit să ne înlocuiască, dar momentul acesta se tot amână. Drept urmare, n-am mai beneficiat de nici o zi de permisie.

Yun.

N-ai putea să vii să mă vezi săptămâna viitoare? Nu pot să primesc vizitatori cât timp sunt în misiune la posturile de observație de pe plajă, dar, dacă vii, o să-mi iau liber o zi. O să trebuiască să mă milogesc de unul mai tânăr decât mine, dar care e de mai mult timp în armată. Dar sunt dispus să mă umilesc dacă asta înseamnă că pot să te văd, chiar și pentru câteva secunde. În spate, muntele e întunecat, în fața mea, marea strălucește în lumina lunii, parcă ar avea solzi argintii. Stau de pază cu arma încărcată. Și mă gândesc la tine.

Mi-am amintit foarte limpede, ca lumina zilei, noaptea în care m-am dus să-l văd pe Dan, și mi-am lăsat capul pe birou. Câteva zile m-am tot gândit dacă să merg sau nu după ce am primit scrisoarea de la el. Nu mă contactase deloc cât a fost în permisie, căci nu voia să-l văd cu capul ras. Ca să ajung de la mine până unde era el trebuia să iau trenul și două autobuze. În ultima stație de autobuz am întâlnit un soldat din armata civilă

care se ducea să facă de serviciu la unitatea în care era și Dan. M-a condus el până la unitate. Dan a ieșit să mă întâmpine, cu casca pe cap, cu pușca pe umăr, purtând grenade și baionetă.

Înarmat până în dinți, Dan s-a plimbat cu mine prin pădure, de-a lungul unei poteci pe care călcam peste conuri de brad. Nu era nici țipenie de om. Am coborât pe o potecă până spre cazarmă, apoi am mers de-a lungul liniei de demarcație până când am ieșit de pe traseul lui de patrulare. Am mers la nesfârșit pe cărarea aceea întunecată de pe malul mării. Habar nu aveam unde suntem. Mi s-a părut că ne îndepărtăm de mare, căci sunetul valurilor a devenit tot mai distant. Stelele ne priveau strălucitoare de sus, clipind de parcă s-ar fi putut stinge în orice clipă. Dan mergea tăcut alături de mine. Nici eu n-am spus nimic. Pentru mine era extrem de ciudat să-l văd echipat așa, de parcă urma să ne aruncăm în luptă. Nu știam ce să-i spun acestui Dan, care nu mai era Dan pe care-l știam eu, ci era un soldat fără nume, în costum de camuflaj. Am mers multă vreme și n-am dat de nimeni. Deodată, Dan m-a întrebat dacă vreau să aud o poveste înfricoșătoare.

— E destul de înfricoșător să te văd înarmat până în dinți.

A râs.

— Mi-am părăsit postul.

— Ce vrei să spui?

— Dacă se află că am plecat cu tine, o să fiu trimis la curtea marțială.

— Chiar așa de strict e?

Dan a râs din nou de seriozitatea din vocea mea.

— Nu-ți face griji. Toți din serviciul de pază de coastă fac tot felul de șmecherii ca să-și vadă rudele sau iubitele. Toți închidem ochii. Probabil că sergentul-major și plutonierul știu ce se întâmplă. Nu m-au crezut când le-am spus că am o prietenă. Am pus pariu.

— Pe mine?

— Îmi pare rău.
— Pe ce ați pus pariu?
— Au zis că dacă vii o să mă lasă să ies din cazarmă peste noapte.
— E prea riscant. Nu vreau să faci vreo prostie din cauza mea.
— O prostie? Ce spui? Sunt atât de fericit! Nu-mi vine să cred că ești lângă mine.
Eram stresată, dar mă simțeam mai bine când vorbeam cu el.
— Ce poveste înfricoșătoare vrei să-mi spui? Cu păianjeni?
— Nu-mi mai e frică de păianjeni.
Nu mai era același Dan care mă însoțise la mormântul mamei purtând o lanternă pe cap de teamă să nu calce pe un păianjen. Mi-a spus că s-a lecuit de spaima de păianjeni când era la forțele speciale. După cât urcase, se târâse, sărise și se cățărase în fiecare zi pe munte, la sfârșit prindea păianjenii cu mâna goală.
— Serios? Înseamnă că e bună și armata la ceva!
Dan a râs, dar râsul lui a sunat fals.
— Deci, povestea?
Dan a arătat cu mâna în întuneric, undeva, înspre valuri.
— Acolo, între buncăre, este o gheretă de pază, în care mai trag câte un pui de somn soldații între două ronduri. Se zice că un soldat s-a îndrăgostit de o fată dintr-un sat din apropiere. Fata venea din când în când și rămânea peste noapte cu el în gheretă. De câte ori venea, îi aducea și un bol de supă iute cu tăiței, căci îi prindea bine noaptea. Când a terminat stagiul militar, a plecat fără să-i dea numărul lui de telefon și fără măcar să se uite în urmă. Ea a suferit atât de tare, încât s-a spânzurat de o grindă în ghereta de pază, unde își petrecuseră nopțile împreună. Se pare că era și însărcinată. După o vreme au început să circule zvonurile. De câte ori adormea câte un proaspăt recrut acolo, visa că o tânără frumoasă deschide ușa, zâmbește și intră, aducând un bol cu supă fierbinte…

— Și?

— Și soldatul lua capacul de pe bol și vedea că e plin cu tăiței. Tăiței de un roșu-aprins, fierți în sânge.

M-am cutremurat și m-am agățat de brațul lui.

— E adevărat? Ai văzut-o și tu?

— Ce să văd? Nu-i decât o poveste pe care o spun soldații. *Legenda stafiei cu tăiței însângerați*... Probabil că tot ei au inventat-o ca să le-o povestească prietenelor lor când vin în vizită, ca tine. Fetele se sperie, așa ca tine, și îi iau repede de mână sau le sar în brațe.

— Cum?!

Mi-a spus povestea ca să mă facă să mă lipesc de el. Am încercat să-i dau la o parte brațul cu care mă ținea de umeri, dar m-a tras și mai aproape de el și a spus: „Cât mă bucur că ai venit!“ Vuietul mării se auzea de undeva din față. Am mers așa până am trecut de un câmp cu porumb, apoi am traversat unul în spatele celuilalt o limbă de pământ între două tarlale cu ardei, până am ajuns în fața unei case. Nu puteam să mergem așa până dimineața. Probabil că multă lume venea să-i vadă pe cei din unitate, căci femeia care locuia acolo ne-a condus într-o încăpere mică, cu prispă, dintr-o latură a casei. Dan a întrebat dacă puteam mânca ceva și femeia s-a mirat că n-am mâncat înainte și ne-a spus să așteptăm. S-a întors repede cu o tavă cu chiftele de dovleac prăjit în ou, cubulețe de vinete fierte și condimentate, *kimchi*, orez și supă și a așezat-o pe prispă. Când a dat să se întoarcă la bucătărie, Dan a întrebat dacă nu avea și niște *soju*. Ne-a spus că nu avea decât sticla pe care o începuse soțul ei. Dan i-a mulțumit. S-a întors imediat cu o sticlă de *soju* pe jumătate goală, cu două pahare și cu o farfurioară de tofu prăjit. I-a spus lui Dan să-și dea jos casca și să pună alături pușca, „să nu o sperie pe domnișoara“. S-a uitat la mine râzând. Ne-a spus că nu dura mult până se încălzea camera și a plecat. Am mâncat pe prispă. Mâncarea nu era proas-

pătă, dar vinetele miroseau bine și aromat, ca și cum tocmai fuseseră stropite cu ulei de susan. Dan și-a umplut paharul cu *soju* și s-a uitat la mine. Am dat din cap că nu voiam și în secunda aceea am văzut pânza de păianjen atârnând deasupra prispei.

— Păianjen!

Dan a privit în sus, s-a ridicat și s-a dus spre pânza de păianjen. A prins cu degetele păianjenul care aluneca cu pânza lui ce tremura și l-a aruncat în curte.

— Nu mă mai tem de ei.

S-a așezat apoi iar și și-a golit paharul de *soju*. S-a uitat la *kimchi* și la tofu, dar nu s-a atins de mâncare. Eu am luat de două ori din vinete, apoi am pus bețișoarele jos. Îmi era foame, dar nu puteam să mănânc mai mult. El bea, iar eu mă uitam la bocancii lui și la tenișii mei, pe care îi lăsaserăm sub prispă. Fără să mă gândesc mi-am vârât picioarele în bocancii lui. Îmi erau mari. Acum că tot mă încălțasem, voiam să fac câțiva pași, așa că am coborât de pe prispă și m-am împleticit prin curte. Când m-a văzut, pe Dan l-a pufnit râsul. „Cum poți purta ghetele astea de o tonă?" Mi-am dat jos bocancii și am deschis ușa camerei. Pe linoleumul galben erau două pături și o pernă.[1] Prin fereastra mică se auzeau valurile. Probabil că era trecut de miezul nopții când am intrat în cameră, am întins păturile pe jos și ne-am culcat. Casca lui Dan era chiar lângă așternut. Dan era îmbrăcat tot în costumul lui de camuflaj, eu tot în hainele mele de stradă. Când eram copii, ne jucam împreună acasă la unul sau la celălalt și adormeam de atâta joacă. Sora lui sau mama mea ne găseau și ne cărau acasă în spinare. Susurul valurilor mi-a pătruns în ureche.

— Cred că marea e chiar sub fereastră.

— Nu e chiar marea, e doar plaja. Ce mai fac Mi-ru și Myeong-seo? Sunt bine?

---

1 În casele tradiționale coreene podeaua este încălzită și așternuturile de pat se întind direct pe jos.

— Mi-ru a început iar să-l caute pe tipul care a dispărut, iar Myeong-seo e aproape mereu în fața catedralei Myeongdong, la proteste împotriva guvernului.

— Pe cine caută Mi-ru?

Ce să-i fi spus? Eu am adus vorba, e adevărat, dar nu mă lăsa inima să-i spun povestea acum, când arăta atât de nefericit.

— Știi casa aceea în care am stat cu toții câteva zile? Părinții lui Mi-ru au vândut-o.

— Nu mai putem merge acolo?

— Nu. Nu mai e casa ei.

Mâhnită că a pierdut casa, Mi-ru începuse iar să-l caute pe prietenul surorii ei. Apărea, dezamăgită și extenuată, rămânea câteva zile și apoi pleca iar. Încercasem să merg pe la ea, să o rog să vină cu mine în vizită la Dan, dar plecase deja.

— Ce mai faci? l-am întrebat într-un târziu pe Dan.

— Ca și cum aș fi prins într-o pânză de păianjen.

— Parcă spuneai că nu te mai temi de păianjeni.

— Nu mă tem… Nu de păianjenii care trăiesc în munți. Am dat peste un păianjen mult mai mare.

Părea trist. Am simțit că se apropie de mine. Deodată i-am simțit fața foarte aproape de a mea.

— Detest sunetul armelor. Și senzația pe care o am când țin degetul pe trăgaci.

Am simțit mirosul de *soju* din respirația lui. Mă privea fix în ochi. Ochii lui, în care nu puteam citi nimic, au șovăit o clipă, apoi și-a lipit buzele de ale mele. Uniforma lui militară se lipise de hainele mele, iar o mână era deja sub cămașa mea, pe un sân. A început să respire greu și atunci l-am împins la o parte. Am simțit câtă forță avea în mâini când m-a prins de încheieturile mâinilor.

— Dan…

— …

— Te rog, nu.

Am încercat să-l împing, dar se apropia din nou. Mi-am scuturat mâinile să le eliberez și l-am atins pe față. Atunci i-am simțit lacrimile calde. M-a sărutat iar și a încercat să-mi descheie cămașa.

— Ești singura mea scăpare, a spus cu deznădejde.

În clipa următoare m-am trezit că îmi ridicase cămașa și se chinuia să-mi deschidă fermoarul pantalonilor. Uluită, am dat să mă smulg de lângă el, dar m-a imobilizat aplecându-se peste mine. Eram tulburată, probabil pentru că-i simțisem lacrimile când i-am atins fața, și mi-am pierdut toată forța. Mi-am dat seama că tot timpul cât stătusem în cumpănă dacă să vin să-l văd după ce primisem scrisoarea lui știam că așa avea să se întâmple. „Nu mă iubești", a spus Dan, parcă resemnat, și s-a rostogolit la o parte. „E din cauza lui, nu-i așa?" m-a întrebat. Am crezut că știu la cine se referă.

Jenați de toată povestea, probabil nici unul din noi n-a închis un ochi toată noaptea. M-am întins să-l iau de mână, dar Dan nu s-a mișcat. La un moment dat a început să plouă. Dacă aș fi numărat picăturile, aș fi știut în cifre cât de mult a plouat. Dimineața, când împătuream cuverturile, ni s-a întâlnit privirea. Avea ochii roșii, de parcă îi plesniseră toate capilarele. Am plecat din casa aceea în care am petrecut împreună o noapte penibilă și ne-am întors pe aceeași cărare pe care am mers în seara precedentă. Eram nespus de tristă. Am pășit peste conurile de brad, udate de ploaia de peste noapte, pe poteca din pădure și ne-am oprit pe marginea stâncii, să privim marea. Bărcile se legănau pe valuri sub discul orbitor al soarelui care se ridicase deja deasupra orizontului. Părea să strălucească mai tare decât de obicei, probabil după ploaia de peste noapte. Pe plajă erau împrăștiate bucăți de lemn și năvoade. Un tractor trecea printre ele. Ce căuta tractorul pe plaja inundată? Pentru mine era un tablou nefiresc, căci eu eram obișnuită să văd agricultori în

câmpurile de orez de la țară. Cu fiecare pală de vânt vălurelele măturau nisipul de pe plajă, urmându-se rapid unul pe altul, și apoi se retrăgeau, iar sunetul îndepărtat al motoarelor ambarcațiunilor părea ca desprins dintr-un vis. Un cârd de pescăruși a trecut pe cerul dimineții. Păsările păreau să se strige unele pe altele.

— Știi, noaptea trecută… a început Dan cu o privire întunecată.

L-am întrerupt imediat.

— Nu te mai gândi la asta. N-am pus la suflet. Peste câteva zile o să uităm cu totul.

— Bine.

Dan a dat din cap foarte serios.

— Și? Ai văzut vreun spion în rondurile tale de noapte? mi-a ieșit din gură întrebarea prostească fără să mă pot opri la timp.

— La noi în unitate nu a prins încă nimeni nici un spion. Dar cică unul a prins o balenă acum câțiva ani.

— O balenă?

— Da. În Marea Galbenă nu sunt balene, dar uneori mai iese câte una din Marea Chinei de Sud și se rătăcește până aici. Cică balena aia venea spre țărm noaptea și scotea niște sunete ca și cum era un submarin plin cu spioni nord-coreeni care se pregăteau să se infiltreze la noi. Soldatul de gardă a acționat conform protocolului și a tras un semnal de avertizare, apoi a detonat o mină marină și a deschis focul cu mitraliera. După ce a răsărit soarele și s-au dus să investigheze, au constatat că nu era nici un spion, doar o balenă mare, cu burta în sus, sfârtecată ca un ogor proaspăt arat.

— Săraca balenă!

— Colonelul l-a lăudat și i-a dat o săptămână de permisie pentru că stătuse treaz la post și își făcuse serios datoria.

După povestea balenei confundate cu un grup de spioni n-am mai avut ce să ne spunem. Era prima dată când nu aveam ce să discutăm și ne simțeam ciudat împreună. Am trecut iar

printre lanul de porumb și câmpul cu ardei, pe unde trecusem și în seara de dinainte, apoi am ajuns la unitate. I-am spus că plec, m-am întors și am făcut câțiva pași. Apoi m-am întors iar să mai arunc o privire înapoi. Era tot acolo, înțepenit, și mă privea cum mă îndepărtam. După încă vreo câțiva pași m-am mai uitat o dată în urmă. Era tot acolo. I-am făcut semn cu mâna să intre în cazarmă, dar nu s-a mișcat. M-am îndepărtat și mai mult și am privit din nou în urmă. Își lăsase capul în jos.

Yun.

Plouă acum. O ceață albăstruie atârnă greu peste pădurea de brazi și peste mare. Îmi tot amintesc cum te întorceai să privești în urmă în ziua în care ai plecat. Când stau întins în pat, vocea ta și respirația ta îmi gâdilă urechea. Mă întreb ce faci. Te uiți și tu pe fereastră la ploaie?

După ce m-am întors, nu i-am mai scris lui Dan.

Am aplecat capul atât de aproape de birou încât mai că atingeam foaia cu bărbia. Am început să-i scriu o scrisoare.

Dan.

Locurile pe care le vizitez cel mai adesea în oraș sunt Palatul Gyeongbok și muzeul de pe bulevardul Sejong. La început făceam o oră și zece minute de acasă până la muzeu și la palat. Acum ajung în cincizeci de minute. Nu merg mai repede, dar cunosc mai bine toate străzile. Nu intru întotdeauna când ajung acolo. Când merg spre școală, doar trec pe lângă ele. Alteori mă duc acolo dar, în loc să intru, o iau prin spatele zidului Palatului Gyeongbok, urc până în zona Samncheong și mă întorc pe acolo acasă. Intru la muzeu sau îmi iau bilet de intrare la palat doar în zilele în care mi se adună în minte lucruri la care nu vreau să mă gândesc și îmi produc un haos total în cap. E ciudat, dar, când intru în

palat, parcă aș intra într-o altă lume. De cum trec de poartă și intru în curtea palatului, toată zarva lumii de afară, mașinile care trec în viteză, clădirile care se înalță spre cer, toate dispar. Cred că de asta îmi place să merg acolo. Când intru, uit cine sunt în afara palatului. Prima dată când am trecut de muzeu și am intrat în Palatul Gyeongbok, am avut senzația unui loc extrem de proaspăt și complet nou. Era o descoperire pentru mine. Ce proastă am fost că n-am realizat până atunci cât era de aproape! Ți-am spus cum am decis, după ce m-am întors aici, să mă plimb cel puțin câte două ore prin oraș în fiecare zi? Așa am descoperit locurile acestea, plimbându-mă prin oraș ca să aflu cât mai multe lucruri. Locuitorii orașului au privilegiul de a trăi în vecinătatea unor astfel de locuri. Atunci oare de ce nu le vizitează niciodată? Mi s-a părut cel puțin ciudat. Multă vreme am vrezut că Poarta Gwanghwa marca doar o intersecție, nu știam că era intrarea în Palatul Gyeongbok. După ce am descoperit palatul și muzeul, am început să acord mai multă atenție porții. Însă doar acum, că-ți scriu ție, mi-am dat seama că acestea sunt locurile pe care le-am vizitat de cele mai multe ori.

Duminica trecută a început să burnițeze de dimineață. M-am trezit devreme și m-am dus pe jos până la Palatul Gyeongbok. N-am avut chef să car umbrela după mine, așa că mi-am pus un hanorac cu glugă. Burnița mărunt. Când am ajuns la palat, părul și manșetele hainei erau ude. Duminica, de obicei, e aglomerat la palat, dar în ziua aceea nu era aproape nimeni. Probabil pentru că cerul era întunecat și încă mai ploua mărunt. Nu aveam de gând să intru, dar, de vreme ce nu era coadă la chioșcul unde se vindeau bilete, am decis pe loc să intru. Palatul părea pustiu. Credeam că îl știu ca pe propriul meu buzunar după ce-l vizitasem de atâtea ori. Dar în ziua aceea, după ce mi-am cumpărat bilet și am intrat, mi s-a părut că toate clădirile acelea vechi arătau diferit pe ploaie decât în zilele însorite. Până și muntele Bukak, care se zărea pe fereastra Sălii Tronului, părea cu totul nou. Și

Pavilionul Hyangweon, de pe insula din mijlocul iazului cu nuferi, unde mergeam mereu, mi s-a părut nou. Mai mult, Pavilionul Gyeonghoeru, unde se dădeau banchetele regale, părea misterios pe ploaie. Era o simplă zi ploioasă, dar palatul părea cu totul schimbat. Pe când mă plimbam acolo, am dat peste ceva cu totul inedit. De câte ori merg la palat, mă duc negreșit până la Pavilionul Gyeonghoeru. Știu bine zona, dar de data asta am dat peste o scară pe care n-o mai văzusem înainte. Scara ducea la etajul pavilionului. La intrare era un semn care spunea că intrarea e interzisă, dar eu tot am urcat. Sub acoperiș este un spațiu deschis. Când am văzut spațiul acela larg, am rămas țintuită locului. Era cu atât mai impresionant cu cât până atunci observasem doar de afară forma octogonală a acoperișului, care pare să-și ia zborul din clipă în clipă. Am rămas privind pierdută țiglele modelate din lut în formă de păsări cu ciocurile deschise și apoi arse în cuptoare pentru a fi montate pe muchia acoperișului. Coloanele de la parterul pavilionului sunt din piatră, așa că nu mi-am imaginat că cele de la etaj ar putea fi din lemn.

Mai ții minte cum ne dădeam iarna cu sania pe drumul înghețat? Mă refer la drumul de lângă dig, unde primăvara răsărea devreme și foarte verde mărărașul de apă. Înainte să ne dăm drumul cu săniile, aruncam o piatră pe gheață să vedem dacă era destul de groasă să ne poată ține. Îți mai amintești când am aruncat o piatră și gheața subțire s-a crăpat? Când am urcat scara în pavilionul de la palat, mi s-a părut că aud o pocnitură ca atunci, pe gheață. Am alergat pe trepte valvârtej, dar când am ajuns sus m-am liniștit. Fruntea, acoperită de broboane de transpirație cât timp m-am plimbat prin ploaie, mi s-a răcit pe loc. Am rămas mută de uimire, acolo, în capul scărilor. Mă dureau ochii de atâta frumusețe. Dușumeaua era din scânduri de grosime diferită. În mijlocul orașului exista un loc ca acesta! Nu mi-am putut reține un zâmbet. Mi-am spus că de acum înainte, de câte ori văd un semn cu intrarea interzisă, trebuie neapărat să intru și să văd ce

e acolo. Poate că motivul pentru care n-am observat scara din lemn când m-am plimbat pe lângă pavilion sau când m-am așezat pe bancă în fața lui să-l admir a fost că presimțeam că intrarea e interzisă.

Am rămas destul de mult acolo, apoi, ca Emily, am pășit în vârful degetelor pe dușumeaua de lemn. Am înaintat pas cu pas, pășind cât mai ușor cu putință, tot ca Emily. Privit de sus, iazul arăta magnific. Pe suprafața lui pluteau zambile de apă, care se unduiau în vânt, iar vălurele, mai mari sau mai mici, apăreau pe oglinda apei în jurul stropilor de ploaie. În zilele senine, pavilionul se reflectă în apa iazului. Puteam cuprinde într-o privire muntele Inwang, muntele Bukak și până și muntele Nam. Când s-a săpat iazul, pământul scos de acolo a fost clădit într-o grămadă imensă căreia i s-a spus muntele Ami. Acesta era chiar în fața mea.

M-am așezat pe podea. În clipa aceea, toată spaima că intrasem într-un loc interzis a dispărut și m-am liniștit. Mi-ru a plecat iar de una singură. I-am spus că o să fiu alături de ea în încercarea asta, dar nu știu dacă voi putea vreodată să-mi țin promisiunea. Sunt supărată pe mine pentru asta. Cât am stat acolo, pe podeaua pavilionului, până și supărarea asta s-a mai potolit. Podelele vechi de o sută de ani parcă îmi vorbeau, iar vocea lor se ridica spărgând tăcerea grea.

Dan.

Casele în care am crescut noi aveau amândouă câte o prispă de lemn de jur împrejur, nu-i așa? Mama o curăța de zor tot timpul. Tot ea mi-a spus că tatăl meu o construise, din copacii dărâmați de o furtună de pe muntele din spatele casei. Spunea că podeaua putea să fie păstrată mult și bine dacă o măturai, o lustruiai, o lăcuiai și aveai grijă de ea. Îți mai amintești cum adormeam pe dușumeaua din lemn când stăteam pe burtă și citeam sau ne făceam temele ori când ne jucam?

Nu râde.

În ziua aceea m-am trezit la etajul Pavilionului Gyeonghoeru când m-a zgâlțâit cineva. Când am deschis ochii, am dat de paznic. Cred că am dormit vreo patruzeci de minute. Când scapi din armată, cadoul meu pentru tine o să fie povestea despre cum am scăpat de paznic.

Dan.
Într-o bună zi o să te duc și pe tine acolo.

M-am oprit din scris. Aplecată, cu fața aproape atingând hârtia și cu stiloul în mână, m-am uitat îndelung la frazele pe care tocmai le scrisesem.

Literele minuscule din cuvintele „într-o bună zi" au crescut tot mai mari până când nu mai vedeam nimic altceva.

Cât aș vrea să-l pot lua pe Dan cu mine și să urcăm la etajul Pavilionului Gyeonghoeru într-o bună zi! Dacă ar veni și ziua aceea, i-aș povesti și restul pățaniei de atunci. I-aș povesti că, atunci când m-a trezit paznicul palatului după ce adormisem culcată pe burtă pe podeaua pavilionului de pe iaz, m-am ridicat drept în capul oaselor. Prima întrebare care mi-a venit în minte a fost „Unde mă aflu?" și nu „De ce m-am culcat aici?". Apoi mi-am amintit cum m-am plimbat pe lângă iazul cu nuferi și cum a văzut semnul care indica intrarea interzisă și cum am urcat scările la etaj. I-aș spune toate astea lui Dan și i-aș mai spune și că în vremea asta continua să plouă. Pământul din curtea palatului era jilav, iar muntele Inwang se ascundea în ceață. Paznicul mi-a aruncat o privire severă și m-a certat, apoi m-a luat la întrebări. Cum de adormisem într-o zonă unde accesul era interzis? M-am lăsat în genunchi și i-am promis că o să curăț podeaua, că o să merg în fiecare zi să o lustruiesc până când strălucește. Paznicul m-a privit, cum eram încă somnoroasă, și a râs cu poftă. Mi-a spus că nu puteam să lustruiesc podeaua de vreme ce nu aveam voie să urc acolo, dar că să nu

uit ce am promis. Apoi a repetat, cu o mină îmblânzită că, dacă, la un moment dat, se permitea accesul publicului, atunci să-mi țin promisiunea. Înainte să pot să-i răspund mi-a spus că, atâta timp cât nu uitam, totul era în regulă. Și mi-a mai spus că era suficient să fiu sinceră în promisiunea mea de a lustrui podeaua în fiecare zi. Asta i-aș fi povestit lui Dan.

Atâtea promisiuni uitate de care nici nu-mi mai amintesc… Promisiuni pierdute, pe care nu le-am ținut.

Am pus stiloul la capătul unui rând nou, ca să-mi închei scrisoarea către Dan. Ultimul rând scris era: *Într-o bună zi o să te duc și pe tine acolo*. Am rămas uitându-mă la el timp îndelungat. Voiam doar să închei, dar simțeam că mă afundam tot mai mult. Ca și cum mă chinuia ceva, ca și cum eram obligată să spun ceva, am scris *Ai grijă de tine*, apoi am mâzgălit. Am scris *Dan, ai grijă de sănătatea ta*, dar am tăiat iar cu stiloul. *Până la următoarea scrisoare*… Am mâzgălit și peste asta. Imaginea lui Dan, rămas în picioare pe plajă, cu capul plecat, mi-a trecut prin fața ochilor pe deasupra cuvintelor mâzgălite cu stiloul. Ceafa lui, care era mai albăstruie decât restul capului lui ras, s-a întins spre mine ca o pată de cerneală. Mâna în care țineam stiloul a început să transpire. Mi-am mușcat buzele și am tăiat cu o linie și cuvintele *Într-o bună zi o să te duc și pe tine acolo*. Apoi le-am scris din nou. Iar le-am șters, le-ar rescris și le-am șters din nou.

Pagina din caiet era plină de mâzgălituri.

— Yun!

Zăceam cu fața pe birou când am auzit o voce care mă striga. Mi-am ridicat capul de pe caietul mâzgălit și am ascultat cu atenție sunetele care veneau din afara ușii.

— Yun!

Era verișoara mea. M-am ridicat și am deschis ușa. Pe fața plină de pistrui a verișoarei mele însărcinate în nouă luni se citea bucuria că mă vede. Avea în mâini un sufertaș cu *kimchi*.

— De ce nu răspunzi la telefon?

Sunase telefonul? A lăsat vasul cu *kimchi* în bucătărie și m-a privit.

— Unchiul mi-a spus că a încercat să te sune dimineață devreme.

Dimineață devreme?

Unchiul ei care o sunase la telefon era tatăl meu. Mă sunase și pe mine într-o dimineață devreme, acum șase luni, să-mi spună despre Dan. Mi-a spus că era mai bine să aflu de la el decât să aud de la străini. Cred că încă mai merge la mormântul mamei în fiecare zi, și când răsare soarele, și când apune. Când se răcește vremea, îmbracă tulpina arbustului de mirt în paie, iar când vine primăvara, primul lucru pe care-l face e să înlăture paiele de pe arbust. Acesta și-a întins mult crengile peste mormântul mamei, ca o umbrelă care îl proteja de ploaie în zilele ploioase și de soare în zilele caniculare. Nu părea să fi fost mutat din grădină. Ai fi zis că a fost acolo de la bun început.

— M-a rugat să văd ce faci pentru că nu răspunzi la telefon de alaltăieri. Știi la ce oră m-a sunat azi?

— ...

— La șase dimineața. Cum nici ieri n-ai răspuns la telefon toată ziua, a așteptat doar să se crape de ziuă și a sunat. De ce nu i-ai răspuns?

— N-am auzit telefonul.

— Și eu te-am sunat de mai multe ori.

M-am uitat spre telefon. Era același telefon pe care tata venise de la țară să mi-l aducă, ca să poată să mă sune să vadă ce fac.

— L-ai scos din priză?

Verișoara mea a verificat firul telefonic cu mâna.

— Pare în regulă. Cum de nu l-ai auzit?

După duminica aceea ploioasă în care am mers pe jos până la Palatul Gyeongbok și înapoi, n-am mai ieșit din acasă câteva zile la rând. Când simțeam că mă sufoc, ieșeam pe terasa de pe acoperișul casei și admiram orașul. Mă uitam îndelung la turnul Namsan, care strălucea mereu în același loc, ca un fel de simbol al orașului. Când am ieșit în oraș ultima dată? Apoi îmi aminteam că ultima dată a fost în ziua în care mi-am legat șireturile tenișilor și am mers pe jos până la școală, ca în orice altă zi, iar acolo am aflat vestea despre profesorul Yun. M-am dus să-l caut pe Myeong-seo, care nu prea mai dăduse pe la școală în ultimele luni, de când se alăturase grupului de protestatari care făceau greva foamei în fața catedralei Myeongdong. I-am spus că profesorul Yun își înaintase demisia. Din proprie inițiativă. Motivația lui era că nu mai putea să continue să predea în condițiile în care mulți dintre colegii lui fuseseră concediați fără motive întemeiate. Myeong-seo nu părea surprins. Când i-am dat o copie a scrisorii trimise de profesor, intitulată *Către studenții mei*, a luat-o cu calm și a spus că acum sigur Mi-ru n-o să mai dea pe la școală. Când i-am spus că profesorul pleca din oraș, că se muta la țară, a spus că era de așteptat, ca și cum nu i se părea nefiresc. Bineînțeles că Mi-ru n-a mai venit deloc la școală după ce s-a anulat cursul profesorului Yun. După ce casa abandonată în care am locuit o scurtă perioadă împreună cu Dan s-a vândut, Mi-ru a mai venit pe la mine o vreme. Obișnuia să se sprijine de balustrada de ciment și să se uite la casa aceea. Într-o zi cred că a și trecut pe acolo, căci a venit mormăind nemulțumită că se făceau reparații. Când s-a mutat cineva și în casă s-au aprins luminile noaptea, Mi-ru a spus doar că le dorește celor din casă să fie fericiți acolo. Era ciudat să o aud spunând asta, după ce se certase cumplit cu părinții ei când au decis să vândă casa. M-am uitat uimită la ea. Avea fața scăldată în luminile orașului. M-a întrebat tristă ce mai face Dan, iar eu i-am spus că, probabil, e bine. „Probabil bine…“

— Yun, ești bine?

Verișoara mea m-a întrebat de două ori, în timp ce fixam telefonul cu privirea. Avea fața plină de pistrui. De când am văzut-o ultima dată, parcă îi invadaseră fața. Apoi i-am văzut burta uriașă.

— Sunt cât un elefant, nu?

A zâmbit și și-a așezat mâinile pe burtă.

— Se spune că dacă ai burta așa rotundă înseamnă că e fată.

Și-a mișcat brațele și le-a încrucișat peste burtă. Era gestul specific viitoarelor mame care își protejează copilul încă nenăscut. Verișoara mea pistruiată urcase toate treptele până la mine, sprijinindu-și burta cu mâna și cărând și vasul cu *kimchi*.

— Cred că am adormit buștean.

— În halul ăsta? Să nu auzi nimic?

— Ieri am umblat mult pe jos.

De fapt, nu fusesem nicăieri cu o zi înainte, dar nu știam ce să-i spun.

— Tot mai mergi așa pe jos?

Am văzut îngrijorarea de pe fața ei.

— Hai, sună-l pe tatăl tău!

Am făcut ce mi-a cerut și l-am sunat pe tata, la țară. Nu-mi aminteam să fi auzit telefonul sunând cu o seară înainte. Nu-mi aminteam nici măcar dacă a sunat dimineață, când a spus verișoara mea că a încercat să dea de mine. Am adormit cu capul pe masă pe când îi scriam lui Dan o scrisoare pe care ar fi trebuit să o scriu de mult. Am ridicat receptorul și am format numărul cu o mână, iar cu cealaltă am închis caietul în care am scris scrisoarea pentru Dan. Mi-au reapărut în fața ochilor rândurile înnegrite cu stiloul. Scrisorile de la Dan s-au împrăștiat pe podea. Verișoara mea le-a adunat și le-a așezat pe birou. Tot atunci a răspuns și tata. Cu mâinile încrucișate pe burtă, verișoara mea a aruncat o privire spre scrisori. Apoi nu și-a mai luat ochii de la ele.

— Sunt bine, da. Dormeam adânc aseară și nu am auzit telefonul. Dumneata ce faci?

— Sunt bine.

Vocea tatei mi-a răsunat în suflet ca un clopot. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că niște cuvinte atât de simple, pot răsuna atât de puternic. *Sunt bine*. M-aș bucura dacă m-ar suna și Mi-ru, cu care pierdusem legătura, să-mi spună că e bine. Am ascultat în receptor respirația tatei. Cât m-aș bucura să pot să-l aud și pe Dan spunând că e bine!

— Yun!

— …

— Yun?

— Da?

— Dacă ți-e greu, vino acasă.

Anul în care am stat acasă cu tata după moartea mamei. Anul acela în care am lenevit la țară mi-a trecut prin fața ochilor într-o fracțiune de secundă. Cina pe care o mâncam în tăcere cu tata. Vocea tatei care mă striga când intra pe poartă. Liniștea care se așternea la loc peste casă după ce eu îi răspundeam „Da!“ din camera mea sau din bucătărie. N-am făcut nimic concret unul pentru celălalt, doar ne-am purtat de grijă, iar faptul că ne strigam reciproc putea să însemne că începeam să realizăm și să acceptăm lipsa mamei. Când eram copii, Dan mă striga din drum, înainte să deschidă poarta și să intre în curte. Când găsea câte o pasăre moartă sau un șarpe strivit între șinele de tren, mă chema să le văd și eu. Probabil că și eu l-am strigat pe el de nenumărate ori până am crescut. Dacă se întâmpla să alunec în zăpadă sau să cad într-un șanț, strigam imediat: „Dan!“ Dan era mereu alături de mine sau cu un pas în fața mea.

— Sunt bine, tată.

Când am închis, verișoara mea m-a privit fix, tot cu mâinile pe burtă.

— Yun… mi-a spus pe același ton pe care îmi vorbise și tata la telefon.

A arătat înspre scrisorile de la Dan, așezate pe birou. Așa făcea de fiecare dată când avea ceva de spus sau dacă avea vreo întrebare. Am rămas tăcute amândouă.

— Nu vii să stai cu mine?

— …

— Soțul meu are un zbor în Europa.

Asta însemna că lipsea de acasă mai multe zile.

— Sunt bine.

S-a aplecat încet de mijloc și s-a așezat pe podea. Și-a întins picioarele și s-a sprijinit cu spatele de perete. Apoi s-a lăsat cu totul pe spate. Burta ei rotundă se țuguiase spre tavan. Cartea de poezii de Emily Dickinson pe care mi-a dat-o Dan lângă calea ferată, când am plecat de acasă trimisă de mama… Pentru că el scrisese pe prima pagină „Când oamenii sărmani cugetă, nu trebuie tulburați“, prima carte pe care am cumpărat-o în oraș a fost *Însemnările lui Malte Laurids Brigge*. În primul capitol al cărții apare o femeie însărcinată, care se târăște pe lângă zidul unui spital. Cea mai frumoasă femeie din lume e aceea care poartă în sine o nouă viață. Verișoara mea se ținea de burtă din obișnuință. Pistruii i se întinseseră pe pomeții obrajilor și urcau până spre frunte. Nu era cald, dar ea avea broboane de sudoare pe frunte. De câte ori inspira sau expira burta urca și cobora odată cu respirația. M-am întins și eu lângă ea. Când locuiam împreună obișnuiam să tragem câte un pui de somn împreună. A zâmbit și pistruii i s-au întins până spre urechi. Și-a ridicat mâna stângă de pe burtă și m-a mângâiat pe obraz. Căldura mâinii ei mi-a încălzit obrazul.

— Îmi promiți ceva?

— …

— Îmi promiți că nu mai acoperi ferestrele cu hârtie neagră?

— …

— Mi-a plăcut mult când ai stat la noi. Cu excepția perioadei în care ai acoperit ferestrele și n-ai mai ieșit din camera ta.

— Cum eram atunci?

— Parcă nu erai tu. Ai fi zis că duceai un război și că, dacă l-ai fi pierdut, n-ai mai fi ieșit din cameră niciodată.

Nu-mi doream decât să o văd pe mama, care a refuzat să mă vadă când boala i s-a agravat. Nu voiam decât să-i stau aproape.

— Mi-e teamă că o să acoperi iar ferestrele.

— …

— Promite-mi că n-o s-o faci și atunci nici eu nu te mai pistonez să vii la mine.

— Promit, soro.

Când am spus „soro“, m-a lovit moleșeala.

— Ai promis!

Am dat din cap. Apoi am pus ușor o mână pe burta ei. Copilul se mișca destul de puternic pentru a-mi împinge mâna. Trebuie să-l vizitez pe domnul profesor, să o conduc pe verișoara mea, să merg la școală, să-i duc haina lui Myeong-seo… M-au năpădit o mulțime de gânduri, dar m-a furat somnul și n-am mai putut deschide ochii.

* * *

După ce Mi-ru a aflat că fusese scoasă la vânzare casa în care am stat o vreme împreună, n-a mai avut o zi de liniște și pace cu părinții ei. Starea lui Mi-ru se înrăutățea pe zi ce trece, iar Yun era chinuită de regrete și spunea că nu ar fi acceptat niciodată să se mute cu noi dacă ar fi știut ce avea să se întâmple. După ce cugetase îndelung, Yun acceptase invitația lui Mi-ru de a se muta cu noi în casa aceea, iar Mi-ru îmi promisese să nu-l mai caute pe prietenul surorii ei. Dar soarta a schimbat totul. Casa, care rămăsese goală multă vreme după tragedia cu Mi-rae, s-a vândut la câteva zile după ce Yun a decis să se mute cu noi. Yun a acceptat să se mute cu condiția ca Mi-ru să nu mai poarte fusta cloș a surorii ei. Când Yun a adus vorba de fusta cloș, m-am neliniștit. La câteva luni după moartea lui Mi-rae, părinții ei îi adunaseră lucrurile în curtea casei și le dăduseră foc. Mi-ru s-a agățat cu încăpățânare de fusta cloș și nu i-a mai dat drumul. După aceea a purtat-o mereu, indiferent de anotimp. N-a mai dat-o jos niciodată. Dar a ascultat ce i-a spus Jeong Yun și fața i s-a înseninat. „Asta vrei?" i-a spus. „O dau jos în ziua în care ne mutăm în casă și n-o mai port niciodată."

Tot nu reușesc să înțeleg cum ajung femeile să fie atât de apropiate. Mi-ru s-a rugat de tatăl ei, l-a implorat să nu vândă casa, dar nu l-a înduplecat. I-a spus lui Mi-ru că o să-i cumpere altă casă. Ea a insistat că voia casa aceea. Nici unul nu era dispus să cedeze. Îl înțeleg pe tatăl ei. Tristețea și suferința pricinuite

de moartea lui Mi-rae au rămas în casa aceea, care nu făcea decât să le amintească de durerea de a-și pierde copilul. Cine i-ar fi putut alina vreodată? Tatăl lui Mi-ru m-a rugat să o liniștesc. Dar ea nu voia să asculte. Ba mai mult, s-a răstit la tatăl ei. Nici când tatăl ei i-a tras o palmă nu s-a liniștit. Am fost extrem de uimit să o văd pe Mi-ru atât de înverșunată. După ce s-a vândut casa, a rupt orice legătură cu părinții ei. Iar după ce a început să-l caute iar pe prietenul surorii ei n-a mai ținut legătura nici cu mine.

M-am întâlnit cu verișoara lui Yun la catedrala Myeongdong. M-a căutat la telefon, acasă la unchiul meu. Nu mi-am dat seama că era însărcinată când am vorbit cu ea la telefon. Avea o voce foarte tânără când a întrebat „Tu ești, Myeongseo?". M-a rugat să nu-i spun lui Yun, dar ar vrea să ne întâlnim. Oare ce-o fi? Yun mi-a povestit câte ceva despre verișoara ei. Mi-a spus că a locuit la ea când a venit în oraș. „Te rog să nu-i spui lui Yun..." Cuvintele ei m-au izbit puternic în piept. Am întrebat imediat dacă a pățit Yun ceva. Nu o mai văzusem de zece zile. Verișoara ei mi-a spus: „Ne putem vedea la catedrală? Am auzit că în ultima vreme stai mai mult pe-acolo. Plec chiar acum de acasă".

Acum? La ora asta? M-am uitat la ceas. Era opt dimineața. Dar avea o voce pe care nu o puteam refuza. A spus-o sub formă de întrebare, dar era limpede din tonul vocii că trebuia să fac ce îmi cerea. Tot ea a hotărât unde să ne întâlnim. A spus că o să fie în capela din catedrală, pe al zecelea rând de bănci din spate. Era prima dată când stabileam atât de simplu o întâlnire cu o persoană necunoscută. Înainte să merg să o întâlnesc, am încercat să o sun pe Yun. Telefonul a sunat de nenumărate ori, dar ea n-a răspuns. Am închis și am plecat de acasă de le unchiul meu să mă întâlnesc cu verișoara ei.

N-am văzut pe nimeni când am deschis ușa capelei. M-am așezat pe al zecelea rând de bănci din spate. Credeam că sunt

singur, dar după ce m-am așezat am văzut o femeie însărcinată în ultimele luni de sarcină la capătul celălalt al băncilor. La început nu mi-am dat seama că e verișoara lui Yun. Gravida, care părea cufundată în rugăciune, mi-a aruncat o privire, apoi a zâmbit și s-a îndreptat spre mine. M-am ridicat surprins și m-am dus spre ea. Când a văzut că merg spre ea, s-a așezat la loc în bancă. Am ajuns lângă ea și, pentru că așteptam șovăind, a vorbit ea prima. „Myoeng-seo?" „Da." „Ești surprins, nu-i așa? Ia loc, te rog. E foarte devreme, știu. Nu m-am uitat la ceas înainte să te sun. Îmi cer scuze." N-am mai avut răbdare și am întrebat-o iar dacă a pățit Yun ceva. M-a privit o clipă apoi și-a mutat mâinile de pe spătarul băncii din față, pe care le ținea, pe burtă. Mi-a spus că lui Yun nu i se întâmplase nimic, dar că era vorba de Dan. Dan! Am răsuflat ușurat că Yun nu pățise nimic. Dar ce se întâmplase cu Dan? După ce ne-am luat rămas-bun de la el la baza militară, Yun nu mi-a mai spus nimic despre Dan. De câte ori am întrebat-o ce mai știa de el, mi-a răspuns doar că e bine. Mi-au revenit în minte cele câteva zile petrecute în casa pustie împreună cu Mi-ru, Dan și Yun, ca și cum ar fi fost mai deunăzi, apoi amintirea lor s-a șters. Uneori, când eram cu Mi-ru, Yun ne privea cu o expresie enigmatică. Când o întrebam de ce ne privește așa, îmi răspundea: „Voi doi aveți ceva în comun, ceva al vostru, de care eu n-am cum să mă apropii". În cele câteva zile petrecute împreună în casa aceea am înțeles ce voia să spună. Când Yun și Dan discutau în timp ce smulgeau buruienile din curtea casei sau când citeau sau beau bere tolăniți pe prispă ori când găteau orez sau puneau spanac la murat în bucătărie, eu și Mi-ru n-aveam loc între ei. Erau într-o lume a lor. Când începeau să vorbească despre cum era „pe atunci", despre niște lucruri pe care numai ei le știau, eu și Mi-ru nu ne găseam locul în poveștile lor. Fără să-mi dau seama, uneori și eu mă uitam la Yun și Dan așa cum se uita ea la mine și Mi-ru. Dacă Yun mă întreba ce e, îi răspundeam în

același fel: „Voi doi aveți ceva în comun, ceva al vostru, de care eu n-am cum să mă apropii".

Cum stăteam nemișcat în picioare, verișoara lui Yun s-a uitat în sus, spre mine. Primul lucru pe care l-am observat au fost obrajii ei plini de pistrui. Avea nasul drept, buzele bine conturate și pielea o idee mai închisă decât a lui Yun. Dar e posibil să mi se fi părut doar închisă, din cauza pistruilor. M-a privit o clipă în ochi, cu privirea ei intensă. Avea fața osoasă, ceea ce făcea ca ochii să pară și mai afundați în orbite. A zâmbit imperceptibil, dar colțurile ridicate ale ochilor îmi dădeau senzația că radiază. Yun îmi descrisese adesea ochii aceștia, când venea vorba despre verișoara ei. Spunea că ochii ei zâmbesc chiar și atunci când e supărată. Erau aproape așa cum mi i-am imaginat. M-a privit și a schițat un zâmbet. Apoi a spus politicoasă:

— Yun mi-a spus multe despre dumneata.

— Nu e nevoie să-mi vorbiți așa formal.

— Dar abia ne-am întâlnit... Nu cred că Yun și-ar putea imagina că ne-am cunoscut așa.

Avea privirea prietenoasă, dar era evident că se străduia din răsputeri să continue să-mi zâmbească. Apoi zâmbetul i s-a șters de pe față, ca și cum nu-și avea nici un rost. Și-a mutat mâinile puțin mai jos pe burtă. Ochii aceia care păreau să zâmbească acum se întunecaseră. M-am așezat lângă ea. Așa se întâmplă lucrurile neprevăzute. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că o să stau alături de verișoara lui Yun în capela catedralei Meyogndong, unde nu mai fusese nici o zi de liniște și pace de când începuseră protestele. N-am presat-o să vorbească fiindcă presimțeam că nu avea să-mi dea vești bune. Ca un condamnat care își așteaptă pedeapsa, am rămas așteptând cu spatele drept și privirea ațintită înainte. În fața ochilor vedeam doar rândurile nesfârșite de bănci din lemn.

— Ni s-a spus că au ieșit pe plajă la patru dimineața pentru trageri de noapte. Un soldat care mai avea puțin până la liberare

trăgea cu mitraliera, lângă el, Dan trăgea cu o pușcă M16. Deodată l-au auzit țipând. Au spus că a fost un accident în timpul tragerilor de noapte, dar sunt multe lucruri care ridică semne de întrebare.

Verișoara lui Yun avea capul plecat și vorbea repede, ca și cum ar fi recitat o poezie pe care o învățase pe de rost.

— Dan a murit în accidentul acela.

Mi s-a părut că aud ușa masivă a catedralei deschizându-se de vânt și apoi trântindu-se înapoi cu o bufnitură puternică. Parcă un cal negru s-a repezit spre mine, m-a lovit în piept, a sărit peste băncile din fața mea și a ieșit prin cupola catedralei.

— Ceva nu e în regulă. Cel puțin nu pare să fie în regulă.

Oare ce nu era în regulă de trebuia să aflu în acest fel ce se întâmplase? Să fie acesta prețul pe care trebuia să-l plătim pentru zilele fericite pe care le-am petrecut în casa pustie înainte ca Dan să plece în armată? Mi-am amintit cum, în zilele în care eu cu Mi-ru și cu Yun ieșeam în oraș, Dan rămânea acasă și desena în caietul lui de schițe. Nu îndrăzneam să-l deranjăm când îl vedeam de departe cum era cufundat în desenele lui. Când îl vedeam cât de concentrat era când desena, îmi imaginam că nu va trece mult până va deveni un pictor cunoscut. Dan. Mereu pregătea câte ceva în bucătărie și ne servea la masă. Folosea ce găsea prin frigider și pregătea ba *kimchi* cu tofu, ba *pajeon*[1], ba fiertură iute de *kimchi*. De câte ori îl întrebam cum de știa să gătească așa de bine, afișa un zâmbet calm și spunea că n-a făcut decât să arunce câteva ingrediente laolaltă. Dacă vreunul dintre noi spunea că îi e foame, Dan răspundea întotdeauna „Ai răbdare șapte minute!“ și apărea cu un bol cu supă de tăiței sau cu *bibimbap*[2]. Râdeam fericiți, toți patru, și devoram

---

1 Plăcintă din făină de orez, ouă și ceapă verde, prăjită în tigaie.

2 Mâncare de orez fiert și fâșii de legume, care se amestecă împreună în farfurie. Termenul provine din verbul *bibida*, care înseamnă „a amesteca“ și substantivul *bap*, care înseamnă „orez“.

totul, până la ultima bucățică. Ce ciudat! Când a venit Yun, a fost mai bine decât era când eram doar eu și Mi-ru, iar când a venit Dan a fost și mai bine. Să se fi întâmplat, oare, nenorocirea pentru că atunci prea s-au potrivit bine lucrurile?

— Nu se știe exact cauza morții… Au luat în considerare și posibilitatea sinuciderii, și a unui accident… Nu se știe dacă nu cumva s-a certat cu celălalt soldat și… Ne-au spus că unitățile care sunt însărcinate cu paza de coastă fac mereu trageri de noapte. Soldații ies singuri la trageri, fără să fie însoțiți de un ofițer sau de un subofițer, și deci e posibil să mai și greșească din neatenție. Uneori, o greșeală mică poate să fie fatală. Dan era transferat temporar acolo, dar ne-au spus că era disciplinat și că se înțelegea bine cu ceilalți militari din cazarmă, deci nu părea a fi vorba nici de o sinucidere, nici de o crimă. Au zis că pur și simplu a avut ghinion. Comandantul batalionului, cel al companiei și ofițerul din fruntea plutonului, ca de altfel toți superiorii lui Dan, au fost doar sancționați disciplinar pentru neglijență și n-au pățit absolut nimic. Au clasat cazul drept moarte accidentală deși unghiul din care s-a tras și poziția armei nu se potrivesc cu o astfel de ipoteză. Au mai spus și că glonțul care l-a lovit a pornit din arma lui…

N-am putut să scot nici un cuvânt. Nici verișoara lui Yun, care turuise povestea ca și cum ar fi citit-o dintr-o carte, n-a mai spus nimic. Stăteam amândoi în bancă și ne uitam la Isus răstignit pe cruce. Pe lângă noi au trecut două bătrânele, care păreau să fie prietene, s-au așezat la câteva bănci în fața noastră, și-au despăturit vălurile albe și și le-au potrivit pe cap. A trecut destul de mult timp. O rază de soare a pătruns prin vitralii săgetând catedrala dintr-un colț în altul. De fapt, părea mai degrabă o pată decât o rază.

— Am venit să te caut pentru că… a început iar verișoara lui Yun, fără să se uite spre mine, cu privirea ațintită drept înainte. Am venit din cauza lui Yun. Vestea despre Dan m-a șocat

și m-a mâhnit profund. Cu toate acestea, m-am gândit în primul rând la ea. Viața e plină de contradicții. Îl știam pe Dan și îi cunosc bine familia. Și totuși, în loc să mă gândesc la ei, cum făceau față situației, m-am gândit mai întâi la Yun. Probabil că sunt egoistă. Au trecut deja șase luni de la moartea lui. Yun pare suspect de liniștită. La început m-am bucurat, am crezut că reușit să depășească momentul de criză. Dar în ultima vreme se poartă ciudat. Ca și cum abia acum și-ar fi dat seama că el nu mai e. De fapt, aș zice mai degrabă că se poartă ca și cum n-ar ști ce a pățit Dan.

Au trecut deja șase luni? Mi-am frecat urechile cu ambele mâini. Vocea verișoarei lui Yun mi se părea tot mai stridentă, de parcă mi-ar fi strigat în ureche, apoi mi s-a părut că se domolește, răzbătând ca un ecou îndepărtat, care s-a transformat într-un zumzet din care n-am mai înțeles nimic. Yun a primit vestea asta incredibilă acum șase luni? Am încetat să-mi mai frec urechile. În schimb, m-am frecat la ochi. Ochii mă dureau de zici că erau gata să-mi iasă din orbite, urechile mă înțepau de parcă mi-ar fi explodat timpanele. De câte ori am întrebat-o pe Yun ce făcea Dan, mi-a răspuns că e bine. Dacă îi propuneam să mergem să-l vedem, mai întâi spunea da, apoi se răzgândea. „Nu, mai bine nu.“ Dacă mă uitam la ea întrebător, ce fel de răspuns mai era și ăsta, îmi spunea că Dan nu vrea să fie vizitat. Uneori zicea că Dan nu vrea să stea de vorbă cu civilii până nu termină armata. Alteori zicea: „Bine. Într-o bună zi o să mergem“. Yun spunea când așa, când invers, ca și cum nu s-ar fi putut decide.

— Am trecut pe la ea acum câteva zile și am văzut că-i scria o scrisoare lui Dan. Am și citit-o în timp ce ea dormea. Era răspunsul la o scrisoare pe care i-o trimisese el în urmă cu un an. Îi propunea lui Dan să meargă împreună să urce la etaj în Pavilionul Gyeonghoeru… Mi s-a rupt sufletul. Am înțeles de ce nu poate accepta moartea lui. Crescuseră împreună, erau mereu unul lângă altul, depindeau unul de celălalt. Unii oameni sunt așa.

Știam. Când, înainte să plece în armată, Dan a venit să o vadă pe Yun și nu avea unde să stea peste noapte, Mi-ru ne-a făcut pe toți să ne mutăm în casa aceea, care stătuse pustie după tragedia cu Mi-rae, în care am locuit împreună câteva zile, atunci am știut. Am știut că relația dintre Yun și Dan era aidoma celei dintre mine și Mi-ru.

— Nu mai am mult până nasc.

Verișoara lui Yun și-a așezat iar mâinile pe burtă. Era o mișcare politicoasă.

— Aș vrea să o ajut, dar lucrurile sunt puțin complicate. De aceea am apelat la tine. N-a fost ușor să obțin numărul tău de telefon și nici să te găsesc, de aceea am întârziat atât de mult. Azi-dimineață, când am reușit să dau de tine, nu mă puteam gândi la nimic altceva decât că trebuie să ne vedem cât mai repede. Sunt cu câțiva ani mai mare decât voi… Sper că nu te superi dacă îți spun că oamenii suferă mai mult când nu au pe nimeni lângă ei.

— Dar Yun și Dan au o legătură specială, indiferent dacă sunt sau nu împreună. Ce-aș putea eu să fac? m-am trezit întrebând-o cu disperare pe verișoara lui Yun.

— Să-i fii aproape. Mereu. Să n-o scapi nici o clipă din ochi.

I-am spus că asta îmi dădea și mie putere. Fața i s-a luminat pentru o clipă. A încetat să mai privească fix în față și s-a întors spre mine. Pe fața ei pistruiată s-a întins un zâmbet cald. M-a scrutat cu privirea ei adâncă.

— Mă bucur. Te-am luat prin surprindere, nu-i așa?

— Nu. Vă mulțumesc că mi-ați spus.

O spuneam cu toată sinceritatea. Dacă lângă mine în clipa aceea nu ar fi fost chiar verișoara lui Yun, mi-aș fi cerut scuze și aș fi fugit imediat la ea.

Jurnalul cafeniu 8

9.
Să îmbrățișăm o sută de necunoscuți

Către studenții mei,

A scos din buzunar scrisoarea pe care ne-a lăsat-o domnul profesor Yun înainte să părăsească școala, a citit primul rând și a împins-o către mine. Domnul profesor trăsese la xerox scrisoarea și ne trimisese tuturor câte o copie. Era scrisă de mână, cu scrisul acela atât de familiar, pe care nu-l mai văzusem de mult. N-am înțeles de ce îmi întindea scrisoarea, așa că m-am uitat nedumerită la el.

— Citește-o cu voce tare, te rog.

— O porți la tine?

— O scot și o recitesc ori de câte ori sunt neliniștit.

M-a privit și mi-a zâmbit.

— Înseamnă că o știi pe de rost. Ce rost are să ți-o mai citesc?

— În ultimul timp e tot mai greu să-ți aud vocea. Te rog. Citește-o cu voce tare.

Citise primul rând cu voce tare ca să mă determine să citesc eu mai departe. Am despăturit copia xerox a scrisorii. Mi-am amintit de ochii profesorului Yun care străluceau în spatele ochelarilor. Myeong-seo m-a rugat încă o dată să o citesc și s-a întins pe banca de lemn. S-a uitat la mine dintr-o parte, apoi s-a culcat cu capul în poala mea. Era foarte înalt, atingea pământul cu picioarele care îi atârnau de pe bancă. Două prepelițe

din apropiere și-au luat zborul speriate. Durase două ore până să ajungem sus, pe muntele Nam, lângă turn, și Myeong-seo probabil că obosise. Din salcâmii din pădure s-au desprins câteva flori albe, care au plutit și au aterizat pe fața lui.

— Hai, citește!

A ridicat din sprâncene și a închis ochii. M-am uitat o clipă la sprâncenele lui, apoi am ridicat scrisoarea ținând-o cu amândouă mâinile. El a întins mâna și a prins în ea una din mâinile mele, cu tot cu scrisoare. De când n-am mai citit oare cu voce tare? Deodată inima a început să-mi bată de să-mi spargă pieptul. Am inspirat adânc, dar tot degeaba. Am măturat cu timiditate florile de pe fața lui cu vârful degetelor. A deschis puțin ochii, apoi i-a închis la loc. Mi-am dres glasul.

Către studenții mei,

Probabil că deja ați aflat că am decis să mă retrag din această universitate în care predau de mulți ani. Îmi este foarte greu să continui să țin cursuri în vremurile acestea în care nu mai e chip de răgaz și cu sănătatea mea tot mai șubredă. I-am trimis deja domnului rector cererea mea de demisie, am mai trimis și o notă informativă către membrii consiliului, iar acum vă scriu vouă.

E firesc să mă gândesc la tot felul de lucruri și să mă încerce sentimente contradictorii acum, când plec din locul acesta care n-a fost un simplu loc de muncă pentru mine, ci de care m-am legat sufletește. În clipa aceasta, cel mai mult mă preocupă părerea voastră despre mine. Simt că voi mă priviți dintr-un alt unghi decât cel din care mă judecă colegii mei sau familia. În ochii voștri se citesc reproșul și rugămintea voastră tăcută de a rămâne pe poziție sau de a face un pas în față și de a lupta.

Pentru mine, un poet care și-a făcut o vocație din a lupta cu cuvintele și a le provoca, vremurile noastre sunt unele în care protestele se țin lanț. Mi-am pierdut dorința de a vorbi despre cuvinte, în vremurile acestea în care cuvintele și-au pierdut valoarea, sunt

pline de ură și malnutrite. Faptul că am renunțat la lupta cu cuvintele nu înseamnă că mă dau bătut în viață. Mă retrag de la catedră, dar mă voi strădui în continuare să trăiesc frumos, să mă îngrijesc de sănătate și, mai ales, să scriu poeziile pe care le tot amân de mult timp. Îmi asum asta ca pe o vocație și, deopotrivă, ca pe o datorie. Nu sunt vreun revoluționar care își înaintează demisia în semn de protest față de situația prezentă, dar nu sunt nici vreun pustnic care disprețuiește în mod nihilist toate valorile sociale și care se retrage în căutarea eleganței sufletești. Deși părăsesc catedra, voi fi mereu cu voi, deși sunt descurajat de violența limbajului vremurilor noastre, mă voi strădui în continuare să scriu poezii. Sper să înțelegeți că decizia mea de a părăsi catedra este un simbol al dorinței mele de a vă revedea într-o bună zi, în alt loc, de pe altă poziție.

De acea vă rog să mai cugetați o dată asupra poveștii pe care v-am spus-o despre Sfântul Cristofor, cel care trecea râul.

În clipa aceasta, traversăm cu toții un râu adânc, întunecat. De câte ori simțiți că vă prăbușiți sub greutatea care vă apasă, că apele umflate ale râului se ridică până peste cap și vreți să renunțați și să vă lăsați în voia lor, amintiți-vă un lucru: că lumea în care trăim noi e la fel de grea ca povara pe care o purtăm pe umeri. Din nefericire, noi, oamenii, nu ne putem sustrage legilor gravitației. În fiecare clipă viața ne cere sacrificii și decizii greu de luat. A trăi nu înseamnă a traversa un vid, ci, mai degrabă, a-ți găsi drumul într-un noian de legături, fiecare cu greutatea, mărimea și specificul ei. Dat fiind că existența înseamnă o continuă schimbare, e important ca niciodată să nu ne pierdem speranța. Așadar, mai am un singur lucru să vă spun. Trăiți. Până în clipa în care ajungeți la ultima suflare pe lumea asta, iubiți, luptați, revoltați-vă, întristați-vă și trăiți.

Simțeam căldura care radia din ceafa lui Myeong-seo în poala mea. Am citit încă o dată ultima parte. *Trăiți. Până în clipa în care ajungeți la ultima suflare pe lumea asta, iubiți,*

luptați, revoltați-vă, întristați-vă și trăiți. Vântul a zburătăcit iar câteva flori de salcâm. Am ieșit din crângul de salcâmi ținându-ne de mână și ne-am îndreptat spre turn repetând îndemnul profesorului Yun din scrisoare. Era a treia oară când ieșeam în oraș de când mi-am reluat plimbările.

— În casa în care am crescut aveam o fântână. Apa din fântână e prima apă de care îmi aduc aminte.

Am început povestea fântânii din senin, așa că Myeong-seo s-a uitat la mine lipsit de expresie și a spus doar: „O fântână?“ Salcâmii se întindeau și dincolo de crâng. Când ne îndreptam spre turn, au mai zburat câteva flori, nu se știe de unde, au trecut peste fața lui lipsită de expresie și s-au lipit de obrazul meu.

— În casa aceea, începeam fiecare zi la fântână. Mama se trezea dimineața devreme și scotea apă din fântână. Eu și tata ne începeam ziua spălându-ne pe față și pe dinți pe marginea fântânii. Acum tot satul are apă de la robinet, chiar dacă e departe, la țară. Fântâna a fost acoperită. Dar când merg acasă ridic capacul și mă uit în adâncul ei. Încă e plină cu apă. Mă simt fericită când văd apa cu ochii mei. Mă liniștește gândul că apa aceea din care am băut pentru prima dată nu a secat.

— …

— Dragostea mea pentru tine e ca fericirea pe care o simt când mă uit în fântână.

S-a oprit brusc când am spus asta. În sfârșit a înțeles că imitam povestea lui cu pasărea, pe care mi-o spusese când mergeam de-a lungul zidului orașului, și a izbucnit în râs.

— În vremea aceea, când foloseam apă din fântână, aveam în curte, îngropate în pământ, niște jgheaburi de scurgere, ca să nu iasă apa în casă. Auzeam apa șopotind zi și noapte. Apa care se scurgea din fântâni era colectată în fața porții, pe unde trecea pârâul. Era lung, ca un mic canal. Apa aceea făcea ca, în fiecare primăvară, narcise și alte flori galbene să scoată capetele înflorite dintre frunze. După ce se uscau florile, rămânea o

pădurice de frunze verzi. Toate ulițele erau pline de flori galbene și de frunze verzi tot timpul, mai puțin iarna. Casa noastră era în mijlocul satului. Apa care ieșea de la noi era chiar la capătul șanțului. Dacă mergeai pe firul ei, vedeai unde se unea cu apa care provenea de la alte gospodării. Dacă mergeai pe firul ei mai departe, vedeai unde se unea cu un șanț mai mare și apoi unde se uneau cu un canal. Să nu crezi că dacă ieșea din case apa aceea era murdară. Apa din fântână era folosită cel mai adesea în bucătărie. Era curată, de vreme ce la fântână doar ne spălam pe față și curățam legumele. Nu era cine știe ce jgheabul acela, dar aduna toată apa de ploaie în timpul sezonului musonic. Uneori mă duceam pe firul apei, curioasă să aflu unde ajungea. Traversam câmpuri, linii de cale ferată, iar câmpuri și curgea așa la nesfârșit.

— …

— Dragostea mea pentru tine e la fel de nesfârșită ca apa aceea.

Curioasă să aflu de unde venea apa din canalul mare, mergeam uneori pe malurile lui să văd de unde vine. Era nesfârșit. În sat nu eram niciodată singură. Dan era mereu cu mine. Odată, când am mers pe firul apei cu Dan, am ajuns într-un loc numit „canalul superior“. De acolo pornea apa. Am încercat să ne uităm înăuntru, să vedem de unde țâșnea apa, dar n-am văzut decât o țeavă mare. N-am putut înainta mai mult de atât și n-am aflat niciodată de unde venea apa. Totuși apa trecea din sat în sat și alimenta spălătoriile, unde femeile spălau rufele, trecea pe lângă câmpuri de orez, se aduna în canal și curgea la nesfârșit. Îmi amintesc că am mers pe firul apei odată să caut un pantof pe care îl scăpasem în pârâu și m-am întors acasă plângând de supărare că nu știam până unde ajungea apa. Deși îi auzeam susurul de cum ieșeam pe poartă, n-aveam cum să aflu de unde pornea și până unde ajungea apa. Știam doar că putea să curgă nestăvilită.

Deodată ne-am trezit la baza turnului.

— Primăvara, după ce se seamănă ogoarele, dacă vine o ploaie, oamenii sunt nespus de bucuroși. Le-ai văzut vreodată fețele?

— Nu.

A zâmbit ca și cum și-ar fi cerut iertare.

— Primăvara, când era secetă, sătenii urcau pe munte cărând apă pe umeri, ca să-și ude ogoarele. Apa aceea provenea și ea din apa de ploaie. Când veneau ploile de primăvară, oamenii ieșeau afară fără umbrele. De altfel, ei nu spuneau: „Vine ploaia". Ziceau „Vine Măria Sa Ploaia". Chiar și acum, primăvara, când plouă, simt un impuls să adun apa de ploaie, pentru că, în copilărie, făceam asta an de an. Când pregătea sosul de soia, mama aduna întâi apă de ploaie într-un vas de lut în care încăpeau doi oameni. În zilele senine deschidea capacul, iar în zilele ploioase îl închidea, și folosea apa la sosul de soia. Când ploua, tata lăsa apa să curgă în câmpurile de orez și să se îmbibe în pământ, chiar dacă nu plantase încă nimic acolo. Zicea că apa de ploaie e mult prea prețioasă să o risipim. Când veneau ploile de primăvară, până și pe vița-de-vie, care părea uscată, apăreau muguri noi. Orzul înverzea și spanacul creștea dintr-odată după ploaie.

— Ce-ai făcut cu apa de ploaie pe care ai adunat-o?

— Nu am adunat prea multă. Abia ce i-a ajuns pe o măsea unui câine care se odihnea sub prispă.

— Hai să adunăm apă de ploaie din streașină, într-o bună zi, a spus el zâmbind.

— Într-o bună zi…

— Da… Într-o bună zi.

Mi-am amintit că într-o zi, nu una care avea să vină, ci într-una de mult trecută, eu și Dan am pus un lighean sub streașină să adunăm apă de ploaie. Dan, care a folosit apa din lighean să ude trandafirii și curmalul japonez. Apa de ploaie, care trezea la viață plantele care păreau moarte. Eu și Dan am înțeles ime-

diat că ploaia de primăvară era cea care dădea seva copacilor. Ca să verificăm când anume începe seva să hrănească copacii, înainte de venirea primăverii am decojit o parte din tulpina unui copac. Am simțit dintr-odată că mi se înfierbântă fața.

— Hai să urcăm până în vârful turnului!

Nici n-am spus bine asta că am și pornit. Luat prin surprindere, Myeong-seo m-a strigat:

— Yun!

Vocea lui părea să vină de departe.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat.

De ce tocmai Dan? Mi-am înghițit cuvintele pe care aș fi vrut să le strig în gura mare. Știa oare cineva răspunsul la această întrebare? Ne-am sprijinit de balustrada terasei care ducea spre vârful turnului și am privit de acolo orașul. De pe poteca din pădurice, pe care ne-am plimbat și noi, veneau fără încetare alți și alți oameni care voiau să urce în turn.

— Yun…

— …

— Am o propunere.

Mi-am încleștat mâinile pa balustradă și l-am privit.

— Hai să stăm aici și să numărăm oamenii.

Nu arăta cu mâna spre poteca din pădure, ci spre scările din partea opusă.

— Când ajungem la zece, douăzeci, treizeci, hai să alergăm și să-i îmbrățișăm.

— Să-i îmbrățișăm?

— Da.

— Dar sunt necunoscuți.

— Exact.

Nu înțelegeam ce voia să spună, așa că m-am uitat cu atenție la fața lui.

— O să părem nebuni, nu?

A zis exact ce voiam să spun eu. Mi-am întors privirea spre oraș întrebându-mă ce anume avea de gând. De ce să îmbrățișăm

o mulțime de străini? La început propunerea lui m-a surprins, apoi am simțit că mă înfurie de-a binelea. Dacă fac asta, crezi că-l pot aduce pe Dan înapoi? Îmi venea să-i car lui Myeong-seo câțiva pumni în spinare. Asta l-ar aduce înapoi? Aș fi vrut să scutur copacii de la muntele Nam. Să zgârii cu unghiile fețele acelea zâmbitoare. În timp ce fața îmi ardea, un fior rece îmi trecea prin tot corpul.

— Ești bine?

Am dat din cap că da. Mi-am înfipt picioarele bine în pământ, ca să nu tremur.

În anul acela în care am rămas cu tata la țară, am avut o dată febră mare și a trebuit să mă internez în spital. La fiecare jumătate de oră îmi apăreau pe piele pete roșii, de febră. După ce a trecut febra, au apărut frisoanele. Febra era mai greu de suportat decât frisoanele. Nu puteam să țin ochii deschiși și până și unghiile de la mâini mi se păreau grele. Fruntea mi s-a umplut de sudoare și din când în când îmi pierdeam cunoștința. Când mâinile au început să arate ca racii fierți din cauza febrei, tata m-a suit pe bicicletă și m-a dus să mă interneze în spital în ciuda protestelor mele. La spital am continuat să am când febră, când frisoane. Nu mi-am revenit, dimpotrivă, cum îmi creștea temperatura, cum nu mai recunoșteam pe nimeni. Îmi simțeam tot corpul ca pe o bilă de foc și eram toată plină de niște bubițe roșii, de mărimea boabelor de mei. Cred că, în a doua noapte petrecută la spital, eram buimacă de febră și în stare de agonie, când cineva mi-a pus mâna pe frunte. Avea palma rece și răcoritoare, ca gheața. Poate părea o minciună, dar, după ce mâna aceea mi-a atins fruntea, febra a scăzut pe loc. M-am trezit și am văzut că tata adormise pe un scaun pliant. A doua zi dimineață l-am întrebat dacă mi-a pus mâna pe frunte în timpul nopții. A spus că nu. Am întrebat-o și pe asistentă, gândindu-mă că putea fi ea. Și asistenta a spus că nu. Nu aveam cum să aflu cine îmi atinsese fruntea, dar, după ce

mâna aceea rece ca gheața mi-a atins fruntea, mi-au trecut și febra, și frisoanele. Ce bine ar fi dacă aș mai putea simți mâna aceea pe frunte!

— Începem?

— Vorbești serios?

— Da.

— …

— Poate se schimbă ceva dacă îmbrățișăm o sută de necunoscuți.

A stat cu ochii pe scara care ducea către turn și a început să numere oamenii care urcau: unu, doi, trei… Dinspre pădure a bătut o pală de vânt și i-a ciufulit părul. Sprâncenele lui dese se arcuiau de fiecare dată când număra. După ce a numărat nouă oameni, pe scară a urcat în fugă un copil. Mama copilului venea la câțiva pași în urma lui. Myeong-seo tocmai se pregătea să alerge spre copil. Înainte să poată apuca să-l numere, mi-am aruncat brațele în jurul gâtului lui și l-am îmbrățișat strâns.

* * *

Telefonul sună zilnic în zori. Sună îndelung, dar când răspund persoana care sună închide. I-am spus lui Yun despre telefoanele astea din zori și a făcut ochii mari. „Și eu pățesc la fel." „Și tu?!" A spus că în momentul în care răspunde se întrerupe. Am rămas uitându-ne unul la celălalt cu mâhnire. S-a lăsat o tăcere grea între noi, apoi Yun a spus „Crezi că ar putea fi Mi-ru?". Am întrebat-o de ce crede că Mi-ru ar închide telefonul, iar Yun a răspuns „Pentru că așa e". M-a întrebat dacă mai pierdusem legătura cu Mi-ru pentru atât de mult timp. I-am spus că era prima dată. Am încercat să sun acasă la părinții ei, deși știam că nu s-ar fi dus acolo în ruptul capului. Când mama ei a întrebat „Tu ești, Myeong-seo?", mi-am dat seama că spera să afle vești de la mine.

Zilele acestea sunt foarte agitate. Ies aproape zilnic pe străzi alături de protestatari. Nu pot s-o las singură pe Yun, așa că vine și ea. Am intrat împreună în lanțul uman care s-a îndreptat către Magazinul Universal Shinsaegye, iar de acolo către primărie. Yun a spus că, atunci când facem lucrurile acestea împreună, are senzația că putem, într-adevăr, schimba ceva. Când suntem toți împreună, nu mi se pare ciudat să iau de braț un străin. Când se întâmplă să fim despărțiți și îmi scapă mâna lui Yun, o caut imediat. Vreau să stabilesc o scară a valorilor. Vreau să încetez să mai pendulez de la un fenomen la altul. Acum senti-

mentul acesta de solidaritate e singurul care îmi dă putere. Când ies pe străzi, ceața asta ca o durere de cap se ridică și disperarea care pare nesfârșită pare să se risipească. Să nu uităm niciodată ziua asta.

Yun miroase a ciocolată. În zidul din spate este o gaură prin care se poate strecura un om. De partea cealaltă a zidului e un magazin mic. Într-o zi, când nu aveam chef de cursuri, am ieșit cu câțiva prieteni prin gaura din zid și am chiulit de la școală. Când am trecut prin fața magazinului, cineva a spus: „Uite, ciocolată!" Nu mai văzusem dulciuri ca acesta, fiecare cu ambalaj separat. O singură bucată costa cât un pachet de alte dulciuri. Am pus laolaltă toți banii pe care îi aveam, am cumpărat câteva bucăți și le-am împărțit în bucățele mici pe care le-am gustat. Cel care știa cum arată ciocolata a spus cu emoție că e nemaipomenită. Ciocolata mi se topea mătăsoasă în gură. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că ceva putea să aibă un gust atât de bun. Am simțit că rămân țintuit locului și nu mai plec nicicând.

În autobuz am auzit la radio melodia *Singura mea dorință*, a trupei Blue Dragon. Era cântecul pe care l-am cântat toți împreună, folosind chitara lui Mi-rae, când a venit Dan să stea cu noi în casa pustie, înainte să meargă în armată. Era unul dintre cântecele premiate la un concurs de muzică, de genul „Festivalului de muzică de la mare" sau al „Festivalului studențesc de muzică", organizate mai demult de un post de televiziune. Mi-am sprijinit fruntea de fereastră și am cântat.

Singura mea dorință
e să mă întorc
la marea învăluită-n asfințit,
să adorm liniștit la marginea pădurii.

Peste marea nesfârșită, cerul azuriu.
N-am nevoie de falnice stindarde,
nici de palate.
Îmi e de ajuns un pat
împletit din ramuri verzi.
Nimeni nu plânge cu tristețe lână perna mea,
doar vântul tomnatic foșnește printre frunzele uscate.

Când am cântat împreună în casa pustie, cântecul mi s-a părut romantic și sentimental, dar când l-am cântat în autobuz mi-am amintit de Dan și deodată am simțit moartea în cântec și m-am oprit din cântat. Deci așa, în spatele melodiei suave și plăcute se ascundea fascinația rece a morții. Puteai cânta melodia aceea așa de frumos și cald doar dacă nu știai ce înseamnă moartea, dacă nu te-ai izbit niciodată de amenințarea ei. Nu?

Verișoara lui Yun a născut o fetiță. O să împlinească în curând trei luni.

Am avut un vis.

Nu știu unde eram, dar mă aflam lângă un râu. Trebuia să trec pe malul celălalt. Ceața era atât de deasă, încât nu vedeam nimic în fața mea. Mergeam înainte și înapoi gândindu-mă cum să fac să pot traversa râul când am zărit o casă. În fața casei, pe mal, era o barcă. M-am gândit că acolo locuia barcagiul și am bătut la ușă bucuros. Dar n-a răspuns nimeni. Am strigat, dar n-am primit nici un răspuns. Când am împins ușa, s-a deschis. Am intrat, dar n-am găsit pe nimeni. Pe podea era o carte pe care cineva parcă abia o lăsase din mână. Am ridicat-o și am deschis-o. Știu că în vis am citit-o, dar după ce m-am trezit nu mi-am mai amintit despre ce era. Am așteptat destul de mult timp, dar proprietarul bărcii n-a apărut. Am urcat în barcă și am încercat să vâslesc. Barca a început să spintece apa și să îna-

inteze. Pe măsură ce înaintam, ceața se ridica, de parcă aș fi împins-o eu. Când am ajuns la mijlocul râului, ceața aceea atât de deasă de nu vedeai la un pas în față s-a risipit aproape de tot. Era foarte straniu. După ce s-a risipit ceața, barca nu mai înainta oricât de mult aș fi tras de vâsle. Barca parcă se înțepenise pe suprafața apei. Atunci am auzit un strigăt, o voce disperată. M-am uitat în jur și am văzut că cineva îmi făcea semn și mă striga din locul în care fusese ancorată barca. Eram prea departe să-i pot vedea fața, dar mă striga să mă roage să-l ajut să treacă râul. Eram deja în mijlocul apei, nu mă mai puteam întoarce. Dacă barca nu s-ar fi oprit, nici nu m-aș fi uitat înapoi. Am încercat iar să vâslesc pentru a ajunge pe malul celălalt, dar barca nu se mișca. Deznădăjduit, am început să vâslesc înapoi, în direcția celui care mă strigase, cu gând să-l iau în barcă. Barca a început să se miște înfruntând curenții apei.

Uneori o sun pe Mi-ru. Au trecut opt luni de când n-a mai dat nici un telefon, n-a mai trimis nici o carte poștală. Când o sun, ori nu răspunde nimeni, ori răspunde mama ei. Dar nu reușim niciodată să vorbim. Se întrerupe înainte să apuc să o salut. Formez iar numărul și din nou se întrerupe. Cred că au telefonul defect. Aștept puțin și sunt din nou, dar se întâmplă la fel. Odată am lăsat telefonul să sune la nesfârșit, dar n-a răspuns nimeni.

S-a făcut liniște pe străzi. Tot entuziasmul acela că am putea să schimbăm ceva a dispărut. Dorința noastră de a obține o schimbare s-a împotmolit. Până și solidaritatea care ne unea a ajuns acum la stadiul de fenomen. Toți cei cu care am mărșăluit umăr la umăr s-au împrăștiat fără să schimbe ceva.

Am început să lucrez cu jumătate de normă la o revistă unde e redactor-șef fratele mai mare al lui Cascadă. Revista publică recenzii de carte și informații despre noile apariții editoriale.

Uneori mă duc cu aparatul de fotografiat la librărie să fotografiez copertțile cărților. Sediul revistei e departe de casa unchiului meu, așa că țin un sac de dormit într-un colț al redacției. Fratele lui Cascadă m-a întrebat dacă am de gând să dorm acolo. Când am dat din cap, m-a bătut pe umăr ca și cum ar fi vrut să-mi spună: „Să vedem cât te ține“.

Azi am trecut pe la primărie și am stat cu Yun în piața din fața ei o vreme.

Yun mi-a arătat un burlan prins de peretele primăriei și m-a întrebat dacă îmi aminteam de individul care s-a cățărat pe el. Mi-am amintit. Când manifestanții s-au adunat acolo, au fost închise toate ușile primăriei. Nu știu nici acum cine era individul. A doua zi am văzut în ziar o poză cu el escaladând burlanul. Nu știam cine era, dar am fost amândoi acolo când s-a întâmplat. Deși nu-l cunoșteam, ne cuprinsese un entuziasm care ne făcea să avem încredere în el. În strigătele de încurajare ale mulțimii din piață, individul s-a cățărat pe burlan până pe acoperișul primăriei. Toți cei adunați acolo și-au ținut deodată respirația și l-au urmărit cu sufletul la gură. Când a pus piciorul pe acoperiș, toți au răsuflat ușurați deodată și au scos chiote de încurajare. El a strigat de acolo slogane, iar mulțimea le-a preluat. Am strigat și eu, și Yun. La fel au făcut și toți cei care se suiseră pe gardul de piatră ce înconjura Palatul Deoksu, cei de pe treptele ce duceau la metrou, cei care se cățăraseră în copacii de gingko de pe marginea bulevardului. Unde au dispărut cu toții?

Când Yun mi-a spus că mama lui Mi-ru îi închide telefonul înainte să apuce să-i dea bună ziua, am simțit că mă lovește ceva în moalele capului. Yun era convinsă că mama lui Mi-ru închide telefonul. Și eu care credeam că aveau telefonul stricat

sau că nu apucau să răspundă! Cum de nu mi-am dat seama că problema nu era cu telefonul, ci că mama lui Mi-ru închidea intenționat?

Duminică. M-am dus în camera de la capătul scărilor, unde locuia Mi-ru. Nu știu de ce mi-a luat atât de mult timp până să mă gândesc să merg până acolo. Era un alt locatar acum. O femeie șchioapă, de vreo patruzeci de ani. Părea să locuiască acolo de una singură. Femeia, plină de riduri în jurul ochilor, nici măcar nu auzise de Mi-ru. Mi-a spus că în momentul în care a venit să vadă camera, primăvara trecută, era deja goală, că a încheiat contractul de închiriere și s-a mutat imediat. M-a întrebat dacă Mi-ru a avut o pisică. Am spus că da, pe Emily. Femeia mi-a zis că încă mai găsea păr de pisică prin casă. Pentru că nu părea supărată, i-am spus că era o pisică cu blană lungă. După ce am plecat, m-am oprit în capul scărilor și am rămas acolo, cu privirea pierdută. Unde putea să plece Mi-ru cu Emily? Cum de s-a mutat fără să ne spună? Am avut senzația că eu și Mi-ru eram doi străini. Femeia a urcat scările, pășind din treaptă în treaptă, ca să-și ducă gunoiul. Când a văzut că am rămas acolo, absent, mi-a zis:

— N-ai plecat încă? Cum zi zis că o cheamă pe fata pe care o cauți? Mi-ru?

— Da.

— A locuit aici?

Femeia a lăsat jos punga cu gunoi și și-a exprimat curiozitatea față de Mi-ru.

— Mi-ru a plantat florile acestea?

Femeia arăta înspre tulpinile verzi și lungi ale crinilor. Fuseseră plantați la nivelul parterului, dar se vedeau foarte bine și de la subsol. Când Mi-ru s-a mutat acolo, încăperea era atât de întunecată, încât, după de am cugetat îndelung, am decis să îi plantez acolo.

— Spune-i prietenei tale, când o vezi, că o să am grijă de flori. Când m-am mutat aici, primăvara trecută, crinii aceştia au luminat încăperea. Am fost foarte fericită cât timp au fost înfloriţi. Am întrebat proprietarii şi mi-au spus că fuseseră plantaţi de persoana care a locuit aici înaintea mea. Deci o cheamă Mi-ru. Mi-ru!

Femeia şi-a frecat mâinile mulţumită după ce a aruncat gunoiul şi m-a salutat politicos din cap, ca şi cum aş fi fost Mi-ru.

Telefonul din redacţia revistei sună adesea noaptea. Uneori mă trezesc când sună şi nu mai pot adormi la loc. Când am deschis fermoarul sacului de dormit, soneria telefonului mi-a vibrat în urechi ca un ecou. Am ieşit din sacul de dormit ca un şarpe care-şi leapădă pielea şi m-am dus la telefon. Continua să sune. Când am ridicat receptorul, o voce tânără de fată a spus că o căuta pe Ji-su. „Pe cine?" „Pe Ji-su, v-am mai spus." Vocea femeii părea grăbită. De ce oare o fi sunat în redacţia unei reviste să o caute pe Ji-su? Evident că greşise numărul, dar părea atât de disperată, încât n-am putut să închid telefonul. Am început să-i explic că nu o cunosc pe Ji-su, dar am auzit în receptor sunetul care anunţa că linia e ocupată. Închisese ea. Am pus receptorul în furcă şi mă pregăteam să mă întorc în sacul meu de dormit, când telefonul a sunat din nou. Mă gândeam să-i spun cel puţin că nu ştiu cine e Ji-su, dar a închis imediat. Deci Mi-ru nu era singura care făcea aşa. Multă lume căuta pe cineva. Probabil că în locuri de care nu auzisem vreodată telefonul suna neîncetat.

Telefonul a sunat din nou şi m-am gândit că era iar femeia aceea disperată care o căuta pe Ji-su, căci sunase tot după miezul nopţii. Ascultam din sacul de dormit cum suna telefonul. Am sperat că se va opri dacă nu răspund, dar a continuat să sune. M-am încruntat, am ieşit din sacul de dormit şi am răspuns.

Era Yun. Nici n-am apucat bine să spun „Alo?“, că m-a și întrebat foarte calmă „Pot să vin până la tine?“. De obicei eu o întrebam pe ea. „Ce s-a întâmplat?“ M-am uitat la ceas. Era ora trei dimineața. Auzeam în receptor cum respira. Nu dădusem de ea toată ziua. Am sunat-o până la miezul nopții și ea tot n-a răspuns la telefon. Ce s-o fi întâmplat? I-am spus că plec imediat spre ea. Yun a spus: „Mai bine nu. Vin eu la tine“. Simțeam că nu mai am aer. „N-o să-ți ascund nimic. Îți spun tot.“ Deși era noaptea târziu, mi-au transpirat palmele când am auzit-o. N-am întrebat ce avea să-mi spună. Știam deja că era vorba de Mi-ru.

Jurnalul cafeniu 9

10.
În foc

Am traversat singură strada când s-a făcut verde la semafor. Grindina sărea de pe asfalt, capotele mașinilor sunau ca niște geamuri care se spărgeau. De cealaltă parte a străzii, lumea se adunase în refugiul din stația de autobuz. În momentele acelea indiferența s-a șters de pe fețele oamenilor. Grindina s-a potolit și apoi a încetat de tot, parcă intenționat, ca să râdă de cei care se adăpostiseră neliniștiți și speriați sub cupola refugiului. Totul s-a petrecut într-o clipită, ca un vis scurt din timpul unui somn de după-amiază. Apoi, ca și cum nici n-ar fi dat grindina deloc, soarele de iarnă și-a întins iar razele printre clădiri. Nimeni nu îndrăznea să iasă pe trotuar. Toți se uitau neîncrezători spre cer și curioși la mine, care treceam pe lângă ei.

Era la mijlocul vacanței de iarnă și era extrem de frig, așa că școala era goală. Myeong-seo mă aștepta deja în fața sălii de spectacol. Când m-a văzut, a și ridicat din sprâncene. Cred că îi era foarte frig, căci era livid la față. Nici nu purta fular și mănuși.

— Ai adus-o?

A dat din cap.

— Dar de ce îți trebuie cheia de la biroul domnului profesor?

— Am adus jurnalul lui Mi-ru.

De obicei îmi zâmbește de câte ori mă privește în ochi, dar de data aceasta s-a uitat la mine cu ochii goi. Am încercat să mă

liniștesc. Nu voiam să mă pierd cu firea când îi povesteam despre Mi-ru.

— Hai să mergem mai întâi în biroul profesorului.

A luat-o înaintea mea, dar l-am prins de braț. Nu-și scotea mâinile din buzunare. Mi-am scos o mănușă, am pus-o în geantă și mi-am strecurat mâna goală în buzunarul lui. Când i-am găsit mâna și i-am strâns-o, parcă a ieșit din transă.

— Te-am sunat și ieri-noapte, nu-i așa?

În loc de răspuns, i-am strâns iar mâna. Am vrut să-i spun că nu era nici o problemă, dar îi spusesem asta deja de prea multe ori. Nu mă deranja că suna. Putea să mă sune oricând, la orice oră din zi și din noapte, atâta timp cât știam de unde mă sună. De multe ori mă suna și când îl întrebam unde era nu știa să-mi spună. Uneori părea că vrea să spună ceva, apoi închidea brusc telefonul. OARE CÂND O SĂ NE REVENIM? Mâna mea era prea mică, nu-i puteam cuprinde toată mâna.

În drum spre biroul profesorului s-a uitat înapoi la arborele zelkova. M-am uitat și eu. Copacul, de obicei înconjurat de cete de studenți, stătea solitar în frigul iernii. Mi-a revenit în minte imaginea pe care o văzusem exact din locul în care eram acum. Mi-ru trecea pe sub copac cu geanta pe umăr și o carte în mână. Cu mersul ei, cu corpul aplecat și umerii aduși, de parcă s-ar fi uitat la propria-i inimă. Cu fusta cloș cu flori albe pe fond bleumarin, pe care o purta cu o jachetă albă de bumbac. Amintirea fustei, care se umfla de vânt, mi-a trecut prin fața ochilor ca un flash. L-am strâns din nou de mână. Poate că și el se gândea la ea în clipa aceea.

Mi-am retras mâna din buzunarul lui abia când am ajuns în fața biroului profesorului Yun și Myeong-seo căuta cheia. Deși știam că nu e nimeni acolo, am bătut totuși la ușă în timp ce el potrivea cheia în broască.

Când am intrat în încăperea care rămăsese goală de ceva vreme, ne-a izbit un miros de mucegai. Am pășit înăuntru, apoi

ne-am oprit, șovăind. Era frig și umezeala se instalase în spațiul acela care nu mai fusese aerisit de mult timp. Myeong-seo a închis ușa și a apăsat pe întrerupătorul de pe perete. Ca și cum s-ar fi ridicat o cortină, biroul s-a luminat și am deslușit siluetele cărților. Cărțile, care fuseseră îngrămădite în rafturi gândite să țină cât mai multe volume, ne priveau acum fără viață. M-am uitat la biroul domnului profesor, de dincolo de peretele de cărți, și mi-am amintit cum mi-a spus să intru în prima zi în care i-am bătut la ușă, cu mult timp în urmă. Ca și atunci, cărțile delimitau spațiul. Ce bine ar fi dacă ar scoate capul de după cărți și ne-ar invita să luăm loc… Mi-am frecat mâinile, ca și cum m-aș fi pregătit de rugăciune.

— Nu e nimeni aici.

A spus în șoaptă, deși știa foarte bine de când am intrat că nu era nimeni. M-am dus spre biroul profesorului. De obicei încărcat de cărți deschise și de manuscrise, acum era gol. Mi-am imaginat mâinile profesorului care rânduiau una-alta pe birou și am netezit și eu cu o mână suprafața lui. Am adunat un strat de praf în palmă. Am început să mătur cu palma suprafața biroului. Nu reușeam mare lucru, așa că am scos un șervețel din cutia cu șervețele. Și de acolo s-a ridicat un nor de praf. Myeong-seo s-a ridicat, s-a dus la chiuveta din colțul încăperii și a deschis robinetul. Țevile, nefolosite de multă vreme, au scârțâit ascuțit. A închis robinetul, apoi l-a deschis iar, cu mai multă forță. Apa a țâșnit. S-a dat la o parte, a scuturat picăturile de apă care îi stropiseră hainele și s-a aplecat. Sub chiuvetă era o găleată cu o cârpă uscată în ea. A înmuiat cârpa în apă și a venit spre mine. Fără să scoată un cuvânt, a șters biroul pe care mă chinuiam să-l curăț cu mâna.

— Dă-mi-o mie. Șterg eu.

Nu m-a băgat în seamă. Se concentra să curețe biroul profesorului. Parcă doar pentru asta venise. M-am uitat fără să mă gândesc la nimic cum cârpa albă s-a umplut de praf, apoi am deschis fereastra. Aerul rece a pătruns în încăpere.

— Ce bine că nu s-au atins de biroul lui!

— Poate că se întoarce într-o bună zi. Am auzit că nu i-au acceptat demisia.

A spus și el „într-o bună zi". Într-o bună zi... Îl priveam cum șterge biroul și murmuram cuvintele pe care tocmai le rostise el. Într-o bună zi... A terminat de curățat biroul, apoi a dat la o parte perna de pe scaun și a șters și scaunul. A bătut perna de praf și apoi a pus-o la loc pe scaun, unde a mai bătut-o cu palma de câteva ori să o așeze bine. Avea privirea rătăcită. Mă sunase la telefon pe la patru dimineața. Probabil că băuse, căci abia îl auzeam. L-am întrebat unde e, dar n-am auzit ce mi-a spus. Se întâmpla tot mai des și, chiar dacă îl vedeam a doua zi, acum nici măcar nu-l mai puteam întreba ce a făcut noaptea trecută. Oricum îmi spunea că s-a urcat în metrou și probabil că a ațipit.

— Nu ți-e frig? m-a întrebat.

— Ba da.

După ce a curățat biroul de praf și a închis fereastra pe care o deschisesem eu, a ridicat jaluzelele cu mâna și s-a uitat afară. Nici acolo nu era nimeni.

Fără să se întoarcă, m-a întrebat:

— De ce m-ai chemat aici?

— Ca să punem jurnalul lui Mi-ru în raft.

Mi-am deschis geanta, am scos jurnalul lui Mi-ru și m-am dus cu el la raftul cu cărțile întoarse cu cotoarele la perete. El a lăsat în jos jaluzelele și m-a privit.

Prima dată când am intrat aici, cărțile acestea, care păreau să se deșire dacă le atingeai, au fost primele care mi-au atras atenția. Cărțile care erau așezate invers, ca să nu le poți vedea nici titlul, nici autorul. Cu jurnalul lui Mi-ru în mână, am atins pe rând cărțile așezate cu cotoarele la perete. Mi se părea că îmi vorbesc, dar nu înțelegeam ce-mi spuneau. Mi s-a părut că îl aud și pe profesorul Yun cum mă întreabă dacă sunt curioasă de ce le-a așezat așa și m-am întors fără să vreau înspre

birou. Myeong-seo stătea în picioare acolo, privind spre mine, cu fața înghețată de frig.

— Vrei să îl așezi tu?

Și-a îndreptat privirea spre jurnalul din mâna mea.

— A fost la tine tot timpul?

— Am fost la casa bunicii ei. În ziua în care ai încercat tu să mă suni până la miezul nopții.

— Știai unde e?

— M-am dus cu mama lui Mi-ru.

— …

— N-am putut să-ți spun.

Așa era. Nu am putut să-mi fac curaj să-i spun, așa că am plecat singură. După ce m-am întors, am stat lângă telefon până noaptea târziu. În cele din urmă l-am sunat. M-am gândit că eram ca doi gemeni. Eu îl pierdusem pe Dan, iar el pe Mi-ru. S-a apropiat de mine și mi-a luat din mână jurnalul lui Mi-ru. Probabil că amândoi ne imaginam în același timp mâinile arse ale lui Mi-ru notând conștiincios tot ce mânca, fără să omită ceva. Mă vedeam și pe mine, dinafară, ca și cum aș fi fost altcineva, cât de uimită eram să văd cum cineva notase cu atâta grijă tot ce a mâncat. Ce vremuri frumoase au fost acelea când deschideam împreună caietul și scriam toți trei o poveste! Când eram împreună toți trei, țineam atât de mult unul la altul, încât ne îmbujoram de plăcere. Când Mi-ru a început să noteze în caiet poveștile celor dispăruți ca prietenul surorii ei, ar fi trebuit să fim mai atenți cu ea. Așa ar fi trebuit. Însemnările acelea erau țipătul disperat al lui Mi-ru.

— Pune-l tu.

După ce a frunzărit puțin caietul și și-a trecut mâna peste paginile lui, Myoeng-seo mi l-a dat înapoi.

Să fie, oare, jurnalul acesta motivul pentru care mama lui Mi-ru nu mi-a închis telefonul în nas în dimineața în care am sunat-o? De obicei, de cum rosteam numele lui Mi-ru, după

ce salutam, mama ei închidea telefonul. Cu toate acestea, am continuat să sun de câte ori mă gândeam la Mi-ru. Era limpede că părinții ei nu voiau să vorbească cu nimeni din anturajul ei, dar nu știam ce altceva puteam să fac. Apoi a venit dimineața aceea, la câteva luni de la ultimul telefon. Când mama lui Mi-ru a răspuns la telefon, i-am spus repede ca să nu închidă, fără să o mai salut. „Vă rog! Nu închideți!" Eram disperată. În tăcerea care a urmat, am auzit cum degetele îmi pocneau, unul câte unul.

— Cine e? a spart mama lui Mi-ru tăcerea.

— Mă numesc Jeong Yun.

— Jeong Yun…

— …

— Deci tu ești Jeong Yun.

M-am prăbușit pe podea, în genunchi și am strâns receptorul cu amândouă mâinile.

— Da, eu sunt.

— Am citit jurnalul vostru.

N-a zis „jurnalul lui Mi-ru", a spus „jurnalul vostru".

— Jurnalul e acum în casa bunicii ei.

— Vă rog să o chemați la telefon.

În clipa în care am rugat-o să o cheme pe Mi-ru la telefon, am simțit că leșin. Palmele îmi asudaseră pe receptor și îmi simțeam genunchii moi. Poate că știam deja. Poate că intuiam că nu aveam să vorbesc cu Mi-ru.

— Vă rog, chemați-o pe Mi-ru la telefon.

Mama ei a oftat adânc.

— Unde e Mi-ru?

La capătul firului s-a lăsat tăcerea.

— Vă rog să nu închideți.

— Mi-ru a murit.

— …

— N-a mai mâncat nimic.

— ...

— Ai înțeles? E moartă!

Am rămas cu receptorul în mână, privind pierdută pe fereastră. Am simțit că turnul Namsan, care era mereu în același loc, se prăbușea peste casa mea.

Mama lui Mi-ru mi-a spus că nici ea nu știa că Mi-ru se refugiase în casa părăsită a bunicii ei. Așa cum nici eu, nici Myeong-seo nu știam unde era, preocupați cum eram de ce se întâmpla pe străzi. Se pare că Mi-ru s-a dus de una singură la casa bunicii ei. În tot acest timp când noi ne întrebam unul pe altul dacă avem vreo veste de la ea, Mi-ru stătea singură în casa pustie a bunicii ei. Aș fi vrut să aflu mai multe, dar mama ei a spus că de-acum totul ținea de trecut și a închis telefonul. Dar după câteva zile m-a sunat înapoi. De cum am răspuns mi s-a adresat călduros cu „Dragă Yun...". Nu mi s-a părut deloc straniu. Mi-a spus că mergea la casa bunicii lui Mi-ru și m-a întrebat dacă nu voiam să o însoțesc.

Când am coborât din tren în orașul în care locuiau părinții lui Mi-ru, după indicațiile mamei ei, a venit la mine un bărbat care părea șofer profesionist și m-a întrebat dacă eu eram Jeong Yun. M-am luat după el și am ajuns la o mașină argintie, în care era mama lui Mi-ru. Era îmbrăcată toată în negru, fără nici o picătură de altă culoare. Părea o doamnă de viță nobilă. Am dat să mă așez pe locul din față, dar m-a chemat să stau lângă ea, pe bancheta din spate. Când m-am urcat în mașină, am văzut-o pe Emily cuibărită pe spătarul banchetei din spate. M-am așezat și m-am uitat la ea, dar Emily nu s-a mișcat, ca și cum nu mă recunoștea. N-am schimbat nici un cuvânt cu mama lui Mi-ru pe drum spre casa bunicii ei. Se uita la mine doar când lua mașina câte o curbă mai strânsă. Veșmântul negru o făcea să pară și mai palidă. M-a luat de mâna pe care o țineam încleștată pe banchetă, să nu alunec de câte ori mașina mai lua o curbă. Avea fața complet lipsită de expresie, dar îi

simțeam căldura și forța când încerca să mă protejeze. Eu aveam privirea ațintită în față. Totuși, am putut să recunosc trăsăturile lui Mi-ru pe fața ei. Nasul înalt și subțire, fruntea netedă, buzele pline și gâtul lung care îi susținea părul strâns pe cap cu rigurozitate. Parcă o vedeam pe Mi-ru peste ani și ani. De câte ori mașina trecea de serpentinele drumului de munte, îmi dădea drumul mâinii cu blândețe și își muta privirea, ațintită până atunci asupra mea, pe fereastră, afară. Am repetat gesturile acestea de mai multe ori până am ajuns la casa bunicii lui Mi-ru.

Satul era la poalele muntelui. Nici nu se putea numi sat, căci erau doar câteva case răsfirate.

— Bănuiesc că și-a propus să trăiască aici, ca bunica ei.

Mama lui Mi-ru mi-a vorbit pentru prima dată de când am plecat din gară.

— Câțiva oameni au spus că au văzut-o îmbrăcată în pantaloni și cu pălărie de soare cum lucra în grădină și în curte cu o săpăligă în mână. S-au speriat. Li s-a părut că o văd pe bunica ei moartă.

Casa era exact cum o descrisese Mi-ru. Mi se părea atât de cunoscută, de parcă mai fusesem acolo. În curte am recunoscut cireșul, prunul și curmalul japonez, iar în dulăpiorul din bucătărie am găsit vasele și tacâmurile din alamă. În șopron, uneltele erau atent ordonate, iar pe perete atârnau toate obiectele pe care bunica lui Mi-ru le folosise sau le purtase de-a lungul vieții ei. Pălăria, cizmele de cauciuc, pelerina de ploaie. Deci acesta era locul. Locul în care venise bunica lui Mi-ru în timpul războiului, din nord, purtând-o pe mama lui Mi-ru nou-născută în spate, și unde își construise casa asta exact ca pe aceea în care locuise în copilărie și în care nu avea să se mai întoarcă niciodată. Locul în care sora lui Mi-ru se lovise la genunchi și a fost nevoită să renunțe la balet. Locul în care Mi-ru și-a petrecut ultimele zile din viață. Dintre toți copacii am ales prunul și am rămas cu privirea ațintită la rădăcina lui. Acolo, în ziua

accidentului, Mi-rae s-a ținut de o creangă ca de o bară de balet și a dat o ultimă reprezentație.

— Casa o să fie demolată.

— …

— De aceea te-am chemat. Am vrut să o vezi. E ultimul loc în care a trăit Mi-ru.

Parcă o vedeam pe Mi-ru încercând să deschidă ușa cu orice obiect ascuțit găsea și repetând obsesiv: „Deschide-te! Deschide-te! Deschide-te!"

Mama lui Mi-ru a deschis ușa casei pustii și s-a întors spre mine. Când mi-am desprins și eu privirea de la prun și m-am îndreptat spre casă, ea a intrat. Am auzit-o murmurând: „De unde o fi avut atât forță copila asta dacă n-a mâncat nimic?" „De ce? De ce?" Mi-am mușcat buzele să nu las să-mi scape întrebarea care mă chinuia.

— Era anorexică, a spus mama lui Mi-ru, apoi, ca și cum mi-ar fi ghicit gândurile a adăugat: Mi-ru se considera vinovată pentru că sora ei n-a mai putut să facă balet. A refuzat să mănânce cât timp sora ei a stat în spital. Așa a început.

— …

— Odată instalată anorexia, nu mai poți scăpa de ea. Și când a ajuns piele și os, tot a găsit putere să refuze să mănânce. Plângea și o ținea tot așa. Plângea toată casa cu ea. Avea momente când era mai bine, apoi problema revenea. Când era la gimnaziu, a făcut tratament. De câteva ori, când a refuzat să mănânce, am fost nevoiți să o hrănim forțat, printr-un tub. După ce a împlinit cincisprezece ani n-a mai avut episoade din acestea. Am crezut că s-a vindecat.

Auzeam asta pentru prima dată. Înseamnă că Mi-ru își nota în caiet tot ce mânca pentru a putea face față acelei părți din sine care nu voia să mănânce. Mama lui Mi-ru a deschis o ușă din fundul tindei și a pășit înăuntru. Eu am rămas lângă ușă și am aruncat doar o privire în cameră. Podeaua era zgâriată, tapetul sfâșiat, dulapul zdrențuit și pervazul ferestrei ciobit.

— Uite!

Mama lui Mi-ru s-a aplecat într-un genunchi și-a trecut mâna peste urmele din podea.

— Sunt urmele făcute de Emily.

Până atunci am rămas nemișcată, incapabilă să pricep ce se întâmplase cu Mi-ru, dar când mama ei mi-a arătat urmele lăsate de Emily mi s-au umplut ochii de lacrimi. Doar Emily a fost alături de Mi-ru cât a stat aici! Am intrat în încăpere și am atins cu mâna dulapul zgâriat. Mi-am amintit de ghearele minuscule ale lui Emily. Unele urme erau foarte adânci, altele erau mai puțin vizibile, iar altele erau foarte lungi. Emily. Mi-am șters ochii în grabă. Emily nu se mișcase din locul ei din mașină nici când am ajuns la casă. Oare urmele acestea să însemne că Emily a încercat din răsputeri să o facă pe Mi-ru să renunțe? Am rămas în picioare alături de mama lui Mi-ru. Ne-am uitat împreună la podeaua zgâriată.

— Nu ne-am imaginat că Mi-ru ar putea fi aici, în casa asta plină de pânze de păianjen. Eu am greșit. Nu trebuia să vând casa aceea din Seul în care ați locuit împreună o vreme. M-a implorat să o las să stea acolo cu voi. Atunci... Atunci nu ni s-a părut o idee bună. Dar ce poate fi mai rău decât asta? Acum știu că orice ar fi fost mai bine, dar atunci am crezut că, dacă se muta iar în casa aceea, nu mai putea să depășească tragedia morții surorii ei. Și eu suferam cumplit și nu judecam limpede. Nici n-am mai avut suficientă forță să mă ocup de Mi-ru. După ce am vândut casa, Mi-ru nu ne-a mai privit niciodată în ochi. Iar pe mine a refuzat să mă vadă... Cum ai spus că te cheamă? Jeong Yun?

Mama lui Mi-ru a rămas cu privirea pierdută, ca și cum ar fi uitat că mi-a spus: „Dragă Yun..." Mi-a spus tot numele, ca și cum abia acum îl auzea pentru prima dată.

— Da.

— N-am fost o mamă bună. Mai ales cu Mi-ru.

A deschis dulapul și a scos din el o cutie de pe raftul de deasupra barei de haine.

— Astea sunt lucrurile ei.

Cutia era plină cu jurnalul ei și scrisori împăturite care păreau să fi fost lipite undeva și apoi luate de acolo.

— Am dat jos tot ce lipise pe pereți.

M-am uitat prin scrisori. Ne erau adresate mie și lui Myeong-seo, dar și profesorului Yun.

— Le vrei?

Mama lui Mi-ru m-a privit cu calm. Mi-am mușcat buzele și am dat din cap. Nu mai aveam ce să fac. Tot ce-mi rămăsese de făcut acum era să mă uit cum mama ei împachetează cutia într-o eșarfă.

La întoarcere, mama lui Mi-ru mi-a zis abrupt că au incinerat-o și au împrăștiat cenușa acolo. N-am reușit să pricep unde era „acolo“, căci în momentul în care a rostit cuvântul era preocupată să desfacă și să refacă nodul eșarfei în care împachetase cutia cu lucrurile lui Mi-ru, pe care o ținea pe genunchi. Mi-a mai spus că Mi-ru slăbise atât de mult, că nici nu mai arăta ca o ființă umană. M-am uitat pe fereastră și am văzut munții. „Era ușoară ca un fulg de nea.“ Vocea mamei lui Mi-ru se auzea tot mai îndepărtată. Privirea mi s-a încețoșat până n-am mai putut distinge copacii. Cât timp Mi-ru a stat în casa aceea pustie, fără să mănânce, cât timp Emily s-a străduit din toată ființa ei minusculă să zgârie podelele, să o facă să-și revină, eu ce făceam? Privind în urmă mi-am dat seama că în acea perioadă alergam pe străzile orașului împreună cu Myeong-seo, cuprinși de entuziasm. Mă pierdeam în marea aceea de oameni. În timp ce noi ne prindeam braț la braț cu necunoscuții și mărșăluiam spre primărie, ne uneam forțele și cântam, Mi-ru se ofilea ca o frunză în casa aceea pustie de la poalele muntelui, scriindu-ne scrisori pe care le lipea pe pereți.

Când am coborât, mama lui Mi-ru nu s-a dat jos din mașină. Nici măcar nu m-a privit. Am coborât singură, fără să întreb dacă puteam s-o iau pe Emily cu mine. M-am mai uitat o dată în urmă când mergeam spre gară ținând cutia cu jurnalul lui Mi-ru la piept. Mașina în care se afla mama ei era încă acolo. Am mai făcut câțiva pași și am privit iar în urmă. Mașina era tot acolo. De ce mi-am amintit tocmai atunci de mama? Mama, căreia îi părea rău că moare. Mama, care mă trimisese departe de ea când a aflat că era bolnavă. M-am întors și am alergat înapoi spre mașina în care era mama lui Mi-ru. M-am împiedicat și era cât pe ce să cad, pentru că mă grăbeam să nu cumva să plece înainte să ajung la ea. Am bătut la geamul din spate. Nu m-am liniștit decât în momentul în care am văzut că geamul se deschide.

— Deschideți portiera, vă rog!

Privirea goală a mamei lui Mi-ru s-a oprit o clipă asupra mea.

— Deschideți portiera, vă rog!

A împins portiera din interior și a deschis-o. Atunci am lăsat cutia cu jurnalul lui Mi-ru pe trotuar, m-am aplecat în mașină și am îmbrățișat-o pe mama ei. Fața ei uscățivă s-a lipit de obrazul meu.

— Sunt convinsă că lui Mi-ru i-a părut rău.

Eram cu bărbia pe umărul ei.

— Sigur ar fi spus că-i pare rău.

— Mulțumesc.

M-a bătut ușor pe spate cu ambele mâini.

— Îți mulțumesc că nu m-ai întrebat de ce am lăsat-o acolo.

Mi-am mușcat buzele. Cum aș fi putut s-o întreb tocmai eu de ce a lăsat-o acolo? Și eu eram dintre cei care o abandonaseră.

— Du-te acum.

M-a împins ușor apoi a spus:

— Și să nu ne mai întâlnim nicio…

S-a înecat și n-a mai apucat să spună ultimul cuvânt. SĂ NU NE MAI ÎNTÂLNIM NICIODATĂ. A tușit să-și recapete vocea. Am urcat în mașină, împingându-mi corpul cu putere. Am închis portiera în urma mea. M-am uitat pe fereastră la cutia pe care o lăsasem pe trotuar. Am constatat cu tristețe că sunt și astfel de relații. Relații ca aceea dintre mine și mama lui Mi-ru. Deși ne vedeam pentru prima dată, eram obligate să promitem că nu ne vom revedea. Pentru că nu ne puteam despărți, am rămas în mașină multă vreme. Și pentru că eu nu mai coboram, șoferul a luat cutia de pe trotuar și a urcat-o în mașină. Am rămas așa mult timp, înfruntând privirile nemulțumite ale celor care erau obligați să ocolească mașina. Am rămas așa până când mama lui Mi-ru a spart tăcerea întrebându-mă dacă vreau să o iau cu mine pe Emily.

Mi-am dres glasul și am adunat câteva cărți de pe raft. Mi-am amintit cum domnul profesor, văzând că mă uitam cu interes la cărți, mi-a spus că le colecționa și că puteam să le împrumut dacă doream. Cărțile acelea erau primul lucru care mi-a atras atenția în biroul lui. Să fi ghicit oare în ziua aceea? Să fi realizat că într-o bună zi aveam să așez între ele jurnalul lui Mi-ru? Tocmai mă pregăteam să strecor jurnalul ei în spațiul creat prin presarea celorlalte cărți, când Myeong-seo, care se uita de la distață, mi-a spus să aștept. M-am oprit și m-am întors către el. Stătea în fața biroului. A scos din buzunar ceva și a venit spre mine. Era o scrisoare împăturită.

— S-o punem și pe asta.

M-am uitat uimită la scrisoare. Îi scrisese Mi-ru? Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, a spus că îi scrisese el ei. Mi-am amintit cum, la șase luni după ce murise Dan, i-am scris o scrisoare pe care nu avea să o primească niciodată, în care îl chemam să vizităm împreună Pavilionul Gyeonghoeru. După ce a aflat de moartea lui Mi-ru, Myeong-seo n-a scos un cuvânt despre asta.

În ultima vreme era mai mereu beat, prin diverse locuri, de unde mă suna de la telefoane publice, la orice oră se nimerea. Așadar îi scrisese o scrisoare... M-am simțit mai ușurată. Am deschis jurnalul cu gândul să așez în el scrisoare lui către Mi-ru.

— Vrei să o citești?

— Nu.

Probabil că i-am răspuns prea abrupt. M-a privit intens pentru o clipă.

— E scrisoarea pentru Mi-ru...

— ...

— Astea ce sunt?

Când a așezat scrisoarea lui între paginile jurnalului, a văzut și celelalte scrisori adunate în el. Erau scrisorile pe care Mi-ru le scrisese pentru noi cât timp a stat în casa pustie a bunicii ei și pe care le lipise acolo pe pereți. Nu le-a trimis niciodată. Eu le-am lipit una câte una de paginile jurnalului. Pagina la care a deschis el din întâmplare era una pe care era lipită o ilustrată, nu o scrisoare. Îi era adresată profesorului Yun. Pe spate era lipită o frunză de copac, iar conturul ei se imprimase în hârtia cărții poștale. Myeong-seo a studiat scrisul lui Mi-ru.

— Te rog să nu citești.

— Sunt scrise pentru noi, doar că nu le-a trimis.

Înainte să lipesc scrisorile și ilustratele în jurnal m-am gândit mult ce să fac. Firesc era să-i dau lui Myeong-seo scrisorile pentru el și profesorului Yun pe cele care îi erau adresate, iar pe cele pentru mine să le citesc eu. Dar Mi-ru nu le-a trimis. Așa că nu aveam cum să știm dacă ar fi vrut să le citim sau nu. Am ținut o lună de zile pe birou cutia pe care mi-o dăduse mama ei. Din când în când îmi treceam mâna peste scrisorile adresate lui Myeong-seo, profesorului Yun și mie. Apoi, într-o noapte, am hotărât să le închid în jurnalul de care ea nu se despărțise niciodată, așa că le-am lipit pe paginile goale. Atunci m-am gândit și că trebuia să așez jurnalul în raftul profesorului, acolo unde

se găsea colecția de volume ale scriitorilor care muriseră înainte să împlinească treizeci și trei de ani. Mi-a fost greu să nu citesc scrisorile în timp ce le manevram. Frazele scrise de ea îmi jucau în fața ochilor, ca purtate de vânt. Mi s-a părut că văd o frază despre cum a plantat cartofi încolțiți în pământ. În scrisorile pentru mine apărea des numele lui Dan. Începeam să citesc, dar apoi închideam strâns ochii, întorceam scrisoarea și aplicam lipici pe ea. Chiar și așa tot mai apucam să citesc *Îmi pare rău că nu mi-am ținut promisiunea*, chiar dacă literele se deformaseră, și alte fraze despre plimbările noastre prin oraș. Într-o scrisoare adresată lui Myeong-seo era o poveste despre cum s-au dat cu sania într-o iarnă și au căzut în râu. Am văzut și rânduri care păreau citate din cărțile pe care le citise. „Viața lui cotidiană era suferința unui om care prețuiește ceea ce e interior, iar scrisul era pentru el o formă de rugăciune întru izbăvire“ – Kafka. „Privește cu nepăsare / Viața și moartea / Călărețule, urmează-ți drumul!“ – Yeats[1]. „Am trăit, am scris, am iubit“ – Stendhal. Într-una dintre scrisori am găsit o poezie de Jules Supervielle. „În spatele a trei pereți și două uși / la mine nici nu te gândești. / Dar nici pietrele, nici căldura, nici frigul / nici tu nu mă poți opri / să te fac și să te refac / după bunul meu plac, în mine / așa cum pe pământ / anotimpurile zămislesc păduri.“ Într-una dintre scrisori părea să-și ceară scuze față de domnul profesor.

Fără să spună un cuvânt, el a așezat liniștit scrisoarea în jurnalul lui Mi-ru. Am închis jurnalul, l-am întors cu cotorul în sus și l-am așezat printre celelalte cărți de pe raft. Myeong-seo l-a mângâiat de câteva ori. Am rămas amândoi acolo pentru un timp, uitându-ne la jurnalul lui Mi-ru, așezat în raft printre alte cărți. El și-a băgat mâinile în buzunare. Mi-am băgat și eu mâinile în buzunare. A ridicat mâna stângă să se scarpine în

1 Epitaful lui W.B. Yeats.

cap. Am ridicat și eu mâna stângă să mă scarpin în cap. S-a uitat în pământ și a scuturat de două ori din picioare. M-am uitat și eu în pământ și am scuturat de două ori din picioare. În cele din urmă s-a uitat la mine.

— De ce mă imiți?

— Ca să te fac să râzi.

Dar n-a râs. M-a privit în ochi.

— Jeong Yun.

— …

— Renunță.

— Nu. Trebuie să ne străduim.

— …

— Trebuie.

Stătea în picioare, cu spatele la raftul cu cărți. M-am apropiat de el, tot cu spatele la rafturile cu cărți.

— Hai să rămânem împreună.

Cuvintele au alunecat printre rafturi și s-au întors înapoi ca un ecou. N-a spus nimic. Cu două seri înainte, când a sunat telefonul, era trei dimineața. Emily, care dormea lângă telefon, s-a speriat de vibrația lui și s-a ascuns sub birou. Era Myeong-seo. L-am întrebat unde e și mi-a răspuns că nu știe. Era beat și îmi era greu să pricep ce spunea. N-am vrut să țip la el, dar nu m-am putut abține. I-am spus să-și revină și să se uite în jur, să găsească o clădire, un punct de reper. Mi-a mai spus doar că era lângă Universitatea Hongik. Am aruncat în grabă câteva haine pe mine și am dat să plec, când Emily m-a urmat până la ușă. I-am spus că mă întorc repede și am împins-o înapoi. Când îmi legam șireturile, am auzit cum zgâria la ușă. Erau sub zero grade și bătea un vânt tăios. Mi-am înfășurat fularul în jurul gâtului, mi-am pus mănușile și am coborât să iau un taxi. Mi s-a părut că mă sunase din apropierea campusului universitar. L-am rugat pe șofer să conducă încet, pe strada principală care ducea în campus. Barurile erau încă deschise, cu luminile aprinse,

oameni care mergeau împleticindu-se așteptau pe marginea drumului să prindă un taxi. De ce se dusese acolo? N-am reușit să-l zăresc pe drumul principal, așa că am coborât din taxi. Am ales o zonă și am început să caut pe fiecare străduță și pe fiecare alee. Nu l-am găsit nici după ce am scotocit toate aleile. Am rătăcit așa, strigându-l, pe străduțele întunecate, pe care pisicile vagabonde se ascundeau la auzul pașilor mei, iar gunoaiele zburătăceau în vânt.

Am scotocit așa mai bine de o oră. L-am găsit în spatele unei scări întunecate, lângă teatrul Sanwoolim. Era și un telefon public. Probabil că de acolo mă sunase. Nu m-a recunoscut nici măcar după ce m-am apropiat de el. Cred că se izbise de ceva, căci avea sânge pe frunte și era julit la o mână. Era greu de crezut că băuse atât de mult de unul singur, și totuși, era singur. Nu știu cum a reușit să mă sune la telefon în halul în care era. Era înghețat bocnă, dar adormise așa cum era. La capătul scării se formase o pojghiță groasă de gheață. Deasupra capului atârnau țurțuri mari. Putea să adoarmă acolo și să nu se mai trezească. Trebuia să-l ridic cumva de acolo și să-l urc într-un taxi, dar era greu să-l mișc, căci căzuse lat și străduța era destul de retrasă. Mi-am amintit cum m-a găsit el odată, desculță, în centrul orașului, când mi-am pierdut geanta și pantofii în îmbulzeală și cum m-a cărat în spate cu ușurință, pas cu pas. Mi-am scos fularul și i l-am pus lui la gât, apoi i-am acoperit trupul înghețat cu haina mea. I-am frecat mâinile reci, ca să nu degere și am așteptat să treacă cineva pe acolo, să pot cere ajutor. Atunci mi-am spus că trebuia să rămânem mereu împreună, chiar și peste noapte.

Am reușit să-l duc la mine acasă. A doua zi la prânz încă nu se trezise din beție. I-am dat ceva de mâncare, dar a vomitat pe loc. Emily s-a strâns ghem, privindu-mă cu interes. El și-a revenit abia spre seară. M-a întrebat ce căuta la mine acasă. În loc să-i răspund, l-am rugat să se mute la mine. Când Mi-ru

îmi propusese să mă mut cu ea, eu ce i-am răspuns? Să-mi dea timp de gândire. Mi-am amintit cât de dezamăgită a fost. Myeong-seo își studia mâna julită.

S-a desprins de lângă raftul cu cărți.

— Hai să plecăm.

— Unde să mergem?

— La domnul profesor Yun.

— …

N-a apucat să facă un pas că l-am prins de braț. S-a sprijinit iar de raftul cu cărți. Jurnalul lui Mi-ru era chiar în spatele lui. Cineva a urcat treptele și a trecut în grabă pe coridor, prin fața ușii biroului. Ne-am sprijinit amândoi spinările de raftul cu cărți și am ascultat ecoul pașilor care se îndepărtau. Oricine ar fi fost, nu avea cum să știe că noi eram în biroul desființat al profesorului Yun. Și nici că jurnalul lui Mi-ru era printre cărțile de acolo.

— Hai să rămânem împreună.

S-a uitat la mâna cu care îl țineam de braț.

— Trebuie să fim mereu unul lângă altul.

— …

— N-avem încotro.

Și-a ținut răsuflarea.

— Ascultă-mă! Hai să stăm împreună. Cu tot cu Emily. Să mâncăm împreună, să ne spălăm pe dinți împreună, să ne trezim dimineața împreună, să adormim împreună, să citim împreună… și…

N-am putut să termin ce voiam să spun. Amintirile m-au năpădit pe măsură ce enumeram lucrurile pe care puteam să le facem împreună. Mi-am pierdut toată vlaga din mâna cu care îl țineam de braț. El mi-a prins-o când cădea inertă pe lângă corp. Zilele acelea care apăruseră de nicăieri, fără să le plănuim și fără să ni le dorim măcar… Și el părea că se gândește, ca și mine, la zilele acelea petrecute împreună cu Mi-ru și cu Dan

în casa pustie. Dan a spus odată că n-o să uite nicicând zilele acelea. A mai spus că, deși a fost acolo o singură dată, putea să găsească drumul spre casa aceea fără să se rătăcească. A întrebat dacă n-a fost cumva un vis. A zis că era fericit că a putut să petreacă câteva zile împreună cu mine și că i-a promis ceva lui Mi-ru în bucătăria casei, într-una din zilele când eram toți patru acasă. I-a promis că într-o bună zi o să-i ilustreze paginile jurnalului cu desenele lui. Dan îmi scrisese: *Îmi amintesc de promisiunea pe care i-am făcut-o lui Mi-ru în bucătăria casei, noaptea târziu. O să vină și ziua aceea. O zi. Într-o bună zi ne vom revedea și o să adaug ilustrații pentru poveștile scornite de voi trei*.

— Te gândești la Mi-ru?

Myeong-seo a ridicat din sprâncene.

Am plecat de la școală și ne-am îndreptat spre stația Jongno 3-ga, de unde puteam lua un autobuz până la casa de la țară a profesorului Yun. Am mers fără să vorbim. De câte ori se întețea vântul rece, scotea o mână din buzunar și îmi aranja fularul la gât. Apoi își încălzea mâinile frecându-le una de cealaltă și mi le punea pe obraji. Când am ajuns la autogara Cheongnyangni și am urcat în autobuzul care mergea spre Deokso, în care am găsit locuri tocmai pe ultimul rând, începea să ningă ușor. Cu o voce spartă, a spus: „Of, Jeong Yun, de-ar trece timpul mai repede! Cât aș vrea să ajung mai repede la o vârstă la care să pot înțelege, chiar dacă nu pot ierta. Cât aș vrea să fiu puternic“.

* * *

Satul în care se află casa de la țară a profesorului era acoperit de zăpadă, parcă ar fi fost desprins dintr-o felicitare de Crăciun. Probabil că ninsese în timp ce noi eram în autobuz. Ninsoarea, care s-a oprit când am coborât din autobuz, a reînceput când am pornit spre sat. Totul era alb, nu se vedea nici măcar o urmă. Noi eram primii care făceam urme pe zăpadă. Yun m-a prins de braț și m-a oprit în mijlocul ninsorii, întrebându-mă dacă știu unde e casa profesorului. Mergeam pentru prima dată acolo, dar primisem indicații la telefon de la Cascadă și de la profesorul Yun. Yun m-a întrebat din nou, îngrijorată, dacă o putem găsi pe ninsoare. Zăpada scârțâia la fiecare pas. „Sigur o găsim", i-am spus fără să ezit, iar Yun a zâmbit. „Chiar scârțâie." Yun călca într-una în zăpada proaspătă, să audă cum scârțâie, ca și cum nu mai pășise niciodată pe zăpadă. „Ascultă! Scârț-scârț!" Și, ca să demonstreze, Yun a pășit mai repede. A luat-o înaintea mea, făcând urme în zăpadă. S-a oprit să mă aștepte și, când am ajuns lângă ea, mi-a spus să mă uit în urmă. Îmi arăta în zăpadă urmele pașilor noștri. Urmele lăsate de mine erau mari, ale ei, prin comparație, erau mici. Îmi plăcea să merg prin zăpadă cu ea și să facem urme împreună. Aș merge bucuros cu Yun oriunde în lume. Tot ascultând scârțâitul zăpezii am înaintat pe cărarea întortocheată. Zăpada se troienise și pe trunchiul unui copac doborât de vânt când a bătut ultima dată taifunul. Câteva păsări s-au așezat pe crengile

încărcate de zăpadă ale copacului căzut, apoi și-au luat zborul când ne-au auzit.

Yun a spus că avea impresia că mergem spre munte, nu spre sat. Și eu aveam aceeași senzație, dar am asigurat-o că nu mai avem mult de mers, de parcă știam unde trebuie să ajungem. Tocmai coteam din nou și în sinea mea eram îngrijorat. Chiar atunci am zărit satul, care părea să nu fie de găsit. Ne-am oprit amândoi deodată. Cu câteva momente mai înainte, cineva curățase zăpada de pe porțiunea de drum pe care ne pregăteam să intrăm și dispăruse înapoi în sat. Oare cine curățase zăpada până aici? Yun m-a privit cu ochii strălucind de bucurie. „Nu știu… N-am fost eu", i-am spus și ea a bâiguit: „Nici eu". Satul era înconjurat de munți și acoperit cu o pătură albă de zăpadă. Avea doar câteva case. Totul în jur era alb. Doar cărarea, curățată de zăpadă până în locul în care eram noi, continua ca o hartă. Am urmărit-o cu ochii de acolo, de pe deal. Cărarea aceea croită în zăpadă șerpuia până în sat și dădea într-un drum, după care traversa un drumeag, apoi iar o cărare. Totul era acoperit de zăpadă, ceea ce făcea ca poteca aceea bine marcată să iasă în evidență. Poteca șerpuia până în fața unei case. „Acolo", a spus Yun. „Aceea e casa."

Yun îmi arăta casa de la capătul potecii. De unde eram noi, părea că poteca se termina la casa aceea, dar, dacă priveai din sens opus, atunci poteca pornea de la casa aceea. „Aceea e casa domnului profesor." Am urmat poteca bine marcată spre sat. Am mers pe cărarea pe care mai întâi am parcurs-o cu privirea. Exact cum spusese Yun, casa de la capătul ei era casa domnului profesor. Poarta era deschisă și domnul profesor era în curte. Și curtea era toată acoperită de zăpadă. Din loc în loc se vedeau copaci desfrunziți, acoperiți și ei de zăpadă. Pe partea interioară a zidului scund care delimita curtea casei de drum, era sprijinită o mătură zdravănă din bambus, cu care profesorul curățase cărarea pe care am ajuns noi. În curte zăpada nu părea să fie atinsă,

poteca începea doar din fața porții. Înainte să pășim în curte profesorul nu ne-a spus nimic, nu ne-a invitat înăuntru și nu ne-a întrebat dacă a fost greu să-l găsim. A rămas unde era privind în tăcere cum ne apropiam, pas cu pas. Când am ajuns în fața lui, s-a repezit la noi un câine dintr-o cușcă de lângă perete. Era un câine mare, cu blană gălbuie. Înainte să-l salute pe profesor, Yun deja scărpina pe spinare câinele care s-a apropiat de noi dând din coadă. Apoi câinele și-a aplecat urechile și s-a așezat lângă profesor. „E mare, dar e prietenos“, a spus el.

Când profesorul a întins o mână să o bată ușor pe Yun pe umăr, ea s-a prăbușit la pământ în curtea acoperită de zăpadă. Am crezut că a alunecat și a căzut, dar își mișca umerii spasmodic și a izbucnit în plâns. Uimit, am încercat să o ajut să se ridice, dar profesorul a spus să o las în pace. Cândva, mai demult (acum că scriu „mai demult“ chiar mi se pare că a trecut o veșnicie), am văzut-o pe Yun plângând. Atunci arăta de parcă și-ar fi scufundat fața în apa râului Iryeong. Când o podidea plânsul, Yun nu se mai putea opri. Mă întrebam cum a reușit să se abțină până atunci. Ochii i s-au umflat imediat.

Profesorul știa ce se întâmplase cu Mi-ru. N-avea rost să-l întreb cum aflase. Aș vrea ca tot ce ni se întâmplă să fie lucruri pentru care să întrebăm firesc de ce sau cum. Ca și cum ar fi ghicit ce se petrecea în sufletul meu, profesorul ne-a spus că a primit o scrisoare de la mama lui Mi-ru. Mama ei nu voia să mă vadă. Pe Yun o luase cu ea la casa bunicii lui Mi-ru, domnului profesor îi scrisese o scrisoare, dar mie nici măcar nu-mi dăduse un telefon. Probabil că profesorul știa deja de Mi-ru când l-am sunat să-i cer cheia biroului și de aceea mi-a spus să vin la el cu Yun. Mă invitase de mai multe ori pe la el, împreună cu Yun. Până când s-a potolit Yun și am dus-o înăuntru, s-a întunecat. Casa profesorului era modestă. În camera de zi avea un scaun și o măsuță de cafea, în bucătărie o masă și patru scaune, în dormitor un birou și un scaun. Când m-am așezat pe banca de

lemn de sub fereastra din camera de zi, am observat urmele pașilor noștri în zăpada din curte. Se vedeau până și urmele făcute de câine, care se învârtise neliniștit în jurul lui Yun, cât timp a plâns, ca și cum i-ar fi părut rău pentru ea. Profesorul s-a dus în bucătărie, a adus un termos și a turnat ceai de gutui într-o cană mare, pe care a așezat-o în fața lui Yun, apoi mi-a oferit și mie o cană mare de ceai. S-a uitat pe fereastră în timp ce o întreba pe Yun dacă s-a liniștit. Yun și-a încolăcit mâinile în jurul cănii cu ceai și a lăsat capul în jos. „Ea mi-a adus copacul acela." M-am gândit că se referea la Mi-ru. „L-am plantat împreună. Mi-a spus că e un măr sălbatic." Mi-am dat seama atunci că era, probabil, ultimul om care o văzuse pe Mi-ru înainte ca ea să meargă la casa bunicii ei. Profesorul ne-a spus că în primăvară urma să înfrunzească, și, după ce îi cădeau frunzele, avea să facă fructe. „Dacă rezistă peste vară, la sfârșitul verii o să vedem merișoarele roșii." Eu și Yun stăteam unul lângă altul și ne uitam la cei câțiva pomișori înspre care arăta profesorul. Fulgii de nea care împodobeau copacul au strălucit în lumină.

„Când eram tânăr, înainte să împlinesc treizeci de ani, am primit o scrisoare", și-a început profesorul povestea sprijinindu-și trupul slăbit de spătarul canapelei. Din spatele ochelarilor, ochii lui încă mai erau ațintiți asupra fulgilor de nea agățați de mărul sălbatic. „Era de la o fostă prietenă. De la o iubită cu care am fost multă vreme împreună."

După ce a spus „multă vreme împreună", s-a uitat la noi, plimbându-și privirea de la unul la celălalt. Ochii lui, care păreau secătuiți, au licărit pentru o clipă. „În plic era o cheie." Yun a așezat pe masă cana mare cu ceai de gutui, pe care o ținuse în mâini. „Trecuseră deja câțiva ani de când nu ne mai văzuserăm și, când am primit plicul acela, m-am simțit de parcă aș fi călcat greșit la o trecătoare și aș fi căzut în apă. Ce mai însemna și asta? m-am gândit cuprins de neîncredere. Cheia era

înfășurată într-o bucată de hârtie. Am desfășurat-o și am găsit o dată și o hartă desenată de mână, cu o potecă șerpuitoare. Era o zi de iarnă, cum e acum. Nu mai fusesem niciodată la casa aceea de pe hartă. Eram acasă, în orașul meu natal, unde petreceam vacanța de iarnă după ce mă întorsesem de la un curs pentru scriitori, de câteva luni, pe care l-am urmat în Statele Unite după ce am terminat armata. Pe atunci nu erau telefoane la tot pasul. Nu pricepeam ce însemnau cheia și data și m-am tot frământat timp de câteva zile. Cred că i-am și scris o scrisoare plină de întrebări, dar n-am putut să o trimit din cauza ninsorii. Între timp, data din scrisoare a trecut. Ninsoarea a încetat și nu m-am mai gândit la scrisoare decât la câteva zile după ce a trecut data înscrisă pe hârtia din jurul cheii. Atunci mi-am venit în fire. Mi-am croit drum prin zăpadă și am luat trenul. Casa de pe hartă era tocmai în zona Oksu-dong, un cartier în care nu mai fusesem niciodată. Am cercetat spațiul acela necunoscut încercând să dau de casa de pe hartă. Pământul era înghețat și era foarte frig. Am alunecat de nenumărate ori pe străduțele înclinate. La un moment dat, am căzut pe spate și am simțit un gol în piept. Oare aici locuia? Mi-am amintit că pe vremea când eram împreună, ea locuia în Hanam-dong. M-a invitat la ea acasă o dată și după aceea ne-am îndepărtat unul de altul. De fapt, ea a rămas la fel, eu m-am îndepărtat de ea. Nu știu să spun exact de ce, dar aveam senzația că nu era de mine. Între timp am intrat în armată. Nici măcar nu i-am spus. Și nici când mi-a trimis scrisori nu i-am răspuns. A venit să mă viziteze o dată, dar eram plecat în permisie. După ce am reușit să o evit de mai multe ori, a încetat să mă mai caute. Dar când am văzut că locuia în cartierul acela sărăcăcios, cu străzi abrupte, am simțit că mi se rupe inima. În cele din urmă am găsit casa. Era în capătul unei ulițe îngrămădite din vârful dealului. Era o casă în care locuiau mai multe familii. Am sunat la sonerie și am bătut la ușă, dar n-a răspuns nimeni. Am

scos cheia din plic și am băgat-o în broască. Se potrivea perfect. Am descuiat ușa și am intrat. Nu era nimeni acasă. Încălțările erau frumos așezate, totul era în ordine. Am strigat: E cineva? Nu mi-a răspuns nimeni. În casa goală se auzea doar ecoul vocii mele. Am rămas acolo o vreme, apoi am început să deschid toate ușile, una după alta. Îmi amintesc că erau o cameră mai mare și una mai mică. Am deschis până și ușa de la baie, care nu părea să fi fost folosită de ceva vreme. N-am dat de nimeni. Casa era goală, doar frigul mai rămăsese în ea. Nu puteam să rămân în casa altcuiva, așa că am plecat. Am încuiat ușa cu cheia și am coborât. Dar aveam un sentiment ciudat, așa că în timp ce coboram m-am întors de mai multe ori să mă uit înapoi. Deodată mi-a trecut ceva prin minte. Deși afară era extrem de rece, am simțit să mă trec nădușelile. Mi-am spus că așa ceva e imposibil și am luat-o iar la fugă pe aleea de pe care tocmai coborâsem, alunecând și împiedicându-mă întruna. Și în tot acest timp mă rugam să nu fie adevărat."

Profesorul s-a oprit din povestit și ne-a privit. „Beți-vă ceaiul." Yun a dat să-și ia cana de pe masă, unde o lăsase, dar s-a oprit și mi-a întins mai întâi mie cana mea. Profesorul avea ochii roșii și umflați. „Am făcut ceaiul cu gutui din copacul meu." A arătat cu mâna spre un copac înalt, acoperit de zăpadă. Am avut senzația că nu voia să continue povestea. Ne-a privit din nou, a dat din cap și a continuat. „În clipa în care am ajuns din nou la ușa casei și am pus cheia în broască, de fapt, voiam să plec de acolo. Zău că-mi doream să plec. Ușa s-a deschis cu un clic. Încălțările pe care le văzusem mai devreme erau tot acolo, aliniate. Am rămas în fața pantofilor pentru o clipă și m-am uitat atent la ușa care ducea către încăperea mai mare. Când coboram aleea mi-am dat seama că am avut un sentiment ciudat când am deschis prima dată ușa camerei. Spre deosebire de celelalte uși, s-a deschis doar pe jumătate, ca și cum s-a izbit de ceva. Deschisesem toate ușile și mă uitasem înăuntru, dar

n-am intrat în toate încăperile. Nici nu știam dacă era casa ei. Nu puteam să intru așa în dormitorul unor oameni doar pentru că aveam o cheie care se potrivea. Am rămas, ezitând, în fața încălțărilor. Oare n-ar fi mai bine să plec? Îmi era frică. Mi-am dres glasul și m-am îndreptat către camera aceea, fără să mă descalț. Am ezitat din nou și, pentru că știam că nu voi fi în stare să mă conving să deschid ușa, am împins-o dintr-odată și m-am uitat în spatele ei. Ceea ce înțelesesem când am coborât pe alee, că ușa s-a izbit de ceva când am încercat să o deschid, s-a adeverit. Îmi e greu și acum să o spun… Am dat de ea. Pe peretele de lângă ușă. Spânzurată."

Profesorul, Yun și cu mine priveam cum se așternea întunericul peste curtea casei. „Cât timp să fi trecut de atunci?" Profesorul a vorbit primul. „Cum aș putea să uit vreodată ce am văzut atunci? Amintirea s-a mai șters, dar nu a dispărut de tot. De aceea n-o să vă spun să uitați ce s-a întâmplat. Gândiți-vă și iar gândiți-vă. Gândiți-vă fără încetare. Gândiți-vă până nu mai puteți să vă gândiți. Întrebați și puneți la îndoială cum de s-a întâmplat lucrul acesta nedrept și de neînțeles. Dacă ajungeam acolo până la data din scrisoare, poate că aș fi putut-o salva. Sau poate că moartea ei era inevitabilă, dar a ținut neapărat ca eu să fiu primul martor. Nu putem ști… Oamenii nu sunt perfecți. Sunt ființe complicate, greu de explicat în vorbe înțelepte sau în citate scolastice. Ce-am făcut atunci? Mă întreb și mă învinuiesc și vina aceasta mă va urmări toată viața ca o umbră. Ce sens mai are și viața asta dacă nu știm să ne trăim suferința când pierdem ceva? Totuși, îmi doresc ca suferința aceasta să nu vă distrugă sufletele."

Câinele cel mare a ieșit în curte, s-a așezat în zăpadă și a început să ne privească de acolo. Nu știu cât timp a trecut. Câinele s-a ridicat, a venit până la fereastră, s-a așezat iar și ne-a privit pe toți trei. Profesorul a deschis fereastra, și-a întins mâna și l-a

mângâiat pe ceafă. Îl mângâia cu blândețe. Și-a îndreptat spatele, ca și cum s-ar fi gândit la ceva, apoi s-a uitat la noi. „În picioare! Hai să mergem pe munte!“

Întunericul se lăsa peste curtea casei. De ce ne propunea să mergem pe munte la ora asta? Yun mi-a aruncat o privire. Și ea se întreba același lucru. Fără să îi pese ce părere aveam, profesorul a luat niște prăjini pe care le avea în fața porții și ne-a dat câte una fiecăruia. A luat și el una și a pornit înainte. Eram deopotrivă caraghioși și hotărâți cum mărșăluiam cu prăjinile în mâini. Satul, care nu avea mai mult de două-trei case, era complet acoperit de zăpadă. Câteva dintre case nu erau locuite. Curțile erau acoperite de zăpadă. Pe drumeagul care ieșea din sat și mergea spre munte nu am văzut nici țipenie de om. Eu și Yun ne afundam în zăpadă mergând în urma profesorului. Am ajuns imediat la o pădure de brazi. Pe muntele acoperit de zăpadă creșteau brazi, dar și multe alte specii de arbori, de înălțimi diferite. Profesorul, care mergea în fața noastră, s-a oprit într-un crâng de brazi seculari. Nu mai văzusem niciodată așa ceva. Brazii încărcați de zăpadă ne priveau prin întuneric, ca niște oameni uriași. Era atât de frumos, încât îmi venea să îngenunchez. Profesorul a scuturat zăpada de pe o creangă care aproape atingea pământul. Sub coroana imensă a unui copac bătrân, Yun și-a dat capul pe spate ca să privească în sus. „Să dăm zăpada la o parte. De când îmi petrec iernile aici am învățat că dacă crengile copacilor sunt deja încărcate de zăpadă la a doua ninsoare nu pot să susțină greutatea și se rup. Haideți să le curățăm împreună, să nu se întâmple așa ceva.“ Unele crengi erau deja rupte sub greutatea zăpezii. Profesorul și-a folosit prăjina să ridice creanga unui brad. Abia a atins-o și zăpada de pe ea s-a cernut pe pământ. Bulgărași ușori ne-au căzut pe cap și pe umeri. Am început și noi să ne ridicăm prăjinile spre crengile brazilor seculari, ca să le eliberăm de povară. Am început timid, dar în curând eram foarte prinși în jocul acesta de-a curățatul

zăpezii de pe crengile bătrânilor brazi din munți. Cu toate că era deja noapte, datorită zăpezii, pe munte nu era întuneric. Când zăpada aluneca de pe crengile copacilor mai tineri, crescuți ici și acolo printre cei seculari, crengile lor elastice se ridicau imediat. Deși eram la munte, în miezul iernii, am simțit cum mi se preling pe frunte broboane de sudoare. Unele crengi scuturau zăpada și de pe crengile de deasupra lor, când se ridicau. Profesorul ridica și crengile deja rupte și îngropate în zăpadă. Am înaintat de la un copac la altul până n-am mai văzut-o pe Yun. Dar când mă uitam într-o parte sau în spate, Yun muncea și ea conștiincioasă la deszăpezit copacii, fără să mă bage în seamă. Profesorul a muncit și el în urma noastră, apoi s-a mulțumit să ne privească. Eram lac de sudoare. Nu știu cât timp am ținut-o așa. Copacii care se încovoiau sub greutatea zăpezii când am ajuns noi acolo se ridicau acum drept spre cer. Deși gâfâia din greu, Yun nu se oprea. Încă un copac și încă unul. Muntele s-a umplut de zgomotele noastre de la curățatul zăpezii. M-am oprit pentru o clipă să mă uit în sus. Stelele străluceau pe cerul înghețat al nopții. De când nu mai privisem către stele? Cred că trecuse deja de miezul nopții. Nu-l vedeam pe domnul profesor. La un moment dat nu l-am mai văzut nici când munceam. M-am oprit din lucru îngrijorat și am luat-o la goană spre poalele muntelui, cu spatele ud leoarcă de transpirație. Profesorul se așezase sub un brad bătrân pe care îl curățaserăm de zăpadă. „Vă simțiți bine, domnule profesor?“ „M-aș simți mai bine dacă aș fi ca tine“, a spus el zâmbind domol. M-am așezat lângă el și am ascultat împreună cum gâfâia Yun în timp ce scutura de zor crengile copacilor. Profesorul a suspinat adânc și a privit spre cerul nopții, care se întindea impasibil deasupra bradului bătrân. Muntele răsuna de zgomotele făcute de Yun. Am dat să o strig, dar profesorul m-a oprit. „Las-o. O să se oprească ea singură când va fi gata.“

Jurnalul cafeniu 10

Epilog
Voi fi acolo

Cine îmi poate spune
încotro mă-ndreaptă viața?
Rătăcesc încă prin furtună?
Sau sunt deja un cerc în apa iazului?
Sau, poate, sunt doar un mesteacăn înghețat
de viscolul primăverii?

Rilke, *Viața mea*

— O să vă spun povestea lui Cristofor.

Mi-am aranjat ochelarii pe nas și am aruncat o privire prin sala de curs. Ochii lor strălucitori erau toți ațintiți asupra mea. În timpul alocat educației religioase, am avut la dispoziție cincisprezece minute pentru a le spune o poveste studenților. Mi-am dat jos ochelarii și i-am așezat pe catedră. Acum le vedeam ochii strălucitori ca prin ceață. Celor din ultimul rând le vedeam doar siluetele. „Cine e Cristofor?“ Întrebarea a apărut pe buzele studenților așa cum s-a întâmplat și atunci când profesorul Yun le-a spus povestea studenților lui, printre care ne aflam și eu, și Myeong-seo. M-am uitat la fețele lor nedumerite și am zâmbit în sinea mea. Simt că am îmbătrânit ori de câte ori tinerii mi se par adorabili. Nu e rău să îmbătrânești. Bătrânețea îți aduce și speranța că acești copii, pe care ai încetat să-i mai invidiezi pentru tinerețea lor și care nu te mai fac să simți o jale care se

propagă în valuri când îi vezi strălucitori oricât de mult te-ai freca la ochi, nu se vor împiedica de nimic, că vor merge înainte, vor răzbate pas cu pas.

— A auzit cineva de Cristofor?

Am luat ochelarii de pe catedră și i-am pus iar la ochi. De îndată ochii strălucitori ai studenților mei s-au revărsat din nou într-ai mei.

Când m-a sunat după opt ani să-mi dea vestea despre profesorul Yun, nu m-am dus la spital decât trei zile mai târziu. După ce am răspuns la telefon, am petrecut acasă restul dimineții, am făcut ordine pe birou și mă pregăteam să merg la spital când telefonul a sunat din nou. Era Cascadă. După absolvirea facultății, Cascadă a plecat să studieze arhitectura la o universitate din Pennsylvania, acolo unde se află reședința Fallingwater, apoi s-a întors în țară și și-a făcut o firmă de arhitectură, cu sediul la un tunel distanță de unde locuiesc eu. Probabil că aflase vestea despre profesor de la altcineva și m-a sunat să-mi spună. Probabil că telefoanele tuturor celor care se cunoșteau prin intermediul profesorului Yun zbârnâiau zilele acestea. Abia când am auzit din nou, de la Cascadă, am realizat ce se întâmplă. Cascadă s-a oferit să vină să mă ia cu mașina și să mă ducă la spital, dar, cu toate că mă pregăteam să merg la spital, i-am spus că am un musafir și că o să merg mai târziu. „Musafir?“ a zis. Apoi a adăugat: „Atunci ne vedem la spital“. Am închis și am rămas așezată la birou până seara. Am rămas o vreme cu privirea fixată pe birou, apoi am deschis dosarul cu documente referitoare la morțile suspecte primit de la un ONG, le-am împrăștiat pe birou și le-am citit, ca să pot să i le trimit surorii lui Dan. Nu-i ușor să citești însemnări despre oameni care au murit înainte de vreme. Nu-i ușor să afli adevărul despre atâția și atâția oameni împinși spre morți subite și de neînțeles. Am petrecut cea mai mare parte a zilei următoare la xerox, să fotocopiez acele

documente care aveau legătură cu morțile suspecte din armată și să i le trimit surorii lui Dan. Voiam să îi conving pe ai lui Dan, care nu-și reveniseră din șoc și încă sufereau și refuzau să vorbească despre Dan, să facă o petiție, să ceară redeschiderea investigației asupra accidentului.

Mi-am amânat vizita la spital, deși știam că asta nu avea să schimbe nimic. Aveam senzația că profesorul Yun nu e în spital, ci că îmi întinde o coală albă întrebându-mă: „TU CE FACI ACUM?“ Toată ziua am căutat motive să nu merg la spital și m-am luptat să-mi suprim sentimentul de vinovăție care mi se aduna ca un ghem în suflet, încercând să amân cât mai mult vizita. Știam că, în momentul în care ajungeam la spital, trebuia să accept moartea domnului profesor ca pe o realitate. Afară continua să ningă. Așa cum m-am întors eu din drum, odată, în troiene, când mergeam să-l văd, tot așa aș fi vrut să se întoarcă și domnul profesor din drumul lui spre moarte. Am petrecut două zile sperând că așa ceva e posibil. În cea de-a treia zi, nervii întinși la maximum mi s-au relaxat subit și m-a cuprins o senzație de liniște. În seara celei de-a patra zile, m-a sunat iar Myeong-seo, ca și cum ar fi înfruntat dorința mea de a nu afla nimic despre moartea iminentă a profesorului. Am știut că e el de cum am auzit telefonul sunând. Știam și ce avea să-mi spună.

— Nu cred că mai rezistă o noapte.

Profesorul ne-a spus mai demult că existența implică inevitabil și transformarea în altceva și că aceasta era esența speranței. În viață, în intervalul cuprins între naștere și moarte, există un moment remarcabil, același pentru toate ființele pământului. Iar momentul acesta e tinerețea. Când Myeong-seo m-a sunat pentru a doua oară după opt ani de zile ca să-mi spună că profesorul Yun nu avea să reziste încă o noapte, când mi-a rostit numele pentru că eu nu eram în stare să spun nimic,

mi-a revenit în minte vocea lui spunând *Să nu uităm ziua asta*, și amintirea aceasta a dat năvală cu forța unui banc de somoni care urcă pieziș o cascadă.

Am ajuns la spital, am luat liftul până la etajul unde era profesorul și m-am îndreptat spre salonul lui. Pașii mei răsunau pe culoar. Odată ce pașii mi-au atras atenția, am început să-i aud tot mai tare, până când mi-au umplut urechile și n-am mai auzit nimic altceva. M-am oprit pentru o clipă fiindcă nu le mai suportam stridența. La celălalt capăt al culoarului cineva stătea sprijinit de perete. Părea că și el m-a văzut, căci s-a desprins de perete și a rămas în picioare acolo. Era el. Chiar dacă eram încă la distanță, l-am recunoscut imediat. Am făcut un pas înspre el, apoi m-am oprit și l-am privit. Mă privea și el. Am pornit iar înspre el, iar el a venit spre mine. Ne-am apropiat încet până am ajuns față în față.

— Ai venit!

Era îmbrăcat în costum. Și-a oprit pentru o clipă privirea pe fața mea. L-am privit în ochi. Sprâncenele i s-au arcuit ca păsările în zbor. În momentul acela m-a năpădit amintirea primei noastre întâlniri, dar am alungat-o repede, mi-am îndreptat spatele și mi-am mutat privirea spre cravata și cămașa crem pe care le purta pe sub sacoul bleumarin. În fotografiile din ziare și reviste apărea mereu cu aparatul de fotografiat la gât. Odată am citit un interviu în care era fotografiat lăsat într-un genunchi, făcând o poză. Avea alături un rucsac mai mare decât un copil. Interviul avea ca temă călătoria lui de-a lungul Coastei de Est a Americii, împreună cu un creator de instalații artistice. Ziarista scria că a încercat să ridice rucsacul lui, dar a fost nevoită să-l pună imediat jos de greu ce era. Mai scria și că Myeong-seo a urcat în patru labe, cu rucsacul în spinare, până într-un loc de unde putea să facă o fotografie cu un tren care

trecea atunci. Mai scria în articol că avea pe genunchi cojile rănilor pe care și le făcea când se cățăra așa și că arătau ca niște pete de nămol uscat. Devenise unul dintre cei care nu ezită să alunece sau să pună un genunchi jos pentru a obține o fotografie bună. L-am regăsit în revistele pe care le răsfoiam întâmplător și în ziarele la care aveam abonament și am văzut cum a devenit artist fotograf, nu scriitor. La început, când îi vedeam fotografia, mă uitam la ea timp îndelungat, încercată de sentimente contradictorii. Cu timpul însă m-am obișnuit. Arăta ca un om care călătorește tot timpul, dintr-un loc în altul. Poate de aceea mi s-a părut ciudat să-l văd îmbrăcat în costum.

— Să mergem.

A luat-o înaintea mea. Când am cotit, am văzut pe coridor fețe cunoscute. Erau toți grupuri-grupuri, unul singur stătea la o parte, pierdut în gânduri și privind drept spre vârful pantofilor. Unii m-au salutat din ochi, alții mi-au întins mâna sau m-au bătut pe umăr. Cineva mi-a reproșat că n-am ajuns mai repede. Myeong-seo s-a apropiat de ușa salonului, apoi s-a întors și m-a privit. Și-a scos mâinile din buzunare și m-a lua de umeri.

— Fii tare!

Mi-a spus că rămâne lângă ușă, apoi s-a răzgândit și mi-a zis:

— Să intrăm împreună!

Când am intrat în salon, am înțeles de ce venise cu mine. Fără să-mi dau seama, l-am luat de mână. Profesorul avea corpul prins într-un tub de sticlă transparentă. Doar mâinile și capul îi erau afară. Din nas și din gură îi ieșeau tuburile prin care era hrănit și asistat să respire. Corpul îi era atât de umflat, încât nu mai avea nimic din profesorul Yun căruia îi spuneam „schelet ambulant". M-am uitat la brațele întinse pe lângă tubul de sticlă, separate de trupul umflat. Mâinile descărnate stăteau imobile la capătul unor brațe atât de pline de înțepături de ac, încât era imposibil să mai încapă vreuna. Doar mâinile erau

așa cum le știam. Avea degetele aspre, dar pielea de pe mâini era străvezie, ca a unui nou-născut. Degetele erau atât de subțiri, ca niște creioane. Myeong-seo îmi strângea mâna cu care aș fi vrut să-l ia de mână pe profesor.

— Spune-i ce vrei să-i spui, a zis cu privirea ațintită la fața profesorului. Te aude.

Ne aude în condițiile astea? N-am făcut nici o mișcare. Myoeng-seo s-a apropiat de pat și și-a spus:

— Domnule profesor, a venit Jeong Yun.

Sub tubul de sticlă corpul lui n-a reacționat în nici un fel, iar fața i-a rămas imobilă. Era greu de crezut că încă mai respiră. Ochii lui, altădată atât de vioi, au rămas închiși, în liniște, fără să schițeze vreo mișcare. Cineva a deschis încet ușa și i-a făcut semn asistentei care se afla lângă patul profesorului. După ce a ieșit asistenta, am rămas doar eu și Myeong-seo cu profesorul în liniștea camerei de spital. L-am luat de mână pe profesor. Mâna era lipsită de vlagă, dar era caldă.

— Deschide pumnul, mi-a spus Myeong-seo cu blândețe.

Mi s-a părut degetele profesorului s-au mișcat în strânsoarea mâinii mele. Am făcut cum mi-a spus, am deschis pumnul. Profesorul și-a strâns degetele. Am întins palma sub mâna lui. Și-a mișcat ușor degetele peste palma mâinii mele. *Totul… are… un…* Am făcut ochii mari și i-am ațintit asupra degetelor lui transformate în creioane. Mi-a scris în palmă: *Totul are un sfârșit*.

Tot mai mulți colegi s-au adunat și au rămas la spital. Am rămas și eu cu ei. Seara, am luat un taxi, m-am dus acasă și i-am umplut lui Emily bolul cu mâncare și pe cel cu apă, apoi m-am întors la spital. Myeong-seo nu s-a îndepărtat nici o clipă de lângă salonul profesorului. Am stat alături de el sau m-am alipit câte unui mic grup de colegi la cantina spitalului sau la cafeneaua din incintă. Nu mi-am scos deloc mâinile din buzunare și m-am tot rugat ca vreunul din ei să spună o poveste și să nu

se oprească. Nici nu m-am spălat pe mâini, căci aveam senzația că aș fi șters cuvintele scrise de profesor în palmă. Mâncarea pe care am comandat-o s-a răcit în farfurii și ne-am golit paharele pe stomacul gol. Profesorul a părăsit definitiv lumea după trei zile. Fusese înnorat toată ziua, iar spre seară a început o ninsoare abundentă. Vizitatorii aveau pălăriile și umerii acoperiți de zăpadă. Stăteam în fața salonului împreună cu Cascadă, care venea dimineața și seara, când ni s-a spus că profesorul s-a stins. Am luat-o pe culoarul lung al spitalului, ciocănind cu tocurile pe podea. Am luat liftul până la parter și m-am dus în spatele spitalului. Simțeam cum mi se înmoaie genunchii. Într-un cotlon retras, unde nu mă vedea nimeni, m-am sprijinit cu spatele de perete și m-am uitat intens la vârful pantofilor. Am aflat că, după ce timp de trei ani de zile nu ne-a lăsat pe nici unul să-i stăm aproape, profesorul a simțit probabil că i se apropia sfârșitul, căci i-a telefonat surorii lui și a rugat-o să-l ducă la spital. Nici după ce s-a internat în spital nu a vrut să vadă pe nimeni, doar când n-a mai avut putere nici măcar să vorbească a încuviințat să fim anunțați. Deși nu era pe deplin conștient, ne-a scris fiecăruia în palmă câte ceva, așa cum mi-a scris mie *Totul are un sfârșit*. Celui care l-a vizitat înaintea mea i-a scris: *Așa cum am apărut, tot așa trebuie să mă sting*. Lui Cascadă i-a scris: *Acolo sunt stele*. Colegului care a mers cu mașina până la casa profesorului, dar n-a avut curaj să intre și a rămas pe un deal din apropiere să se uite la casă, i-a scris: *Florile, dacă înfloresc, nu se și ofilesc?* În palma lui Myeong-seo a scris: *Ele continuă să strălucească*. Dacă Mi-ru și Dan ar fi fost aici, oare lor ce le-ar fi scris în palmă? Ultimele cuvinte pe care profesorul le-a lăsat în palma cuiva au fost: *Îngropați-mi cenușa sub copac*.

În anul acela, după ce a plecat de la universitate, profesorul nu s-a mai întors în biroul lui. Credeam că scrie poezii, dar n-a publicat nimic, așa că nu am putut citi nici una dintre poeziile

lui. Și-a petrecut timpul în casa de la țară, îngrijindu-se de copacii de pe muntele din apropiere, plantând mereu câte ceva, culegând roadele și împărțindu-ni-le. Pentru că profesorul Yun spusese doar „*sub copac*“, fără să precizeze care copac anume sau ce fel de copac, după moartea lui, cele mai aprinse discuții dintre noi au fost despre copaci. Unul a propus un stejar din Uljin, altul un pin din Hyoja-dong. Cascadă a zis că pinul nu mai e acolo. Fusese doborât de o furtună într-un an și a rămas doar locul gol în urma lui. Oamenii care locuiau în zonă au încercat să-l salveze, dar n-au reușit. După ce au dus pinul de acolo, au plantat câțiva puieți de brad în loc. Am auzit numele mai multor specii de copaci, din toată lumea. Fiecare a spus ce a văzut: brad, stejar, prun sălbatic, arborele japonez *torreya*, copacul chinezesc *wutong*... În timpul slujbei religioase am tot schimbat între noi diverse nume de copaci. Cineva a spus că într-un sătuc din districtul Namhae este o magnolie argintie seculară pe un câmp de lângă mare. În urmă cu cinci sute de ani, un pescar din sat a prins cel mai mare pește care s-a pomenit vreodată. În burta peștelui a găsit niște semințe și, neștiind ce erau, le-a plantat pe un câmp din apropiere. Primăvara, din semințele acelea a crescut o magnolie uriașă. Pe măsură ce vorbeam despre copaci ne dădeam seama că fiecare știa o altă denumire a aceluiași arbore, în funcție de zona din care venea. Când colegul nostru ne-a povestit de magnolia argintie, Cascadă l-a corectat „magnolia japoneză“ și a adus și o carte să caute copacul. Magnoliile argintii erau specifice zonei din sudul peninsulei, de unde era colegul nostru. El a spus că cei care aveau pepiniere, dar nu văzuseră niciodată o magnolia argintie, îi spuneau magnolia japoneză și în felul acesta continuau confuzia. Încet, încet am uitat că eram la înmormântare și ne-am lansat în discuția despre copaci. Când a fost menționat stejarul din Uljin, cineva a amintit de un stejar din Andong. Se spune că dacă o cucuvea se așază primăvara pe crengile stejarului din

Andong și face bu-hu-hu înseamnă că va fi un an cu recolte bune. Unul dintre colegi a spus că stejarul din Uljin a crescut din sabia înfiptă în pământ de un general din Regatul Goryeo după ce a pierdut o bătălie. Capela în care avea loc înmormântarea profesorului Yun s-a transformat într-o sală de curs în care se schimbau impresii despre copaci. Și nu părea să se încheie. Călin, taxus, tisă, brad coreean… În mijlocul discuției mi-am amintit de arbustul de mirt de la mormântul mamei. Ramurile lui se întindeau mult deasupra mormântului și, când înflorea, mormântul mamei îți atrăgea atenția de la distanță.

Profesorul Yun a fost înmormântat la umbra unui brad din apropierea casei lui de la munte, în care își petrecuse ultima parte a vieții. După multe dezbateri, s-a ales locul acela. A fost îngropat la rădăcina unui brad de peste două sute de ani. E foarte posibil să fi fost chiar unul dintre brazii pe care i-am scuturat de zăpadă împreună cu Myeong-seo în noaptea aceea în care am muncit până am căzut lați. Atunci n-am văzut nimic, căci era noapte. Acum, uitându-mă în jur, am zărit în depărtare o apă curgătoare care se ducea spre mare. În spate era o perdea deasă de brazi coreeni și de corni japonezi. Urna cu cenușă a fost așezată la rădăcina bradului bătrân și fiecare dintre noi a aruncat câte un pumn de țărână peste ea. Când mi-a venit rândul, am luat și eu un pumn de țărână. În clipa în care am strâns în pumn pământul rece, am uitat toate cuvintele, în afară de unul singur. „Adio.“ După înmormântare ne-am dus într-un bar și am rămas acolo până dimineața, am băut în neștire și am început să discutăm despre ce ne scrisese profesorul Yun în palmă fiecăruia. Am continuat să discutăm despre ordinea mesajelor până când unul dintre colegi a adormit acolo, cu capul pe masă. Când am reușit să punem cap la cap cuvintele pe care ni le-a lăsat profesorul, am obținut următorul mesaj:

Dragii mei Cristofori, vă mulțumesc că sunteți alături de mine. Nu fiți triști. Totul are un sfârșit. Și tinerețea, și durerea,

și pasiunea, și zădărnicia, și războiul, și violența. Florile, dacă înfloresc, nu se și ofilesc? Așa cum am apărut, tot așa trebuie să mă sting. Priviți spre cer. Acolo sunt stelele. Ele continuă să strălucească și când le privim, și când uităm, și când murim. Fiecare dintre noi devine o stea.

După ce le-am spus povestea Sfântului Cristofor, o studentă a ridicat mâna. Nu mă gândeam că vor fi întrebări, dat fiind că aveam foarte puțin timp la dispoziție. Mă pregăteam să plec de la catedră, dar mi-am pus ochelarii la loc pe nas și i-am făcut semn cu capul studentei care ridicase mâna.

— Vă mulțumim pentru poveste, doamnă profesor. Atunci, noi suntem Sfântul Cristofor, sau suntem copilul pe care îl duce în spate?

Era exact aceeași întrebare pe care ne-o adresase profesorul cu mulți ani în urmă, după ce ne-a spus povestea: „Voi, cei prezenți aici, sunteți Cristofor? Sau sunteți copilul pe care îl poartă el în spinare?" De câte ori văd lucruri din trecut care se repetă în prezent, ca acum, mă gândesc că timpul nu are cum să curgă în linie dreaptă. Lângă studenta care a întrebat era așezată Yu-seon, fata verișoarei mele. Duminică, când am luat prânzul cu ele, Yu-seon a rămas o clipă cu bețișoarele deasupra unei frunze de susan și, în loc să o ia, mi-a spus că a auzit la școală că o să țin o cuvântare în timpul orei de educație religioasă. M-a întrebat dacă e adevărat. Verișoara mea a spus că, de vreme ce s-a anunțat, de bună seamă că e adevărat. Aflând asta, Yu-seon, care e copia fidelă a mamei ei, a înclinat capul într-o parte. Nu-i venea să creadă că mătușa ei era invitată să vorbească în capela școlii. Mătușa ei, împreună cu care mergea la baia publică. Mătușa ei, care nu ajungea niciodată la dentist pentru că nu-i plăcea să meargă și care era mereu sunată la telefon de asistenta care o certa. Mătușa ei, care se repezea să înhațe ultima felie de

mandarină care mai rămânea pe platoul cu fructe. Nu credeam că o să vină, căci atunci a spus de mai multe ori că e ciudat, că sunt invitate doar somități, că ei nu-i place să meargă la capelă și că a chiulit de multe ori. Ba chiar m-a întrebat dacă e obligatoriu să vină. Și mie mi s-a părut straniu să o văd cu ochii strălucind de însuflețire alături de studenta care ridicase mâna să întrebe. Pentru Yu-seon eram doar mătușa ei cu care făcea schimb de haine, care îi împletea părul. Yu-seon, care alunecase și căzuse în fund când ne-am ciondănit căci nu puteam decide cine îi va tăia unghiile lui Emily, îmi părea acum maturizată, văzând-o între ceilalți studenți. După cum se priveau și zâmbeau, probabil că ea și fata care pusese întrebarea erau prietene.

M-am ridicat ca să-i răspund.

A nins iar în noaptea în care am curățat zăpada de pe copacii din pădure până când am căzut rupți de oboseală. A doua zi, când am plecat, am văzut că brazii erau iar încărcați de zăpadă. În autobuz, la întoarcere, Myeong-seo mi-a spus că o să-și mute lucrurile la mine. Ajunsă acasă, mi-am strâns lucrurile ca să-i fac loc. În ziua stabilită, el n-a mai apărut. A încetat și să mă mai sune în miezul nopții de pe unde era căzut lat prin oraș. Când n-am mai avut răbdare să aștept un semn de la el și m-am dus la sediul revistei pentru care lucra, a venit în fugă la mine. Nu părea să fie conștient de faptul că nu-și ținuse promisiunea și că nu mă mai sunase deloc. Biroul în care lucra era într-o clădire de zece etaje pe malul celălalt al râului Han, prima clădire construită într-o zonă în plină dezvoltare. Gândindu-mă în urmă, zece etaje nu e mare lucru, dar atunci în zonă nu mai erau alte clădiri la fel de înalte. În apropiere era un cimitir invadat de brazi. L-am sunat de la un telefon public de lângă poarta cimitirului. A apărut atât de repede, încât nici nu mai știu dacă am apucat să ies din cabina telefonică pe când

mă striga deja de pe partea cealaltă a șoselei. „Yun!“ N-am apucat să simt momentul de jenă că de cum m-a văzut s-a și repezit să mă îmbrățișeze. Am înconjurat de trei ori cimitirul. Eu n-am zis nimic, dar el mi-a promis iar că se mută la mine. A spus că își mută lucrurile peste trei zile. Dar trei zile mai târziu n-a venit. Ori de câte ori mergeam să-l caut, ieșea afară în fugă și mă îmbrățișa călduros. De patru ori a promis că se mută la mine, dar nu s-a ținut de promisiune. În seara în care și-a încălcat promisiunea pentru a patra oara, a venit până la mine. În seara aceea nu m-a îmbrățișat. S-a uitat tăcut la terasa de pe acoperiș. Ne-am uitat împreună la turnul Namsan, care strălucea în locul lui, ca de obicei. Cred că l-am și întrebat de ce îi era teama și am primit un răspuns neașteptat.

— Noi doi, dacă stăm împreună, o să suferim. O să fie de nesuportat.

Am înțeles la ce se referea când spunea că o să suferim, dar nu înțelegeam de ce avea să fie de nesuportat. Am crezut că n-am auzit bine și l-am rugat să repete.

— Dacă începem așa, n-o să poți merge nicăieri și n-o să poți face nimic din cauza mea.

— …

— O să te izolez de ceilalți, ca pe o insulă. O să te despart de toți ceilalți. O să fac în așa fel încât să comunici numai prin mine. O să-mi doresc să nu ai nici o legătură cu nimeni. N-o să mă despart niciodată de tine, așa încât o să devin de nesuportat.

— Atunci de ce ai zis că te muți cu mine?

— Pentru că-mi doresc și asta.

Tremurând de frig am privit înspre luminile turnului. Atunci n-am înțeles și nici n-am vrut să înțeleg ce îmi spunea.

Ori de câte ori descriu o anumită perioadă de timp ca fiind „demult“, am sentimentul că mă îndrept câte ceva. Poate că

lucrurile pe care le înțelegem numai după ce a trecut suficient de mult timp ca să spunem că au fost „demult", poate că acestea sunt lucrurile care constituie esența noastră.

Demult, în seara aceea, cel pe care credeam că îl cunosc mai bine decât pe oricine altcineva mi s-a părut a fi un străin. Parcă plecase și eu eram singură pe terasă. Mi-am mușcat buzele când mi-am dat seama că nu-l mai înțeleg. Mi se părea jalnic că am crezut că eram sortiți să fim împreună. Nu i-am mai răspuns când m-a strigat. Nu i-am mai dat mâna când a întins-o pe a lui. Să fie cu mine i se părea de nesuportat? Am simțit cum mi se rupe inima în două și cum se acoperă cu o pojghiță de gheață.

A vrut să-mi mai spună ceva și m-a întors cu fața spre el, dar n-am vrut să-l ascult. L-am lăsat singur pe terasa rece, pe care bătea vântul, și am intrat în casă. Care dintre noi avea dreptate? L-am auzit strigându-mă din când în când și bătând la ușă. M-am forțat să nu-l aud. Ca să nu fiu tentată să merg la el, m-am așezat la birou. Am deschis cartea de poezii pe care am găsit-o într-o mică librărie în care ne-am adăpostit amândoi în timpul unei demonstrații. Drept răspuns la bătăile lui în ușă, am luat cartea care stătea deschisă cu fața în jos pe birou și am răsfoit-o. Am citit vers după vers din poeziile pe care le știam pe de rost după ce le-am citit de nenumărate ori. Am citit cu voce tare, ca să nu cedez chemării lui de dincolo de ușă. Nu știu când a plecat. Am adormit la birou, cu cartea de poezii căzută pe podea.

El?

Când m-am trezit, am deschis ușa și m-am repezit afară. Terasa era acoperită de zăpadă.

Chiar plecase.

Când m-am convins că a plecat, genunchii mi s-au înmuiat. M-am uitat în jur să-i caut urmele. Probabil că a stat în fața

ușii cât timp a nins și s-a plimbat nervos. Urmele pașilor lui se suprapuneau. Am călcat într-o urmă strivită a tălpii lui și m-am uitat la urmele pașilor imprimate în zăpadă. Traversau terasa și duceau spre trepte. Am coborât după ele. La intrarea de unde pornea scara către camera mea, urmele lui se suprapuneau iar. Probabil că a stat mult acolo, căci zăpada în locul acela era bătătorită și lucioasă. Urmele pașilor continuau spre poalele dealului. Se părea că o luau în direcția casei în care a stat o vreme cu Mi-ru și cu sora ei și în care am petrecut câteva zile împreună, eu, Mi-ru, Dan și el. Când am ajuns în apropierea casei, urmele pașilor lui se suprapuneau din nou. Probabil că s-a oprit aici și fie a căzut pe gânduri, fie s-a uitat atent la casa în care acum locuia altcineva. Acolo, urmele pașilor se întorceau. Am rămas o vreme călcând în conturul urmelor lui și m-am uitat la casa aceea, apoi m-am întors și eu. Mă gândeam că dacă mă duc pe urmele lăsate de el în zăpadă, aveam să-l găsesc, dar nu după mult timp urmele au devenit greu de distins. Când am pornit de acasă, doar el lăsase urme pe zăpadă dar probabil că alți oameni au ieșit din casă dimineața devreme, așa încât pașii lui se intersectau cu ai altor oameni. La un moment dat a trecut și mașina de gunoi și a acoperit cu urmele roților toate urmele de pași. Am rămas multă vreme acolo, uitându-mă la urmele acelea de roți de mașină care îi șterseseră urmele lui, apoi m-am întors acasă. Am pus în grabă câteva lucruri într-o geantă și m-am dus acasă, la tata. Am petrecut toată iarna alături de el.

Dar nu atunci ne-am luat adio.

Într-o zi în care ninsoarea care căzuse timp de o săptămână făcuse troiene mari, cât un stat de om, a venit pe jos din capitală până în orașul meu natal, unde stăteam cu tata. Își croise drum prin troiene. Avea degerături la degetele de la picioare și bășici

pe față. L-am întrebat de ce a făcut așa ceva. A ascultat cum îl certam fără să scoată un cuvânt. Dacă poți să faci astfel de gesturi, de ce nu putem fi împreună? Nu mi-a răspuns. A rămas acasă la tata trei zile. S-a dus pe munte să scuture zăpada de pe copaci, cum făcuse acasă la profesorul Yun, a jucat șah cu tata, ba chiar s-a dus cu el la mormântul mamei. Când a plecat, i-am cumpărat bilet de tren și l-am condus chiar eu la gară, ca nu cumva să meargă iar pe jos. Cât timp am stat în sala de așteptare a gării, unde am ajuns devreme, n-a vorbit deloc. Dar când a trecut prin poarta unde îi era verificat biletul, m-a strigat și mi-a spus că după ce mă întorc în oraș, o să terminăm ce-am început la turnul Namsan. L-am întrebat la ce se referea și a bâiguit: „Să îmbrățișăm necunoscuți…"

După iarna aceea, în primăvară, l-am văzut într-o zi în fața catedralei Myeongdong. Ținea în mână o pancartă pe care scria „Îmbrățișări gratuite". Nu mi-aș fi imaginat că era în stare să-și facă și pancartă. Ne dăduserăm întâlnire în fața catedralei, dar n-am putut să merg la el. Am decis împreună că mai întâi aveam să îmbrățișăm o sută de necunoscuți. După aceea aveam să ne gândim ce urma să facem mai departe. Am decis să începem să îmbrățișăm oamenii în fața catedralei Myeongdong. Am fost adesea acolo căutându-l. L-am urmărit de la distanță, nu m-am apropiat de el. Era chiar în fața catedralei. Nici acum nu pot să-mi explic de ce procedam astfel. Nu știu cum să numesc împotrivirea aceea stranie care mi-a cuprins inima când am văzut pancarta pe care scria „Îmbrățișări gratuite". Trecătorii se uitau nedumeriți la el și la pancarta lui. Unii chiar s-au oprit și s-au holbat la el de-a dreptul. Nu doar că nu îmbrățișa pe nimeni, dar părea și el stingherit, ca și cum nu știa ce să facă cu propriul corp. Un străin care trecea pe acolo s-a dus și l-a îmbrățișat. Când străinul l-a strâns în brațe, el și-a

ținut jenat brațele pe lângă corp. A rămas vreo trei, patru ore acolo. Nu s-a mai dus nimeni la el, nici el nu s-a dus către nimeni. Și totuși, nu părea să mă aștepte pe mine. Am plecat când l-am văzut lăsând jos pancarta, deznădăjduit.

Momentele în care mi-am dorit cu ardoare ca cineva să îmi poată spune că va veni și clipa în care o să pot să accept tot ce mi se întâmplă fără să sufăr.

Nu ne-am despărți nici după ce am dat greș în încercarea noastră de a îmbrățișa o sută de necunoscuți. Până acum opt ani am continuat să ne promitem câte ceva unul altuia. Precum cei care nu se simt bine dacă nu promit ceva. Mii de promisiuni pe care nu le-am ținut și pe care le-am și uitat. Promisiuni inutile, făcute peste alte promisiuni nerespectate.

Am amânat despărțirea făcându-ne promisiuni.

După ce a aflat vestea despre Mi-ru, Myeong-seo a început iar să mă sune noaptea, fără să știe unde era sau de unde mă suna, dar mă suna în fiecare noapte. De fiecare dată îl întrebam unde e și el repeta „Unde sunt?". O singură dată mi-a spus foarte clar numele unui oraș cunoscut pentru producția de mere. M-am dus la autogară și am luat primul autobuz care mergea într-acolo, ca să ajung cât mai repede unde era. Am închiriat biciclete și am pedalat pe o potecă îngustă de-a lungul unei livezi de meri, am întins mâinile din mers și am cules mere, încă ude de rouă și le-am mâncat împreună. Ne-am înfipt dinții în merele acelea proaspete și am râs cu poftă. În momentele acelea nu ne gândeam la nimic, de parcă am fi mers înainte, mereu împreună. Dar perioada aceea a fost extrem de scurtă. N-a trecut mult și iar a început să mă sune fără să poată să-mi

spună unde era. Eu plecam să-l caut. Uneori îl găseam, alteori nu. Odată, când l-am găsit cu greu, l-am făcut să râdă când i-am spus că numai spionii nord-coreeni dau telefoane la patru dimineața. Apoi, într-o noapte, m-a sunat altcineva. Omul mi-a spus că Myeong-seo a sărit gardul în curtea lui și a adormit acolo. Nu părea periculos, așa că omul l-a zgâlțâit să-l trezească și i-a pus întrebări până când a aflat numărul meu de telefon. Dacă nu mergeam după el, era nevoit să cheme poliția. Am întrebat unde locuia. Stătea în casa în care Mi-ru ar fi vrut să stăm împreună. Am alergat prin aerul rece al dimineții să-l iau de acolo. El m-a privit și mi-a zis Mi-ru. Nu-mi amintesc acum, dar sunt sigură că au fost și momente în care eu i-am spus lui Dan. Aceea a fost oare noaptea în care am încetat să ne mai facem promisiuni? Atunci am încetat oare să ne mai spunem „Voi fi acolo“?

Acum câteva zile am luat autobuzul către gară, ca să merg să-l văd pe tata la sanatoriu. În ziarul pe care îl citea călătorul de pe scaunul de lângă mine l-am văzut pe Myeong-seo. Era un articol despre o expoziție a lui. Nu-mi puteam desprinde privirea de ziar, așa că omul mi l-a dat mie când a coborât. Am deschis ziarul și am șoptit: „Emily, ce poză frumoasă!“ ca și cum Emily era lângă mine. Titlul expoziției era *Tineri îmbrățișați*. Erau fotografii cu tineri din toate colțurile lumii care se îmbrățișau, inclusiv niște tineri care se îmbrățișau pe strada Arbat din Moscova. În ziar scria că a călătorit trei luni ca să fotografieze o mie de tineri care se îmbrățișau. Probabil că a plecat imediat după înmormântarea profesorului. Reporterul l-a întrebat de ce fotografia tineri îmbrățișați. Răspunsul lui era că avusese o perioadă în care era măcinat de o dorință interioară de a se autodistruge, dar că imaginea unor tineri care se îmbrățișau l-a ajutat să treacă peste momentul acela. A mai spus că

locuitorii Moscovei sunt oamenii cel mai puțin dispuși să zâmbească, dar că până și ei zâmbeau când i-au văzut pe tineri îmbrățișându-se pe strada Arbat. Și că el însuși îmbrățișase o sută de tineri necunoscuți acolo.

Oare el simte la fel ca mine?

Am și eu momente în care simt că mă prăbușesc, ca și cum m-ar fi lovit o bombă. Momente în care, pentru a scăpa de nervozitatea stranie care pare să-mi paralizeze simțurile, îmi înving teama, mă târăsc până la birou și mă așez acolo. Privindu-i poza în articolul din ziar în care spunea că a îmbrățișat o sută de tineri necunoscuți, m-am întristat și mi-am întors privirea spre imaginile orașului care treceau în goană dincolo de geamul autobuzului. Imaginea noastră, a celor care mai demult băteam pe jos orașul acesta în care își aveau sălașul și visurile noastre, dar și singurătatea, mă privea pe mine, cea din autobuz.

În ziua aceea, la capelă, încă o studentă a pus o întrebare. Ce le-aș fi spus eu, la douăzeci de ani, tinerilor de douăzeci de ani de acum? Mi-am trecut privirea peste Yu-seon și m-am uitat la fata care mi-a pus întrebarea. Cred că era timidă, căci îi tremura vocea. Am răspuns fără să mă gândesc.

— Le-aș spune că sper că au alături pe cineva căruia să poată să-i spună în fiecare clipă petrecută împreună: „Să nu uităm nicicând ziua asta".

Studenții au izbucnit în râs. Am râs și eu.

— De asemenea…

Au crezut că am terminat de vorbit și se agitau, dar când am început să vorbesc au redevenit atenți.

— Sper să fiți dintre cei care pot spune oricând: „Voi fi acolo".

Cred că era ziua în care medicul veterinar mi-a spus că Emily, care era deja atât de bătrână, încât abia se mai mișca, avea o tumoare la stomac, care nu se putea opera. M-a trezit din somn în mijlocul nopții soneria telefonului, pe care o auzeam ca de departe. După ce m-am trezit, am auzit soneria tot mai strident, aveam senzația că-mi spărgea timpanele. Am întins mâna și am ridicat receptorul. O voce necunoscută m-a întrebat dacă acesta era numărul lui Jeong-min. Am spus nu, dar tânărul de la capătul firului a izbucnit în plâns și m-a rugat să i-o dau pe Jeong-min la telefon. Am lăsat receptorul jos, fără să închid. L-am ridica iar, după câteva minute, dar tânărul încă mai plângea. Nu-i păsa dacă îl ascult sau nu. Avea nevoie să-și descarce lacrimile la telefon. După ce plângea, probabil că se mai liniștea și-și revenea după despărțirea de Jeong-min. Emily, care dormise ghemuită pe noptieră, s-a trezit și s-a întins pe burta mea. De-acum îi era greu și să se spele. Când l-am întrebat pe medicul veterinar dacă Emily ar rezista unei operații, acesta mi-a spus că n-avea rost să o supun unei asemenea încercări și că oricum trăise o viață nesperat de lungă. M-am întors acasă cu Emily în brațe. Am mângâiat-o pe ceafă până când am auzit tonul în receptor și am închis. Fie tânărul se oprise din plâns, fie se întrerupsese apelul. N-am mai putut adormi, așa că m-am așezat la birou și am rămas acolo o vreme, până m-am decis că deschid sertarul de jos. Am scos de acolo plicuri, un dicționar de caractere chinezești, câteva foi xeroxate, apoi m-a uitat la cutia din fundul sertarului, în care era caietul de însemnări al lui Myeong-seo pe care el îi numise *Jurnalul cafeniu*. În cutia aceea am închis jurnalul lui după ce am început să nu mai sufăr fără el. Am scos cutia, am desigilat-o și am deschis jurnalul.

Să te întrebi de ce nu s-a putut să fie altfel atunci. Să-ți faci mereu reproșuri și din când în când să spui fără să te gândești

„Ah, atunci...“. Să înțelegi subit ce ai simțit atunci, chiar dacă fără nici o legătură cu ce s-a întâmplat atunci, să rămâi cu întrebări și cu lucruri de neînțeles indiferent ce zile urmau în viitor.

Când o să-i pot spune, oare, că am fost la Basel? Sau că am fost în Peru? Va veni vreodată ziua în care să-i spun că am stat în fața pânzei *Insula morților* de Arnold Böcklin în Muzeul de Artă din Basel și i-am rostit numele, „Mi-ru“, și apoi m-am uitat în toate părțile pentru că mi s-a părut că mi-a răspuns?

La Nazca, de la poalele Anzilor, sunt gravate figuri geometrice care nu se văd cu ochiul liber și pot fi văzute doar din spațiu. Se spune că desenele acestea au fost făcute de locuitorii din Nazca în urmă cu o mie cinci sute de ani. Pe atunci animalele nu erau domesticite. Desenele sunt formate din sute de linii lungi, trasate cu pietriș. Sunt acolo păsări imense care, dacă și-ar putea lua zborul, ar acoperi cu aripile lor o mare parte din câmpie și multe alte făpturi pe care nu le-am recunoscut. Au fost gravate în câmpie, cu degetele goale, ca niște enigme. Se spune că desenele acestea au rezistat o mie cinci sute de ani pentru că, deși se află la o altitudine unde ar trebui să fie vegetație tropicală luxuriantă, zona e aridă fiindcă n-a mai plouat de zece mii de ani. Nici un strop de ploaie în zece mii de ani... am șoptit doar pentru mine. Nici nu-mi puteam imagina cât înseamnă zece mii de ani. Nu știu dacă e suficient să spun că era un loc arid, pentru a descrie un loc în care n-a mai plouat de zece mii de ani. De la nivelul solului desenele nu se disting. Trebuie să urci cel puțin trei sute de metri în aer ca să le poți vedea în ansamblu, așa că am luat elicopterul, împreună cu colegii de grup. Zigzaguri, stele, plante și plase de dimensiuni imense, cercuri, triunghiuri, pătrate și trapeze... desenele se întindeau la nesfârșit. Desenele acestea enigmatice, cu figuri

geometrice, nu se întind numai pe marea și arida câmpie Nazca. Liniile lor, pe care nu le poți vedea de pe pământ, se întind dincolo de câmpie, peste insule, prăpăstii adânci și ape, până pe pantele munților Anzi. Sute și sute de linii intersectate, create prin decopertarea pietrișului. Vârful unui triunghi enorm pare retezat. Pasărea care pare să zboare spre sud se poate distinge foarte clar. Oamenii de atunci nu foloseau animalele, așa că au făcut totul cu mâinile goale. Cum au putut să traseze desenele acelea imense care nu se văd de la sol înainte să se inventeze o mașinărie care să-i ridice în aer să le poată vedea? Acum o mie cinci sute de ani. De ce? Cum? m-am întrebat, privind atent la desenele de jos. Acolo se întindea gravat un păianjen de cincizeci de metri.

Cum aș fi putut să ghicesc că într-o bună zi o să am ocazia să admir un păianjen de o mie cinci sute de ani, desenat în deșert? Dan, care a venit cu mine la mormântul mamei deși îi era frică de păianjeni. Dan mi-a revenit proaspăt în minte după ce am zburat opt ore, am schimbat avionul în Los Angeles și apoi am mai zburat încă vreo douăzeci de ore până am ajuns la desenul cu păianjen de la Nazca, din Anzi. În clipa aceea, un colț din inima mea, care fusese întunecat și rece ca gheața, s-a crăpat brusc și o rază de lumină dintr-un luceafăr de dimineață a pătruns acolo și a luminat-o. Simțeam căldura. Fără să știe cineva, m-am uitat în jos către câmpia Nazca și i-am rostit numele: „Dan“. Chipul lui Dan s-a suprapus peste imaginea păianjenului desenat în deșert acum o mie cinci sute de ani. Mi-am șoptit doar mie „Nu-ți fie teamă“ și „Nu te voi uita niciodată“. Atunci mi-am dat seama că eu nu eram doar ființa mea. Am realizat că toate lucrurile pe care le văd și pe care le simt îi aparțin și lui Dan. Și lui Mi-ru. Și că ei puteau să trăiască prin mine timpul pe care n-au mai apucat să-l trăiască.

Cum citeam jurnalul lui, pagină cu pagină, lumina dimineții a început să se întindă pe biroul meu. Emily a mai găsit puterea să sară pe birou și să se ghemuiască acolo, cu fața la mine. „Nu-ți face griji, Emily“, am șoptit, deși nu știam de ce îi spuneam să nu-și facă griji, și am scărpinat-o după urechi. Emily m-a privit o clipă, apoi s-a întins pe birou ca un covoraș. Jurnalului lui Myeong-seo a stat închis în cutie aproape opt ani, cum tot opt ani de zile nu-l văzusem nici pe el. După ce am desfăcut cutia și l-am recitit, fiecare cuvânt din el îmi părea nou. Înainte să-l închid în cutie, l-am citit și recitit de atâtea ori, încât credeam că memorasem pagini întregi, dar acum mi se părea că le citesc pentru prima dată. Am întors ultima pagină și am scos coperta maro în care era îmbrăcat jurnalul. Atunci mi-am amintit că îi dădusem jos coperta și înainte să-l încui în sertar. Am pus în copertă volumul subțire de poezii de Francis Jammes, din care am citit cu Myeong-seo stând în picioare într-o librărie mică, într-o zi în care era demonstrație în oraș, scrisorile de la Dan și răspunsurile mele întârziate pe care nu mai aveam cui să le trimit. Cartea și scrisorile abia încăpeau în copertă. Am scos cartea și am aranjat scrisorile, apoi am început să așez scrisorile între paginile jurnalului, când m-am oprit și a rămas pierdută pentru o clipă. Unde era acum jurnalului lui Mi-ru, pe care îl pusesem în raftul cu cărți ale autorilor care au murit înainte să împlinească treizeci și trei de ani, din biroul profesorului Yun? Cine citea acum din cartea de poezii de Emily Dickinson pe care Dan o dusese pe furiș în unitatea militară? E foarte posibil să fi dispărut. Am întors jurnalul să-l pun înapoi în coperta lui și m-am oprit. Era ceva scris pe spatele lui. Mi-am îndreptat spatele și am citit: *Într-o bună zi vreau să îmbătrânesc cu Jeong Yun*. Era scrisul lui. Propoziția asta a fost aici tot timpul? Înseamnă că am ținut-o încuiată timp de opt ani? Am pus jurnalul înapoi în coperta lui, l-am așezat pe masă

și am rămas absentă la birou până când a fost învăluit cu totul în razele soarelui. Emily și-a deschis încet ochii și m-a privit. Ochii ei au rămas albaștri în ciuda vârstei înaintate. „Nu te îngrijora, Emily“, i-am spus în timp ce puneam cerneală în stilou. Apoi am scris în continuarea propoziției pe care o descoperisem pe jurnalul lui cafeniu abia după opt ani: *Voi fi acolo*.

Cuvântul autoarei

Razele soarelui din zori se revarsă din toate direcțiile. Mă usturā ochii.

Am lansat în lume al șaptelea roman. Este un roman pe care l-am scris iarna trecută, punând cap la cap materialele care au apărut timp de șase luni sub formă de foileton. Nu l-am scris doar iarna trecută, ci și toată primăvara și la începutul acestei veri... Dar ce zic? Am lucrat la el până acum un minut. Și oricum, cred că o să tot scriu la el până când va fi tipărit. E foarte posibil să mai scriu și după ce o să apară cartea. Nu știu de ce am sentimentul că voi continua să lucrez la acest roman și după zece ani, și după douăzeci.

La începutul verii trecute, înainte să scriu prima frază, mi-am făcut următorul plan.

Să mă trezesc la ora trei noaptea și să stau la birou până la ora nouă dimineața. Sunt zile în care, după ce mă întorc de la yoga și iau prânzul cu familia, mai pot trage un pui de somn sau pot citi ceva. Se mai întâmplă uneori să mă întâlnesc cu cineva și să stăm de vorbă sau să ne plimbăm până seara târziu, fără se ne putem lua rămas-bun. Tocmai pentru a-mi putea permite astfel de zile mi-am propus să duc o viață simplă, luând cina devreme, culcându-mă devreme și trezindu-mă la ora trei

noaptea. În felul acesta sigur o să pot să termin și romanul. Va fi o poveste de dragoste, scrisă în paralel, pe mai multe planuri.

Făcând parte din generația care a crescut cu André Gide și cu Hesse, mă cuprindea un sentiment de tristețe văzând romanele scriitorilor japonezi de după anii '90, care abordează tema iubirii adolescentine și a chinului maturizării. Ca scriitor de limbă coreeană, nu poți să nu-ți dorești un roman de adolescență scris frumos, cu har, în limba noastră. Nu știu dacă romanul pe care îmi propun eu să-l scriu va fi o astfel de carte, dar, folosindu-mă de însemnările tinerilor care sunt acum în floarea vârstei, sper să mă apropii cât mai mult de sufletul și de mintea lor. Înainte să fie mult prea târziu. Dar nici să rămâi ancorat în adolescență nu e bine. Îmi doresc să fie un roman de care toți cei care traversează în orice perioadă a vieții momente de singurătate și nesiguranță necruțătoare, de belșug și de greutăți să se poată prinde ca de o mână care le oferă alinare. Aș vrea să fie o carte pe care să o cauți și să o recitești după mult timp, așa cum a prins să sune telefonul pentru mine deodată, și să te impresioneze și atunci ca prima oară. Se spune că Bach nu se supăra pe apropiații lui chiar dacă aceștia se îndepărtau de el. Iar Rostropovici spunea că el concertează pentru cei cuprinși de melancolie. Și eu îmi doresc același lucru cu romanul acesta. Aș vrea să pot să le transmit gândurile mele ca pe o consolare celor cuprinși de tristețe și să îi pot face să îi înțeleagă pe cei care s-au îndepărtat.

Ce-ar mai fi de spus?

Că scrisul se datorează unei pierderi. Căci procesul prin care treci atunci când pierzi ceva sau pe cineva este și el parte din evoluția scrisului. Îmi doresc ca scrisul meu să fie terapeutic și cicatrizant pentru cititor, deși știu bine că timpul trecut nu mai poate fi dat înapoi. Așa cum petalele care cad pe oglinda apei sunt duse de apă și nu mai pot fi prinse. Așa cum primăvara trece și în locul ei vine vara. Nu știu dacă ceea ce pot spune eu

are puterea de a vindeca. Probabil că în căutările mele apare și acel „ceva“ cu valoare literară. Până nu termin de scris romanul nu știu nici eu dacă are acel ceva. Acel ceva apare în situații precum aceea de acum ceva timp, când, la un cutremur puternic în Italia, o bunicuță prinsă sub dărâmături a tricotat timp de treizeci de ore așteptând echipele de salvare sau când au fost găsite îmbrățișate trupurile reci ale unor tineri logodiți, care nu aveau mai mult de douăzeci și trei, douăzeci și patru de ani. După ce se încheie un eveniment prin care am trecut, atât eu – scriitorul, cât și tu – cititorul meu, trebuie să ne acordăm puțin timp pentru a ne reface și a trece mai departe. De aceea îți promit că îmi voi concentra toată atenția asupra acestui roman de la ora trei noaptea la nouă dimineața. Scrisul este parte din mine și va sta mărturie a trecerii timpului. Dacă se întâmplă să te trezești vreodată în creierii nopții, te rog să te gândești că undeva, în lume, sunt trează și eu și scriu. În felul acesta, în clipa aceea vom fi treji împreună.

Am scris romanul acesta între trei noaptea și nouă dimineața, așa cum am promis. Și personajele-narator din roman se plimbă tot noaptea, se caută unele pe altele noaptea, privesc cum ninge noaptea, ascultă ploaia sau primesc telefoane în miez de noapte. Am scris sub influența acestor ore. Ba mai mult, și cuvintele acestea le scriu tot în miez de noapte.

Mi-am propus să găsesc ecouri ale poveștii de iubire în diverse sunete de clopot; pentru mine iubirea poate fi și moarte, căci apar mereu împreună. Persistența imaginii morților în serie, pe care ar fi trebuit să le deplâng cu inima sfâșiată de durere în timp ce scriam această carte, mă urmărește chiar și la birou... E foarte posibil să fie și din cauză că amintirea celor apropiați cu care mi-am petrecut o parte din viață și pe care dintr-o întâmplare neprevăzută nu-i mai pot vedea mă trimite cu gândul

într-acolo. N-am idee de ce, în timp ce mă străduiam să termin romanul, a început să mă doară foarte tare o parte a feței și un umăr. De aceea am amânat atât de mult lucrul la carte. Nu suportam nici măcar să mă uit la ea. Dar apoi, într-o noapte... Am scos pe tăcute manuscrisul, l-am așezat pe birou și am reînceput lucrul la el. Ca să nu devină doar o poveste despre moarte, și nu una de iubire, m-am gândit fără încetare la momentele fericite în care am întâlnit pe cineva. Visele din care n-aș mai fi vrut să mă trezesc, peisajele de neuitat pe care le-am întâlnit în călătorii, entuziasmul oamenilor adunați în piață și obrajii bucălați ai copiilor pe care îmi venea să-i iau de mânuță și, mai presus de toate, respirația și frumusețea exuberantă ale tinerilor cu care am bucuria să împart această epocă... Mi-am dorit cu ardoare să duc romanul în direcția unei povești de dragoste adunând toate imaginile acestea și făcându-le să răsară în limba noastră maternă cum răsar stelele pe cerul nopții.

De aceea, în final i-am dat forma aceasta.

Nu știu unde va ajunge mesajul meu adresat tinerilor care înfruntă lumea pas cu pas în timp ce trec prin bucuria adusă de iubire sau prin suferința adusă de pierderea cuiva, dar am încercat să surprind felul în care ei depășesc vremurile acestea și societatea mohorâtă prin dragostea lor față de oameni și devin unii pentru alții imaginea imortalității. Am găsit titlul în poezia scriitoarei Seung-ja Choi, „Pentru mine telefonul sună fără încetare".[1] De câte ori a fost posibil am omis situarea în epocă și am exclus mijloacele de comunicare moderne, făcându-i adesea pe cei patru protagoniști – Yun, Dan, Mi-ru și Myeongseo – să meargă pe jos, să scrie și să citească. Asta pentru că eu consider că, indiferent de schimbările care apar odată cu trecerea

1 Titlul original al romanului lui Kyung-sook Shin este *Telefonul sună pentru mine.*

timpului, mersul pe jos, scrisul și cititul rămân condiții de bază ale oamenilor. Ei scriu în carte, iar eu în afara ei. În timp ce scriam povestea lui Mi-rae, au fost momente în care mi-au tremurat mâinile și m-am ridicat brusc de la birou. Când am scris povestea lui Dan, am fost și eu cuprinsă de disperare și am bătut străzile în lung și-n lat în creierii nopții. Au fost și momente, în nopțile în care nu scriam, când deschideam pe birou documentele despre cei dispăruți și, după ce le citeam, îmi cuprindeam fața în palme și jeleam și eu. Am adunat aici toate momentele acestea și acum e momentul să mă îndrept spre altceva. Îmi doresc ca romanul acesta să fie privit mai degrabă ca o carte cu o notă optimistă, și nu ca una încărcată de pesimism, și să fie citit mai degrabă ca o povestea de iubire decât ca o poveste tristă. De aceea, vreau ca vorbele acestea „într-o bună zi", folosite adesea în text și care conțin în ele visurile dintr-un viitor care încă nu s-a apropiat, să ți se reverse în suflet, cititorule, odată cu razele dimineții.

Mai 2010
Kyung-sook Shin

Cuprins

În colecția **Raftul Denisei** au apărut

Eric-Emmanuel Schmitt, *Cea mai frumoasă carte din lume*
Kate Morton, *Grădina uitată*
James Meek, *Începem coborârea*
Matilde Asensi, *Totul sub Cer*
Nicole Krauss, *Un bărbat intră în cameră*
John Updike, *Rabbit se odihnește*
Giuseppe Tomasi di Lampedusa, *Ghepardul*
Tariq Ali, *Cartea lui Saladin*
Naghib Mahfuz, *Rhadopis din Nubia*
Ludmila Ulițkaia, *Daniel Stein, traducător*
Martin Suter, *Small World*
Yasunari Kawabata, *Lacul*
Ismail Kadare, *Cronică în piatră. Vremea nebuniei*
Jon Krakauer, *În sălbăticie*
Tash Aw, *Harta lumii nevăzute*
Nicole Krauss, *Marea casă*
Virginia Woolf, *Doamna Dalloway*
Horace McCoy, *Și caii se împușcă, nu-i așa?*
Virginia Woolf, *Valurile*
J.M. Coetzee, *Tinerețe*
Hong Ying, *Concubina din Shanghai*
Dave Eggers, *Opera sfâșietoare a unui geniu năucitor*
Giovanni Arpino, *Parfum de femeie*
Nagai Kafū, *Komayo. Povestea unei gheișe*
Ismail Kadare, *Spiritus*
Jeanne Kalogridis, *Eu, Mona Lisa*
Taichi Yamada, *N-am mai visat de mult că zbor*
Nikos Kazantzakis, *Raport către El Greco*
Stefan Zweig, *Douăzeci și patru de ore din viața unei femei*

Alessandro Baricco, *Emaus*
Paula McLain, *Soția din Paris*
Kaui Hart Hemmings, *Descendenții*
Yasunari Kawabata, *Valsul florilor*
Martin Suter, *Un prieten perfect*
Vanessa Diffenbaugh, *Limbajul florilor*
J.M. Coetzee, *Miezul verii*
Mo Yan, *Obosit de viață, obosit de moarte*
Aleksandr Soljenițîn, *O zi din viața lui Ivan Denisovici*
Michela Murgia, *Accabadora*
Jon Krakauer, *În aerul rarefiat*
Anuradha Roy, *Valurile pământului*
Virginia Woolf, *Orlando*
Yasushi Inoue, *Pușca de vânătoare*
Kate Morton, *Orele îndepărtate*
Yukio Mishima, *Templul de aur*
John Fante, *Vise de pe Bunker Hill*
Jan Koneffke, *Cele șapte vieți ale lui Felix K.*
Yasunari Kawabata, *Frumusețe și întristare*
Ludmila Ulițkaia, *Fetițele. Rude sărmane*
Kathryn Wagner, *Dansatoarea lui Degas*
Rui Zink, *Cititorul din peșteră*
Care Santos, *Încăperi ferecate*
Ismail Kadare, *Cina blestemată*
Yukio Mishima, *Sete de iubire*
Giovanni Papini, *Povestiri stranii*
Ann Patchett, *Fascinație*
Tom Rachman, *Imperfecționiștii*
Jay Parini, *Rătăcirile lui Herman Melville*
Sawako Ariyoshi, *Parfum de curtezană*
F. Scott Fitzgerald, *Marele Gatsby*
F. Scott Fitzgerald, *Blândețea nopții*
Sarah Dunant, *Sânge și splendoare*

Mo Yan, *Baladele usturoiului din Paradis*
Yōko Ogawa, *Hotel Iris*
Zelda Fitzgerald, *Acordă-mi acest vals*
Simone de Beauvoir, *Femeia sfâșiată*
Ellis Avery, *Ultimul nud*
Katherine Govier, *Fiica lui Hokusai*
J.M. Coetzee, *Copilăria lui Isus*
Thomas Mann, *Alesul*
Nick Hornby, *Adio, dar mai stau puțin*
Alessandro Baricco, *Mr Gwyn*
Yasushi Inoue, *Maestrul de ceai*
Kurt Vonnegut, *Tabachera din Bagombo*
Anthony Burgess, *Portocala mecanică*
Richard Bach, *Pescărușul Jonathan Livingston*
Mo Yan, *Broaște*
Sorj Chalandon, *Al patrulea zid*
Hélène Grémillon, *Confidentul*
Yasunari Kawabata, *Maestrul de go*
Knut Hamsun, *Pan. Victoria*
Kate Morton, *Păzitoarea tainei*
J.M. Coetzee, *Așteptându-i pe barbari*
Richard C. Morais, *Madame Mallory și micul bucătar indian*
Yasunari Kawabata, *Frumoasele adormite*
James Meek, *Invaziile inimii*
António Lobo Antunes, *Inima inimii*
Nikos Kazantzakis, *Căpitanul Mihalis*
Giuseppe Berto, *Răul ascuns*
Paolo Giordano, *Corpul uman*
Mo Yan, *Țara Vinului*
Liza Dalby, *Povestea doamnei Murasaki*
Oscar Wilde, *Portretul lui Dorian Gray*
Patrick Modiano, *Micuța Bijou*
Patrick Modiano, *Strada Dughenelor Întunecoase*

Bob Dylan, *Tarantula*
Ludmila Ulițkaia, *Medeea și copiii ei*
William Golding, *Beznă clară*
Karen Blixen, *Povestiri de iarnă*
Evgheni Vodolazkin, *Laur*
Kidō Okamoto, *Fiica negustorului de sake*
Ismail Kadare, *Podul cu trei arce*
Therese Anne Fowler, *Z. Un roman despre Zelda Fitzgerald*
Alessandro Baricco, *Mătase*
Anthony Burgess, *Ochii doamnei mele*
Hilary Mantel, *O regină pe eșafod*
Lena Andersson, *Pasiune pură*
Yasunari Kawabata, *Păpădiile*
Marguerite Yourcenar, *Memoriile lui Hadrian*
Knut Hamsun, *Foamea*
Yasunari Kawabata, *O mie de cocori*
Rui Zink, *Instalarea fricii*
Su Tong, *Lumea de orez*
Javier Cercas, *Legile frontierei*
J.M. Coetzee, *Elizabeth Costello*
Karen Blixen, *Din inima Africii*
Patrick Modiano, *Orizontul*
Michel Houellebecq, *Supunere*
Thomas Mann, *Mărturisirile escrocului Felix Krull*
Anthony Marra, *Constelația fenomenelor vitale*
Jennifer Cody Epstein, *Zeii pedepselor cerești*
Hélène Grémillon, *Tangou pentru Lisandra*
Martin Page, *M-am hotărât să devin prost*
Michelle Gable, *Un apartament la Paris*
Salvador Dalí, *Chipuri ascunse*
Ann Leary, *Ora de aur*
Lydie Salvayre, *Să nu plângi*
Yōko Ogawa, *Profesorul și menajera*
Evgheni Vodolazkin, *Soloviov și Larionov*
Kyung-sook Shin, *Voi fi acolo*